

Aftenposten nr 200

2 Mai 1941.

Oprettelsen av et tysk kolonidepartement.

Berlin, 29. april.

Det er karakteristisk for den tyske statsledelse at der i rette tid blir truffet de nødvendige forberedelser til løsningen av oppgaver som vil bli stillet etter krigen. Det kan ikke undre nogen at der også opprettes et departement som centralmyndighet for Tysklands fremtidige kolonivirksomhet. Tyskland råder ennå fra sin kolonipolitiske tid, som ligger snart 23 år tilbake, over en rekke personligheter til forvaltning, økonomi og teknikk på dette område. Alle sitter inne med rike erfaringer. Det nasjonalsocialistiske Tyskland har imidlertid også ved avholdelse av kurser og lignende blandt den yngre embedsmannsgenerasjon utbredt kjennskapet til kolonipolitikk og kolonip økonomi.

Det tyske kolonialselskap har gjort store anstrengelser for å holde de koloniale tanker levende i det tyske folk. I mange byer har der været lokale avdelinger av selskapet som regelmessig foranstaltet lysbilledforedrag og lignende om kolonispørsmål. Etter maktovertagelsen i 1933 blev det tyske koloniselskap omdannet til Rikskolonialforbundet og bygget op på en bredere basis under ledelse av Adolf Hitlers nære medarbeider, riksstattholderen i Bayern, general Ritter von Epp. Den tyske presse bringer stadig kolonipolitiske og økonomiske betraktninger og holder dermed kravet om kolonipolitisk virksomhet våkent i de videste kretser av befolkningen.

Til det rent rettslige krav om gjenerhvervelse av de tyske kolonier kommer også de store moralske fortjenester som Tyskland har innlagt sig på kolonitankenens område. Skjønt den tyske medisinske videnskap i det siste kvart århundre ikke lenger har hatt mulighet for praktiske studier i egne koloniområder, har den dog sammen med den farmasøitiske industri kunnet oprettholde sin høie rang i tropehygienens utvikling og i fremstillingen av spesielle medisiner til bruk i tropene.

Årshjelpen nr. 452
19 sept. 1940

Nord-Afrikas deling.

Planene som skal drøftes i Rom. Marokko og vestkysten til Spania. Sudan til Italia.

Rom, 19. september.

(Press Telegraph.) I politiske kretser i Rom venter man at de forhandlinger, som den tyske riksutenriksminister von Ribbentrop idag skal føre med den italienske regjering, vil resultere i en stor plan for Middelhavs-rommets nyordning. Man hevder at de to aksemaktene i den siste tid har samlet opplysninger om de øvrige interesserte makters holdning — særlig gjelder dette Spania, Arabia og Egypt. På grunnlag av disse opplysninger blir nyordningen fastlagt, og planens gjennomførelse, som er påbegynt med italienernes offensiv mot de britiske stillinger i Egypt, vil i den nærmeste fremtid bli fortsatt med fordoblet kraft.

Rom venter en meget snar aktiv innsats fra Spanias side, mens man på den annen side mener at Egypt kommer til å oprettholde sin passive stilling til utviklingen.

I informerte kretser uttaler man at et kommunike fra forhandlingene i Rom ikke vil bli offentliggjort før søndag.

Om den store nyordning av Middelhavs-rommet uttaler man at den i første rekke består i en opdeling av Nord-Afrika. Spania skal få Gibraltar, Marokko, Mauritania og den øvrige nordvest-afrikanske kyst med Senegal helt ned til utgangspunktet for den trans-atlantiske lufttrafikk Dakar. Frankrike skal antagelig få

Fortsatt side 2, spalte 5.
(Nord-Afrikas deling —)

beholde Algier, mens Sudan (britisk) skal tilfalle Italia, som derved får den lenge ettertraktede landforbindelse mellom Middelhavet og Det indiske Hav

Man mener at kong Faruk under forutsetning av nøytralitet vil få tilbud fra aksemaktene om å få beholde tronen og sitt land ubeskåret, men at Suez-sonen skal gjøres internasjonal. Dette selvfølgelig på det vilkår at Egypt ikke går med i krigen på Englands side.

Blandt nyordningens mere underordnede punkter nevnes at Spania skal tildeles en fremtredende rolle som trafikk-mellemledd mellom

Europa og det nyordnede Nord-Afrika. Lufthavnen i Valencia skal bli den store mellemlandingsstasjon, og her kommer man til å legge ned 10 millioner pesetas til utvidnings- og moderniseringsarbeider.

De italienske morgenaviser bringer lange skildringer om uroligheter i de franske besiddelser Tunis og Marokko. I Tunis skal det ha funnet sted voldsomme jødefiendtlige demonstrasjoner blandt araberne. Om situasjonen i Marokko forteller morgenavisene at general de Gaulle er kommet dit for å hverve tilhengerne mot Vichy-regjeringen, Spania og Italia.

'Oppleup røtt' m. 430.

6 sept. 1940.

MICHAEL er nu Romanias konge.

Han avla troskapsed imorges.

Bukarest, 6. september.

(NTB.) Kong Carol gav meddelelse om sin tronfragsigelse gjennom følgende proklamasjon som i formiddag blev lest op i kringkastingen og gjengitt av avisene i ekstratragaver:

«Rumenere! over vårt land går tider fulle av alvorlige rystelser og bekymringer. I 10 år har jeg bestrebt mig for å gjøre alt for Romanias vel slik som min samvittighet har befalt mig det. Idag er det sorg over landet som står overfor store farer. Av min kjærlighet til denne jord som jeg er født og vokset op på, vil jeg fjerne farene idet jeg overdrar tronen og herskerens tunge byrde til min sønn, som dere elsker. Min bønn går ut på at dette offer som jeg har bragt for å redde fedrelandet ikke skal være unyttig. Jeg ber alle rumenere å omgi min sønn med troskap og kjærlighet for at han kan finne den støtte som han trenger til det tunge ansvar som hviler på hans skuldre.

Gud beskytte vårt land og gi det en stolt fremtid.

Romania leve.»

Statsminister general Antonescu har sendt ut følgende opprop til det rumenske folk:

«Rumenske brødre!

Fra dypet av mitt hjerte rettet

jeg den inntrengende appell til dere om å glemme alt, om å samle dere om deres unge konge, sørge for ro og orden og gå til arbeide som vanlig. — Lenge leve Romania.»

Kl. 9.30 idag avla kong Michael troskapsed i tronsalen i kongeslottet i Bukarest i nærvær av statsminister Antonescu, patriarken for den ortodokse kirke i Romania, Nicodim og presidenten for Romanias høiesterett, og høieste appellinstans, Radulescu.

Edsformelen er meget kort og lyder:

«Jeg sverger å verne om Romanias arv, dets grenser og dets integritet. Så sant hjelpe mig Gud.»

Like efter avla statsministeren, general Antonescu, troskapsed til den nye, unge konge. Eden lød:

«Jeg sverger troskap mot kong Michael, den rumenske stat og den rumenske nasjon. Så sant hjelpe mig Gud.»

Som man ser inneholder eden ingen forpliktelse til forfatningen. Det skyldes at forfatningen av februar 1938 blev satt ut av kraft gjennom et lovdekret straks efter at Antonescu var utnevnt til statsminister.

Kong Michael av Romania blir 19 år den 25. oktober.

Tidens Tegn nr. 204
31 aug. 1940

Voldgifts- dommen i Wien.

Efter ikke en gang to dagers forhandlinger i Wien er det transsylvanske spørsmål ordnet ved en voldgiftsdom avsagt av den tyske og italienske utenriksminister. Forhandlingene for en tid siden i Turnu-Sverin mellom Romania og Ungarn om en avståelse av Transsylvania førte ikke frem, og senere tilspisset forholdene mellom de to land sig sterkt. Det kom blandt annet til en kamp mellom to fly.

Torsdag blev de to parter representanter bedt om å komme til et møte i Wien med Tysklands og Italias utenriksminister, og senere bad de så de to utenriksministre om å avsi en voldgiftsdom i spørsmålet. Dommen fikk det ventede resultat: Romania må avstå til Ungarn 45,000 kvadratkilometer av det 58,000 kvadratkilometer store Transsylvania.

Dermed foreligger det en løsning på det 21 år gamle strids-spørsmål mellom de to land. Transsylvania har ligget under Ungarn siden omkring år 1000, bare med mindre avbrytelser, og revisjonskravet har vært brennende i Ungarn helt siden avståelsen skjedde i 1919.

I forbindelse med voldgiftsdommen er det å merke at det ikke skjer noen tvungen forflytning av innbyggerne. Så blandet som befolkningen er i de landskaper vilde det ha budt på nesten uovervinnelige vanskeligheter.

Ved voldgiftsdommen er enda en av verdenskrigens grenserevisjoner satt ut av kraft på en fredelig måte, og selv om det er bitterhetsfølelse i Romania vil dommen være av avgjørende betydning for at det kan bli ro i Europas tidligere „urolige hjørne”. Men dommen betyr også en endelig dom over den lille entente, og dermed over vestmaktenes innflytelse i Balkanområdet.

Aftenposten nr. 419.
31 aug. 1940

Ungarn får 45000 kvadratkilometer land.

Området rømmes av de rumenske tropper innen 14 dager.

Aksemaktene garanterer Romanias integritet og ukrenkelighet.

Wien, 30. august.

(NTB.) De drøftelser som har været ført mellem aksemaktenes utenriksministre på den ene side og Romania og Ungarns befullmektigede representanter på den annen side er kl. 15 idag avsluttet i Belvedere-palassets gyldne sal med en voldgiftskjennelse av aksemaktene. Gjennem voldgiftsavgjørelsen får Ungarn i det vesentlige Nord-Siebenbürgens område, — Klausenburg (Cluj) og de tre szekler — fylker innbefattet.

Stor spenning før avgjørelsen.

Wien, 30. august.

Før avgjørelsen blev truffet under møtet ieftermiddag, hersket det stor spenning blandt de som hadde anledning til å være tilstede. Spenningen blev utløst da riksutenriksminister von Ribbentrop tok ordet. Han fremhevet innledningsvis at det hadde været umulig for Ungarn og Romania, tross forhandlinger, å opnå en ordning i de mellemyværende spørsmål. Derfor hadde Tyskland og Italia i bevisstheten om det europeiske ansvar som hviler på aksemaktene, skredet inn for å finne en løsning. Utenriksministeren understreket at det var etter Ungarns og Romanias anmodning at aksemaktene hadde erklært sig rede til å avsi en voldgiftsdom. Derefter leste von Ribbentrop op kjennelsen.

Da Tysklands representant igjen tok plass lykkønskedes han av Italias utenriksminister, mens Ungarns og Romanias utenriksministre utvekslet forsonende håndtrykk.

Det første skritt mot en europeisk nyordning.

Fra Aftenpostens korrespondent.

Berlin, 30. august.

Innholdet av den historiske overenskomst i Wien idag om grensereguleringen mellom Romania og Ungarn er nu kjent i store trekk. Man hadde ventet en såkalt horisontal løsning, at Ungarn skulde få et stykke land langs grensen mot Romania. I stedet har man fått en vertikal løsning. Den nordvestlige del av Romania helt mot Bessarabia blir ungarsk. I 1919 avstod Ungarn til Romania 102,000 kvadratkilometer land. Av dem får Ungarn nu ca. 45,000 tilbake. 90 pct. madjarer kommer tilbake til Ungarn, dessuten 1.2 mill. rumenere. Det blir ingen tvungen omflytning av folk i stor stil. I stedet får innbyggerne op-

tionsrett. De kan innen en viss tid selv velge rumensk eller ungarsk statsoverhøyhet. Romania beholder sine malm- og kullområder. Tyskland og Italia garanterer Ungarns og Romanias integritet, og begge parter forplikter sig til god behandling av minoritetene. Slik er innholdet av overenskomsten i store trekk.

Berlin-pressen feirer meldingen om at Romania og Ungarn har akseptert aksemaktenes ønske om gjennomføring av grensereguleringen som det første viktige skritt på vei mot en europeisk nyordning. Bestemmelsene fra Trianon og Versailles er dermed kjent for å være døde og maktesløse. Wien-avtalen idag blir tatt som et definitivt bevis for at England og Frankrike er satt ut av spillet som bestemmende politiske makter i Sydøst-Europa. Wien-avtalen har enda mere vidt-

Fortsatt side 5, spalte 2.
(Ungarn—Romania)

ungar-
overens-
spørsmål
om, vil
en ty-
ke re-

perspel
ano
keberg-
else en
elegård.
etasje

ge dag-
er det ben-
hver
den
re-
and-

spris.
fabrikk
& Co.
Oslo.

kn

regnum
g
s
ken
de
Nils
ledet
av
førte
et
fra
den
kampen
om
romen.
sa
ste.
den
bringer
Boken
vices.

av kontorcheit hos Knut Oscar
Co., Adolf Oscar. Knut Oscars
stod tidlig til sjøs og allerede som
var han medlem av Sjø-

gående konsekvenser, mener Börsen-Zeitung. Såvel Folkeforbundet som den lille entente og Balkanententen har ophørt for godt å spille rollen som redskaper for engelske og franske formål. Aksemaktenes aktive inngrep etter at det viste sig at en umiddelbar overenskomst mellom Romania og Ungarn ikke kunde komme i stand, er følgen av Tysklands og Italias vitale interesse av å stabilisere disse områder, som naturlig hører inn under et felles central-europeisk økonomisk rum, heter det her.

At løsningen er gått så lett mellom Romania og Bulgaria har sin historiske og etnografiske forklaring. I Syd-Dobruksja er befolkningen praktisk talt rent bulgarsk, der bor en ganske liten minoritet av rumenske innvandrere foruten små rester av den tyrkiske befolkning. I Transsylvanien (Siebenbürgen), stridens eple mellom Romania og Ungarn, er forholdene ganske anderledes innviklede. Her bor ca. 3.5 mill. rumenere, 1.5 mill. ungare og ca. 600,000 tyskere i en sammenblanding som gjør det umulig å trekke nogen grenselinje etter nasjonaliteten. En etnografisk skillelinje har her ikke været mulig.

T. F.

Voldgiftsdommen.

(NTB.) Det er sendt ut følgende offisielle melding om resultatet av utenriksministerkonferansen i Wien:

Den rumenske og den ungarske regjering har henvendt sig til den tyske og den italienske regjering for å be dem om å løse de svevende spørsmål mellom Romania og Ungarn i forbindelse med det område som skal avstås til Ungarn ved voldgift. På grunn av denne anmodning og på grunn av den erklæring som den rumenske og den ungarske regjering har avgitt i forbindelse med den om at de vil anerkjenne en slik voldgiftsdom for bindende uten videre, har den tyske utenriksminister von Ribbentrop og den italienske utenriksminister grev Ciano etter flere konferanser med den rumenske utenriksminister Mănolescu og den ungarske utenriksminister grev Csaky avsagt følgende voldgiftsdom:

Artikkel 1.

Den grense som er inntegnet på vedlagte kart er slått fast som den endelige grense mellom Romania og Ungarn. Den nølaktige optrekning av grensen ute i marken overlates til en blandet rumensk-ungarsk kommisjon.

Artikkel 2.

Det rumenske område som etter dette tilfaller Ungarn skal rømmes av de rumenske tropper innen 14 dager og overleveres til Ungarn i en ordentlig forfatning. De enkelte etapper for rømningen og besettelsen og andre enkeltheter ved overdragelsen skal fastsettes av en blandet rumensk-ungarsk kommisjon. Den rumenske og den ungarske regjering skal sørge for at rømningen og besettelsen skjer i fullstendig ro og orden.

Artikkel 3.

Alle rumenske statsborgere som idag har bopel i det område som Romania skal avstå får uten videre ungarsk statsborgerrett. De er imidlertid berettiget til å optere for rumensk statsborgerrett innen en frist av 6 måneder. De personer som gjør bruk av denne optionsretten skal forlate det ungarske statsområde innen en frist av et år og blir overtatt av Romania. De kan ta sin rørlige eiendom med sig. De kan videre likvidere sin faste eiendom i tiden inntil de utvandrer og ta med sig det de får ved likvideringen. I tilfelle av at likvideringen ikke lykkes skal de holdes skadeløse av Ungarn. Ungarn vil behandle alle spørsmål som står i forbindelse med optantenes evakuering på en generøs og imøtekommende måte.

Artikkel 4.

De rumenske statsborgere av ungarsk nasjonalitet som i 1919 hadde sin bopel i det område som blev avstått av Ungarn til Romania og som fremdeles skal tilhøre Romania, får rett til å optere for ungarsk statsborgerskap innen en frist av 6 måneder. For de personer som gjør bruk av denne optionsrett gjelder de samme bestemmelser som i artikkel 3.

Artikkel 5.

Den ungarske regjering overtar den høitidelige forpliktelse å likestille de personer som på grunnlag av denne voldgiftsdom får ungarsk

ter vil den rumenske og den ungarske regjering straks komme overens om dem. Hvis det er et spørsmål som de ikke kan bli enige om, vil dette spørsmål bli overlatt den tyske regjering og den italienske regjering til endelig avgjørelse.

Ribbentrop og Ciano avgir erklæringer.

Efter at voldgiftsdommen var forkynt gav utenriksminister von Ribbentrop og utenriksminister Ciano hver sin erklæring. Den rumenske og den ungarske forhandlingsdelegasjon og representanter for den tyske og utenlandske presse var til stede.

I sin erklæring fremhevet utenriksminister von Ribbentrop at med den voldgiftsdom som nu er avsagt har et viktig og vanskelig spørsmål i europeisk politikk fått sin endelige løsning. I den forbindelse vil jeg gjerne på den tyske regjeringens vegne gi uttrykk for min særlige glede og tilfredshet, uttalte han. Den ungarske og den rumenske regjering har rettet en appell til aksemaktenes regjeringer. De har på denne måten gitt uttrykk for sin vilje til å se den tvist som har været mellom dem så lenge, løst på fredelig vei. De har også tatt hensyn til sitt ansvar for varetagelsen av sine egne interesser og for oprettholdelsen av freden i Europas sydøstlige hjørne.

Der Führer og Il Duce har ikke villet la være å svare på den appell som på denne måten er rettet til dem. Tyskland og Italia som er bundet til Romania og Ungarn med de samme vennskapelige forbindelser, har hittil ikke været direkte interessert i den tvist som er opstått mellom den rumenske og den ungarske regjering. Derfor kunde de ta fatt på den opgave som blev betrodd dem med full upartiskhet, og skape en rettferdig løsning i overensstemmelse med de to parter interesser av de meget vanskelige spørsmål og kompliserte geografiske og etnografiske forhold som det omstridte område innslutter. De to aksemakter har dermed på nytt gitt et bevis for at de er besluttet på og i stand til i samarbeide med statene i Europas sydøstlige hjørne å hindre at krigen sprer sig til denne delen av Europa. Dette står i motsetning til den britiske politikk. England har siden konflikten med aksemaktene begynte forsøkt å kaste krigens brandfakkell inn i Donau-området.

Efter at man er kommet til enighet mellom Romania og Sovjet-Russland om Bessarabia og efter at det er opnådd forståelse mellom Romania og Bulgaria om Syd-Dobruksja, er det siste territoriale problem i Donauområdet løst i og med at voldgiftsdommen idag er avsagt og vedtatt av begge parter. Det vil nu til nytte for alle innføre en endelig fredstilstand også i denne del av Europa. Jeg er av den overbevisning at det hermed er skapt et fast grunnlag for opprettelsen av varige og vennskapelige forbindelser mellom Ungarn og Romania.

Utenriksminister grev Ciano gav i begynnelsen av sin erklæring uttrykk for sin regjeringens levende og opriktige tilfredshet med at det var funnet en rettferdig og fredelig løsning på tvisten mellom Romania og Ungarn, en tvist som truet freden ikke bare mellom de to land, men i hele Donau-området. Romania og Ungarn har bidratt til denne løsning med like stor forståelse og jeg vil gjerne uttale min beundring over deres regjeringers og deres statsmenns vidsyn og klokskap, sa utenriksministeren. De har forstått at målene for aksemaktenes utenrikspolitikk er fred og stabilitet og har hatt tillit til Tysklands og Italias rettferdighet. Denne ånd har gjort det mulig for den tyske utenriksminister og mig å løse de mange vanskeligheter i dette spørsmål med omhyggelig upartiskhet. Og ikke bare det. Vi har også hatt følelsen av å skape et varig og tillitsfullt forhold mellom Romania og Ungarn. Med voldgiftsdommen idag har Tyskland og Italia fortsatt sitt arbeide for at den konflikt som de befinner sig i ikke skal bli utvidet til også å omfatte det sydøstlige Europa, noget som våre fiender har forsøkt å opnå hårdnakket og med alle midler.

Men endnu et høiere mål har fore-

søyet oss. Vi vilde ikke bare bevare freden i denne delen av Europa, men også sikre den slik som man bare kan gjøre det med god vilje og rettferdighet. Med løsningen av denne 20 år gamle konflikt trer forholdet mellom Ungarn og Romania inn i en ny fase. Vi står ved begynnelsen av en ny epoke av forståelse og tillitsfullt samarbeide slik som Italia har ønsket det og slik som Italia med sin allierte Tyskland vil støtte og sikre det.

Avtaler om de tyske mindretall.

Wien, 30. august.

(NTB.) I anledning av drøftelsene i Wien har riksregjeringen truffet avtaler med den ungarske og den rumenske regjering til beskyttelse av de tyske mindretall i de nevnte land. I den tysk-rumenske mindretallsavtale heter det bl. a.:

Den rumenske regjering forplikter sig til i enhver henseende å likestille den tyske folkegruppes medlemmer med de rumenske borger-

200,000 tyskere i en sammenblanding som gjør det umulig å trekke nogen grenselinje efter nasjonaliteten. En etnografisk skillelinje har her ikke været mulig.

T. F.

Voldgiftsdommen.

(NTB.) Det er sendt ut følgende offisielle melding om resultatet av utenriksministerkonferansen i Wien:

Den rumenske og den ungarske regjering har henvendt sig til den tyske og den italienske regjering for å be dem om å løse de svevende spørsmål mellom Romania og Ungarn i forbindelse med det område som skal avstås til Ungarn ved voldgift. På grunn av denne anmodning og på grunn av den erklæring som den rumenske og den ungarske regjering har avgitt i forbindelse med den om at de vil anerkjenne en slik voldgiftsdom for bindende uten videre, har den tyske utenriksminister von Ribbentrop og den italienske utenriksminister grev Ciano efter flere konferanser med den rumenske utenriksminister Mannoiescu og den ungarske utenriksminister grev Csaky avsaagt følgende voldgiftsdom:

Artikkel 1.

Den grense som er inntegnet på vedlagte kart er slått fast som den endelige grense mellom Romania og Ungarn. Den nøiaktige optrekning av grensen ute i marken overlates til en blandet rumensk-ungarsk kommisjon.

Artikkel 2.

Det rumenske område som efter dette tilfaller Ungarn skal rømmes av de rumenske tropper innen 14 dager og overleveres til Ungarn i en ordentlig forfatning. De enkelte etapper for rømningen og besettelsen og andre enkeltheter ved overdragelsen skal fastsettes av en blandet rumensk-ungarsk kommisjon. Den rumenske og den ungarske regjering skal sørge for at rømningen og besettelsen skjer i fullstendig ro og orden.

Artikkel 3.

Alle rumenske statsborgere som idag har bopel i det område som Romania skal avstå får uten videre ungarsk statsborgerrett. De er imidlertid berettiget til å optere for rumensk statsborgerrett innen en frist av 6 måneder. De personer som gjør bruk av denne optionsretten skal forlate det ungarske statsområde innen en frist av et år og blir overtatt av Romania. De kan ta sin rørlige eiendom med sig. De kan videre likvidere sin faste eiendom i tiden inntil de utvandrer og ta med sig det de får ved likvideringen. I tilfelle av at likvideringen ikke lykkes skal de holdes skadesløse av Ungarn. Ungarn vil behandle alle spørsmål som står i forbindelse med optantenes evakuering på en generøs og imøtekommande måte.

Artikkel 4.

De rumenske statsborgere av ungarsk nasjonalitet som i 1919 hadde sin bopel i det område som blev avstått av Ungarn til Romania og som fremdeles skal tilhøre Romania, får rett til å optere for ungarsk statsborgerskap innen en frist av 6 måneder. For de personer som gjør bruk av denne optionsrett gjelder de samme bestemmelser som i artikkel 3.

Artikkel 5.

Den ungarske regjering overtar den høitidelige forpliktelse å likestille de personer som på grunnlag av denne voldgiftsdom får ungarsk statsborgerskap, men som er av rumensk nasjonalitet, med de andre ungarske statsborgere på alle måter. Den rumenske regjering overtar den samme høitidelige forpliktelse for de rumenske statsborgere av ungarsk nasjonalitet som blir på rumensk territorium.

Artikkel 6.

Ordningen av de andre enkeltspørsmål som opstår på grunn av suverenitetsoverdragelsen overlates helt til avgjørelse ved direkte forhandlinger mellom den ungarske og den rumenske regjering.

Artikkel 7.

I tilfelle av at det ved gjennomføringen av denne voldgiftsdom skulde opstå tvil eller vanskelighe-

ter så lenge, løst på fredelig vei. De har også tatt hensyn til sitt ansvar for varetagelsen av sine egne interesser og for opprettholdelsen av freden i Europas sydøstlige hjørne.

Der Führer og Il Duce har ikke villet la være å svare på den appell som på denne måten er rettet til dem. Tyskland og Italia som er bundet til Romania og Ungarn med de samme vennskapelige forbindelser, har hittil ikke været direkte interessert i den tvist som er opstått mellom den rumenske og den ungarske regjering. Derfor kunde de ta fatt på den oppgave som blev betrodd dem med full upartiskhet, og skape en rettferdig løsning i overensstemmelse med de to parter interesser av de meget vanskelige spørsmål og kompliserte geografiske og etnografiske forhold som det omstridte område innslutter. De to aksemakter har dermed på nytt gitt et bevis for at de er besluttet på og i stand til i samarbeide med statene i Europas sydøstlige hjørne å hindre at krigen sprer sig til denne delen av Europa. Dette står i motsetning til den britiske politikk. England har siden konflikten med aksemaktene begynt forsøkt å kaste krigens brandfakkell inn i Donau-området.

Efter at man er kommet til enighet mellom Romania og Sovjet-Russland om Bessarabia og efter at det er opnådd forståelse mellom Romania og Bulgaria om Syd-Dobruksja, er det siste territoriale problem i Donauområdet løst i og med at voldgiftsdommen idag er avsaagt og vedtatt av begge parter. Det vil nu til nytte for alle inntre en endelig fredstilstand også i denne del av Europa. Jeg er av den overbevisning at det hermed er skapt et fast grunnlag for opprettelsen av varige og vennskapelige forbindelser mellom Ungarn og Romania.

Utenriksminister grev Ciano gav i begynnelsen av sin erklæring uttrykk for sin regjerings levende og opriktige tilfredshet med at det var funnet en rettferdig og fredelig løsning på tvisten mellom Romania og Ungarn, en tvist som truet freden ikke bare mellom de to land, men i hele Donau-området. Romania og Ungarn har bidratt til denne løsning med like stor forståelse og jeg vil gjerne uttale min beundring over deres regjeringers og deres statsmenns vidsyn og klokskap, sa utenriksministeren. De har forstått at målene for aksemaktenes utenrikspolitikk er fred og stabilitet og har hatt tillit til Tysklands og Italias rettferdighet. Denne ånd har gjort det mulig for den tyske utenriksminister og mig å løse de mange vanskeligheter i dette spørsmål med omhyggelig upartiskhet. Og ikke bare det. Vi har også hatt følelsen av å skape et varig og tillitsfullt forhold mellom Romania og Ungarn. Med voldgiftsdommen idag har Tyskland og Italia fortsatt sitt arbeide for at den konflikt som de befinner sig i ikke skal bli utvidet til også å omfatte det sydøstlige Europa, noget som våre fiender har forsøkt å opnå hårdnakket og med alle midler.

Men ennå et høiere mål har fore-

svevet oss. Vi vilde ikke bare bevare freden i denne delen av Europa, men også sikre den slik som man bare kan gjøre det med god vilje og rettferdighet. Med løsningen av denne 20 år gamle konflikt trer forholdet mellom Ungarn og Romania inn i en ny fase. Vi står ved begynnelsen av en ny epoke av forståelse og tillitsfullt samarbeide slik som Italia har ønsket det og slik som Italia med sin allierte Tyskland vil støtte og sikre det.

Avtaler om de tyske mindretall.

Wien, 30. august.

(NTB.) I anledning av drøftelsene i Wien har riksregjeringen truffet avtaler med den ungarske og den rumenske regjering til beskyttelse av de tyske mindretall i de nevnte land. I den tysk-rumenske mindretallsavtale heter det bl. a.:

Den rumenske regjering forplikter sig til i enhver henseende å likestille den tyske folkegruppes medlemmer med de rumenske borgere og å utbygge den tyske folkegruppens stilling til bevarelse av dens tyske tradisjoner i overensstemmelse med de beslutninger som blev tatt i Karlsburg.

Den ungarske regjering gir den tyske folkegruppen i Ungarn full rett til å opprettholde sin tyskhet og sin nasjonalsosialistiske verdensanskuelse. Den omstendighet at man er tysk skal ikke skape vanskeligheter på nogen måte. Tyskerne i Ungarn har full rett til å organisere sig, og de kan inneha alle stillinger på samme betingelser som ungarerne. De skal ikke være utsatt for tvangsmessig magyarisering, og de skal ha full frihet til å stå i forbindelse med Tyskland på det kulturelle område. Imidlertid skal den tyske folkegruppes rettigheter ikke berøre dens lojalitet mot den ungarske stat.

Aftenposten nr. 359.
27 juli 1940

Hitler reviderer grensene på Balkan

Det innviklede rumensk-ungarske problem: ungarerne må flyttes fra det indre av landet til grenseområdene, som avståes, og en halv million tyskere må samtidig føres bort fra de avståtte distrikter.

Fra Aftenpostens korrespondent.
Berlin, 26. april.

SALSBURG står for sieblikket i brennpunktet for den politiske interesse. Idagmorges kom den rumenske statsminister Gigurtu og hans utenriksminister Manoilescu til den maleriske alpeby, hvor de spiste lunsj hos von Ribbentrop på hans sommerslott Fuschl, og blev mottatt til eftermiddagste hos Hitler på Obersalzberg. I aften reiser de rumenske herrer videre til Rom, hvor de er innbudt av Mussolini til videre viktige forhandlinger.

I Berlin venter man ikke at det vil bli utstedt noget kommunike før der er opnådd full klarhet og enighet i de to innviklede tvistemål om nye grensereguleringer i sydøst-Europa.

Romania er det Balkan-land som svulmet sterkest op på bekostning av sine naboland ved Versailles-traktaten. Nu da hele Versailles-traktaten er under grundig revisjon, har Romanias samtlige naboer meldt sig med krav på å få sine tidligere landområder tilbake. Nyordningen i Sydøst-Europa kommer derfor til å skje først og fremst på Romanias bekostning.

Sovjet-Russland har som den stormakt det er, fått tilbake Bessarabia og Nord-Bukowina uten krigersk aksjon, bare ved press. Det blir for tiden ført forhandlinger i Bukarest om enkeltheter ved denne avståelse. De russiske krav er hårde, men ikke uopfyllelige, heter det i en melding fra den rumenske hovedstad. De går blant annet ut på at alt rullende jernbanemateriell, som rumenerne i sin tid fikk ved innlemmelsen av Bessarabia i Romania, skal leveres tilbake igjen.

De andre land som mener å ha territoriale tilgodehavender i Romania er Ungarn og Bulgaria. Begge er kjent for sin tyskvennlige innstilling, og kan i stor utstrekning vente å få sine krav opfylt. Særlig vanskelige og kompliserte er spørsmålene om grensereguleringen mellom Romania og Ungarn; man kan gå ut fra, at disse spørsmål var på tale ved de ungarske statsmenns besøk i Tyskland nylig. Den magyarske befolkning i Romania bor nemlig for en stor del i distrikter som ligger langt inne i landet, i et jordbelte som i sin tid dannet yttergrensen for det ungarske rike, den hellige Stephantrones land. Spørsmålet er om disse bønder kan bli overflyttet til de nuværende rumenske grensetrakter mot Ungarn, og om dette område deretter kan bli lagt inn under ungarsk overhøyhet. Den nuværende befolkning i disse bygder, rumenere og ca. en halv million tyskere, må da flytte annet steds hen. Tyskerne vil antagelig flytte til Warthegau i det tidligere Polen. Problemene er, som man ser, meget innviklet. Selv om de allerede nu kan bli teoretisk løst, er virkeliggjørelsen av planene neppe tenkelig før efter avslutningen av den tysk-engelske krig.

Grensereguleringene mellom Romania og Bulgaria er derimot av langt enklere karakter. Bulgarerne krever bare Syd-Dobruksja, d. v. s.

ca. 8000 kvadratkilom praktisk tal mener derfor mennesk til bu helt uten on ulemper. Men regjeringen på dette ve som er blitt kammer. Bul den anskueli gen har en ordnes allere gelske krig ei

Spørsmåle adskillig nær gen, da skal statsminister riksmminister F burg efter nø gram som de Søndag komm menn Tiso o også til en samme progr

Tre stater den nye tids tiske stil.

arabia og Nord-Bukowina uten krigersk aksjon, bare ved press. Det blir for tiden ført forhandlinger i Bukarest om enkeltheter ved denne avståelse. De russiske krav er hårde, men ikke uopfyllelige, heter det i en melding fra den rumenske hovedstad. De går blant annet ut på at alt rullende jernbanemateriell, som rumenerne i sin tid, fikk ved innlemmelsen av Bessarabia i Romania, skal leveres tilbake igjen.

De andre land som mener å ha territoriale tilgodehavender i Romania er Ungarn og Bulgaria. Begge er kjent for sin tyskvennlige innstilling, og kan i stor utstrekning vente å få sine krav opfylt. Særlig vanskelige og kompliserte er spørsmålene om grensereguleringen mellom Romania og Ungarn; man kan gå ut fra, at disse spørsmål var på tale ved de ungarske statsmenns besøk i Tyskland nylig. Den magyarske befolkning i Romania bor nemlig for en stor del i distrikter som ligger langt inne i landet, i et jordbelte som i sin tid dannet yttergrensen for det ungarske rike, den hellige Stephantrones land. Spørsmålet er om disse bønder kan bli overflyttet til de nuværende rumenske grensetrakter mot Ungarn, og om dette område deretter kan bli lagt inn under ungarsk overhøyhet. Den nuværende befolkning i disse bygder, rumenere og ca. en halv million tyskere, må da flytte annet steds hen. Tyskerne vil antagelig flytte til Warthegau i det tidligere Polen. Problemene er, som man ser, meget innviklet. Selv om de allerede nu kan bli teoretisk løst, er virkeliggjørelsen av planene neppe tenkelig før etter avslutningen av den tysk-engelske krig.

Grensereguleringene mellom Romania og Bulgaria er derimot av langt enklere karakter. Bulgarerne krever bare Syd-Dobrudsja, d. v. s.

ca. 8000 kvadratkilometer av det samlede Dobrudsje, som er på 23,000 kvadratkilometer. Befolkningen er praktisk talt rent bulgarsk. Man mener derfor at en overgang fra rumensk til bulgarsk styre kan foregå helt uten omflytninger og lignende ulemper. Men med lett hjerte gir regjeringen i Bukarest neppe slipp på dette verdifulle jordbruksland, som er blitt kalt Bulgarias kornkammer. Bulgarske optimister er av den anskuelse, at grensereguleringen har en mulighet for å kunne ordnes allerede nu før den tysk-engelske krig er kjempet til ende.

Spørsmålet kommer rimeligvis adskillig nærmere sin løsning imorgen, da skal nemlig den bulgarske statsminister Filoff og hans utenriksminister Popoff mottas i Salzburg etter nøiaktig det samme program som de rumenske herrer idag. Søndag kommer de slovakiske statsmenn Tiso og Tuka til Salzburg, også til en mottagelse efter det samme program.

Tre stater på tre dager, det er den nye tids dynamiske diplomatiske stil.

Theo Findahl.

"Aftenposten" nr. 354.
24 juli 1940

Tysklands innflydelse på Balkan øker raskt.

Snarlig løsning av alle økonomiske, territoriale og politiske stridsspørsmål under Berlins ledelse.

Budapest, 24. juli.

(Press Telegraph). I politiske kretser i Ungarn vakte det stor opsikt, da det sent igår kveld fra offisielt tysk hold blev meddelt, at ikke bare den rumenske statsminister og utenriksminister var innbudt til Berlin, men at også den bulgarske utenriksminister Popoff og statsminister Piloff hadde mottatt en lignende innbydelse. De fire statsmenn skal i Berlin sammen føre forhandlinger med den tyske riksregjering.

I kretser som står den ungarske regjering nær, mener man å kunne bekrefte at det består en direkte forbindelse mellom dette besøk i Tyskland på den ene side og den reise som den ungarske statsminister og utenriksminister for kort tid siden foretok til München for å drøfte Sydøst-Europas fremtid med rikskansler Hitler, riksuteniksminister von Ribbentrop og den italienske utenriksminister grev Ciano.

I politiske kretser fremholder man at drøftelsene i Berlin gjelder en definitiv ordning av alle økonomiske, territoriale og politiske problemer i Balkan-Donau-området. Man vil nu endelig fastlegge dette områdes rolle i det nye Europa.

Et annet viktig tema som selv sagt står på dagsordenen, er det innbyrdes forhold til alle stridsspørsmål — herunder først og fremst de ungarske og bulgarske krav om grenserevisjon på Romanias bekostning. Disse problemer, som i 25 år har stått som det daglige stridsspørsmål på Balkan, skal nu søkes bilagt ved de to aksemakters mel-

lemkomst. Det tilføies at hele rekonstruksjons-prosessen kan ventes igangsatt med det aller første uten hensyn til krigen og utviklingen av den vesteuropeiske situasjon.

Fortsatt side 3, spalte 6.

(Tyskland —)

Idet der søkes skapt territorial rettferdighet og politisk avspenning, vil der, hevder man i ungarske kretser, opstå forutsetninger for en intensivering av dette rike områdes økonomiske liv. Det vil bli mulig å treffe avtaler og reguleringer til økning og foredling av produksjonen.

Det foreligger nu, efter det ungarske ministermøte i München, utførlige opplysninger om aksemaktenes planer for Sydøst-Europas fremtid. I den ungarske hovedstad mener man at man står umiddelbart foran virkeliggjørelsen av denne store plan. Den videre utvikling avventes med uhyre spenning.

I forbindelse med oprullingene av hele det store sydøst-europeiske problemkompleks er det verd å gjøre oppmerksom på hvordan Ungarn for sitt vedkommende ved flere anledninger siden München-møtet har gitt tydelige beviser på å ville bedre forholdet til sine nabo-stater. Først og fremst må nevnes den ungarske demobilisering og den hurtige avvikling av det spente forhold til Romania. Videre kan nevnes at den ungarske regjering i disse dager lar parlamentet behandle et lovforslag som skal gi selvstyre til Karpat-Ukraine (Rutennia, som tidligere utgjorde Tsjekkoslovakias østligste del).

Ungarske aviser fremholder at selvstyrebestemmelsen kommer bare 16 måneder efter landets innlemmelse i Ungarn, og antyder at med lovforslagets vedtagelse vil de russiske påstander om en ungarsk undertrykkelse av den karpat-ukrainske befolkning mlste ethvert grunnlag.

Av de siste tiders begivenheter i nabostatene, som i høy grad vil medvirke til en hurtig og smertefri løsning av Balkan-problemene, fremhever man i Budapest de stadig gjentatte bulgarske forsikringer om at Dobrudsja-spørsmålet må løses uten kamp, og på den annen side den nye rumenske regjering kursendring og stadig sterkere tilnærmelse til aksemaktene.

Det er for det ungarske parlamentet fremlagt et nytt lovforslag som pålegger straff for krenkende ytringer om de ungarske minoriteter, deres fester og sammenkomster. Lovforslaget må sees i forbindelse med den ungarske beskyttelsespolitikk, som i den siste tid har fått ny aktualitet.

Forbudt å gifte sig med jøder i Romania.

Tyskerne fritas for militærtjeneste.

Bukarest, 24. juli.

utenriksminister Popoff og statsminister Pilloff hadde mottatt en lignende innbydelse. De fire statsmenn skal i Berlin sammen føre forhandlinger med den tyske riksregjering.

I kretser som står den ungarske regjering nær, mener man å kunne bekrefte at det består en direkte forbindelse mellom dette besøk i Tyskland på den ene side og den reise som den ungarske statsminister og utenriksminister for kort tid siden foretok til München for å drøfte Sydøst-Europas fremtid med rikskansler Hitler, riksutenriksminister von Ribbentrop og den italienske utenriksminister grev Ciano.

I politiske kretser fremholder man at drøftelsene i Berlin gjelder en definitiv ordning av alle økonomiske, territoriale og politiske problemer i Balkan-Donau-området. Man vil nu endelig fastlegge dette områdes rolle i det nye Europa.

Et annet viktig tema som selv sagt står på dagsordenen, er det innbyrdes forhold til alle strids-spørsmål — herunder først og fremst de ungarske og bulgarske krav om grenserevisjon på Romanias bekostning. Disse problemer, som i 25 år har stått som det daglige strids-spørsmål på Balkan, skal nu søkes bilagt ved de to aksemakters mel-

Idet der søkes skapt territorial rettferdighet og politisk avspenning, vil der, hevder man i ungarske kretser, opstå forutsetninger for en intensivering av dette rike områdes økonomiske liv. Det vil bli mulig å treffe avtaler og reguleringer til økning og foredling av produksjonen.

Det foreligger nu, efter det ungarske minlstermøte i München, utførlige opplysninger om aksemaktenes planer for Sydøst-Europas fremtid. I den ungarske hovedstad mener man at man står umiddelbart foran virkeliggjørelsen av denne store plan. Den videre utvikling avventes med uhyre spenning.

I forbindelse med oprullingene av hele det store sydøst-europeiske problemkompleks er det verd å gjøre oppmerksom på hvordan Ungarn for sitt vedkommende ved flere anledninger siden München-møtet har gitt tydelige beviser på å ville bedre forholdet til sine nabo-stater. Først og fremst må nevnes den ungarske demobillisering og den hurtige avvikling av det spente forhold til Romania. Videre kan nevnes at den ungarske regjering i disse dager lar parlamentet behandle et lovforslag som skal gi selvstyre til Karpat-Ukraine (Rutennia, som tidligere utgjorde Tsjekkoslovakias østligste del).

Ungarske aviser fremholder at selvstyrebestemmelsen kommer bare 16 måneder efter landets innlemmelse i Ungarn, og antyder at med lovforslagets vedtagelse vil de russiske påstander om en ungarsk undertrykkelse av den karpat-ukrainske befolkning miste ethvert grunnlag.

Av de siste tiders begivenheter i nabostatene, som i høy grad vil medvirke til en hurtig og smertefri løsning av Balkan-problemene, fremhever man i Budapest de stadig gjentatte bulgarske forsikringer om at Dobrudsja-spørsmålet må løses uten kamp, og på den annen side den nye rumenske regjering kursendring og stadig sterkere tilnærmelse til aksemaktene.

Det er for det ungarske parlamentet fremlagt et nytt lovforslag som pålegger straff for krenkende ytringer om de ungarske minoriteter, deres fester og sammenkomster. Lovforslaget må sees i forbindelse med den ungarske beskyttelsespolitikk, som i den siste tid har fått ny aktualitet.

Forbudt å gifte sig med jøder i Romania.

Tyskerne fritas for militærtjeneste.

Bukarest, 24. juli.

(Press Telegraph.) Regjeringen har vedtatt en ny lov mot jødene i Romania. Det er fra idag av forbudt for kristne å gifte sig med jøder. Ekteskap mellom kristne og jøder skal straks oppløses.

Stattholderen i Temisoara, dr. Martha, har fått ordre til å innstille all utskrivning av vernepliktige blandt det tyske mindretall i Banat. Ordren treder i kraft straks. Den tyske ledelse av mindretallet i Temisoara har selv kunngjort denne meddelelse til det tyske mindretall. I denne meddelelse heter det blandt annet, at når det gjelder beväbningen av det tyske mindretall, har man ennå ikke mottatt nogen ordre fra myndighetene, men man venter at den romanske regjering skal ta stilling til spørsmålet.

Polekiewicz nr. 248
9 juni 1939.

Halifax-Erklæring i Overhuset: England ivrig for Forhandling om Tysklands „Lebensraum“

*Modstand mod Aktion mod uafhængig Stat, men
Drøftelse af Problemet: økonomisk Lebensraum*

Umuligt for Europa at fortsætte som nu

London, Torsdag.

I det engelske Overhus har Udenrigsminister Lord Halifax i Dag holdt en Tale, der maa opfattes som en indtrængende Opfordring til Forhandling om alle svævende internationale Spørgsmaal.

Den britiske Udenrigsministers vigtigste Udtalelse var:

— Den Dag er forbi, da europæiske Nationers Uafhængighed kan blive ødelagt ved en ensidig Handling, og det er klart, at et hvilket som helst Forsøg paa at gøre dette vil blive mødt med omfattende og energisk Modstand.

Men forudsat, at Nationernes Uafhængighed bliver anerkendt, er hans Majestæts Regering ikke blot villig til, men ogsaa ivrig efter at drøfte hele Problemet med Hensyn til økonomisk „Lebensraum“, ikke blot for Tysklands, men for alle europæiske Nationers Vedkommende.

Lord Halifax' store Tale

Debatten i Overhuset blev indledet af Lord Snell fra Arbejderpartiet, der hævdede, at Regeringen til sidst var blevet tvunget til at akceptere den kollektive Sikkerheds Hovedprinciper, som, da Arbejderpartiet i sin Tid havde ønsket dem, var blevet betegnet som en Krigspolitik. Naar Regeringen førte den samme Politik, blev den betegnet som Bolværk for Verdensfreden. Snell erklærede, at de stadige Udsættelser med Hensyn til Sovjet virkede „milde talt forstyrrende“.

I sin Svartale kom Lord Halifax ind paa Aksens Krigsmateriel i Spanien, han omtalte Flygtninge-Spørgsmaalet og udtalte om Østen, at Regeringen betragtede Udviklingen der med den største Bekymring og Ængstelse. Traktatbestemmelserne vilde imidlertid blive beskyttet i det Omfang, Regeringen var i Stand til det.

Lord Halifax haabede, at der snart vilde blive sluttet en permanent Overenskomst med Polen i Tilslutning til Chamberlains Erklæring den 6. Maj. Garantierne til Rumænien og Grækenland var ensidede, og nogen nærmere Definition var ikke paa krævet i Øjeblikket. Med Hensyn til Tyrkiet var det første Stadium af Forhandlingerne blevet bragt til en heldig Afslutning den 12. Maj, og der førtes nu yderligere Forhandlinger, som han haabede snart vilde blive bragt til en lykkelig Afslutning. (Bifald).

De baltiske Stater: Haab om en Løsning

raades Sikkerhed ikke kan være uinteresseret i Nabolandenes Uafhængighed. Jeg haaber, det skal lykkes os at finde Midler, ved hvilke det kan lykkes at løse denne Vanskelighed og mange andre Vanskeligheder, som maatte opstaa ved en Gennemførelse af de almindelige Principer, om hvilke jeg ikke tror, at der er nogen Uoverensstemmelse mellem de tre Regeringer.

Hvad den patriotiske Tysker maa mene

Den britiske Regerings Aktion i de sidste Uger betød, erklærede Halifax videre, en afgørende Afvigelse fra Storbritanniens tidligere Udenrigspolitik.

Den britiske Politik, fortsatte Halifax ifølge Ritzaus Bureaus Referat, synes os saa lige til og klar, men det er maaske ikke vanskeligt at forestille sig, hvor helt anderledes den maa forekomme mange tænkende Mennesker i Tyskland. Der er sikkert mange i Tyskland, som ikke er mindre forfærdede end vi over Behandlingen af Jøderne, og som erkender, at hvad Tyskland end maa have ment med Hensyn til Forholdet mellem Tyskland og Tjekoslovakiet saaledes som dette var blevet ordnet ved München-Overenskomsten, var det uklogt og urigtigt at forsøge at løse Problemet ved at ødelægge den tjekkiske Uafhængighed. Hvad vor Dom end er, tror jeg, at saadanne Folk i Tyskland paa Baggrund af Udviklingen i Efterkrigs-

Jugoslavien ud af Folkeforbundet

Berlin, Torsdag.

Af Forhandlingerne mellem Prins Paul af Jugoslavien, Adolf Hitler, Hermann Göring og Joachim v. Ribbentrop synes der allerede at være fremkommet et betydningsfuldt Resultat, nemlig det, at Jugoslavien snarest udtræder af Folkeforbundet.

Tjekkisk By i Belejrning efter Mord paa tysk

*Uroen i Protektoratet tilspidset
drastiske Forholdsregler af*

Frygt for, hvad Dagen i D

Berlin, Torsdag. POLITIKEN PRIVAT

SITUATIONEN i det tyske Protektorat „Böhmen-Mähren“ har i de sidste Timer tilspidset sig paa en højst foruroligende Maade.

En tysk Politimand, Hauptwachtmeister Wilhelm Kniest er i den tjekkiske By Kladno blevet skudt ned bagfra Natten til i Dag. De tyske Politimyndigheder satte straks en omfattende Undersøgelse i Gang, men uden noget som helst Resultat. Man har ikke kunnet fremskaffe én eneste tjekkisk Undersaat som Vidne, og det har i det hele taget været haabløst at fremskaffe Enkeltheder om Mordet paa den tyske Politimand. Man har det Indtryk, at de Tjekkere, som maaske ved noget om Mordet paa den tyske Politimand, er betydeligt mere ængstelige for Tjekkernes egen hemmelige Mafia end for de tyske Myndigheder.

ns Proklamation Panikstemning i Protektoratet

I det Omfang, som disse Meddelelser i Aftentimerne har naaet at blive spredt over Protektoratet, har det vakt fuldkommen Panikstemning. Man ved ikke, hvad Morgendagen vil bringe. Ikke mindst da de tyske Myndigheder i den sidste Tid har været besluttet paa med ethvert Middel at undertrykke Rejsning mod Styret i Protektoratet.

Blodige Slogmaal

Umuligt for Evropa at fortsætte som nu

London, Torsdag.

I det engelske Overhus har Udenrigsminister Lord Halifax i Dag holdt en Tale, der maa opfattes som en indtrængende Opfordring til Forhandling om alle svævende internationale Spørgsmaal.

Den britiske Udenrigsministers vigtigste Udtalelse var:

— Den Dag er forbi, da europæiske Nationers Uafhængighed kan blive ødelagt ved en ensidig Handling, og det er klart, at et hvilket som helst Forsøg paa at gøre dette vil blive mødt med omfattende og energisk Modstand.

Men forudsat, at Nationernes Uafhængighed bliver anerkendt, er hans Majestæts Regering ikke blot villig til, men ogsaa ivrig efter at drøfte hele Problemet med Hensyn til økonomisk „Lebensraum“, ikke blot for Tysklands, men for alle europæiske Nationers Vedkommende.

Lord Halifax' store Tale

Debatten i Overhuset blev indledet af Lord Snell fra Arbejderpartiet, der hævdede, at Regeringen til sidst var blevet tvunget til at akceptere den kollektive Sikkerheds Hovedprinciper, som, da Arbejderpartiet i sin Tid havde ønsket dem, var blevet betegnet som en Krigspolitik. Naar Regeringen førte den samme Politik, blev den betegnet som Bolværk for Verdensfreden. Snell erklærede, at de stadige Udsættelser med Hensyn til Sovjet virkede „milde talt forstyrrende“.

I sin Svartale kom Lord Halifax ind paa Aksens Krigsmateriel i Spanien, han omtalte Flygtninge-Spørgsmaalet og udtalte om Østen, at Regeringen betragtede Udviklingen der med den største Bekymring og Ængstelse. Traktatbestemmelserne vilde imidlertid blive beskyttet i det Omfang, Regeringen var i Stand til det.

Lord Halifax haabede, at der snart vilde blive sluttet en permanent Overenskomst med Polen i Tilslutning til Chamberlains Erklæring den 6. Maj. Garantierne til Rumænien og Grækenland var ensidede, og nogen nærmere Definition var ikke paa krævet i Øjeblikket. Med Hensyn til Tyrkiet var det første Stadium af Forhandlingerne blevet bragt til en heldig Afslutning den 12. Maj, og der førtes nu yderligere Forhandlinger, som han haabede snart vilde blive bragt til en lykkelig Afslutning. (Bifald).

De baltiske Stater: Haab om en Løsning

Om Forhandlingerne med Sovjetunionen, sagde Halifax, at de fælles fransk-engelske Forslag ifølge Molotofs sidste Udtalelse i Talen til den øverste Sovjet i Hovedsagen fjernede Sovjet-Regeringens Bekymringer.

Der er stadig, fortsatte Halifax, en eller to Vanskeligheder tilbage at løse, af hvilke den vigtigste er de baltiske Staters Stilling. Vi er aldrig gaaet med til og anser det heller ikke for rigtigt, at paatvinge andre Lande, som ikke ønsker det, Garantier, eller at tage andre Skridt, som hos andre Stater kunde kompromittere disse Lande, som kun har det Ønske, at bevare deres egen Neutralitet ukrænket.

Samtidig maa det erkendes, at Sovjet-Regeringen af Hensyn til sit eget Om-

raades Sikkerhed ikke kan være uinteresseret i Nabolandenes Uafhængighed. Jeg haaber, det skal lykkes os at finde Midler, ved hvilke det kan lykkes at løse denne Vanskelighed og mange andre Vanskeligheder, som maatte opstaa ved en Gennemførelse af de almindelige Principer, om hvilke jeg ikke tror, at der er nogen Uoverensstemmelse mellem de tre Regeringer.

Hvad den patriotiske Tysker maa mene

Den britiske Regerings Aktion i de sidste Uger betød, erklærede Halifax videre, en afgørende Afvigelse fra Storbritanniens tidligere Udenrigspolitik.

Den britiske Politik, fortsatte Halifax ifølge Ritzaus Bureaus Referat, synes os saa lige til og klar, men det er maaske ikke vanskeligt at forestille sig, hvor helt anderledes den maa forekomme mange tænksomme Mennesker i Tyskland. Der er sikkert mange i Tyskland, som ikke er mindre forfærdede end vi over Behandlingen af Jøderne, og som erkender, at hvad Tyskland end maa have ment med Hensyn til Forholdet mellem Tyskland og Tjekoslovakiet saaledes som dette var blevet ordnet ved München-Overenskomsten, var det uklogt og urigtigt at forsøge at løse Problemet ved at ødelægge den tjekkiske Uafhængighed. Hvad vor Dom end er, tror jeg, at saadanne Folk i Tyskland paa Baggrund af Udviklingen i Efterkrigs-aarene maa mene, at Tyskland aldrig vilde have kunnet sikre sig Drøftelser af Krav, som for Landet syntes saa indlysende retfærdige, hvis det ikke havde været rede til at støtte disse Krav med Magt. Der er herfra for den patriotiske Tysker ikke noget langt Skridt til Antagelsen af den Doktrin, som saa ihærdigt er blevet prædikeret for ham, og som gaar ud paa, at den britiske Politik gaar ud paa at sætte en Stopper for alle Tysklands Bestræbelser paa det racemæssige, politiske og økonomiske Omraade.

Den nuværende Situation rummer, fortsatte Halifax, det i Sandhed farlige Element, at det tyske Folk bliver drevet til den Slutning, at Storbritannien har opgivet ethvert Ønske om at naa til en Forstaaelse med Tyskland, og at ethvert

Fortsættes Side 2, Sp. 2.

Jugoslavien ud af Folkeforbundet

Berlin, Torsdag.

Af Forhandlingerne mellem Prins Paul af Jugoslavien, Adolf Hitler, Hermann Göring og Joachim v. Ribbentrop synes der allerede at være fremkommet et betydningsfuldt Resultat, nemlig det, at Jugoslavien snarest udtræder af Folkeforbundet.

Tjekkisk By i Belejrning efter Mord paa tysk

Uroen i Protektoratet tilspidset drastiske Forholdsregler af

Frygt for, hvad Dagen i D

Berlin, Torsdag. POLITIKEN. PRIVAT

SITUATIONEN i det tyske Protektorat „Böhmen-Mähren“ har i de sidste Timer tilspidset sig paa en højst foruroligende Maade.

En tysk Politimand, Hauptwachtmeister Wilhelm Kniest er i den tjekkiske By Kladno blevet skudt ned bagfra Natten til i Dag. De tyske Politimyndigheder satte straks en omfattende Undersøgelse i Gang, men uden noget som helst Resultat. Man har ikke kunnet fremskaffe én eneste tjekkisk Undersaat som Vidne, og det har i det hele taget været haabløst at fremskaffe Enkeltheder om Mordet paa den tyske Politimand. Man har det Indtryk, at de Tjekkere, som maaske ved noget om Mordet paa den tyske Politimand, er betydeligt mere ængstelige for Tjekkernes egen hemmelige Mafia end for de tyske Myndigheder.

ns Proklamation

Panikstemning i Protektoratet

I det Omfang, som disse Meddelelser i Aftentimerne har naaet at blive spredt over Protektoratet, har det vakt fuldkommen Panikstemning. Man ved ikke, hvad Morgendagen vil bringe. Ikke mindst da de tyske Myndigheder i den sidste Tid har været besluttet paa med ethvert Middel at undertrykke Rejsning mod Styret i Protektoratet.

Blodige Slagsmaal selv i Berlin

Situationen bedømmes i Berlin i Aften som yderst alvorlig. Selv i Berlin har man i øvrigt maattet notere en Del Friktion mellem Tyskere og Tjekkere. Saaledes har Politiet en af de sidste Dage maattet udkommanderes for at skille store blodige Slagsmaal mellem Tyskere og tjekkiske Arbejdere ad midt i Berlin. J—d.

Tjekkisk Politi afvæbnes paa Torvet

Tysk Politis Øverstkommanderende ankommet

Prag, Torsdag Aften. (R. B.) Statssekretær Frank og den Øverst-

TOLV Huse er nedbrændt so
Byen Gelnhausen i Nærhe
tallet af Ofre er stort: 9 Døde
Katastrofen skete Onsdag, idet M
Militærmaskine paa Øvelse — styrted
Følge af det voldsomme Stød eksplod
paa et Øjeblik i Brand. Der var 3 M
Flammerne. Det Hus, Maskinen ramte
voldsomme Varme — der var 30 Gr
tigt til 11 andre Huse, der alle stod i
6 af Husenes Beboere indebrændte, m
ger med uhyggelige Brandsaar paa H
Om Aarsagen til Nedstyrtningen

mod uafhængig Stat, men
økonomi

Europa
om nu

on, Torsdag.

minister Lord
pfattes som en
om alle svæ-

Udtalelse var:
ationers Uaf-
dig Handling,
og paa at gøre
og energisk

ighed bliver
ke blot villig
blemet med
ke blot for
ioners Ved-

Tale

an være uinter-
Uafhængighed.
kes os at finde
n lykkes at løse
nge andre Van-
opstaa ved en
mindelige Prin-
tror, at der er
mellem de tre

ke Tysker

sid-
lea

Englands O- Lebensraum

Fortsat fra Side 1.

nyt Forsøg maa opgives som habløst. Det britiske Folk har bestandig søgt og ønsker stadig alvorligt at naa til en Forstaaelse med Tyskland, hvis det er muligt, en Forstaaelse, som ikke skal omfatte Løsning af et enkelt, særligt Spørgsmaal, men som ogsaa skal anbringe Forholdet mellem de to Lande paa et sikkert Grundlag af Tilid. Det har været fuldstændig uundgaaeligt, at Begivenhederne siden 1933 dybt har forstyrret Udviklingen af et venskabeligt Forhold mellem England og Tyskland.

Opmuntret af Mussolini

Hvis det virkelig er sandt, at ingen Landes Ledere er Tilhængere af uheldsvangre Planer om at gennemføre Ordninger under Tryk af overvældende Magt vil ingen af vore Forpligtelser nogensinde komme til Anvendelse. Jeg er opmuntret af Mussolinis Tale i Turin den 14. Maj, hvori han udtalte, at Millioner af Mennesker ønskede at vide, hvorvidt vi var paa Vej mod Krig eller Fred, og endvidere erklærede, at der ikke fandtes Spørgsmaal, der kunde retfærdiggøre en Krig. Men, fortsatte Halifax, hvis disse Problemer skal løses ved Forhandlinger maa der paa begge Sider findes god Vilje og Beredvillighed til at gøre Indrømmelser over for de andres Standpunkter og til saavel at give som til at tage. Begge Parter maa være overbeviste om, at den andens Ord vil blive holdt.

Idet Halifax henviste til det betydningsfulde i, at der blandt de første Kondolencetelegrammer til Kongen i Anledning af „Thetis“-Katastrofen var Telegrammer fra Hitler og Mussolini, udtalte han: Det er let at sige, at disse Telegrammer har været overfladiske Udtryk for international Høflighed, men har man ikke Lov til ogsaa at betragte dem som Udtryk for store Folks Beredvillighed til at møde hverandre paa Menneskekærlighedens fælles Grundlag uanset deres politiske Stridigheder?

England vil forhandle

Langtfra at ønske at genere Tyskland paa det økonomiske Omraade véd vi, at et velstaaende Tyskland vilde være en Fordel for Europa. Vort eneste Ønske er, fortsatte Halifax, at kaste hele vor Magt i Vægtskaalen til Fordel for en fredelig Løsning.

Den Dag er dog forbi, da europæiske Nationers Uafhængighed kan blive ødelagt ved en ensidig Handling, og det er klart, at et hvilket som helst Forsøg paa at gøre dette vil blive mødt med omfattende og energisk Modstand. Men forudsat at Nationernes Uafhængighed bliver anerkendt, er Hans Majestæts Regering ikke blot villig til, men ogsaa ivrig efter at prøve hele Problemet med Hensyn til økonomisk „Lebensraum“ ikke blot for Tysklands, men for alle europæiske Nationers Vedkommende.

Med Hensyn til Muligheden for Indkaldelsen af en international Conference, der er foreslaaet som en Løsning, vil jeg gerne give Udtryk for nogen Tvivl om, at en saadan Conference i sig selv, hvor meget den end maatte appellere til naturlige Følelser, vilde være et Hjælpe-middel.

Hvis der nogen Sinde skulde synes at være Elementer til en virkelig Løsning,

19 mai 1939.

De tyske kolonier er tysk eiendom.

**De nye lands innlem-
melse i riket øker kolo-
nikravet, sier general
von Epp.**

Wien, 18. mai.

(N.T.B.) Presidenten for riksko-
loniforbundet, general von Epp,
holdt en stor tale idag og krevet å
få de tidligere tyske kolonier tilbake.

— Europa er overbefolket, sa han,
og det tyske folk krever å få del i
de land som tjener som reserverum
i verden. Det tyske folk krever til-
bake sin egen eiendom her på denne
jord, en eiendom det skaffet sig på
fredelig vis. Østerrikes, Sudetlandets,
Memellandets og Böhmens og Mäh-
rens tilslutning til Tyskland svekker
ikke dette krav. Det øker det tvert
om. For i de nye områdene er folke-
tettheten delvis ennu større enn i
det gamle Tyskland. Tyskland vil
aldri gi avkall på sin eiendom. 80
millioner tyskere krever den tilbake.
Det tyske folk vil ut i verden, akku-
rat som andre folk. I Afrika eier
Tyskland Tysk Østafrika, Tysk Syd-
vest-Afrika, Kamerun og Togo, og
hertil kommer de tyske områdene i
Sydhavet. Alle disse territorier er
tysk eiendom. Mandatsystemet blev
funnet op av England. Det krenker
det tyske folk og fornærmer det.
Rikskansler Hitler har sagt at vi
ikke kan få noe varig vennskap mel-
lem det tyske og det angelsaksiske
folk før engelskmennene forstår at
det ikke bare finnes britiske, men
også tyske interesser. Tysklands
krav er en del av den samlede poli-
tikk, og vi er sikre på at rikskans-
leren vil løse dette problemet, slik
som han har løst så mange andre.

'Lofart dedende'
9 Mai 1939.

Finnsk forfatter forsvarer Norges interesser i Arktis.

I det tyske tidsskrift «Marine-Rundschau» 1939, h. 4, har F. W. Börgman, Helsinki, skrevet en artikkel om «Die geopolitische Bedeutung der Arktis». Artikkelen som er ledsaget av en rekke kart, gir en meget grundig utredning om emnet. Tilslutt skriver forfatteren følgende som vi nordmenn må være hjertelig enig i:

«Ved første blick tar dog den nuværende rumpolitiske opdeling av Arktis på grunn av sin lettfattelige, skjematiske utførte delingside (tilgrensende stater) for lite hensyn til ett punkt, nemlig til den historiske utvikling. Her er det nettop gått mest ut over den nasjon som ikke bare har gjort den uten sammenligning største innsats i arktisk forskning, men som også er det eneste folk som fra tidligste tider av har hatt vitale interesser, ikke bare makt- og ekspansjonsinteresser, i den arktiske sone, nemlig Norge.

Dette lange, bergfulle kystland er umiddelbart henvist til den subarktisk-arktiske sone for sitt livsopphold. På vårt kart er avtegnet de gamle tradisjonelle

norske fiske- og fangstområder, og man vil kunne se de tap som nettop dette arktiske pionerfolk har lidt. Over Frans Josefs Land, hvortil norske fangstekspedisjoner hadde funnet veien og innlemmet i den norske fangstzone lenge før den offisielle-vitenskapelige opdagelse (den østerrikske ekspedisjon Weyprecht og Payer 1872—74), vaier idag Sovjetflagget, over Grønland som er gammelt norsk fangst- og koloniområde er det Danmark som utøver suvereniteten, en stat som hverken grenser til eller har vitale interesser å overvåke i den arktiske sone.

Denne her skildrede rumpolitiske opdeling av Arktis nyter imidlertid ennå ingen rettslig anerkjennelse, og er hovedsakelig en *status de facto*. Å fremsette formodninger med hensyn til dens endelige ut- og omforming faller derfor utenfor rammen av vår betraktning, som bare hadde til opgave fremstillingen av den geopolitiske betydning av den arktiske sone i rent skissemessig form.»

Politiken Nr. 210
6 mai 1939

POLITIKEN

POLITIKENS HUS — RAADHUSPLADSEN
TELEFON: CENTRAL 8511.

Aaben hele Døgnet. Omstill. til alle Afdelinger

ABONNEMENT:

København og øvrige Danmark: Kr. 10,50 pr. Kvartal. Kr. 3,55 pr. Md. 1 Korsbaand til Udlandet 30 Kr. Kvartalet.
Porto til Norge og Sverige gennemsnitlig 18 Øre pr. Dag. Til øvrige Udland 28 Øre pr. Dag.
Fællesabonnement for Søndags-Politiken (i Provinsen Lørdag) med Magasinet og Politikens Radio pr. Kvartal Kr. 3,25.

LØSSALG:

Storkøbenhavn: Hverdage 12 Øre, Søndage med Magasinet 20 Øre. Uden for Storkøbenhavn: Hverdage 15 Øre, Hverdage eller Søndage med Magasinet 20 Øre. Med Politikens Radio er Priserne 5 Øre højere.

Annonce- og Abonnementskontorer:

AALBORG: Vesterbro 91. Telefon Aalborg 2326—5011.

AARHUS: Banegaardspladsen. Telefon Aarhus 6605—6606.

ODENSE: Klaregade 20. Telefon Odense 8455—8365.

Redaktion i Udlandet:

LONDON: 180, Fleet Street, London E.C.4. Telf. Holborn 6455.

PARIS: 11, Rue du 4 Septembre, Paris 2. Skandinavisk Rejsebureau (Bureau de Voyage Scandinave). Telf. Richelieu 7265 (6 Linjer). Aabent 9—12 og 14—18. Telegram-Adr.: Izaskand, Paris.

BERLIN: Kalkreuthstrasse 1, W. 69. Telefon 253372.

Danzig

Den polske Udenrigsminister Beck's Tale i Gaar karakteriseres fra alle Sider som en rolig og maadeholden Tale. Den indeholdt intet om nye „Krav“ til Tyskland, saaledes som det var bebudet i en Del af den polske Presse, men indskrænkede sig i Hovedtrækkene til at fastslaa Polens Stilling til Tysklands to Krav: Danzigs Tilslutning til Det tredje Rige og Oprettelsen af en Autostrada og Jernbane under tysk Overhøjhed paa tværs af „Korridoren“ — som Oberst Beck kaldte „Vojvodskabet Pommern“.

Han erkendte, at det overvældende Flertal af Befolkningen er tysk, men hævdede, at denne Befolknings Eksistens og Velfærd i økonomisk Henseende afhænger af Polen. Og han tilføjede:

— I dette Øjeblik, da vort Forslag af 26. Marts om i Fællesskab at garantere Fristatens Eksistens og Retigheder forbliver uden Svar, og jeg erfarer, at det tværtimod bliver opfattet som en Nægtelse af at forhandle, er jeg nødt til at spørge mig selv, hvad det i Virkeligheden drejer sig om. Er det en Plan om at fortrænge Polen fra Østersøen? Polen vil imidlertid ikke lade sig fortrænge fra Østersøen.

Oberst Beck afslog at opgive Polens Suverenitet over et Omraade, der skulde danne en tysk Forbindelse mellem Vestprøjsen og Østprøjsen — men lovede alle mulige Lettelser for Biltrafikken mellem de to tyske Landsdele.

*

Hvad man i London og Paris synes at lægge Hovedvægten paa, er den Omstændighed, at Oberst Beck ikke udtalte sig om polske Krav med Hensyn til Danzigs fremtidige Statut, og i det hele taget, at han ikke lukkede Døren i for Forhandlinger med Tyskland, forudsat at to Betingelser paa Forhaand var til Stede: fredelige Hensigter og fredelige Handlemetoder.

Om Reaktionen i Tyskland paa den polske Udenrigsministers Tale ved man endnu intet med Sikkerhed. Det synes, som om man i visse Krese i den tyske Rigshovedstad er af den Formening, at det næste Skridt hverken blivende eller midlertidigt vil

Stalin, at det var Vestmagternes Politik at pudse Tyskland paa Rusland — for saa, naar de to Magter var udmattet, at træde ind i Kampen med friske Kræfter og diktere begge de udmattede Parter deres Betingelser. Man er i „Times“ begyndt at nære en Frygt for, at Stalin kunde tænke sig selv at spille det Spil — at han vent, at det store Sammenstød paa Kontinentet er uundgaeligt, og at han vil foretrække at spare sine Kræfter til det Øjeblik, de andre er udmattede.

Og i Dag fortsættes de tysk-italienske Forhandlinger. Göring er i Italien. Ribbentrop er paa Vej der til. De skal møde den italienske Udenrigsminister og sandsynligvis ogsaa Mussolini. I Paris og London gaar der Rygter om, at Proklamationen af en tysk-italiensk Militæralliance er umiddelbart forestaaende.

Sider som en rolig og maadeholden Tale. Den indeholdt intet om nye „Krav“ til Tyskland, saaledes som det var bebudet i en Del af den polske Presse, men indskrænkede sig i Hovedtrækkene til at fastslaa Polens Stilling til Tysklands to Krav: Danzigs Tilslutning til Det tredje Rige og Oprettelsen af en Autostrada og Jernbane under tysk Overhøjhed paa tværs af „Korridoren“ — som Oberst Beck kaldte „Vojvodskabet Pommern“.

Han erkendte, at det overvældende Flertal af Befolkningen er tysk, men hævdede, at denne Befolknings Eksistens og Velfærd i økonomisk Henseende afhænger af Polen. Og han tilføjede:

— I dette Øjeblik, da vort Forslag af 26. Marts om i *Fællesskab at garantere Fristatens Eksistens og Rettigheder* forbliver uden Svar, og jeg erfarer, at det tværtimod bliver opfattet som en Nægtelse af at forhandle, er jeg nødt til at spørge mig selv, hvad det i Virkeligheden drejer sig om. Er det en Plan om at fortrænge Polen fra Østersøen? Polen vil imidlertid ikke lade sig fortrænge fra Østersøen.

Oberst Beck afslog at opgive Polens Suvenæritet over et Omraade, der skulde danne en tysk Forbindelse mellem Vestprøjsen og Østprøjsen — men lovede alle mulige Lettelser for Biltrafiken mellem de to tyske Landsdele.

*

Hvad man i London og Paris synes at lægge Hovedvægten paa, er den Omstændighed, at Oberst Beck ikke udtalte sig om polske Krav med Hensyn til Danzigs fremtidige Statut, og i det hele taget, at han ikke lukkede Døren i for Forhandlinger med Tyskland, forudsat at to Betingelser paa Forhaand var til Stede: fredelige Hensigter og fredelige Handlemetoder.

Om Reaktionen i Tyskland paa den polske Udenrigsministers Tale ved man endnu intet med Sikkerhed. Det synes, som om man i visse Krese i den tyske Righovedstad er af den Formening, at det næste Skridt hverken bliver taget af Polen eller af Tyskland, men af Danzig: at Fristaten ganske enkelt giver sig ind under Tysklands Beskyttelse og saaledes etablerer en fuldbyrdet Kendsgerning. Saa vilde Spørgsmaalet blive, hvorledes Polen reagerede. Men det er naturligvis kun Formodninger.

Fra tysk Side vil man lægge særlig Vægt paa den polske Udenrigsministers Udtalelse om, at Danzig er overvejende en tysk By, og at de polske Interesser i Byen først og fremmest er af økonomisk Art. Disse Interesser, siger Tyskland, har vi lovet at respektere. Dertil vil Polen indvende, at der altid er en Fare ved, at saa *vitale* Interesser, som Danzig repræsenterer for Polen, er i Hænderne paa en fremmed Magt.

*

Her ligger Vanskeligheden. Det er paa dette Punkt, det bliver sværest at opnaa Overensstemmelse, hvis der kommer nye Forhandlinger i Gang. Det ved man ikke i Øjeblikket, om der gør.

Det er en Tid med store Spændinger. Med ét Sæt er Spørgsmaalet om Sovjet-Ruslands Stilling igen skudt ud i det uvisse. I sin udenrigspolitiske Tale den 11. Marts hævdede

Aftensposten nr: 168.
1 april 1939.

Chamberlains erklæring.

DEN erklæring som statsminister Chamberlain fremla i underhuset igår eftermiddag, lyder ifølge det steno-
grafiske referat således:

«Som jeg sa i formiddag har regjeringen ingen offisiell bekreftelse på ryktene om et planlagt angrep på Polen, og man må derfor ikke gå ut fra at regjeringen godtar disse rykter som sannhet.

Jeg gleder mig over denne anledning til påny å slå fast regjeringens almindelige politikk.

Regjeringen har alltid uttalt sig for at alle tvistespor-
smål ordnes ved frie forhandlinger mellem de interesserte parter. Regjeringen mener, at dette er en naturlig og riktig linje når det opstår uoverensstemmelser. Efter regjerin-
gens opfatning skulde der ikke finnes noget spørsmål som det er umulig å løse på fredelig måte. En erstatning av forhandlingsmetodene med bruk av makt eller trussel om bruk av makt kan den britiske regjering ikke finne nogen berettigelse for.

Som det er dette hus bekjent, pågår det visse rådslag-
ninger for tiden med andre regjeringer. For fullt ut å klar-
legge den britiske regjerings holdning i det tidsrum som vil medgå før disse rådslagninger er avsluttet, ønsker jeg å meddele huset at

hvis det i denne periode blir innledet en aksjon som åpenlyst truer Polens uavhengighet og som den polske regjering derfor anser det for å være av vital betydning å motsette sig med hele sitt lands styrke, vil den britiske regjering føle sig forpliktet til straks å gi den polske regje-
ring all den støtte som det står i dens makt å gi. Jeg har gitt den polske regjering en forsikring i denne retning.

Jeg kan tilføie at den franske regjering har bemyndiget mig til å slå fast at den inntar samme holdning som den britiske regjering.»

Das Programm für Europa.

RR Präsident Roosevelt hat versucht, sich und sein Land in den Mittelpunkt des Weltgeschehens zu schieben, — einige, denen offenbar nicht bekannt ist, daß Roosevelt in erster Linie ein amerikanischer Parteipolitiker, aber kein internationaler Staatsmann ist, sind darauf hereingefallen, insbesondere leider einige Franzosen, von denen wir angenommen hätten, sie meinten das deutsch-französische Protokoll vom 6. Dezember ernst, als es der Fall zu sein scheint; aber wir können nicht finden, daß das Programm Europas dadurch nennenswert beeinflusst worden sei. Wir meinen das Programm, das Adolf Hitler in seiner Rede vom 30. Januar für Europa aufgestellt hat. Wer könnte bestreiten, daß Deutschland die Führung zugefallen ist und daß Adolf Hitler sie sich aus eigener Kraft und eigener Leistung errungen hat? Führung bedeutet, daß man sagt, was zu geschehen habe, und daß man imstande ist, es dahin zu bringen, daß es geschieht.

Deutsche Führung.

Nach dem Weltkrieg war die Führung Europas in französische Hände geraten. Wie jeder weiß, durchaus nicht ausschließlich durch eigene Kraft und Leistung der Franzosen. Die Ziele Frankreichs standen damals in keinem vernünftigen Verhältnis zu seiner Kraft und zur latenten Kraft anderer. Aus der amerikanischen Führung der Welt war eine Flucht Wilsons über das große Wasser geworden, — die härteste Verurteilung, die dem Versailler „Friedensvertrag“ zuteil werden konnte. Die Engländer schwankten jahrelang zwischen besserer Einsicht und ihrem Gefühl, Frankreich ausgeliefert zu sein. Wir kennen alle den katastrophalen Erfolg. Die große Möglichkeit aber, im Jahre 1933 ein neues Leben zu beginnen, wurde von den anderen verjagt: aus Abneigung gegen das Autoritäre, aus Mangel an Talent, in der trügerischen Hoffnung, der Spul werde bald vergehen, und auch damals schon wegen der Rassenpolitik des Nationalsozialismus. Als sie dann sahen, daß wirklich eine neue Zeit angebrochen war, verkündeten englische Staatsmänner: Nun werden wir die Führung übernehmen; Lebensnotwendigkeiten sollen nicht mehr durch den status quo verleugnet werden. Aber es geschah nichts, — es bleibt dabei, daß Deutschland die Führung an sich reißen und sie behalten mußte. Auf seine eigene Weise natürlich. Der Erfolg ist mit Händen zu greifen: Ein großes, um fast zehn Millionen Deutscher erweitertes Reich, gewaltig gerüstet und mit einer anderen Nation zu einem Block verschmolzen, — ein politischer Magnet, dessen Wirkung auf Dritte zu spüren ist. Deutschland ist unangreifbar geworden. Die Hoffnung seiner Feinde besteht allenfalls darin, das Reich im Namen der Humanität durch einen langen Krieg aushungern zu können, oder gar nur darin, daß das nationalsozialistische Regime einmal „wie alles Irdische“ ein Ende nehmen könnte. Auf beides kann es nur die gleiche deutsche Antwort geben: sich kräftigen und immer wieder kräftigen durch gemeinschaftliche Anstrengung und im Vertrauen auf die Führung. Nach außen hin aber kommt es darauf an, die Umwelt über die wahren Ziele und wahren Lebensinteressen des neuen Reiches aufzuklären und ihr aufzuzwingen, sich mit diesem wahren Tatbestand zu beschäftigen. Statt dessen kämpft die Welt noch immer gegen einige Ziele oder Bestrebungen an, die Deutschland aus Mangel an Kenntnis oder aus bösem Willen nur angehängt sind.

Lebensinteressen.

Die großen Reden, die Adolf Hitler hält und die einzigartig in der Geschichte dastehen — wann hat je ein Staatsmann mit der Welt so gerungen? — bemühen sich immer wieder, das deutsche Denken und Streben den anderen klarzumachen und Irrtümer aus dem Wege zu räumen. Ihre Besonderheit aber besteht darin, daß sie gleichzeitig das Hauptmittel für das Vortreiben der Entwicklung in der von Deutschland gewünschten Richtung sind, mit anderen Worten, daß sie programmatisch und wahrhaft führen, fortzuführen sind. Die letzte und größte Rede vom 30. Januar hat nicht nur das Programm entwickelt, sondern den Vorstoß selbst unternommen: Dieses große, für das Schicksal Europas entscheidende Reich will ein glückliches Leben in Wohlfahrt und Frieden, braucht aber dafür die Erfüllung einiger unverzichtbarer Lebensinteressen, die nichts mit Eroberungen zu tun haben, wohl aber mit den Begriffen: Lebensmittel, Rohstoffe, Kolonialraum und wirtschaftliche Gleichberechtigung. Zu den Irrtümern der Welt gehört, daß Deutschland sich den Zutritt zu diesen Dingen, insbesondere zu seinen früheren Kolonien, durch einen Krieg erzwingen könne und wolle. Das ist nicht die Absicht, und das kann sie nicht sein. Doch ist klar, daß eine ruhige und friedliche Arbeit unmöglich werden muß, wenn einem großen Volk der gesicherte Zutritt zu diesen Dingen und die Möglichkeit der Bezahlung der Einfuhr durch Export verwehrt ist. Entweder sind Forderungen wie diese berechtigt, dann können sie nicht schnell genug erfüllt werden, — oder ihre Berechtigung wird bestritten, dann kann eben nur Streit und Unfriede in der Welt sein. Das braucht keinen Krieg zu bedeuten, aber es bedeutet sicher nicht Friede und Freundschaft und kann einmal in Krieg enden. Im zweiten Gebiete der Außenwirtschaft, die, wie der Führer erneut feststellte, für Deutschland ein Lebensinteresse ist, herrscht seit Jahren heftiger, opferreicher Kampf, der in manchen Fällen durch einen bössartigen Boykott verschärft ist. Mr. Hull, der amerikanische Staatssekretär, würde sagen: Das liegt ja alles an euch Deutschen. Ihr braucht ja bloß zur freien Wirtschaft und zur Meistbegünstigung zurückzukehren, und alles wird in Ordnung sein. Er wird das tausendmal sagen, auch wenn ihm zehntausendmal nachgewiesen wird, daß Deutschland in sein derzeitiges Wirtschaftssystem durch die anderen hineingezwungen wurde und daß es keinesfalls von heute auf morgen heraus kann. Andere Menschen mögen weniger doktrinär denken als diese Amerikaner. Aber die ganze Diskussion wird überhört.

hältnisse alte Zustände unhaltbar gemacht haben. Es gibt zwei Möglichkeiten: rechtzeitig eingzugreifen oder Explosion zu riskieren. Wer führen will, muß den ersten Weg wählen. Das ist — in dieser einen Beziehung — die große Bedeutung der Hitler-Rede.

Roosevelt und seine „Grenzen“.

Wir haben gehofft, der Tag von München werde ein Wendepunkt sein: rechtzeitige friedliche Regelungen, falls wenn Eingriffe in den jeweiligen „status quo“ damit verbunden sind. Es hat sich aber zweierlei gezeigt: einmal daß Englandern, den Franzosen oder Amerikanern das friedliche Regeln und das Vertragsschließen schon recht wäre, daß aber solche Eingriffe verhindern wollen; und zweiten, daß die Abneigung gegen irgendwelche „Zugeständnisse“ der autoritären Staaten von einem leider noch sehr großen Teil der die Demokratien beherrschenden Kräfte für wichtig gehalten wird als der Gedanke an die Möglichkeit einer Explosion oder gar eines neuen Weltkrieges. Die Rede Hitlers war ein sehr wirksamer Vorstoß gegen diese doppelte Mauer. Aber eingestürzt ist sie natürlich noch nicht. Zwar ging es wie ein Aufatmen durch die Welt, als sich herausstellte, daß alle die üblen Verdächtigungen und Prophezeiungen völlig unbegründet waren, mit welchen die Feinde Deutschlands eine wahre Panikstimmung in der Welt zu erzeugen verstanden haben. Aber wie gering die Bereitschaft zur Fatale und zur Vernunft ist, und wie groß die Hoffnung, sich unbequemen Konsequenzen angesichts der deutschen und italienischen Forderungen zu entziehen, hat sich in diesen Tagen ebenfalls gezeigt. Präsident Roosevelt hat uns (übrigens auch seinen innerpolitischen Gegnern) den Gefallen getan, der Welt einen Blick in die Herzküche der Kriegstreiber tun zu lassen. Nach berühmtem Beispiel will er die Grenze der Vereinigten Staaten bis nach Frankreich vorschieben. Ob er das wirklich sagte oder nicht, ist gleichgültig; der Sinn seiner Politik ist klar und wird durch nichts deutlicher gemacht als durch den Protest des Expräsidenten Hoover. Ein gewaltiger innerpolitischer Kampf scheint in Amerika zu beginnen, leider zum Teil auf unsere Kosten. Man wird unter anderem zu fragen haben, wie sich die Persönlichkeitspolitik Roosevelts mit der erheblich nachdenklicheren Rede zusammenreimt, die Unterstaatssekretär Welles vor einigen Tagen bei der Jahresversammlung der New Yorker Rechtsanwälte gehalten hat. Die Differenz mag sich daraus erklären, daß Mr. Welles an die Außenpolitik, Mr. Roosevelt aber an seine eigenen Wahlsichten gedacht hat. Doch zwingt uns der Präsident, der nun einmal der führende Mann ist, uns zunächst ausschließlich seiner eigenen diktatorischen Haltung zuzuwenden. Da ist zu sagen: Wenn die Amerikaner rüsten, so läßt uns das kalt. Wenn sie den Südamerikanern Vorschritten machen wollen, so überlassen wir die Antwort gerne den südamerikanischen Staaten selbst; wenn aber ein Mann wie Roosevelt es mag, einer Clique zu liebe, die ihn seit seiner Wahl in Fesseln hält, Deutschland Angriffsabsichten gegen Amerika zuzusprechen, so werden die Amerikaner sich nicht wundern dürfen, wenn sich das deutsche Volk einmütig dagegen aufs heftigste zur Wehr setzt. Auch das mag schließlich noch hingehen, denn diese Behauptung ist so albern, daß sie sich selbst richtet. Sie wird auch nicht weniger albern dadurch, daß (zufällig?) im Februar gleichzeitig die Flotten der Vereinigten Staaten, Großbritanniens und Frankreichs im Atlantischen Ozean große Manöver abhalten, — wie um demonstrativ zu erproben, ob und wie man einen Angreifer vom amerikanischen Kontinent fernhalten könnte. Wirklich gefährlich wird Präsident Roosevelt lediglich in dem Augenblick, wo er durch seine eigensinnigen außenpolitischen Rundreden und Entschlüsse andere Nationen abhält, so vernünftig und friedlich zu sein, wie es die Umstände von diesen verlangen.

Das Grundsätzliche.

Daß die Amerikaner im Kriegsfall an der Seite Englands zu finden wären, wissen wir längst. Den Wert ihrer Kriegshilfe (auch deren Grenzen) kennen wir ebenfalls. Aber es gibt für eine europäische Nation nichts Lächerlicheres, als im Vertrauen auf eine englisch-amerikanisch-französische Kombination von immerhin zweifelhaftem Wert sich zu Verjämmerungen verführen zu lassen, die eine eheliche und nuzbringende Zusammenarbeit der europäischen Mächte verhindern. Frankreich ist schwankend. Wir aber wissen, daß es in Europa nur eine Sicherheit gibt, das ist der freundschaftliche, unter größter Gesichtspunkten und ohne Rücksicht auf die bisherigen Verhältnisse zustande gebrachte Ausgleich zwischen den vier großen Mächten Europas. Der Ausgleich ist möglich — warum ihn um einer Illusion willen leichtfertig gefährden oder unmöglich machen? Unvernünftige oder gar abenteuerliche Forderungen sind bis zur Stunde nicht erhoben worden und werden, dessen sind wir sicher, von Italien ebenso wenig erhoben werden wie von Deutschland. Die „lange Zeit des Friedens“, die Adolf Hitler vorausgesagt hat, wird eben gerade dadurch gesichert sein, daß abenteuerliche Forderungen nicht gestellt werden; aber zu den ersten Voraussetzungen eines langen Friedens wird zweifellos gehören, daß berechnete Wünsche nicht unerfüllt bleiben, vor allem dann nicht, wenn sie durch die Wucht der Entwicklung und durch jene unverzichtbaren Lebensinteressen begründet werden, von denen der Führer sprach.

Diese grundsätzliche Entscheidung, die eine Entscheidung des gesunden Menschenverstandes und des guten Willens ist, darf nicht mehr lange aufgeschoben werden. Sie setzt in allen beteiligten Ländern eine endgültige innerpolitische Klärung voraus, in Frankreich wie in England und in den Vereinigten Staaten, — eine innerpolitische Klärung und vor allem eine Einräumung des wildgewordenen Teils der öffentlichen Meinung. Wird dies veräumt, so wird die Gefahr...

anderer. Aus der amerikanischen Führung der Welt war eine Flucht Wilsons über das große Wasser geworden, — die härteste Beurteilung, die dem Versailler „Friedenswert“ zuteil werden konnte. Die Engländer schwankten jahrelang zwischen besserer Einsicht und ihrem Gefühl, Frankreich ausgeliefert zu sein. Wir kennen alle den katastrophalen Erfolg. Die große Möglichkeit aber, im Jahre 1933 ein neues Leben zu beginnen, wurde von den anderen versäumt: aus Abneigung gegen das Autoritäre, aus Mangel an Talent, in der trügerischen Hoffnung, der Spuk werde bald vergehen, und auch damals schon wegen der Massenpolitik des Nationalsozialismus. Als sie dann sahen, daß wirklich eine neue Zeit angebrochen war, verkündeten englische Staatsmänner: Nun werden wir die Führung übernehmen; Lebensnotwendigkeiten sollen nicht mehr durch den status quo verleugnet werden. Aber es geschah nichts, — es bleibt dabei, daß Deutschland die Führung an sich reißen und sie behalten mußte. Auf seine eigene Weise natürlich. Der Erfolg ist mit Händen zu greifen: Ein großes, um fast zehn Millionen Deutscher erweitertes Reich, gewaltig gerüstet und mit einer anderen Nation zu einem Block verschmolzen, — ein politischer Magnet, dessen Wirkung auf Dritte zu spüren ist. Deutschland ist unangreifbar geworden. Die Hoffnung seiner Feinde besteht allenfalls darin, das Reich im Namen der Humanität durch einen langen Krieg auszuhungern zu können, oder gar nur darin, daß das nationalsozialistische Regime einmal „wie alles Irdische“ ein Ende nehmen könnte. Auf beides kann es nur die gleiche deutsche Antwort geben: sich kräftigen und immer wieder kräftigen durch gemeinschaftliche Anstrengung und im Vertrauen auf die Führung. Nach außen hin aber kommt es darauf an, die Umwelt über die wahren Ziele und wahren Lebensinteressen des neuen Reiches aufzuklären und ihr aufzuzwingen, sich mit diesem wahren Tatbestand zu beschäftigen. Statt dessen kämpft die Welt noch immer gegen einige Ziele oder Bestrebungen an, die Deutschland aus Mangel an Kenntnis oder aus bösem Willen nur angeht.

Lebensinteressen.

Die großen Reden, die Adolf Hitler hält und die einzigartig in der Geschichte dastehen — wann hat je ein Staatsmann mit der Welt so gerungen? — bemühen sich immer wieder, das deutsche Denken und Streben den anderen klarzumachen und Irrtümer aus dem Wege zu räumen. Ihre Besonderheit aber besteht darin, daß sie gleichzeitig das Hauptmittel für das Vortreiben der Entwicklung in der von Deutschland gewünschten Richtung sind, mit anderen Worten, daß sie programmatisch und wahrhaft führen, **fortführend** sind. Die letzte und größte Rede vom 30. Januar hat nicht nur das Programm entwickelt, sondern den Vorstoß selbst unternommen: Dieses große, für das Schicksal Europas entscheidende Reich will ein glückliches Leben in Wohlfahrt und Frieden; braucht aber dafür die Erfüllung einiger unverzichtbarer Lebensinteressen, die nichts mit Eroberungen zu tun haben, wohl aber mit den Begriffen: Lebensmittel, Rohstoffe, Kolonialraum und wirtschaftliche Gleichberechtigung. Zu den Irrtümern der Welt gehört, daß Deutschland sich den Zutritt zu diesen Dingen, insbesondere zu seinen früheren Kolonien, durch einen Krieg erzwingen könne und wolle. Das ist nicht die Absicht, und das kann sie nicht sein. Doch ist klar, daß eine ruhige und friedliche Arbeit unmöglich werden muß, wenn einem großen Volk der gesicherte Zutritt zu diesen Dingen und die Möglichkeit der Bezahlung der Einfuhr durch Export verwehrt ist. Entweder sind Forderungen wie diese berechtigt, dann können sie nicht schnell genug erfüllt werden, — oder ihre Berechtigung wird bestritten, dann kann eben nur Streit und Unfriede in der Welt sein. Das braucht keinen Krieg zu bedeuten, aber es bedeutet sicher nicht Frieden und Freundschaft und kann einmal in Krieg enden. Im weiten Gebiete der Außenwirtschaft, die, wie der Führer erneut feststellte, für Deutschland ein Lebensinteresse ist, herrscht seit Jahren heftigster, opferreicher Kampf, der in manchen Fällen durch einen bössartigen Boykott verschärft ist. Hr. Hull, der amerikanische Staatssekretär, würde sagen: Das liegt ja alles an euch Deutschen. Ihr braucht ja bloß zur freien Wirtschaft und zur Meistbegünstigung zurückzukehren, und alles wird in Ordnung sein. Er wird das tausendmal sagen, auch wenn ihn zehntausendmal nachgewiesen wird, daß Deutschland in sein derzeitiges Wirtschaftssystem durch die anderen hineingezwungen wurde und daß es keinesfalls von heute auf morgen heraus kann. Andere Menschen mögen weniger doktrinär denken als diese Amerikaner. Aber die ganze Diskussion wird überhaupt keinen Sinn haben, wenn sie nicht in der vollen Breite und Tiefe begonnen wird, die Adolf Hitler in der Rede vom 30. Januar aufgezeigt hat. Gerade auch deshalb denkt die Regierung nicht daran, konkrete „Vorschläge“ etwa zur Lösung der Kolonialfrage zu machen. Es kommt nicht darauf an zu sagen, was mit irgendeinem Stück Land geschehen soll, sondern es kommt darauf an, das Gesamtproblem des Zugangs zu den Märkten und der Verteilung der Reichtümer und Möglichkeiten neu zu überdenken.

Der Führer hat auch in dieser Beziehung Deutschland und Italien in einem Atem genannt. Er hat einen Keil vorwärtsgetrieben, hinter dem nicht nur die deutschen, sondern auch die italienischen Lebensnotwendigkeiten sich vorwärtsschieben können. Dabei gilt für Italien das gleiche wie für Deutschland: der Schwerpunkt liegt nicht bei einer konkreten Einzelforderung (auf die gerade Frankreich die italienische Regierung so gern festlegen möchte), sondern er liegt bei dem Grundsatz selbst: Italien hat Ansprüche zu machen, die nicht erfüllt, die aber erfüllbar sind, sofern man geneigt ist anzuerkennen, daß alles fließt auf dieser Erde, daß es darauf ankommt, von Zeit zu Zeit zu überprüfen, ob nicht neue Ver-

hältnisse entstehen, mit denen die ganze Welt rechnen den haben. Aber wie gering die Bereitschaft zur Fairness und zur Vernunft ist, und wie groß die Hoffnung, sich unbequemen Konsequenzen angesichts der deutschen und italienischen Forderungen zu entziehen, hat sich in diesen Tagen ebenfalls gezeigt. Präsident Roosevelt hat uns (übrigens auch seinen innerpolitischen Gegnern) den Gefallen getan, der Welt einen Blick in die Herzensküche der Kriegstreiber tun zu lassen. Nach berühmtem Beispiel will er die Grenze der Vereinigten Staaten bis nach Frankreich vorschieben. Ob er das wirklich sagte oder nicht, ist gleichgültig; der Sinn seiner Politik ist klar und wird durch nichts deutlicher gemacht als durch den Protest des Expräsidenten Hoover. Ein gewaltiger innerpolitischer Kampf scheint in Amerika zu beginnen, leider zum Teil auf unsere Kosten. Man wird unter anderem zu fragen haben, wie sich die Personalitätspolitik Roosevelts mit der erheblich nachdenklicheren Rede zusammenreimt, die Unterstaatssekretär Welles vor einigen Tagen bei der Jahresversammlung der New Yorker Rechtsanwälte gehalten hat. Die Differenz mag sich daraus erklären, daß Mr. Welles an die Außenpolitik, Mr. Roosevelt aber an seine eigenen Wahlaussichten gedacht hat. Doch zwingt uns der Präsident, der nun einmal der führende Mann ist, uns zunächst ausschließlich seiner eigenen diktatorischen Haltung zuzuwenden. Da ist zu sagen: Wenn die Amerikaner rüsten, so läßt uns das kalt. Wenn sie den Südamerikanern Vorschriften machen wollen, so überlassen wir die Antwort gerne den südamerikanischen Staaten selbst; wenn aber ein Mann wie Roosevelt es wagt, einer Clique zu Liebe, die ihn seit seiner Wahl in Fesseln hält, Deutschland Angriffsabsichten gegen Amerika zuzusprechen, so werden die Amerikaner sich nicht wundern dürfen, wenn sich das deutsche Volk einmütig dagegen aufs heftigste zur Wehr setzt. Auch das mag schließlich noch hingehen, denn diese Behauptung ist so albern, daß sie sich selbst richtet. Sie wird auch nicht weniger albern dadurch, daß (zufällig?) im Februar gleichzeitig die Flotten der Vereinigten Staaten, Großbritanniens und Frankreichs im Atlantischen Ozean große Manöver abhalten, — wie um demonstrativ zu erproben, ob und wie man einen Angreifer vom amerikanischen Kontinent fernhalten könnte. Wirklich gefährlich wird Präsident Roosevelt lediglich in dem Augenblick, wo er durch seine eigensinnigen außenpolitischen Kundgebungen und Entschlüsse andere Nationen abhält, so vernünftig und friedlich zu sein, wie es die Umstände von diesen verlangen.

Das Grundsätzliche.

Daß die Amerikaner im Kriegsfall an der Seite Englands zu finden wären, wissen wir längst. Den Wert ihrer Kriegshilfe (auch deren Grenzen) kennen wir ebenfalls. Aber es gibt für eine europäische Nation nichts Törichteres, als im Vertrauen auf eine englisch-amerikanisch-französische Kombination von immerhin zweifelhaftem Wert sich zu Versäumnissen verführen zu lassen, die eine ehrliche und nützbringende Zusammenarbeit der europäischen Mächte verhindern. Frankreich ist schwankend. Wir aber wissen, daß es in Europa nur eine Sicherheit gibt, das ist der freundschaftliche, unter größter Gesichtspunkten und ohne Rücksicht auf die bisherigen Vorstellungen zustande gebrachte Ausgleich zwischen den vier großen Mächten Europas. Der Ausgleich ist möglich — warum ihn um einer Illusion willen leichtfertig gefährden oder unmöglich machen? Unvernünftige oder gar abenteuerliche Forderungen sind bis zur Stunde nicht erhoben worden und werden, dessen sind wir sicher, von Italien ebenso wenig erhoben werden wie von Deutschland. Die „lange Zeit des Friedens“, die Adolf Hitler vorausgesagt hat, wird eben gerade dadurch gesichert sein, daß abenteuerliche Forderungen nicht gestellt werden; aber zu den ersten Voraussetzungen eines langen Friedens wird zweifellos gehören, daß berechnete Wünsche nicht unerfüllt bleiben, vor allem dann nicht, wenn sie durch die Wucht der Entwicklung und durch jene unverzichtbaren Lebensinteressen begründet werden, von denen der Führer sprach.

Diese grundsätzliche Entscheidung, die eine Entscheidung des gesunden Menschenverstandes und des guten Willens ist, darf nicht mehr lange aufgeschoben werden. Sie steht in allen beteiligten Ländern eine endgültige innerpolitische Klärung voraus, in Frankreich wie in England und in den Vereinigten Staaten, — eine innerpolitische Klärung und vor allem eine Eingämmung des wildbewordenen Teils der öffentlichen Meinung. Wird dies versäumt, so wird dieses Jahr, das uns einer allmählichen Klärung jener großen weltwirtschaftlichen Frage und damit auch der Aussicht auf eine allmähliche Begrenzung der Rüstungen näherbringen könnte, beherrscht sein von einem höchst erbitterten und zähen Kampf vom Kampf gegen die finsternen Mächte, die den Frieden unmöglich machen und die ihr verderbliches Gift verprühen. Das Programm Adolf Hitlers hat auch in dieser Beziehung eine sehr klare Perspektive aufgezeigt, aber wir wünschen uns hoffen, die konstruktiven Gedanken auch ohne jenes jalousie Zwischenspiel durchsetzen werden.

Flensborg Avis Nr. 27
1. Feb. 1939.

Fredstale

I Søndags og Mandags naaede den udenrigspolitiske Spænding sit Højdepunkt. Det er ikke urimeligt at sige, at det nye Stortyskland har Afgørelsen i sin Haand med Hensyn til Krig og Fred og saaledes i nogen Grad for hele Verdens Skæbne. Man lyttede til Chamberlain i England og til Chautemps i Frankrig, til deres Tale om Fred, men under alle Omstændigheder Styrke — heri var dog intet nyt, hvad vilde den tyske Fører sige, som gennem Overraskelsernes Aar havde skabt det nye store Rige?

Trindt om i de forskellige Landes Presse læstes under store Overskrifter Formodninger om Talens Indhold. Engelske og franske Blade fremhævede i Mandags en Sidebemærkning i »Völkischer Beobachter« om, at Frankrig for Rom i de sidste Aar var blevet et nyt Karthago. Den kendte franske Journalist Jules Sauerwein ringede i Søndags fra Berlin til »Paris Soir«, at Tyskland stod baade som Sejrherre og besejret, som Sejrherre i politisk, som besejret i økonomisk og finansiell Henseende, og han sluttede sine Formodninger med, at alt i alt maatte det ventes, at den nye Hitler-Tale ikke vilde blive udpræget krigersk.

Naar man i Mandags Eftermiddags rejste syd paa igennem Landet og hørte disse Røster og tænkte over Europas Skæbnetid, syntes Naturen ligesom kærtegnende at sige til de ængstelige Sind, at de skulde give Tid: Frygt ikke!

Fjordene laa blanke som næsten aldrig ellers, blanke som smaa Indsøer med Skrånt-Bredder, som spejlede hvert Træ og hvert Hus i Vandet. Naar man rejste ned over Sønderjylland, saa hang Sky-Taagen som et tungt Skjul over Himmelhvalvet, kun nede mod Syd lyste en smal gylden Stribe i Synskredsen. Men den blev bredere saa at sige for hver Gang Hjulene hamrede mod Skinnerne. Forbavsede hurtigt gled Tæppet tilbage, Sol faldt ind over Marker og Gaarde. Nu var der blaa Himmel imellem Sky-Boldene, og Aftensolen blinkede i hver Grøft, i hver Plet Vand paa Sønderjyllands Marker.

Lysning fra Syd?

Om Aftenen blev Talen holdt, og nu bagefter har alle Penne travlt, hver med sin Fortolkning. I een Sætning sagt, saa er Vejen til tryggere Fred ikke spærret, men ryddet for nogle Misforstaaelser, uden at de alvorligste Hindringer har kunnet fjernes endnu.

Alle lagttagere vil fæste sig ved Hitler-Ordene om Forholdet mellem Tyskland og Italien og vil i den Forbindelse tænke paa de in-officielle italienske Ønsker, som strækker sig fra Nizza over Korsika til Tunis. Den tyske Fører understragede det militære Fostbroderskab og nævnte noget om en genfødt Stats berettigede Vækst, uden at indlade sig paa selve det bestemte Spørgsmaal, som bliver liggende i Tiden med sin Spænding. Freden vil ikke være trygget, inden her er skabt en Udløsning. Desuden er der Koloni-Spørgsmaalet, som gentagende blev fremhævet, men som lettere kunde tænkes bragt ud af Verden, hvis det var det eneste Mellemværende.

Taleren afviste alle Spædomme om

pel om Forholdet til Jøderne, om Forholdet til Kirken. For os Danske ligger det nærmest at dvæle ved, at den storske Fører udtrykkeligt nævnte Forholdet til Danmark og kendetegnede den tyske Grænse imod Nord som en af de Grænser, der var fredlagt, »befriedet«. Det kan kun forstås saaledes, at den nu under Navns Nævnelse er anerkendt af Stortyskland. Dagen i Forvejen havde Tyskere marcheret i Optog i de nordslesvigske Købstæder under deres nye national-socialistiske Ledelse. Denne har Dagen efter næppe været glad for den paagældende Udtalelse. I Forvejen forelaa den tyske Førers almindelige Erklæring om, at Tyskland ikke havde flere territoriale Krav i Evropa, men den var saa almindelig, at haardnakkede Sjæle kunde drømme om en Undtagelse. Her er nu første Gang udtrykkeligt Grænsen imod Nord, Grænsen til Danmark anerkendt, og tyske Nationalsocialister i Nordslesvig maa være de første til at lystre, naar de ikke vil sætte sig op imod deres eget System. Det maa nu være forbi baade med skjult og aabenlyst Grænseslytnings-Arbejde.

Hitlers Udtalelse i denne Forbindelse har vakt Glæde alle Vegne, hvor der bor Danske. Og Glæden udløser Tak. Den vil ogsaa udløse styrket Vilje til at arbejde paa det rette Nabo-forhold og til at undgaa Taktløsheder og Ubesindigheder.

Paa den anden Side er der naturligvis ingen Grund til at tro, at nu er alt det klarer, og at Hænderne kan lægges i Skødet. Om den folkelige Styrkeprøve i Brydnings-Strøgene er der ingenting sagt, og den gaar videre for fuldeste Kraft. Det storske Rige er et mægtigt Rygstød, men desuden vil der blive ydet Støtte til det tyske Mindretal paa enhver tænkelig Vis. Og de smaa nationale Mindretal i selve Tyskland maa møde den ventede Folketælling som en Opgerelse af alvorligste Art, der vil blive bestemmende for deres fremtidige Arbejdsmuligheder.

Endvidere forbliver naturligvis ogsaa den Tryghed, som den nye tyske Erklæring er skikket til at fremkalde ved vor Grænse, i nogen Grad sammenknyttet med Fredssagens Skæbne i vor Verdensdel, ja i Verden.

Den store Spænding er ikke udløst, men der er Muligheder. De er ikke ødelagt, men underbygget. Alle vi, der mindes Verdenskrigens Skyttegrave og har sørgt over frygtelige Foreteelser trindt omkring, hvor Mennesker strides i blindt Had, vil sige Tak af hele vort Hjerte og øse ny Kraft til at løfte vor Folkearv paa en Maade, saa at der bygges Bro imellem Folkene.

I Søndags og Mandags naaede den udenrigspolitiske Spænding sit Højdepunkt. Det er ikke urimeligt at sige, at det nye Stortyskland har Afgørelsen i sin Haand med Hensyn til Krig og Fred og saaledes i nogen Grad for hele Verdens Skæbne. Man lyttede til Chamberlain i England og til Chautemps i Frankrig, til deres Tale om Fred, men under alle Omstændigheder Styrke — heri var dog intet nyt, hvad vilde den tyske Fører sige, som gennem Overraskelsernes Aar havde skabt det nye store Rige?

Trindt om i de forskellige Landes Presse læstes under store Overskrifter Formodninger om Talens Indhold. Engelske og franske Blade fremhævede i Mandags en Sidebemærkning i »Völkischer Beobachter« om, at Frankrig for Rom i de sidste Aar var blevet et nyt Karthago. Den kendte franske Journalist Jules Sauerwein ringede i Søndags fra Berlin til »Paris Soir«, at Tyskland stod baade som Sejrherre og besejret, som Sejrherre i politisk, som besejret i økonomisk og finansiell Henseende. og han sluttede sine Formodninger med, at alt i alt maatte det ventes, at den nye Hitler-Tale ikke vilde blive udpræget krigersk.

Naar man i Mandags Eftermiddags rejste syd paa igennem Landet og hørte disse Røster og tænkte over Europas Skæbnetid, syntes Naturen ligesom kærtegnende at sige til de ængstelige Sind, at de skulde give Tid: Frygt ikke!

Fjordene laa blanke som næsten aldrig ellers, blanke som smaa Indsøer med Skrånt-Bredder, som spejlede hvert Træ og hvert Hus i Vandet. Naar man rejste ned over Sønderjylland, saa hang Sky-Taagen som et tungt Skjul over Himmelhvelvet, kun nede mod Syd lyste en smal gylden Stribe i Synskredsen. Men den blev bredere saa at sige for hver Gang Hjulene hamrede mod Skimmerne. Forbavsende hurtigt gled Tæppet tilbage, Sol faldt ind over Marker og Gaarde. Nu var der blaa Himmel imellem Sky-Boldene, og Aftensolen blinkede i hver Grøft, i hver Plet Vand paa Sønderjyllands Marker.

Lysning fra Syd?

Om Aftenen blev Talen holdt, og nu bagefter har alle Penne travlt, hver med sin Fortolkning. I een Sætning sagt, saa er Vejen til tryggere Fred ikke spærret, men ryddet for nogle Misforstaaelser, uden at de alvorligste Hindringer har kunnet fjernes endnu.

Alle Iagttagere vil fæste sig ved Hitler-Ordene om Forholdet mellem Tyskland og Italien og vil i den Forbindelse tænke paa de in-officielle italienske Ønsker, som strækker sig fra Nizza over Korsika til Tunis. Den tyske Fører understregede det militære Fostbroderskab og nævnte noget om en genfødt Stats berettigede Vækst, uden at indlade sig paa selve det bestemte Spørgsmaal, som bliver liggende i Tiden med sin Spænding. Freden vil ikke være trygget, inden her er skabt en Udløsning. Desuden er der Koloni-Spørgsmaalet, som gentagende blev fremhævet, men som lettere kunde tænkes bragt ud af Verden, hvis det var det eneste Mellemværende.

Taleren afviste alle Spaadomme om et tysk økonomisk Sammenbrud og bebudede en endnu stærkere tysk Midtsamling paa dette Omraade uden at nævne Enkeltheder. Han har tidligere lejlighedsvis kunnet bruge Spottens Vaaben. Denne Gang var hans Ironi ikke alene langt hyppigere, men ogsaa ligesom lettere, mere overlegen, aabenbart i Følelsen af vundne Resultater og af egen Styrke.

Der kunde dvæles ved mange Afsnit i den meget lange Tale, for Eksem-

pel om Forholdet til Jøderne, om Forholdet til Kirken. For os Danske ligger det nærmest at dvæle ved, at den storske Fører udtrykkeligt nævnte Forholdet til Danmark og kendetegnede den tyske Grænse imod Nord som en af de Grænser, der var fredlagt, »befriedet«. Det kan kun forstås saaledes, at den nu under Navns Nævnelse er anerkendt af Stortyskland. Dagen i Forvejen havde Tyskere marcheret i Optog i de nordslesvigske Købstæder under deres nye national-socialistiske Ledelse. Denne har Dagen efter næppe været glad for den paagældende Udtalelse. I Forvejen forelaa den tyske Førers almindelige Erklæring om, at Tyskland ikke havde flere territoriale Krav i Evropa, men den var saa almindelig, at haardnakkede Sjæle kunde drømme om en Undtagelse. Her er nu første Gang udtrykkeligt Grænsen imod Nord, Grænsen til Danmark anerkendt, og tyske Nationalsocialister i Nordalsvig maa være de første til at lystre, naar de ikke vil sætte sig op imod deres eget System. Det maa nu være forbi baade med skjult og aabenlyst Grænsedflytnings-Arbejde.

Hitlers Udtalelse i denne Forbindelse har vakt Glæde alle Vegne, hvor der bor Danske. Og Glæden udløser Tak. Den vil ogsaa udløse styrket Vilje til at arbejde paa det rette Nabo-forhold og til at undgaa Taktløsheder og Ubesindigheder.

Paa den anden Side er der naturligvis ingen Grund til at tro, at nu er alt det klaret, og at Hænderne kan lægges i Skødet. Om den folkelige Styrkeprøve i Brydnings-Stregene er der ingenting sagt, og den gaar videre for fuldeste Kraft. Det stortyske Rige er et mægtigt Rygstød, men desuden vil der blive ydet Støtte til det tyske Mindretal paa enhver tænkelig Vis. Og de smaa nationale Mindretal i selve Tyskland maa møde den ventede Folketælling som en Opgørelse af alvorligste Art, der vil blive bestemmende for deres fremtidige Arbejdsmuligheder.

Endvidere forbliver naturligvis ogsaa den Tryghed, som den nye tyske Erklæring er skikket til at fremkalde ved vor Grænse, i nogen Grad sammenknyttet med Fredssagens Skæbne i vor Verdensdel, ja i Verden.

Den store Spænding er ikke udløst, men der er Muligheder. De er ikke ødelagt, men underbygget. Alle vi, der mindes Verdenskrigens Skyttegrave og har sørget over frygtelige Foreteelser trindt omkring, hvor Mennesker strides i blindt Had, vil sige Tak af hele vort Hjerte og øse ny Kraft til at lætte vor Folkearv paa en Maade, saa at der bygges Bro imellem Folkene.

Flensborg Avis nr. 27
1. Feb. 1939.

Rigskansler Hitlers Tale

De fredlagte Grænser

Det Afsnit i Rigskansler Hitlers Tale, hvori han nævner de »fredlagte Grænser«, gengives i tyske Blade saaledes:

»Tyskland er lykkeligt over i Dag at kunne (»dürfen«) besidde fredlagte (»befriedete«) Grænser i Vest og Øst, Syd og Nord.

Vort Forhold til Vestens og Nordens Stater, altsaa Svejts, Belgien, Holland, Danmark, Norge, Sverige, Finland og de baltiske Stater, er saa meget glædeligere, jo mere der netop i disse Lande synes at gøre sig stærkere Tendenser gældende til at vende sig bort fra visse krigssvangre Folkeforbunds-Paragraffer.

Ingen kan mere paaskønne at vide i Sandhed venligtsindede, neutrale Stater ved sin Rigsgrænse end Tyskland.«

4 Tidens Tegn nr. 26
31 jan. 1939.

Hitler reiser kolonikravet.

Hitler har holdt sin med spenning ventede tale og som vanlig har han vært meget omstendelig. Dette er det kanskje ikke så meget å si på — det er jo relativt sjelden han optrer på denne måten og det er rimelig at tyskerne gjerne vil høre hans mening om alle de indre og ytre spørsmål som konfronterer landet. Men det må medgis at han denne gang brukte enda flere ord enn ellers.

Det er fremdeles det rent agitasjonsmessige som preger Hitlers taler, dette er en levning fra den tiden han arbeidet for å få massene med sig og det kommer han nok aldri ifra. Stundom kan denne agitasjonen synke ned til et nivå som virker rent fantastisk på en utenlandsk iakttager. Påstanden om at de demokratiske folk helst ønsker tyskernes undergang er for eksempel så uhyrlig at den ikke kan betegnes som annet enn demagogi i dens aller verste form.

Som vanlig begynte han meget rolig, men arbeidet sig etterhvert op til større glød. Fremstillingen av Anschluss og av septemberkrisen var slik som man på forhånd kunde ha ventet, og både Chamberlain og Daladier fikk i denne forbindelse et lite vennlig klapp for sin „beredvillighet“. Men eftersom Hitler talte sig varm blev uttrykkene kvassere, han glefset til „de demokratiske verdensforbedrere og moralister“ og deres „skrål“ og kom også med noen mindre respektfulle ord om den abstrakte viden, som hadde mindre å si, hvis ikke vedkommende samtidig også hadde „karakter“, det vil si rettroenhet. En eneste handlekraftig mann er i et kritisk øie-

blikk alltid mer verd enn „ti begavede sveklinger“.

Efter en ganske omstendelig polemikk mot all den demokratiske ondskap som helst ønsket Tysklands undergang, kom han omsider til et meget viktig punkt — nemlig kolonikravet. Det må være ganske underlig for vestmaktene nu å høre karakteristikken verdenskrigens „såkalte“ seierherrer og å få sin optreden betegnet i drøie demagogfraser som „ansvarsløs“, „gemmen“, „latterlig“, „tåpelig“ og så videre. Også Hitlers syn på koloniproblemet blev innsvøpt i en rikdom av ord, men meningen var klar nok: Tyskland må få større livsrum, det har absolutt bruk for sine tidligere kolonier. To ganger gjorde han oppmerksom på at Tyskland har 135 mennesker pr. kvadratkilometer — „og derfor ingen plass for jøder.“ Med litt god vilje kan det nok skaffes plass for dem, selv i land som er tettere befolket enn Tyskland.

Meget viktig, men selvfølgelig helt ventet, var også hans uttalelse om at Tyskland helt sikkert vil stå på Italias side i tilfelle av en krig. Ellers avla han „krigshisserne“ Eden og Duff-Cooper en liten visitt og fremhevet sin tro på en lang fredsperiode.

Hovedinntrykket av talen er at den ikke vidnet om større forsonlighet, men på den annen side kom den heller ikke med uttalelser utover det som var ventet. Den bekrefter på sett og vis formodningen om at det er kolonispørsmålet og „Italias berettigede krav“ som nu først og fremst står på dagsordenen. Det tyske fremstøt sydøstover, mot Ukraina, er øiensynlig utsatt foreløbig. Utvilsomt fordi man ennå ikke har kommet overens med Polen i alle detaljer.

Efter München-møtet ifjor uttalte Hitler selv at kolonispørsmålet måtte løses ved forhandlinger. Mussolini kommer heller ikke utenom forhandlinger når det gjelder opfyllelsen av hans krav. Hvordan vil så vestmaktene stille sig? Det vil Chamberlain gi svar på idag.

"Tidens Tegn" nr 26
31 jan. 1939.

Hitler reiser kolonikravet og lover Italia sin støtte.

„Det tyske folk må eksportere eller dø“.

Blir Italia innviklet i krig, står Tyskland ved dets side.
Men han tror tross alle forviklinger på en langvarig fredsperiode

Berlin, 30. januar.

(N.T.B.) Hitler begynte sin tale ved riksdagens åpning ikveld med å minne om den 30. jan. for 6 år siden. Da drog jeg inn i Wilhelmsstrasse, og jeg var opfylt av den dybeste bekymring for mitt folks fremtid.

Idag, seks år senere, kan jeg tale til stortysklands første riksdag. Sannelig tør jeg si at vi kanskje mere enn noen annen generasjon forstår fromheten i det gamle ord: „For en vending ved Guds ledelse“.

Seks år var nok til å oppfylle århundrers drøm. Ett år var tilstrekkelig til å bringe vårt folk den samling og enhet som tallrike generasjoner forgjeves bar i sig.

HVORLEDES „ANSCHLUSS“ BLEV GJENNEMFØRT.

I 1938 fattet jeg den definitive beslutning at i løpet av dette år skulde selvbestemmelsesretten kjempes frem for de 6½ million tyskere i Østerrike.

Hitler minnet så om samtalen med Schuschnigg i Berchtesgaden

og om sin riksdagstale av 22. febr. Han erklarte at Schuschniggs optreden var et eklatant brudd på den lojale forståelse som var opnådd i Berchtesgaden. Til slutt reiste fol-

ket i Østerrike sig, uttalte han. Schuschnigg måtte tre tilbake, og fra Østerrike kom en henstilling til taleren om å forhindre uro i landet og derfor gi befaling til inn-

marsj av tyske tropper og innlemme Østerrike i det tyske rike.

„JE GBESLUTTET Å LØSE DET SUDETTYSKE PROBLEM ENDELIG OG RADIKALT“.

Løsningen av det tsjekkosllovakiske problem begynte under innvirkningen av en internasjonal ophisselseskampanje fra visse aviser og visse politikere. — Hr. dr. Benes lot utbre den versjon at det tyske rike gjennom Tsjekkoslavias besluttsomme holdning blev vist tilbake til tilberlige skranker. Jeg besluttet derfor på grunn av denne utålkelige provokasjon — som dessuten blev styrket gjennom en skjendig forfølgelse og terrorisering av tyskerne i Tsjekkoslavia — å løse det sudettyske problem endelig og på en radikal måte. Tyskland har gjenreist selvbestemmelsesretten for 10 millioner tyskere i et område hvor hverken engelsk mennene eller andre vestlige folk har noe å søke.

Vi var alle lykkelige over at det takket være vår venn Benito Mussolini og takket være Chamberlains og Daladiers beredvillighet, som vi setter stor pris på, lyktes å finne grunnlag for en avtale, som ikke bare tillot en fredelig løsning av et spørsmål som ikke tålte utsettelse, men som også kunde betraktes som et eksempel for muligheten av en almindelig, fornuftigere behandling og løsning av livsviktige problemer.

VOLDSOM PROTEST MOT DE DEMOKRATISKE LANDS UHELDVARSLENDE SPADOMMER.

Hitler protesterte mot det han kalte de demokratiske moralisters (Forts. side 10)

har skapt verden for ett eller to folk, sa han. Hvert folk har rett til å sikre sig sitt liv her på denne jord. Det tyske folk har like stor rett til å være med i jordens utnyttelse som noe annet. Allikevel har vi sett at man i fredstid og i engelske kretser har forfektet den naive tanke at Storbritannias handelsfortjeneste vilde øke voldsomt,

Hvis Italia blir innviklet i en krig er det helt sikkert, at Tyskland vil stå ved dets side. Det fascistiske Italia og det nasjonalsosialistiske Tyskland skal sikre den europeiske sivilisasjon. Vi hjelper nasjonal-Spania å undgå muligheten av å bli bolsjevisert.

Vi vil redde de prester som tjener folket, men vi vil tilintetgjøre

kan
an
br
tr
reg
vil
liti
kje
te

Ansvarlig redaktør:
J. Schanche Jonassen.
Nyhetsavdelingen:
Redaktør H. Lyse.
Redaktør D. Smith.

Han smilte. — Det er vesten av hi
politiske prester, som er folke-
der. Vi skal forfølge alle stats-
der. Tyskland har søkt å samle
de protestantiske kirker, men
var ikke mulig på grunn av noen
vasket

Hitler reiser kolonikravet

(Fortsatt fra side 1)

skrål. Av taler og avisartikler i disse demokratier, så han, hører vi hver dag om de vanskeligheter som tyskerne har å kjempe med. De meddeler oss med den mest skadefro tillitsfullhet at vi enten lider hungersnød eller at vi vil få den — om Gud vil, at vi vil gå til grunne under en finanskrise eller en produksjonskrise, og hvis det ikke skulde inntreffe, da en konsumkrise.

Disse klager og profetier er bare opriktige i en ting, nemlig i det ærlige demokratiske ønske om at det tyske folk, og spesielt nasjonalsosialismen, endelig må gå til grunne. Og en ting er også det tyske folk og fremfor alt vi oppmerksomme på, og det er at Tyskland fra før av er i en særlig vanskelig økonomisk stilling, ja, fra 1918 av har denne stilling for mange kunnet fremstille sig som håpløs.

„VI HAR INGEN GRUNN TIL Å FØRE KRIG MOT ANDRE FOLK, FORDI DE ER DEMOKRATISKE“.

Nu sier man at man tross dette allikevel tror at et samarbeid er mulig mellom såkalte diktaturer og såkalte demokratier. Hva betyr det? Spørsmålet om statsformen eller om samfundets indre organisasjon står overhodet ikke på dagsordenen for den internasjonale diskusjon. For oss tyskere er det helt og holdent likegyldig hvilke styreformere andre folk har. Vi merker ikke at det er noen fordel for oss å levere nasjonalsosialismen som idé, og vi har heller ikke noen grunn til å føre krig mot andre folk fordi de er demokrater.

Påstanden om at det nasjonalsosialistiske Tyskland snart vil overfalle og dele op Nord- og Syd-Amerika, Australia, Kina, ja til og med Nederland — og det fordi det rårr andre styreformere der — kunde bare suppleres med den profeti at vi i tilslutning til disse tingene straks skulde okkupere fullmånen.

Rikskansleren gikk derefter over til å beskjeftige sig med økonomiske problemer.

DET VAR EN MORALSK URETT Å FRATA OSS VARE KOLONIER.

Det er anmassende å tro at Gud har skapt verden for ett eller to folk, så han. Hvert folk har rett til å sikre sig sitt liv her på denne jord. Det tyske folk har like stor rett til å være med i jordens utnyttelse som noe annet. Allikevel har vi sett at man i fredstid og i engelske kretser har forfektet den naive tanke at Storbritannias handelsfortjeneste vilde øke voldsomt,

hvis man ødela Tyskland. Etter verdenskrigen måtte alle fornuftige mennesker forstå at det ikke betegnet noen som helst gevinst for noe land. Det var en moralsk urett å frata oss våre kolonier. Økonomisk sett var det blankt vanvidd. Politisk sett var motiveringen så gemen at man er fristet til å betegne den som tåpelig.

TYSKLAND TRENGER KOLONIER TIL SIN ØKONOMISKE AVLASTNING.

Hvad Tyskland angår, er situasjonen meget enkel. Tyskland teller 80 millioner innbyggere. Den store tyske kolonieiendom som Tyskland i sin tid erhvervet i fred ved avtaler og kjøp, er blitt røvet fra Tyskland, og det skjedde i strid med president Wilsons høitidelige løfte, et løfte som dannet grunnlaget for at vi la ned våbnene.

Den innvending at man ikke kan levere koloniene tilbake til Tyskland fordi det vilde skaffe sig strategiske posisjoner, er et forsøk på å frakjenne en nasjon dens almindelige rettigheter på forhånd.

Men Tyskland trenger ikke koloniene for å stille op armeer der. Dets eget moderland er tilstrekkelig til det. Det trenger det til sin økonomiske avlastning.

DET TYSKE FOLK MÅ EKSPORTERE ELLER DØ.

Tyskland har ikke fått øke sitt livsrum. Derfor må det utvide sin eksport, men vilde det ikke være økonomisk fornuftigere å gi Tyskland tilbake dets kolonier? Det tyske folk må eksportere varer for å kjøpe mat. Det må enten eksportere eller dø. Men jeg vil forsikre, at det tyske folk skal leve, og at dets førere er villige til å gjøre alt som står i deres makt.

Tyskland nærer ikke noe hat mot Storbritannia eller Frankrike. Det vil leve i fred med dem. Gjennom den tyske presse skal vi svare alle krigshissere og fortelle deres navn. For eksempel Duff-Cooper og Eden. Det tyske folk må vite hvem krigshissene er. Det er meget mulig at de vil komme til makten om noen få måneder i de folkestyrte land.

Det tyske folk har omkring 135 mennesker pr. kvadratkilometer. Derfor har det ingen plass for jøder.

BLIR ITALIA INNVIKLET I KRIG, STAR TYSKLAND VED DETS SIDE.

Hvis Italia blir innviklet i en krig er det helt sikkert, at Tyskland vil stå ved dets side. Det fascistiske Italia og det nasjonalsosialistiske Tyskland skal sikre den europeiske sivilisasjon. Vi hjelper nasjonal-Spania å undgå muligheten av å bli bolsjevisert.

Vi vil redde de prester som tjener folket, men vi vil tilintetgjøre

de politiske prester, som er folkefiender. Vi skal forfølge alle statsfiender. Tyskland har søkt å samle alle de protestantiske kirker, men det var ikke mulig på grunn av noen få biskopers motstand.

Det er bare krigshissene som tror at det blir krig. Jeg for min del tror, at det blir en lang fredsperiode. Hvis fremmede statsmenn truer oss med økonomiske motforholdsregler, kan jeg bare forsikre at det vil begynne en desperat handelskrig.

HITLER TRUER MED Å BEGYNNE DESPERAT HANDELSKRIG.

Som følge av erstatningspolitikken er det tyske folk blitt helbredet for tallrike illusjoner. Vi har lært under nødens tvang å ta hensyn til den virkelige viktige kapital som en nasjon har, det er arbeidet. Vi smiler idag når vi tenker tilbake på en tid da våre økonomiske sakkyndige trodde at verdien av en valuta bestemmes og trygges av den gull- og valutabeholdning som er samlet op i seddelbanken. Den nasjonalsosialistiske stat har stabilisert verdien av sin valuta ved å forsere produksjonen i en tid da de finansielle storgangere i andre land spådde hver annen uke at vårt land vilde bryte sammen.

Det er ikke spørsmål om noe kapitalistisk behov som i enkelte andre land, men om det daglige brød. Og når fremmede statsmenn truer med økonomiske motforholdsregler, kan jeg bare forsikre at vi vil begynne en desperat handelspolitisk krig. Og den blir lettere å kjempe for oss enn for de overmette stater.

General Franco hat nach der Belagerung Barcelonas zum Gouverneur der katalanischen Hauptstadt Alvarez Aróna ernannt. (Presse-Hoffmann)

8 Uhr-Blatt

Die große illustrierte Abendzeitung
Süddeutschlands

Nürnberg, Dienstag, den 31. Januar 1939

Bezugspreis 2.20 M., monatlich einschließlich Zustellung. Postbezug (einschließlich 36.84 Pfg. Postzeitungsgebühr) monatlich 2.20 M., auswärts 36 Pfg. Be-
stellgeld. Ausgabe S - Sonntag (einschließlich 41.72 Pfg. Postzeitungsgebühr) 2.60 M., auswärts 42 Pfg. Bestellgeld. Einzelverkauf 10 Pfg., ausw. 15 Pfg.
21. Jahrgang * Nummer 26

Lesen Sie auf Seite 3:

Madrid
wird
stürmreif

Der Weltpresse stärkster Widerhall

Die ganze Welt hörte zu - Ungeheure Begeisterung in Italien

Berlin, 31. Jan. Wenn der Führer eine seiner großen politischen Reden hält, dann lauscht nicht allein das deutsche Volk, nein, die ganze politische Welt befindet sich an den Lautsprechern und hört die Stimme Adolf Hitlers, die die Stimme Großdeutschlands ist. So war es auch am Montag, dem sechsten Jahrestag der nationalen Erhebung. Ein 80-Millionen-Volk, einigen Willens und stark, spricht durch diesen Mann zu der Welt, zu Freund und Widerfaher. Und alle sind gezwungen, zu dem, was er sagt, Stellung zu nehmen, die Staatsmänner und die Presse. Kaum sind die Worte verklungen, so schallt das Echo der Rede Adolf Hitlers zurück aus allen Ländern des Weltballes. Konnte man sich in den Jahren vor 1933 überhaupt vorstellen, daß die Rede eines deutschen Staatsmannes jemals das aktuelle Ereignis in allen Ländern der Welt darstellen würde?

Begeisterung in Italien

glaube, wir werden Frieden haben. — Wenn Italien kämpft, werden wir mit ihm kämpfen."

Hochspannung in Frankreich

Paris, 31. Jan. Die Rede des Führers wurde auch diesmal in Paris nicht nur von der zum Gemeinschaftsempfang im Deutschen Haus versammelten reichsdeutschen Kolonie, sondern auch von vielen französischen privaten und amtlichen Kreisen in der Rundfunkübertragung gehört.

Kurze Zeit nach Beendigung der ersten Sitzung des Großdeutschen Reichstages, gaben schon die Pariser Abendzeitungen Sonderausgaben heraus, die auf den großen Boulevards und in den Kaffeehäusern vom Publikum den Zeitungsverkäufern buchstäblich aus den Händen gerissen wurden.

Berlin, 31. Jan. Wenn der Führer eine seiner großen politischen Reden hält, dann lauscht nicht allein das deutsche Volk, nein, die ganze politische Welt befindet sich an den Lautsprechern und hört die Stimme Adolf Hitlers, die die Stimme Großdeutschlands ist. So war es auch am Montag, dem sechsten Jahrestag der nationalen Erhebung. Ein 80-Millionen-Volk, dem sechsten Willens und stark, spricht durch diesen Mann zu der Welt, zu Freund und Widersacher. Und alle sind gezwungen, zu dem, was er sagt, Stellung zu nehmen, die Staatsmänner und die Presse. Kaum sind die Worte verklungen, so schallt das Echo der Rede Adolf Hitlers zurück aus allen Ländern des Weltballes. Konnte man sich in den Jahren vor 1933 überhaupt vorstellen, daß die Rede eines deutschen Staatsmannes jemals das aktuelle Ereignis in allen Ländern der Welt darstellen würde?

Begeisterung in Italien

Rom, 31. Jan. Millionen von Italienern hörten am Montagabend mit größter Spannung die Rede des Führers vor dem Großdeutschen Reichstag, die vom italienischen Rundfunk über fast alle Sender im Wortlaut übertragen wurde. Angesichts der politischen Hochspannung der letzten Tage

hat die Betonung des Führers, daß „ein Krieg gegen Italien Deutschland an die Seite des Freundes rufen würde“ und der ungeheure Beifall des Reichstages, der diese Erklärung begleitete, größte Begeisterung in Italien ausgelöst.

In italienischen politischen Kreisen unterstreicht man, daß damit allen tendenziösen Versuchen gegen die Achse Berlin-Rom ein für allemal die Spitze abgebrochen werde. Die Bedeutung, die man hier der Rede des Führers beimisst, kommt auch zum Ausdruck in dem reißenden Absatz der von allen großen italienischen Blättern kurz nach Beendigung

der Führerrede herausgebrachten Sonderausgaben, in denen schon in Überschriften darauf hingewiesen wird, daß in einem Krieg Deutschland an der Seite Italiens stehen würde.

England erkennt den Friedenswillen des Führers an

London, 31. Jan. Alle Londoner Abendblätter haben bis in die späten Nachtstunden Sonderausgaben mit der Rede des Führers ausgegeben. Sämtliche Blätter haben einstimmig die Friedensworte des Führers hervor. So lautet die Überschrift des liberalen „Star“: „Hitler sagt: Kein Grund für einen Krieg“. „Evening News“ bringt die Überschrift: „Hitler: Ich

glaube, wir werden Frieden haben. — Wenn Italien kämpft, werden wir mit ihm kämpfen.“

Hochspannung in Frankreich

Paris, 31. Jan. Die Rede des Führers wurde auch diesmal in Paris nicht nur von der zum Gemeinschaftsempfang im Deutschen Haus versammelten reichsdeutschen Kolonie, sondern auch von vielen französischen privaten und amtlichen Kreisen in der Rundfunkübertragung gehört.

Kurze Zeit nach Beendigung der ersten Sitzung des Großdeutschen Reichstages, gaben schon die Pariser Abendzeitungen Sonderausgaben heraus, die auf den großen Boulevards und in den Kaffeehäusern vom Publikum den Zeitungsverkäufern buchstäblich aus den Händen gerissen wurden.

Polen besonders stark interessiert

Warschau, 31. Jan. Unzählige Tausende von polnischen Rundfunkhörern, soweit sie der deutschen Sprache nur einigermaßen mächtig sind, hatten sich an den Lautsprechern versammelt, um den Wortlaut der Führerrede zu hören. Der Rundfunk verbreitete kurz nach Beendigung der Rede eine ausführliche Zusammenfassung in polnischer Sprache. Bei der polnischen Bevölkerung hat vor allem die Darstellung der jüdischen Weltgefahr durch den Führer den nachhaltigsten Eindruck hinterlassen.

In den politischen Kreisen der polnischen Hauptstadt hat aus der Führerrede die entschlossene und auf sachliche Argumente gestützte Stellungnahme zur Kolonialfrage

Die offizielle Karte der neuen Tschecho-Slowakei wird hergestellt.

Nachdem die neuen Grenzen der Tschecho-Slowakei nunmehr endgültig festgelegt sind, hat die tschecho-slowakische Regierung die Herstellung der neuen Landkarte in Auftrag gegeben. Die Karte zeigt gleichzeitig die Umbildung der tschechischen Industrie und wird die offizielle Landkarte für die Regierung sein. (Associated Press)

stärksten Eindruck gemacht. Daneben werden die Ausführungen über die freundschaftlichen Beziehungen zwischen Deutschland und Polen mit Befriedigung aufgenommen.

Paris mächtig beeindruckt

Eine der größten Reden, die je in Deutschland gehalten wurden

Paris, 31. Jan. Die große Rede des Führers im Reichstag beherrscht vollkommen das Bild der Frühblätter. Besondere Aufmerksamkeit haben in der Pariser Presse sowohl die erneute Aufrollung der Kolonialforderungen und in diesem Zusammenhang die wirtschaftspolitischen Darlegungen wie auch die Erklärung gefunden, daß Deutschland im Falle eines Krieges auf Seiten Italiens stehen würde. Die Rede Adolf Hitlers hat in der Mehrzahl der hiesigen Blätter eine eingehende Kommentierung gefunden. In der Beurteilung ist eine merkwürdige Beruhigung und eine sachlichere Stellungnahme gegenüber den in den Vortagen gebrachten Kombinationen festzustellen. So wird heute von den

Blättern allgemein der Glaube des Führers an einen langen Frieden hervorgehoben.

Der „Petit Parisien“

stellt fest, daß die Rede Adolf Hitlers vor dem Großdeutschen Reichstag keinen ungünstigen Einfluß auf die internationale Lage gehabt habe. Sein Sarkasmus habe sich diesmal hauptsächlich gegen die Vorwürfe gewandt, die die Maßnahmen gegen die Juden in England und in den Vereinigten Staaten ausgelöst hätten. Bittere Worte habe der Führer auch über die Wirtschaftspolitik der angelsächsischen Mächte gefunden. Hinsichtlich der feierlichen Bekräftigung der Soli-

Die große Reichstagsrede des Führers vor dem Groß-Deutschen Reichstag
Der Führer spricht

(Schirner)

panischn „Chamäleons“

Franco kommt! — Rette sich jeder, so gut er kann! —

cität der Achse Rom — Berlin fragt sich, welche Bedeutung der Ausdruck „gegen Italien vom Zaun gebrochener Krieg“ habe. Das Beistandsversprechen schließt die förmliche Unterstützung der italienischen Forderungen in sich. Das Gefühl der Dankbarkeit und der brüderlichen Verbundenheit, in dem die Ausführungen bezüglich Italiens Mussolinis erfüllt waren, dürfe man nicht unterschätzen. Die Solidaritätsachse sei unerschütterlich. Die auf Frankreich bezüglichen Stellen in der Führerrede sieht das Blatt nach der französisch-deutschen Erklärung als normal an, ja,

hierin käme sogar sehr deutlich der Wunsch nach einer gewissen Zusammenarbeit mit Frankreich wie auch mit England und nach einer Beteiligung an dem Kreislauf der Weltwirtschaft zum Durchbruch.

Hitler habe sich gegen die Kriegsbeher gewandt und seinen Glauben an einen langen Frieden geäußert. Darin will das Blatt eine Antwort auf die „friedlichen Worte Chamberlains, Dalabiers, Bonnets erblicken“. Frankreich sei „heute wie stets“ bereit, mit allen Völkern guten Willens zusammenzuarbeiten.

Auch der „Matin“

betont, der Eindruck in Paris sei der, daß die Rede des Führers in keiner Weise die internationale Lage verschärfe.

Dann habe der Chef des Dritten Reiches seine Überzeugung zum Ausdruck gebracht, daß eine lange Friedensperiode in Europa vorherrschen würde. In London habe man gestern die gleiche Gewißheit geäußert. Wenn Adolf Hitler auch keine Un-

nalsozialistischen Regimes proklamiert habe, seien beispiellos gewesen. Das Blatt empfiehlt, diese Rede mit aller Aufmerksamkeit mehrere Male zu lesen, denn sie zeige in klarer Weise an, in welcher Richtung sich die Politik des Reiches in Zukunft entwickeln werde. Im Zusammenhang mit den Kolonialforderungen bemerkt das Blatt, der Führer fordere in seinem und des Duce Namen eine Neuverteilung der Reichtümer, d. h. der Kolonialgebiete. Auch das „Journal“ bezeichnet die Italien betreffenden Ausführungen als die Hauptstelle der Rede. Wenn Italien angegriffen sei, würde Deutschland automatisch die Waffen ergreifen, um ihm zu Hilfe zu eilen. Das Blatt meint jedoch, daß das Reich hoffe, ja sogar wünsche, daß diplomatische Verhandlungen gestatten würden, zu einer normalen Sachlage zwischen Frankreich und Italien zu kommen.

Die radikalsoziale „Ere nouvelle“

spricht von einer bedeutenden Rede Adolf Hitlers. Er habe gleichzeitig den seit sechs Jahren von Deutschland zurückgelegten Weg und die weiterhin einzuschlagende Marschroute aufgezeigt. Dieser Weg sei nicht der des Krieges. Es sei zu betonen, daß Hitler keine drohende Sprache geführt habe. Wenn er von dem Münchener Abkommen spreche, so nicht deshalb, um daraus stolze Vorteile für sein Land zu ziehen, sondern um zu wünschen, daß die Methoden von München auch bei anderen Gelegenheiten benutzt werden. Adolf Hitler erwarte, daß Deutschland an der Auswertung des Erdballes teilnehme. Es sei aber festzustellen, daß er diese Frage durch eine internationale Verhandlung geregelt zu sehen wünsche, und daß er keineswegs deshalb allein an einen Krieg denke. Adolf Hitler gründe seine Forderungen nicht auf eine Ideologie oder auf Eroberungsbegehren, sondern auf die Notwendigkeit, in der er sich als Staatschef befindet, um seinem Lande den Wohlstand zu sichern. Dies sei die Pflicht, und zwar die einzige Pflicht aller Staats- und Regierungschefs. Es sei zu wünschen, daß sich die erhoffte Zusammenarbeit verwirklichen lasse. Nun werde Chamberlain sprechen und in der vom Führer aufgerollten Debatte das Wort ergreifen.

Radikal - soziale „Republique“

hebt nach einer ersten Beurteilung der Rede Hitlers hervor: Deutschland versichere, daß es mit Frankreich und England in Frieden zu leben wünsche. Nichts sei nach dem Chamberlain - Hitler - Abkommen von München und dem Bonnet - Ribbentrop - Abkommen von Paris natürlicher. Der Führer habe erklärt, daß Deutschland im Falle eines Krieges gegen Italien an der Seite seines Verbündeten stehen würde.

Das „Deu re“ erklärt, Adolf Hitler habe eine „ruhige Rede“ gehalten. Jedenfalls sei die Rede „nicht kriegerisch“ gewesen und lasse den politischen Persönlichkeiten Frankreichs und Englands die Möglichkeit zu einer Fort-

setzung der Münchener Politik. Die Lage bleibe die gleiche wie bisher. Der wirtschaftliche Teil der Hitler-Rede habe in London einen „äußerst schlechten Eindruck“ gemacht. Der Führer bedrohe die Demokratie mit einem riesigen wirtschaftlichen Wettbewerb, falls man nicht die deutschen afrikanischen Besitzungen in irgendeiner Form zurückerstatte.

Die chauvinistische, sowjetfreundliche „Epoque“ stellt fest, daß „Hitler eine Neuverteilung des Reichtums der Welt fordere“, und knüpft hieran die üblichen hysterischen und verleumderischen Behauptungen über die angeblichen kriegerischen Absichten Deutschlands und Italiens, wobei der erneut betonte Friedenswillen des Führers natürlich geflissentlich übersehen wird.

„Eine ermutigende Rede“

Deutschland wird Handel treiben wo es will - Reale Aufnahme der Führerrede in Amerika

Washington, 31. Januar. Die Rede des Führers, die mit fieberhafter Spannung erwartet worden war, rief in Washington eine allgemeine Erleichterung hervor. Man klammerte sich förmlich an Adolfs Hitlers Erklärung, er wolle keinen Krieg, und nahm sich des Führers offensichtlich an Amerikas Adresse gerichteten Argumente durchaus zu Herzen. Ueberwiegend zeigte man sich befriedigt über die klare Feststellung, daß zwischen dem amerikanischen und dem deutschen Volk Frieden und Freundschaft herrschen könnten, wenn nicht die Juden und die egoistischen amerikanischen Parlamentarier dies hintertrieben.

Im Staatsdepartement lehnt man eine Stellungnahme ab, da der „englische Wortlaut noch nicht vorliegt“. Aber auch hier scheint man außerordentlich beruhigt zu sein, wenngleich gewisse an Südamerika interessierte Kreise mit der Erklärung, daß die deutsch-iberoamerikanischen Wirtschaftsbeziehungen die USA nichts angingen, nicht ganz einverstanden sein wollen.

Die Morgenblätter, die von der Rede des Führers völlig beherrschert werden, stellen vor allem die Kolonialforderung heraus und die

Unterstützung Italiens im Falle eines Krieges.

Wörtlich werden die Stellen über die deutsch-amerikanischen Beziehungen wiedergegeben. Der Bericht der „International News“ hebt dabei die kraftvolle Ausdrucksweise und die aus jeder Silbe sprechende Entschlossenheit der Führerrede hervor, die eine erneute Befestigung des unerschütterlichen Friedenswillens darstelle.

Die jüdische Presse fährt natürlich in ihrem alten Fahrwasser fort und heßt mit aller ihr zur Verfügung stehenden Rabulistik.

New York, 31. Jan. Bundes Senator Pittman, der die Führerrede am Lautsprecher verfolgt, erklärte vor der Presse, die Rede sei als sehr ermutigend anzusehen.

Der Kongreßabgeordnete Alf stellte fest, daß der Führer durchaus Recht habe, wenn er sich eine Einmischung der Vereinigten Staaten in die Beziehungen Deutschlands zu Mittel- und Südamerika energisch verbitte. Deutschland habe das Recht, Handel zu treiben, wo es wolle.

„Sofortige Prüfung der Kolonialfrage Englands Pflicht“

Londoner Presse stellt Verstärkung der Friedenshoffnungen fest

Der englische Premierminister hat sich die Rede noch gestern Abend kommen lassen und ist zusammen mit Lord Halifax den Text durchgegangen. Er wird heute früh seine

Rotspanische „Chamäleons“

überlegen in sich. Das Gefühl der Dankbarkeit und der brüderlichen Verbundenheit, in dem die Ausführungen bezüglich Italiens als Mussolinis erfüllt waren, dürfe man nicht unterschätzen. Die Silibaritätsachse sei unerschütterlich. Die auf Frankreich bezüglichen Stellen in der Führerrede sieht das Blatt nach der französisch-deutschen Erklärung als normal an, ja.

Hierin läge sogar sehr deutlich der Wunsch nach einer gewissen Zusammenarbeit mit Frankreich wie auch mit England und nach einer Beteiligung an dem Kreislauf der Weltwirtschaft zum Durchbruch.

Hitler habe sich gegen die Kriegsbeher gewandt und seinen Glauben an einen langen Frieden geäußert. Darin will das Blatt eine Antwort auf die „friedlichen Worte Chamberlains, Daladiers, Bonnets erblicken“. Frankreich sei „heute wie stets“ bereit, mit allen Völkern guten Willens zusammenzuarbeiten.

Auch der „Matin“

betont, der Eindruck in Paris sei der, daß die Rede des Führers in keiner Weise die internationale Lage verschärfe.

Dann habe der Chef des Dritten Reiches seine Überzeugung zum Ausdruck gebracht, daß eine lange Friedensperiode in Europa vorherrschen würde. In London habe man gestern die gleiche Gewißheit geäußert. Wenn Adolf Hitler auch keine Anspielung auf die französisch-italienischen Beziehungen gemacht habe, so habe er dennoch die Kolonialfrage eindeutig aufgeworfen und durch die deutsche Bevölkerungsziffer und die wirtschaftliche Lage die Notwendigkeit gerechtfertigt, daß Deutschland Ausdehnungsgebiete haben müsse. Hinsichtlich der Probleme Mittel- und Südosteuropas erwarte der Führer, daß die Westmächte sich nicht in die „deutschen Angelegenheiten“ einmischten.

Das rechtsstehende „Journal“

das in seiner Überschrift ebenfalls die Betonung auf die Erklärung des Führers legt: „Ich glaube an einen langen Frieden“, bezeichnet die Ausführungen Adolf Hitlers als eine der größten Reden, die je in Deutschland gehalten wurden. Adolf Hitler habe sich selbst übertroffen. Seine Schwungkraft, die beißende Ironie, mit der er die Angriffe und die Kritiken zurückwies, die ganze Beweisführung und schließlich die Klarheit und Entschlossenheit, mit denen er die verschiedenen Forderungen des natio-

nalismus in sich. Das Gefühl der Dankbarkeit und der brüderlichen Verbundenheit, in dem die Ausführungen bezüglich Italiens als Mussolinis erfüllt waren, dürfe man nicht unterschätzen. Die Silibaritätsachse sei unerschütterlich. Die auf Frankreich bezüglichen Stellen in der Führerrede sieht das Blatt nach der französisch-deutschen Erklärung als normal an, ja.

nalismus in sich. Das Gefühl der Dankbarkeit und der brüderlichen Verbundenheit, in dem die Ausführungen bezüglich Italiens als Mussolinis erfüllt waren, dürfe man nicht unterschätzen. Die Silibaritätsachse sei unerschütterlich. Die auf Frankreich bezüglichen Stellen in der Führerrede sieht das Blatt nach der französisch-deutschen Erklärung als normal an, ja.

Im Staatsdepartement lehnt man eine Stellungnahme ab, da der „englische Wortlaut noch nicht vorliegt“. Aber auch hier scheint man außerordentlich beruhigt zu sein, wenigstens gewisse an Südamerika interessierte Kreise mit der Erklärung, daß die deutsch-iberoamerikanischen Wirtschaftsbeziehungen die USA nichts angingen, nicht ganz einverstanden sein wollen.

Die Morgenblätter, die von der Rede des Führers völlig beherrscht werden, stellen vor allem die Kolonialforderung heraus und die

zur Verfügung stehenden Rabulistik.

Neuhork, 31. Jan. Bundes Senator Pittman, der die Führerrede am Lautsprecher verfolgte, erklärte vor der Presse, die Rede sei als sehr ermutigend anzusehen.

Der Kongreßabgeordnete Fish stellte fest, daß der Führer durchaus Recht habe, wenn er sich eine Einmischung der Vereinigten Staaten in die Beziehungen Deutschlands zu Mittel- und Südamerika energisch verbittet. Deutschland habe das Recht, Handel zu treiben, wo es wolle.

„Sofortige Prüfung der Kolonialfrage Englands Pflicht“

Londoner Presse stellt Verstärkung der Friedenshoffnungen fest

Der englische Premierminister hat sich die Rede noch gestern Abend kommen lassen und ist zusammen mit Lord Halifax den Text durchgegangen. Er wird heute früh seine Antwort darauf formulieren, die er nachmittags im Unterhaus vortragen wird.

London, 31. Jan. Die mit seltener Spannung erwartete Reichstagsrede des Führers gibt der Londoner Morgenpresse das Gepräge. In übergroßen Schlagzeilen heben die Blätter die ihnen am markantesten erscheinenden Stellen der Ausführungen hervor. „Ich glaube an den Frieden“, dieser Satz bildet die schwerfällige Überschrift zu sämtlichen Zeitungsberichten. Viele Spalten, ja Seiten, widmen die Morgenblätter dem Wdruck der Rede, so daß andere Nachrichten völlig in den Hintergrund treten. Große Beachtung finden die Ausführungen über die Kolonialfrage und die Versicherung, daß Deutschland Italien zur Seite stehen werde, wenn dieses in einen Krieg verwickelt würde.

Die „Times“ stellt fest, daß Hitler immer solche nervöse Propheten Lügen gestraft habe.

England sei bereit und gewillt, seinen Beitrag zu dem dringendsten Problem der Welt zur gemeinsamen Ausbeutung der Rohstoffe der Erde durch alle Nationen,

zu leisten, um dadurch eine allgemeine Hebung des Lebensstandards herbeizuführen.

„Daily Telegraph“ schreibt unter der Überschrift „Eine Verstärkung der Friedenshoffnungen“, die Führerrede sei „verhältnismäßig milde“ gewesen, und es habe nicht an einer beruhigenden Note gefehlt. Es sei der „bringende Wunsch Englands“, und man könne wohl annehmen, aller führenden Staaten, „Deutschland zu freundschaftlicher und fruchtbarer Zusammenarbeit zurückzubringen“. Alles in allem sei man wohl optimistisch, wenn man in die Rede des Führers eine Versicherung für eine bessere Zukunft hineinlege.

Selbst der „Daily Herald“ (marginisch) muß feststellen, daß Adolf Hitler vor aller Welt seine friedlichen Absichten verkündet habe. Die Wiederholung der Kolonialforderung sei „kein Grund zu besonderer Beunruhigung“. Allerdings spreche Adolf Hitler in diesem Zusammenhang auch von der Möglichkeit eines Handelskrieges. Jeder ernsthafte Vorschlag, werde von England und von anderen bereitwillig beantwortet werden.

„Daily Express“ schreibt, es sei offen gesagt, Englands Pflicht, die Kolonialfrage sofort zu prüfen. Der Ministerpräsident müsse baldigst eine klipp und klare Erklärung hierüber abgeben. Die ganzen Umstände, unter denen Deutschland seine Kolonien verloren habe, müßten geprüft werden. Auch das Versprechen Wilsons, daß Deutschland nicht seiner Kolonien beraubt werde, müsse dabei in Rechnung gezogen werden. Es handle sich um eine moralische Frage. Alles in allem gehe aus der Rede hervor, daß Hitler keine Abenteuer vorhabe. Es werde keinen Alarm geben.

Die „Daily Mail“ (Rothermere) über schreibt ihren Kommentar „Keine Krise“ und stellt an die Spitze ihrer Betrachtungen den

Rotspanische „Chamäleons“

Das könnte die Rettung bedeuten. Die Kleider haben wir gewechselt, — nun rasch noch die Gesinnung. — Heeeil! Francoo!“ (Zeichnungen: Fred Gubig)

Satz des Führers, daß nur Kriegsbeher an einen Krieg denken, daß er aber an eine lange Friedensperiode glaube. Dieser Satz werde die Befürchtungen beschwichtigen und eine beruhigende Wirkung ausüben.

Der Weg zu Besprechungen bleibe also offen. Die Wiederholung des Wunsches nach Zusammenarbeit mit England und Frankreich werde in beiden Ländern begrüßt. Ueber die Kolonialfrage habe Hitler ausdrücklich erklärt, daß Deutschland keine Kolonien verlange, um dort Armeen auszuheben. Er habe wiederholt, daß Kolonien die einzige gebietsmäßige Forderung Deutschlands gegen England und Frankreich darstellten. Frankreich und England stimmten mit dem Führer darin überein, daß es ein Segen für die Welt sein würde, wenn das Vertrauen und die Achtung vor einander zwischen den drei Ländern hergestellt werden könnte. Sie erblickten hierin das Hauptziel ihrer Diplomatie.

Der liberale „News Chronicle“ macht natürlich — wie üblich — eine unruhigende Ausnahme, indem er für die Rede nichts anderes als lächerliche und an den Haaren herbeigezogene Kritik übrig hat. Ganz nebenbei gibt er am Schluß zu, daß die Rede in den demokratischen Staaten sicher Erleichterung hervorrufe und zur Entspannung beitrage.

Talley - 1

Deutschland verzichtet nicht auf seine Kolonien

Eine Stellungnahme der Agentur Havas zur Führerrede

Paris, 31. Jan. Havas gibt zur Rede des Führers einen Kommentar aus, in dem hervorgehoben wird, daß sich Adolf Hitler vor allem mit innenpolitischen Fragen befaßt habe.

Bei Ueberblickung der Rede könne man mehrere Hauptpunkte festhalten, und zwar das offene Eingestehen gewisser Schwierigkeiten der Wirtschaft und der Nahrungsmittelversorgung in Deutschland und die mit besonderem Nachdruck unterstrichene Notwendigkeit, komme, was da wolle, die Aus-

fuhr zu steigern. An dieser Stelle der Rede habe der Führer unmißverständlich zum Ausdruck gebracht, daß die Welt nicht glauben sollte, Deutschland durch Ausbügern zur Uebergabe zwingen zu können. Der Zusammenhang mit der Kolonialfrage sei hierbei vom Führer ohne Schwierigkeiten hergestellt worden. Deutschland verzichte zwar nicht auf seine Kolonien, sei aber der Ansicht, daß diese Frage nicht zu einem Kriege führen könne.

28 Jan. 1939

28 Januar 1939

6 8 Uhr - Blatt Wochenendausgabe

Minister Farinacci und Julius Streicher in München

„Die Arbeit geht erst an!“

15 überfüllte Massenkundgebungen in der Hauptstadt der Bewegung - Italien unterstützt die deutschen Kolonialforderungen

Die dritte der drei großen Kundgebungen mit Staatsminister Farinacci und Gauleiter Julius Streicher fand gestern abend in München statt. Der hohe italienische Gast traf in Begleitung des Gauleiters Streicher gegen 18 Uhr in der Hauptstadt der Bewegung ein.

Farinacci wurde auf dem Bahnsteig durch den stellvertretenden Gauleiter Otto Nippold namens des Traditionsгауеs und des Gauleiters Adolf Wagner auf das herzlichste begrüßt. Für die Hauptstadt der Bewegung entbot Oberbürgermeister Reichsleiter Fiedler dem hohen Gast den Willkommensgruß.

Nachdem Staatsminister Farinacci die Front einer Ehrenkompanie der 1. H.-Totenkopf-Standarte Oberbayern, die mit Musik und Spielmannszug auf dem Bahnhofsplass angetreten war, abgeschritten hatte, begab er sich mit seiner Begleitung in das Hotel. Die Münchner Bevölkerung bereitete dem hohen Gast aus Italien herzliche Kundgebungen.

Im riesigen Rund des Birlus Krone sprachen am Freitagabend der italienische Minister Farinacci und Gau-

leiter Julius Streicher zu der Bevölkerung der Hauptstadt der Bewegung in einer machtvollen Großkundgebung gegen das Weltjudentum. Der Andrang zu der Kundgebung war so stark, daß das Birlusgebäude bereits eine Stunde vor Beginn polizeilich gesperrt werden mußte. Die Kundgebung wurde in 14 Parallelversammlungen in den größten Sälen Münchens übertragen.

Farinacci und Julius Streicher, die in Begleitung des Münchener Generalkonsuls Minister Pittalis und des Leiters des Rascio in Bayern Dr. d'Amato erschienen, wurden mit stürmischen Beifallrufen empfangen. Nach herzlichen Begrüßungsworten des stellvertretenden Gauleiters Otto Nippold ergriff Roberto Farinacci das Wort zu einer groß angelegten Ansprache, die immer wieder jubelnde Begeisterungstürme auslöste.

Nach einem Rückblick auf die Anfänge der nationalsozialistischen und faschistischen Bewegung und einem Gruß an den Führer kam der Redner auf die besondere Bedeutung Münchens zu sprechen, das er als

„das deutsch-italienische Genf“

bezeichnete und dem jüdischen Genf gegenüberstellte, das nur dazu gebient hätte, die Machtbestrebungen und den Egoismus der Reichen zu unterstützen und die Gerechtigkeit mit Füßen zu treten. Wenn die Sudetenfrage im vergangenen Herbst im demokratischen Genf aufgerollt worden wäre, würden wir heute eine Welt in Tränen sehen.

Zur Kolonialfrage übergehend stellte Farinacci nach einer Würdigung der berechtigten deutschen Kolonialansprüche unter begeisterten Jubel fest, die

Forderung Deutschlands auf Rückgabe seiner Kolonien

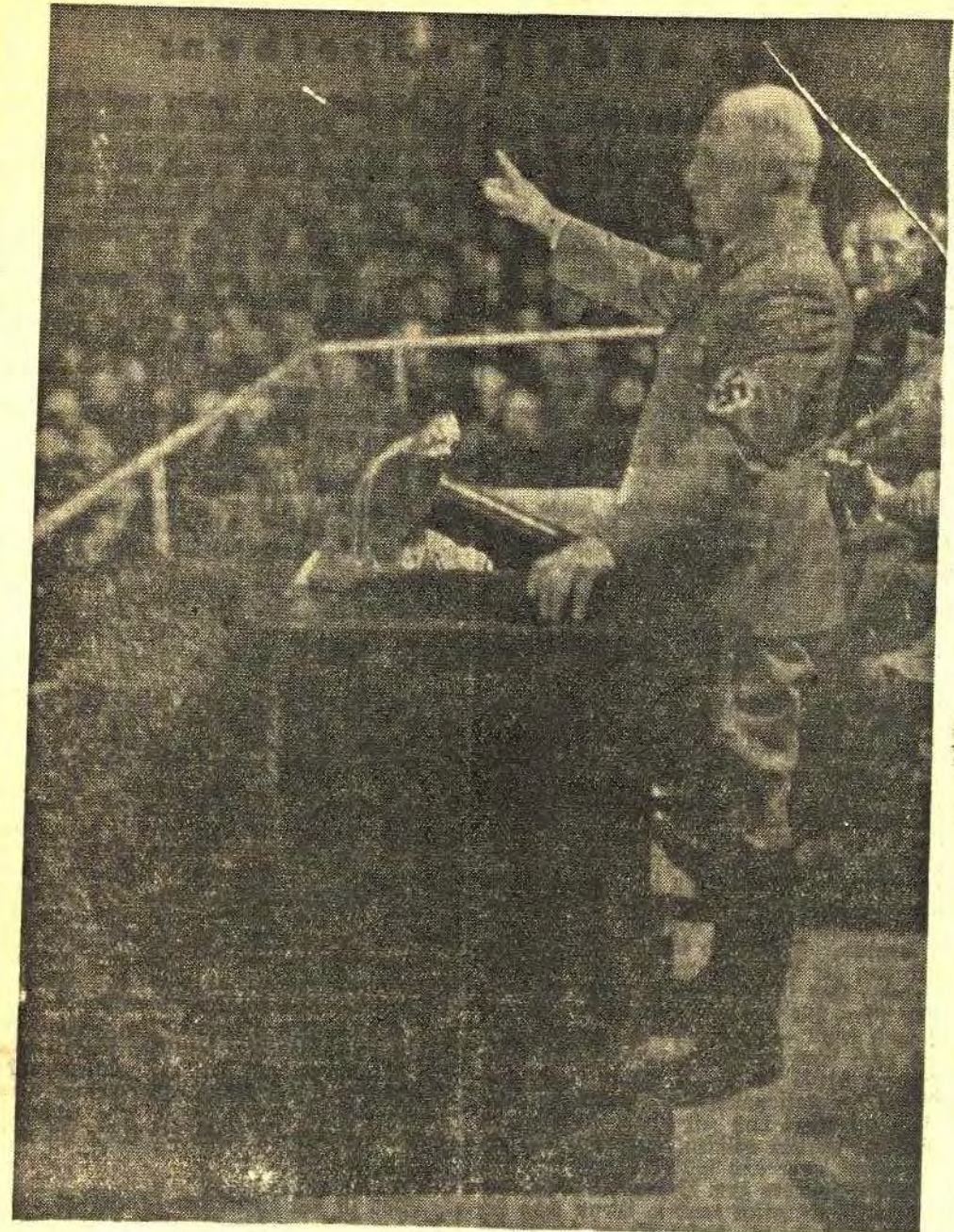
sei eine Angelegenheit des Rechts, des Politik, der Ehre. Hinsichtlich der Forderungen Italiens im Mittelmeerraum betonte Farinacci, Italien verlange nichts, was ihm nicht gehöre. Mit stürmischem „Nein!“ beantworteten die Tausende Farinaccis Frage, ob die Forderungen Italiens absurd seien. Der Red-

ner und Ziel seiner Deutschlandreise dahin zusammen,

den breitesten Volkstreffen der großen deutschen Nation das Bewußtsein näher zu bringen, daß Faschismus und Nationalsozialismus gemeinsame Ideale besitzen und gemeinsame Probleme zu lösen haben

Geschichte und Schicksal, so schloß Farinacci unter dem nicht endenwollenden Beifall der vielen Tausende, verbinden Deutschland und Italien und das Schicksal hat uns den Weg bereits gewiesen. Deutschland und Italien haben den gleichen Feind: das internationale Judentum. Dieses versucht jetzt zum Angriff vorzugehen, aber die Achse steht. Deutschland marschiert mit Italien und Italien mit Deutschland. Neuer Beifall brandete auf, als Farinacci mit einem Siegfel auf den Führer seine packende Rede beendete.

Mit stürmischem Jubel stimmten dann die Massen in das vom stellvertretenden Gaulei-

„Die Arbeit geht erst an!“ — sagte Julius Streicher und die Tausende jubelten seinen Worten zu.

Stadt der Bewegung ein.

Farinacci wurde auf dem Bahnsteig durch den stellvertretenden Gauleiter Otto Nippold namens des Traditionslandes und des Gauleiters Adolf Wagner auf das herzlichste begrüßt. Für die Hauptstadt der Bewegung entbot Oberbürgermeister Reichsleiter Fiedler dem hohen Gast den Willkommensgruß.

Nachdem Staatsminister Farinacci die Front einer Ehrenkompanie der 1. H-Totenkopf-Standarte Oberbayern, die mit Musik und Spielmannszug auf dem Bahnhofsklapp angetreten war, abgeschritten hatte, begab er sich mit seiner Begleitung in das Hotel. Die Münchner Bevölkerung bereitete dem hohen Gast aus Italien herzliche Rundgebungen.

Im riesigen Rund des Birkus Krone sprachen am Freitagabend der italienische Minister Farinacci und Gau-

leit so hart, daß das Birkusgebäude bereits eine Stunde vor Beginn polizeilich gesperrt werden mußte. Die Rundgebung wurde in 14 Parallelversammlungen in den größten Sälen Münchens übertragen.

Farinacci und Julius Streicher, die in Begleitung des Münchener Generalkonsuls Minister Pittalis und des Leiters des Fascio in Bayern Dr. d'Amato erschienen, wurden mit stürmischen Heilrufen empfangen. Nach herzlichen Begrüßungsworten des stellvertretenden Gauleiters Otto Nippold ergriff Roberto Farinacci das Wort zu einer groß angelegten Ansprache, die immer wieder jubelnde Begeisterungstürme auslöste.

Nach einem Rückblick auf die Anfänge der nationalsozialistischen und faschistischen Bewegung und einem Gruß an den Führer kam der Redner auf die besondere Bedeutung München zu sprechen, daß er als

„das deutsch-italienische Genf“

bezeichnete und dem jüdischen Genf gegenüberstellte, das nur dazu geeignet hätte, die Machtbestrebungen und den Egoismus der Reichen zu unterstützen und die Gerechtigkeit mit Füßen zu treten. Wenn die Sudetenfrage im vergangenen Herbst im demokratischen Genf aufgerollt worden wäre, würden wir heute eine Welt in Tränen sehen.

Zur Kolonialfrage übergehend stellte Farinacci nach einer Würdigung der berechtigten deutschen Kolonialansprüche unter begeistertem Jubel fest, die

Forderung Deutschlands auf Rückgabe seiner Kolonien

sei eine Angelegenheit des Rechts, des Politik, der Ehre. Hinsichtlich der Forderungen Italiens im Mittelmeerraum betonte Farinacci, Italien verlange nichts, was ihm nicht gehöre. Mit stürmischem „Nein!“ beantworteten die Tausende Farinaccis Frage, ob die Forderungen Italiens absurd seien. Der Redner gab dann seiner Ueberzeugung von Francos Endsieg Ausdruck, denn die Geschichte lehre, daß immer der Sieg den Völkern gehöre, die Opfer bringen und dem Tode ins Auge blicken können.

Nach mitreißenden Worten an die Jugend des nationalsozialistischen Deutschland und des faschistischen Italiens sagte Farinacci

Zweck und Ziel seiner Deutschlandreise dahin zusammen,

den breitesten Volkstreifen der großen deutschen Nation das Bewußtsein näher zu bringen, daß Faschismus und Nationalsozialismus gemeinsame Ideale besitzen und gemeinsame Probleme zu lösen haben

Geschichte und Schicksal, so schloß Farinacci unter dem nicht endenwollenden Beifall der vielen Tausende, verbinden Deutschland und Italien und das Schicksal hat uns den Weg bereits gewiesen. Deutschland und Italien haben den gleichen Feind: das internationale Judentum. Dieses versucht jetzt zum Angriff vorzugehen, aber die Achse steht. Deutschland marschiert mit Italien und Italien mit Deutschland. Neuer Beifall brandete auf, als Farinacci mit einem Siegesheil auf den Führer seine packende Rede beendete.

Mit stürmischem Jubel stimmten dann die Massen in das vom stellvertretenden Gauleiter Otto Nippold ausgebrachte Siegesheil auf den Duce ein.

Neuer Beifall brandete auf, als Frankfurter Gauleiter Julius Streicher ans Rednerpult trat und sich leidenschaftlich gegen die Auffassung wandte, daß die Judenfrage schon gelöst sei. Die Judenfrage sei weder eine deutsche noch eine italienische Frage, sondern eine Weltfrage, und die Ar-

„Die Arbeit geht erst an!“ — sagte Julius Streicher und die Tausende jubelten seinen Worten zu.

beit gehe erst an. Wenn früher zwischen dem italienischen und dem deutschen Volk einmal Mißverständnisse bestanden hätten, dann sei das immer das Werk der Juden gewesen. Heute habe sich aus den in vielem ähnlichen Wegen der faschistischen und nationalsozialistischen Bewegung ein starkes Gefühl der Gemeinsamkeit gebildet. Auch Italien habe die

Lösung der Judenfrage angepakt in der Erkenntnis, daß Faschismus und Nationalsozialismus den gleichen Feind haben: den jüdischen Weltverderber!

Das Treuebekenntnis Julius Streichers zum Führer löste ein machtvolles Echo bei den Beihörern aus, die am Schluß den beiden Vorkämpfern in der Judenfrage, Farinacci und Julius Streicher, eine eindrucksvolle Huldigung bereiteten.

"Berliner Tageblatt" vom 24/25
18 Jan. 1939.

Chamberlains Abschied von Rom

Der Duce geleitete den Gast zur Bahn — Das Communiqué —
„Relazioni Internazionali“: Friede im Mittelmeer, Friede Europas

Drahtmeldung unseres Korrespondenten

ROM, 14. Januar.

Der römische Besuch ist zu Ende. Mit dem Morgenzug 7 Uhr 4 Min. hat Lord Halifax ohne besondere Zeremonien Rom verlassen. Chamberlain, der um 12 Uhr 5 Min. abreiste, benutzte den schönen milden Vormittag noch zu Exkursionen in die Stadt Rom und in die Umgebung und empfing auf der englischen Botschaft noch kurz einige seiner Landsleute.

Um 12 Uhr begab er sich auf den Hauptbahnhof, wo sich inzwischen bereits die Würdenträger des faschistischen Staates mit Mussolini und Graf Ciano an der Spitze eingefunden hatten. Wie am Ankunftsstage hatte sich viel Volk am Bahnhof und auf der Piazza Esedra eingefunden, das dem britischen Premierminister herzliche Abschiedsgrüsse nachrief. In sehr herzlichen Formen verlief auch der Abschied zwischen Chamberlain und Mussolini. Um 12 Uhr 5 Min. setzte sich der Sonderzug unter den Klängen der nationalen Hymnen in Bewegung.

Den eigentlichen Abschluss erhielt der Besuch der englischen Minister bereits um Mitternacht vor der Abreise durch das offizielle Schlusscommuniqué, das folgenden Wortlaut hat: „In den Unterhaltungen, die dieser Tage der Duce und der englische Premierminister im Beisein der beiden Aussenminister Graf Ciano und Lord Halifax gehabt haben, sind die wichtigsten aktuellen Vorgänge und die Beziehungen beider Imperien zueinander behandelt worden. Diese Besprechungen sind sehr herzlich gewesen und haben zu einem freimütigen und weitläufigen Gedankenaustausch geführt. Es herrschte Uebereinstimmung, die zwischen beiden Ländern bestehenden Beziehungen in freundschaftlichem Geiste des Paktes vom 18. April zu entwickeln. Man kam ferner überein, sobald wie möglich die von jenem Pakt vorgesehenen Sonderabkommen abzuschliessen. In den Unterhaltungen ist nochmals der Wille Italiens und Grossbritanniens bekräftigt worden, eine Politik zu verfolgen, die wirksam auf Erhaltung des Friedens abzielt, eine Politik, auf die besonders die Anstrengungen beider Regierungen gerichtet gewesen sind und weiter gerichtet bleiben.“

Das Organ des Instituts für das Studium der internationalen Politik, die Wochenschrift „Relazioni Internazionali“, behandelt in seinem Leitartikel die beiden bedeutendsten aktuellen Ereignisse der italienischen Aussenpolitik: die soeben beendete römische Zusammenkunft und bevorstehende Aussprache in Belgrad.

Der Besuch der englischen Minister, so heisst es u. a., bedeute nicht nur die vollständige Wiederauffrischung der herzlichen Beziehungen zwischen Italien und England, sondern auch den Beginn eines neuen Zeitabschnittes in der europäischen Politik. Prüfstein

für die italienisch-englischen Beziehungen sei das Mittelmeer. Heute herrsche dort eine ausgeglichene Lage. Für das italienische Volk sei die Mittelmeerposition der Halbinsel klar: Weder Vormachtstellung anderer noch Zulassung umstürzender Kräfte. Das Schicksal des Mittelmeeres sei das Schicksal Italiens in Gegenwart und Zukunft.

Wenn die englisch-italienischen Abmachungen es erlauben, ein solides Gleichgewicht herzustellen, so sei darunter auch zu verstehen, dass diese Abmachungen dem italienischen Volk im Mittelmeerbecken auch eine friedliche Ausdehnung erlaubten. Diese Vereinbarungen seien die Voraussetzung für eine weitergehende Revision, die den auf Frieden, Gerechtigkeit, Recht und Geschichte gegründeten Interessen der Völker Rechnung tragen. Eine solche Politik sichere den Frieden. Der Friede im Mittelmeer bedeute aber nicht mehr und nicht weniger als der Friede Europas.

Italiens Notwendigkeiten seien allen bekannt. Sie nicht zu beachten, heisse den Frieden nicht lieben. Im eigentlichen europäischen Sinne bestehe auch hier für Italien und England die Möglichkeit einer verwandten und parallelen Aktivität. Die beiden Mächte seien mit Deutschland die Elemente des neuen bewaffneten europäischen Gleichgewichts. In der neuen politischen Lage, die nach dem Tode der Genfer Liga, der Stärkung und Vereinheitlichung Deutschlands und der Schaffung des italienischen Imperiums entstand, könnten Italien, Deutschland und England gemeinsam marschieren. Auf ein Dreierabkommen gestützt könnte Europa, wenn es wolle, international mit der genügenden Ruhe vorwärtsschreiten.

Von bemerkenswerter Bedeutung sei ferner im gegenwärtigen politischen Augenblick der bevorstehende Besuch des Grafen Ciano in Belgrad. Die Freundschaft zwischen Italien und Südslawien liege in der natürlichen Ordnung der Dinge und sei auch der Ausdruck einer weitblickenden politischen Intuition. Die italienische Politik gegenüber Ungarn mit ihrer klarstellenden Aktion hinsichtlich der ungarischen Forderungen und auch ihrem massigenden Einfluss hätten die Neuorientierung Ungarns gegenüber Südslawien erleichtert. Im Interesse des Balkanfriedens seien noch Fragen zu lösen wie die vollständige Klärung der Beziehungen Ungarns zu seinen Nachbarn sowie die besondere Position Jugoslawiens auf dem Balkan.

Im Rahmen der Belgrader Abmachung sei die italienisch-jugoslawische Freundschaftspolitik ein aktives und wirkendes Friedens-element. Der adriatische Friede sei ein bestimmter Faktor für den Mittelmeerfrieden. Italien und Jugoslawien, aufrichtig befreundet, stellten die Sicherheitsgarantie für den Balkanfrieden dar, wozu Deutschland auch in wirtschaftlicher Hinsicht seinen ganzen Beitrag liefere.

15 Jan. 1939.

Für und wider

Ein mutiges Wort

Am gleichen Tag, da das Schreiben des Führers an den zum Reichsbankpräsidenten ernannten Reichswirtschaftsminister den Dawes-Pakt von 1924 erwähnte, kam aus Chicago die Kunde von einer Rede des Vizepräsidenten Charles G. Dawes zur europäischen Lage. Ein Mann, der aktiv an der unseligen Geschichte der Reparationen teilgenommen und damals tiefe Einblicke in die europäischen Wirren der Versailler Epoche getan hat, ist in der Tat qualifiziert, seinen mittelwestlichen Landsleuten auch die heutige Lage auf dem alten Kontinent sachlich auseinanderzusetzen.

Was General Dawes zu sagen hatte, war denn auch in allem und jedem die fundierte Widerlegung der Hetzlügen, die seit München in USA im Schwange sind, nicht ohne kräftige Unterstützung hoher Amtspersonen. „Ich glaube“, so äusserte sich der Vater des Dawes-Plans vor der Chicago Commerce Association, „dass sich aus den bereits im Gang befindlichen Verhandlungen der vier Grossmächte Grossbritannien, Frankreich, Deutschland und Italien schliesslich ein dauernder Friede ergeben wird, und dass die vier Mächte sich verpflichten werden, ihn zu schützen, nicht nur aus ethischen Gesichtspunkten, sondern weil sie individuell dadurch ihren eigenen Interessen dienen.“ Dawes geht dann auf die Lehren des Weltkrieges für die Völker wie für ihre Staatsmänner ein und betont, dass „Europa, wenn es überhaupt jemals ohne Krieg und auf friedliche Weise die schwierigen territorialen und völkischen Wiederherstellungen vornehmen will, die notwendig sind, um den Frieden zu erhalten, dies jetzt tun muss.“ Der „beste Beweis“, dass Europa diese Lehre verstanden habe, sei das Münchener Abkommen. Der Mann, der eine international anerkannte Autorität so in den Dienst der unerschrockenen Aufklärung der amerikanischen Öffentlichkeit stellt, kennt die hassverblendeten Gegner der Wahrheit ganz genau, wenn er fortfährt: „Ich weiss, dass dieses Abkommen allen denjenigen in diesem Lande oder in anderen Ländern, die versuchen wollen, ausländischen Regierungen ethische Systeme mit Gewalt aufzuerlegen, als feige Uebergabe erschien.“ So hat General Dawes mit feiner Ironie den Finger auf die Hauptschwäche der amerikanischen Politik von Wilson bis Roosevelt gelegt, nämlich auf ihr hemmungsloses Pharisäertum. Sein mutiges Wort ist ein amerikanischer Beitrag zu einer besseren Entwicklung in einem Augenblick, wo er doppelt und dreifach nottut.

„Eigenes“

Verschiedene, rasch populär gewordene Gesellschaftstänze haben Anstoss erregt, und da oder dort hat man förmliche Verbote erlassen, sie zu bekämpfen. Das geschah zumeist in kleineren Städten; es ist auch verständlich, dass der Ruf „Oi, Oi“ — augenblicklich der lauteste Kampfschrei des Parketts — im Kreise von rund zehntausend Einwohnern unliebsameres Aufsehen erweckte als etwa in Berlin. Immerhin: das Thema steht somit zur Debatte, und niemand kann sich wundern, wenn es auch vor dem berufenen Auditorium des „Bundes deutscher Karneval“ erörtert wurde, der soeben in Düsseldorf eine Arbeitstagung beschloss. Und bei dieser Gelegenheit ist, wie aus den Berichten hervorgeht, ein kluges Wort gefallen.

Es sei schon richtig, so ungefähr führte ein leitender Mann der KdF. aus, dass man gegen diese Formen des Tanzes vorgehe, aber man müsse zugleich die Motive erkennen, die ihren schnellen und weitverbreiteten Erfolg ausgelöst haben. Sie würden, und es ist gewiss verstatet, gerade hierbei auf den Lambeth-Walk hinweisen, dem Bedürfnis nach Ausgelassenheit nachgeben, und es sei notwendig, dies zu verstehen; vor allem aber müsse man „mit Eigenem“ aufwarten, so man einen wirksamen Ausgleich finden wolle. Dieser Satz verrät viel Verständnis für die Stimmung, die bei allen Vergnügungen besagter Natur, vom Kränzchen bis zum mondänen Ball, auszubrechen pflegt, wenn sie ihren sogenannten Höhepunkt erreichen. Dass dann seriöse und keineswegs flatterhafte Herren, selbstverständlich auch die entsprechenden Damen, Geschmack daran finden, über die bekannten Stränge zu schlagen, ist schliesslich keine Sünde, und derartige Anwandlungen sind schwerlich vermittels steifer „Pas“ zu befriedigen. Jede Zeit hat diesbezüglichen Launen auf ihre Weise Befriedigung verschafft; auch Walzer und Rheinländer waren einmal eine wilde Sache, wenn es anging.

Um Missverständnissen vorzubeugen: wir wollen den „Lambeth-Walk“ weder preisen noch verteidigen, sondern lediglich auf das zitierte kluge Wort hinüberblicken. Es verlangt nach einer Kompensation, die aber ist nicht da. Es sanktioniert das Bedürfnis nach Ausgelassenheit; der heraufsteigende Karneval macht das sehr verständlich. Wer spricht nun das nächste Wort? Die Komponisten und Tanzschöpfer? Oder?

**A PROPOS DU BUDGET
DES AFFAIRES ETRANGÈRES**

M. Georges Bonnet définit la politique de la France

**" On aurait tort de voir dans notre
volonté de paix, déclare-t-il, un signe
de renoncement et de faiblesse "**

Voici le texte de la déclaration faite hier matin devant la Chambre par M. Georges Bonnet, ministre des Affaires étrangères :

J'AURAI l'occasion, au cours des interpellations sur la politique extérieure du gouvernement, de répondre complètement aux diverses questions qui m'ont été posées. Je me bornerai aujourd'hui à apporter à la Chambre de brèves déclarations.

Le fondement de notre action diplomatique demeure l'entente franco-britannique. Si l'une des deux nations venait

à être l'objet d'une agression non provoquée, l'autre ne manquerait point de se porter à son aide. C'est ce qu'avait affirmé, le 4 décembre 1936, M. Y. Delbos, répondant à un discours de M. Eden. C'est ce que je répète aujourd'hui au nom du gouvernement français.

En cas d'agression non provoquée, toutes les forces de la France, sur terre, sur mer et dans les airs seront spontanément, immédiatement, utilisées pour la défense de la Grande-Bretagne.

Comment en serait-il autrement lorsqu'il s'agit de deux nations comme la France et l'Angleterre, « dont les relations, suivant l'expression même de M. Neville Chamberlain, sont si étroites qu'elles dépassent les simples obligations légales, parce qu'elles sont fondées sur l'identité de nos intérêts » ?

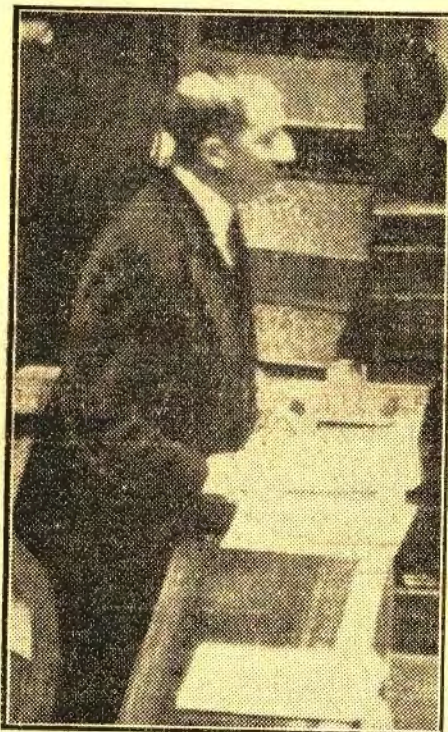
Jamais, en tout cas, l'entente franco-britannique ne fut plus étroite qu'à présent. A peine le gouvernement actuel était-il constitué que nous partions, le président Daladier et moi, pour Londres. Et, il n'y a pas un mois, M. Chamberlain et lord Halifax étaient à leur tour les hôtes de la France.

Entre ces deux séries d'entretiens où se manifesta notre accord, la collaboration franco-britannique n'a failli ni un jour ni une heure, ni dans sa continuité ni dans son objet : le maintien de la paix générale que M. Chamberlain a personnellement défendu avec une énergie qui lui a valu l'admiration et la gratitude de tous les peuples de tous les pays.

La déclaration franco-allemande

L'entente franco-britannique étant posée, il s'agissait de rendre les relations de la France avec les nations voisines aussi confiantes et aussi cordiales que possible. La déclaration commune que le chancelier Hitler et M. Neville Chamberlain avaient signée à Munich a trouvé son prolongement naturel dans l'accord signé à Paris par M. von Ribbentrop et moi-même.

(La suite à la cinquième page.)

M. Georges Bonnet
à la tribune de la Chambre

étaire
urbon

NIT
VCE

en vite si tous les Etats
aissaient les Espagnols
ns en face des autres,
de la patrie commune.

olonté de paix
non faiblesse

nt, messieurs, les lignes
les inspirations géné-
tre politique. Le gou-
français, comme la
même, souhaite avant
ix de l'Europe dans le
tuel de toutes les digni-
rien résolu à ne jamais
ser aucune occasion de
rapprochement néces-
ations et des peuples.
a France désire pas-
l'entente avec tous les
si que soit leur régime,
ort de voir dans cette
paix un signe de renon-
de faiblesse. Le gou-
est résolu à préserver
circonstances, le patri-
a France. Il restera le
lien de sa dignité et de
ir.

La discussion budgétaire au Palais-Bourbon

M. GEORGES BONNET DÉFINIT

LA POLITIQUE DE LA FRANCE

SUITE DE LA PREMIÈRE PAGE

Vous connaissez les termes de la déclaration franco-allemande, elle marque que les bonnes relations de la France et de l'Allemagne sont la condition essentielle de la paix européenne. Elle comporte la reconnaissance solennelle de nos frontières. Elle maintient intactes les relations particulières de chacun des gouvernements avec les tierces puissances. Elle stipule que la France et l'Allemagne se consulteront dans tous les cas où une question intéressant ces deux pays viendrait à susciter des difficultés internationales.

Il y a là un acte dont personne ne peut méconnaître la portée. Aucun d'entre nous ne doute qu'un conflit ne pourrait éclater en Europe dès lors que la France et l'Allemagne y opposeraient l'une et l'autre une même bonne volonté. Il n'y a pas un Français qui ne sente que la paix de l'Europe serait véritablement assurée si la France et l'Allemagne parvenaient à éviter entre elles tout antagonisme et tout malentendu.

Certes, nous sommes loin de prétendre avoir réglé tous les problèmes que l'avenir politique peut poser. Nous croyons avoir efficacement travaillé à cet apaisement des esprits, faute duquel les problèmes et les litiges se multiplient et s'enveniment sans cesse.

Les rapports franco-italiens

Nous avons apporté la même volonté de détente, de bonne harmonie et de bon voisinage aux rapports franco-italiens.

Depuis son arrivée au pouvoir, le gouvernement a marqué son désir de rétablir des relations normales entre l'Italie et la France et de voir disparaître les difficultés et les malentendus susceptibles de séparer l'un de l'autre deux grands peuples qui trouvent dans les liens de la géographie, de la culture et de l'histoire les raisons les plus évidentes de se rapprocher et de s'entendre.

Nous l'avons montré non seulement par des discours, mais par des faits et par des actes.

Aussi avons-nous été surpris des manifestations qui se sont produites, il y a quelques jours, à la Chambre des députés italienne.

Il est juste d'indiquer qu'à la suite de la démarche faite par notre ambassadeur à Rome, le gouvernement italien nous a fait connaître qu'il n'entendait pas prendre à son compte ces manifestations, et qu'elles ne devaient être considérées, en aucune manière, comme l'expression de sa politique.

Nous en avons pris acte.

Mais, messieurs, j'entends répéter devant vous ce que j'ai dit l'autre jour devant votre commission des affaires étrangères : la France n'acceptera jamais de céder un pouce de son territoire à l'Italie. Toute tentative pour réaliser une telle prétention ne pourrait aboutir qu'à un conflit armé. Et lorsque je parle, messieurs, du territoire français, j'y comprends aussi bien, par exemple, la Tunisie et l'ensemble des établissements de la côte des Somalis, que la Corse, Nice ou la Savoie.

Cette déclaration doit rassurer pleinement les populations qui doivent donc conserver tout leur calme.

Le problème des réfugiés

Nous avons longuement exposé devant les commissions toutes les mesures que le gouvernement compte prendre pour régler le problème si émouvant des réfugiés. Nous avons rappelé alors l'effort que nous avons accompli, puisque nous avons recueilli déjà 200.000 réfugiés en France.

Nous avons rappelé aussi la nouvelle proposition que nous avons faite à la conférence franco-britannique et qui marquait la bonne volonté de notre pays. Demain sera créé un comité inter-confessionnel qui nous aidera dans notre tâche, notamment en ce qui concerne les enfants. Mais nous demandons que tous les pays fassent un effort comparable au nôtre.

L'Espagne

En ce qui concerne l'Espagne, nous restons, bien entendu, fidèles au principe qui a inspiré la politique de non-intervention. Nous entendons respecter les décisions du plan du comité de non-intervention de Londres, qui avait été élaboré par une résolution commune à laquelle tous les grands Etats intéressés avaient donné leur approbation.

A l'Espagne, sa voisine, sa sœur, la France souhaite la prompte fin de luttes fratricides. Elle croit que la paix civile se ré-

tablirait bien vite si tous les Etats étrangers laissaient les Espagnols seuls les uns en face des autres, sur le sol de la patrie commune.

Volonté de paix mais non faiblesse

Telles sont, messieurs, les lignes directrices, les inspirations générales de notre politique. Le gouvernement français, comme la France elle-même, souhaite avant tout la paix de l'Europe dans le respect mutuel de toutes les dignités. Il est bien résolu à ne jamais laisser passer aucune occasion de favoriser le rapprochement nécessaire des nations et des peuples.

Mais si la France désire passionnément l'entente avec tous les peuples, quel que soit leur régime, on aurait tort de voir dans cette volonté de paix un signe de renoncement ou de faiblesse. Le gouvernement est résolu à préserver en toutes circonstances, le patrimoine de la France. Il restera le fidèle gardien de sa dignité et de sa grandeur.

Deutsche Allgemeine Zeitung Nr. 553-54
27 Nov. 1938.

Britischer Staatssekretär hält Kolonien für wertlos

London, 26. 11.

Der Unterstaatssekretär im Kolonialamt, Marquess of Dufferin and Alba, sprach gestern Abend vor der konservativen Vereinigung der Universität Oxford. Er berührte dabei die Kolonialfrage und betonte, daß die Regierung keine Abtretung irgendwelchen britischen Gebietes an eine andere Macht erwäge. Er behauptet weiter, daß Deutschland nicht behaupten könne, daß die Rückgabe dieser Gebiete von irgendwelchem wirtschaftlichen Wert sei, denn diese Kolonien könnten Deutschland nichts Wichtiges liefern. In jedem Falle sei es ganz unvorstellbar, daß irgendwelche früheren deutschen Kolonien an Deutschland unter Bedingungen zurückgegeben werden könnten, die wahrscheinlich in Afrika dieselben Zustände schaffen würden, wie sie jetzt in Europa herrschen. England könne Afrika nicht in ein Waffenlager verwandeln lassen.

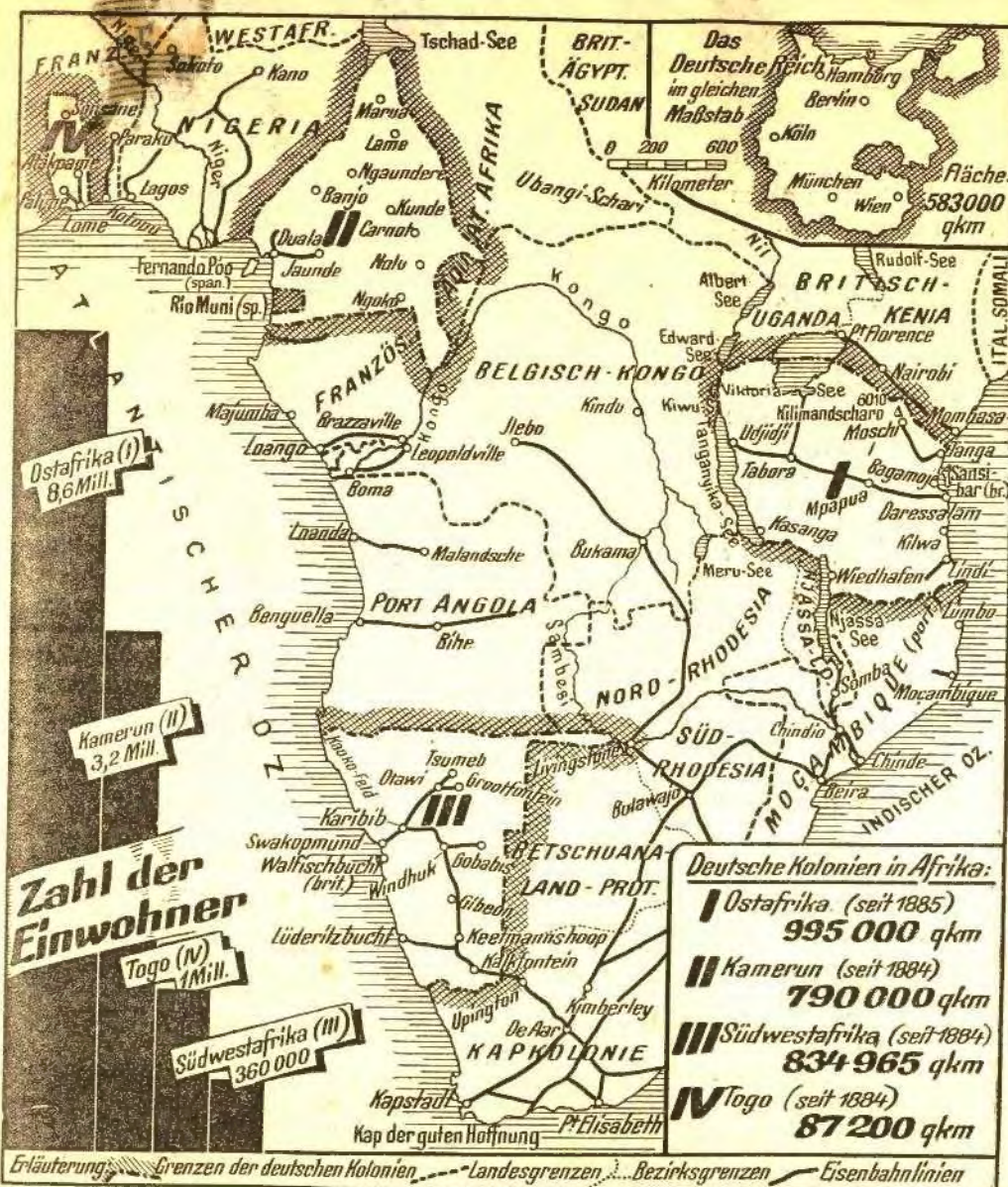
*

Das Argument von der Wertlosigkeit der Kolonien ist uns oft vorgehalten worden. Wenn selbst ein englischer Kolonialfachmann von ihrer wirtschaftlichen Bedeutungslosigkeit so überzeugt ist, fehlt eigentlich jede Erklärung dafür, warum England seinerseits auf den Besitz von Kolonien solchen Wert legt.

... von Afrika ...

Geraubtes Land!

Deutscher Kolonialbesitz — Großdeutschlands Lebensrecht

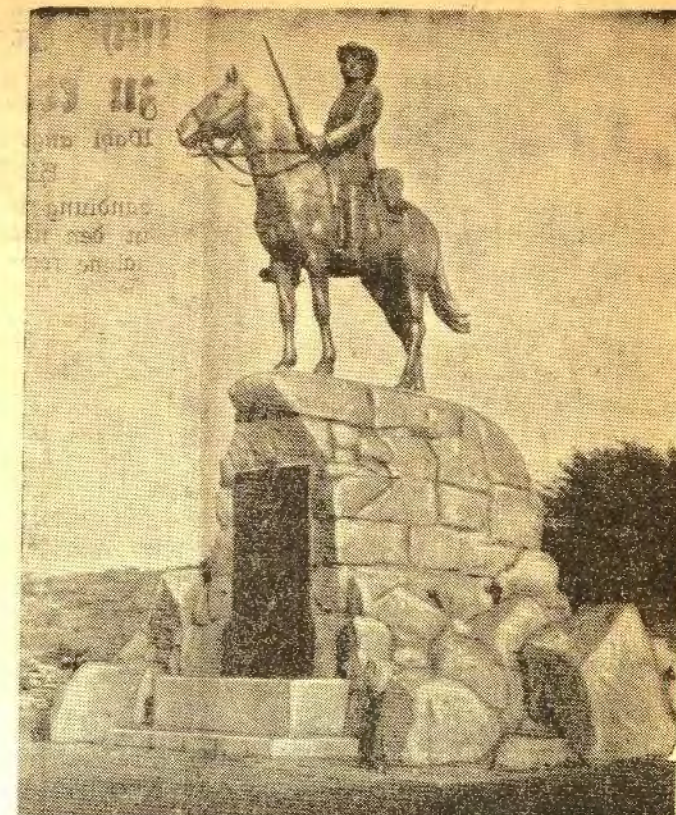
Das geraubte Reich in Afrika. Die durch den Vertrag von Versailles erzwungenen Mandate verwalten: Ostafrika (England, Tanganika-Mandat = 949 540 qkm; Belgien, Ruanda-Urundi = 54 172 qkm). Kamerun (engl. Mandat = 88 266 qkm; franz. Mandat = 419 028 qkm). Togo (engl. Mandat = 33 775 qkm; franz. Mandat = 52 000 qkm). Südwestafrika (Mandat der Union von Südafrika = 835 113 qkm). Verschiedenheiten in den Größenzahlen ergeben sich aus verwaltungstechnischen Grenzänderungen. Diese deutschen Kolonien liefern fast alle wichtigen Rohstoffe wie Kautschuk, Baumwolle, Pflanzenfette, Schafwolle, Häute, Nußhölzer, Wachs, Kupfer usw.

Rechts: Karte der deutschen Besitzungen im Fernen Osten und in der Südsee.

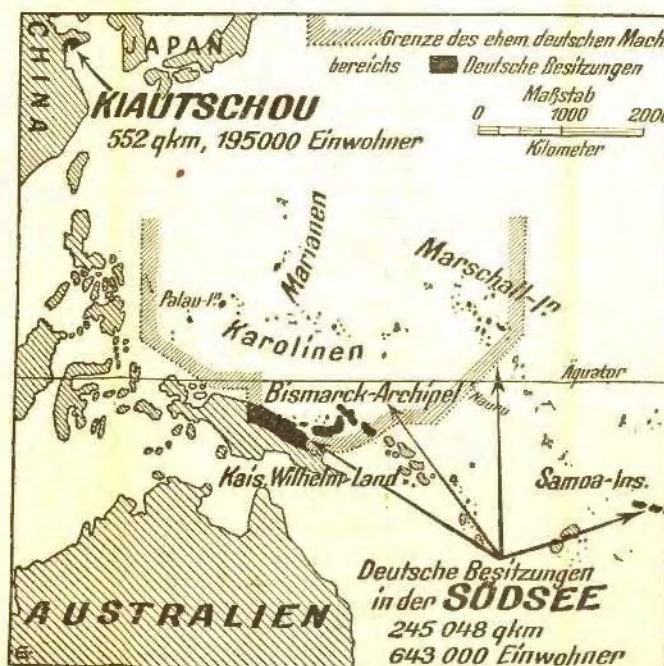
„Das ganze Verhalten der sogenannten Siegermächte nach Beendigung des Weltkrieges war ebenso unverantwortlich wie unverantwortlich. Der Raub der deutschen Kolonien war moralisch ein Unrecht, wirtschaftlich ein heller Wahnsinn! Politisch in seiner Motivierung so gemein, daß man versucht ist, sie einfach als albern zu bezeichnen.“

Der Führer in seiner Rede im Großdeutschen Reichstag.

In seiner großen Rede vor dem Großdeutschen Reichstag hat der Führer erneut und unmißverständlich die Kolonialforderungen aufgestellt und in überzeugender Beweisführung das schlechtthin Entscheidende für eine Regelung dieser Angelegenheit hervorgehoben: Deutschland

Das deutsche Reiterdenkmal in Windhut (Deutschsüdwestafrika).

ist das dichtest bevölkerte Land Europas. Nicht weniger als 135 Menschen kommen auf den Quadratkilometer, während im Kolonialreich Frankreichs 8 Menschen, im britischen Empire ganze fünfzehn auf den Quadratkilometer entfallen! Und dazu noch einige andere Zahlen, die die ungerechte Verteilung der Rohstoffe in der Welt beleuchten: Frankreich, Großbritannien, die Sowjetunion, die Vereinigten Staaten und Holland besitzen 97 v. H. der gesamten Kautschuk- und Nickerzeugung der Welt, 89 v. H. der Eisenerze, 80 v. H. der Baumwolle, 75 v. H. der Öl- und Kohleerzeugung! Angesichts dieser Zahlen, die eine nur zu deutliche Sprache reden, hat der Führer vor der Welt erklärt: „Kein Volk ist zum Habenichts und kein Volk ist zum Besitzen geboren!“

Das deutsche Volk wird niemals vergessen, daß ihm mit den Schutzgebieten unrechtmäßig ein Stück seines eigenen Ich entrissen worden ist. Die Kolonialschulblüge, die unter erlogenen Einwänden Deutschland die Fähigkeit zu kolonialisatorischer Tätigkeit absprach, ist durch überzeugendes Tatsachenmaterial längst widerlegt. Deutschland, das erst spät in die Reihe der Kolonialmächte

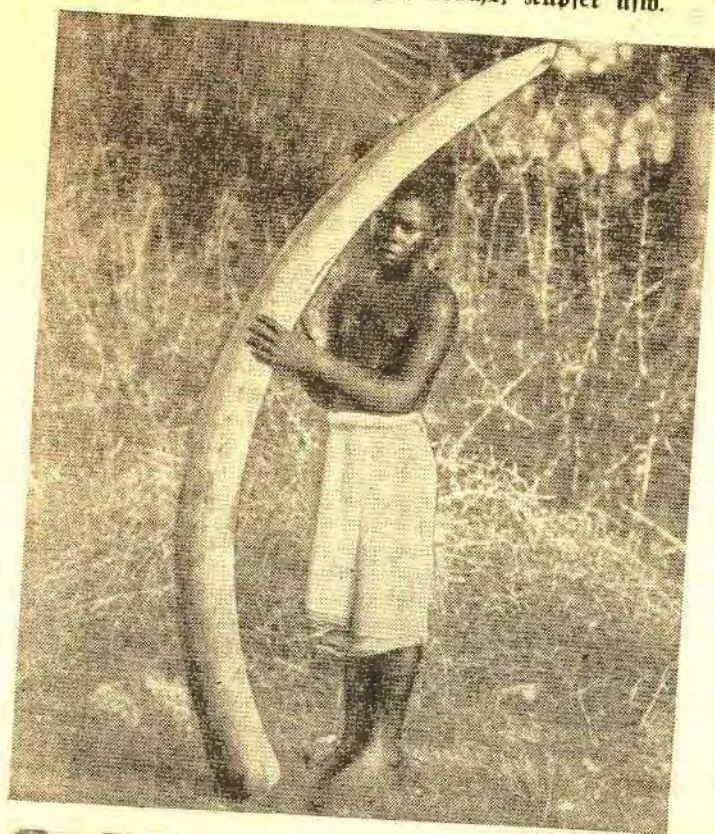
Das geraubte Reich in Afrika. Die durch den Vertrag von Versailles erzwungenen Mandate verwalten: Ostafrika (England, Tanganika-Mandat = 949 540 qkm; Belgien, Ruanda-Urundi = 54 172 qkm). Kamerun (engl. Mandat = 88 266 qkm; franz. Mandat = 419 028 qkm). Togo (engl. Mandat = 33 775 qkm; franz. Mandat = 52 000 qkm). Südwestafrika (Mandat der Union von Südafrika = 835 113 qkm). Verschiedenheiten in den Größenzahlen ergeben sich aus verwaltungstechnischen Grenzänderungen. Diese deutschen Kolonien liefern fast alle wichtigen Rohstoffe wie Kautschuk, Baumwolle, Pflanzenfette, Schafwolle, Häute, Nutzholzer, Wachs, Kupfer usw.

Rechts: Karte der deutschen Besitzungen im Fernen Osten und in der Südsee.

ger als 135 Menschen kommen auf den Quadratkilometer, während im Kolonialreich Frankreichs 8 Menschen, im britischen Empire ganze fünfzehn auf den Quadratkilometer entfallen! Und dazu noch einige andere Zahlen, die die ungerechte Verteilung der Rohstoffe in der Welt beleuchten: Frankreich, Großbritannien, die Sowjetunion, die Vereinigten Staaten und Holland besitzen 97 v. H. der gesamten Kautschuk- und Nidelerzeugung der Welt, 89 v. H. der Eisenerze, 80 v. H. der Baumwolle, 75 v. H. der Öl- und Kohleerzeugung! Angesichts dieser Zahlen, die eine nur zu deutsche Sprache reden, hat der Führer vor der Welt erklärt: „Kein Volk ist zum Haben nichts und kein Volk ist zum Besitzen geboren!“

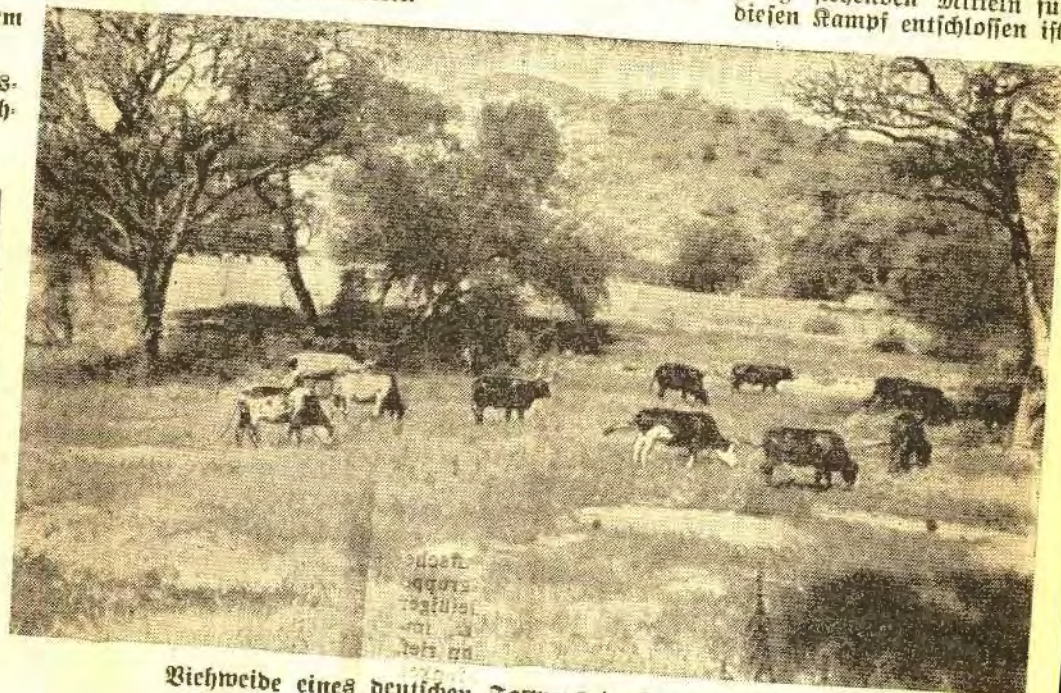
Das deutsche Volk wird niemals vergessen, daß ihm mit den Schutzgebieten un-rechtmäßig ein Stück seines eigenen Ich entziffen worden ist. Die Kolonialschuldflüge, die unter erlogenen Einwänden Deutschland die Fähigkeit zu kolonialisatorischer Tätigkeit absprach, ist durch überzeugendes Tatsachenmaterial längst widerlegt. Deutschland, das erst spät in die Reihe der Kolonialmächte trat, hat in wenigen Jahrzehnen den Vorsprung der besten älteren Kolonialmächte im Kolonisieren aufgeholt. Es hat niemals versucht, seine überseeischen Besitzungen militärisch auszunutzen. Die Forderung auf Rückgabe der deutschen Kolonien ist ebenso rechtfertig wie moralisch begründet. Wir brauchen unsere Kolonien zur wirtschaftlichen Entlastung, und ihre Wiedergewinnung ist das Ziel der deutschen Führung, die mit allen ihr zur Verfügung stehenden Mitteln für diesen Kampf entschlossen ist.

An der Bucht in Dar-essalam, der Hauptstadt von Deutschostafrika, die sich unter der deutschen Verwaltung vom belanglosen Küstenort zu einer der schönsten Städte an der ostafrikanischen Küste entwickelte.

Links: Elfenbein aus dem Kameruner Urwald.

Unten: Bild auf den Bismarckplatz in Tanga (Deutsch-ostafrika).

Viehweide eines deutschen Farmers in Deutschsüdwestafrika.

Vued!

Völkischer Beobachter Nr. 304
21 Okt. 1938.

Der deutsche Standpunkt zur Kolonialfrage

Reichsleiter von Epp bei der Eröffnung der ersten kolonialpolitischen
Schulungsstätte der NSDAP.

Badenburg, 30. Oktober

Deutschlands erste kolonialpolitische Schulungsstätte der NSDAP. wurde am Samstag durch Reichsstatthalter Ritter v. Epp in seiner Eigenschaft als Leiter des kolonialpolitischen Amtes der NSDAP. und Bundesführer des Reichskolonialbundes seiner Bestimmung übergeben.

Als erster Redner sprach der Abteilungsleiter des kolonialpolitischen Amtes, Hauptstellenleiter Schnoedau, über die Bedeutung der Kolonien und der kolonialpolitischen Schulung für unser Volk. Das heute seiner Bestimmung übergebene Schulungsgebäude solle, so betonte er, eine Stätte der Aufklärung über kolonialpolitische Probleme werden.

Im Mittelpunkt der Feier stand dann die großangelegte Rede des Reichsleiters Ritter von Epp, der einleitend einen Überblick über den Stand der kolonialen Frage gab. Er unterstrich mit allem Nachdruck den deutschen Standpunkt in der Kolonialfrage.

Deutschland lasse sich den Zeitpunkt nicht aufzwingen, an dem diese offene Frage einer Lösung entgegengeführt werden soll. Es beanspruche nichts für sich, was einem anderen von Rechts wegen gehöre. Es verlange dagegen jene Besitzungen, die ihm auf Grund verleumdender Behauptungen einst weggenommen worden seien, also unseren kolonialen Besitz als Ganzes.

Das frühere Unrecht, so betonte Reichsleiter Epp, müsse endlich wieder beseitigt werden, und der Treuhänder müsse dem das Eigentum wieder übergeben, dem es unter falschen Voraussetzungen weggenommen worden sei. Die Initiative zur Vereinigung dieser Angelegenheit liege nicht bei Deutschland, sondern bei all denen, die für die Wiederaufnahme der Wiedergutmachung verantwortlich seien, also bei den Mandatsinhabern unserer Gebiete.

Anschließend ging Reichsleiter Epp auf die Aufgaben ein, die die Träger des kolonialen Willens und Organisationen des kolonialen Gedankens, das kolonialpolitische Amt der NSDAP. und der Reichskolonialbund, zu lösen hätten.

Mit besonderer Entschiedenheit unterstrich Reichsleiter Epp die Notwendigkeit, alle Maßnahmen einzuleiten, die für eine neue deutsche kolonialpolitisch einmal getroffen werden müßten.

Wenn die Führung des neuen Reiches uns wieder kolonialen Lebensraum verschafft haben werde, müsse auch ein kolonial begeistertes Volk vorhanden sein, das diesen Besitz als sein Eigentum festhalte, müßten die Kolonien seelisch ebenso fest mit der Heimat verbunden sein wie die Provinzen im Heimatland.

Von Epp erinnerte an das Beispiel Italiens, das ja die nordafrikanischen Kolonien in den Verwaltungsbereich der Heimat auf italienischem Boden einbezogen habe. Zu dieser Verbundenheit der Kolonien mit dem Denken eines Volkes gehöre weiter ein gewaltiges koloniales Wissen.

Das deutsche Volk brauche für seine Existenz den Weitblick eines Weltvolkes, so betonte Reichsleiter Epp, die Überzeugung muß vorhanden sein, daß wir wieder in die Reihen der kolonisierenden und Kolonien besitzenden Mächte eintreten werden; die Männer und Frauen aus allen Berufsschichten müßten bereitstehen, die großen Aufgaben zu meistern, die die wieder zu gewinnenden Kolonien an Deutschland stellen werden.

Reichsleiter Epp schloß mit einem Appell an die Teilnehmer des ersten Lehrganges, in dem jetzt eröffneten Schulungshaus den kolonialen Gedanken, das koloniale Wissen und das koloniale Wollen im deutschen Volk voranzutragen für Führer und für Deutschland.

„Das Schulungshaus sei dienstbar dem Führer und seinem Wollen, es helfe unter seiner Führung an der Verwirklichung dessen, wofür wir kämpfen.“

Der Wiedererhebung unserer kolonialen Macht und unserer kolonialen Tätigkeit, eingeleitet und geführt von Adolf Hitler.“

Mit einem Sieg-Heil auf Führer und Volk und einer feierlichen Flaggenhissung vor den angetretenen Mannschaften des ersten Lehrganges schloß die Feierstunde.

Autobahnen

tsche Autobahn-Netz

kischen Beobachters

en zu bauen, die das Land wirtschaftlich erschließen sollen.

Getragen wird das Netz der künftigen tschechoslowakischen Autobahnen von einer großen West-Ost-Magistrale, die bei Pilsen beginnen und über Prag, Brünn in die Slowakei und in die Karpaten-Ukraine führen wird. Auch die Bauweise wird sich sehr eng an diejenige der deutschen Autobahnen anlehnen. Nach Herstellung der großen Längsachse wird es möglich sein, von Prag aus in zwei Stunden Brünn und in vier Stunden die westliche Slowakei zu erreichen.

Das tschechische Autobahnprojekt wird von der gesamten tschechischen Sonntagspresse groß angekündigt und wärmstens begrüßt.

Man kann die Prager Regierung zu ihrem Beschluß nur beglückwünschen. Die Tschecho-Slowakei hat erkannt, worin ihre Sendung besteht: sich einzuordnen in den mitteleuropäischen Wirtschaftsraum, der auf neuer Grundlage organisiert werden muß, wenn er einer neuen Blüte entgegengehen soll. Reichswirtschaftsminister Funk hat erst unlängst interessante Angaben über den Plan gemacht, das deutsche Autobahnnetz bis zum Mittelmeer und zum Balkan zu verlängern.

Durch die Teilnahme der Tschecho-Slowakei an diesem gigantischen Aufbauwerk wird es Prag, als verkehrspolitisch sehr günstig gelegen ist, gelangen, einen Großteil des durchgehenden Verkehrs vom deutschen Süden und deutschen Südbahnen über tschechisches Gebiet zu lenken. Daß die tschechische Wirtschaft daraus sehr große Vorteile ziehen kann, braucht wohl nicht erst nachgewiesen zu werden.

deutschen Bergmann

des Bergmannstages in Essen

Qadeburg, 30. Oktober

Deutschlands erste Kolonialpolitische Schulungsstätte der NSDAP. wurde am Samstag durch Reichsstatthalter Ritter v. Epp in seiner Eigenschaft als Leiter des Kolonialpolitischen Amtes der NSDAP. und Bundesführer des Reichskolonialbundes seiner Bestimmung übergeben.

Als erster Redner sprach der Abteilungsleiter des Kolonialpolitischen Amtes, Hauptstellenleiter Schnoedau, über die Bedeutung der Kolonien und der kolonialpolitischen Schulung für unser Volk. Das heute seiner Bestimmung übergebene Schulungsgebäude solle, so betonte er, eine Stätte der Aufklärung über kolonialpolitische Probleme werden.

Im Mittelpunkt der Feier stand dann die großangelegte Rede des Reichsleiters Ritter von Epp, der einleitend einen Überblick über den Stand der kolonialen Frage gab. Er unterstrich mit allem Nachdruck den deutschen Standpunkt in der Kolonialfrage.

Deutschland lasse sich den Zeitpunkt nicht aufzwingen, an dem diese offene Frage einer Lösung entgegengeführt werden soll. Es beanspruche nichts für sich, was einem anderen von Rechts wegen gehöre. Es verlange dagegen jene Besitzungen, die ihm auf Grund verleumderischer Behauptungen einst weggenommen worden seien, also unseren kolonialen Besitz als Ganzes.

Das frühere Unrecht, so betonte Reichsleiter Epp, müsse endlich wieder beseitigt werden, und der Treuhänder müsse dem das Eigentum wieder übergeben, dem es unter falschen Voraussetzungen weggenommen worden sei. Die Initiative zur Vereinigung dieser Angelegenheit liege nicht bei Deutschland, sondern bei all denen, die für die Wiederaufnahme der Wiedergutmachung verantwortlich seien, also bei den Mandatsinhabern unserer Gebiete.

Anschließend ging Reichsleiter Epp auf die Aufgaben ein, die die Träger des kolonialen Willens und Organisationen des kolonialen Gedankens, das Kolonialpolitische Amt der NSDAP. und der Reichskolonialbund, zu lösen hätten.

Mit besonderer Entschiedenheit unterstrich Reichsleiter Epp die Notwendigkeit, alle Maßnahmen einzuleiten, die für eine neue deutsche Kolonialpolitik einmal getroffen werden müßten.

Wenn die Führung des neuen Reiches uns wieder kolonialen Lebensraum verschafft haben werde, müsse auch ein kolonial begeistertes Volk vorhanden sein, das diesen Besitz als sein Eigentum festhalte, müßten die Kolonien seelisch ebenso fest mit der Heimat verbunden sein wie die Provinzen im Heimatland.

Von Epp erinnerte an das Beispiel Italiens, das ja die nordafrikanischen Kolonien in den Verwaltungsbereich der Heimat auf italienischem Boden einbezogen habe. Zu dieser Verbundenheit der Kolonien mit dem Denken eines Volkes gehöre weiter ein gewaltiges koloniales Wissen.

Das deutsche Volk brauche für seine Existenz den Weitblick eines Weltvolkes, so betonte Reichsleiter Epp, die Überzeugung muß vorhanden sein, daß wir wieder in die Reihen der kolonisierenden und Kolonien besitzenden Mächte eintreten werden; die Männer und Frauen aus allen Berufsschichten müßten bereitstehen, die großen Aufgaben zu meistern, die die wieder zu gewinnenden Kolonien an Deutschland stellen werden.

Reichsleiter Epp schloß mit einem Appell an die Teilnehmer des ersten Lehrganges, in dem jetzt eröffneten Schulungshaus den kolonialen Gedanken, das koloniale Wissen und das koloniale Wollen im deutschen Volk voranzutragen für Führer und für Deutschland.

„Das Schulungshaus sei dienstbar dem Führer und seinem Wollen, es helfe unter seiner Führung an der Verwirklichung dessen, wofür wir kämpfen.“

Der Wiedererhebung unserer kolonialen Macht und unserer kolonialen Tätigkeit, eingeleitet und geführt von Adolf Hitler.“

Mit einem Sieg-Heil auf Führer und Volk und einer feierlichen Flaggenhissung vor den angetretenen Mannschaften des ersten Lehrganges schloß die Feierstunde.

Autobahnen

tsche Autobahn-Netz

kischen Beobachters

en zu bauen, die das Land wirtschaftlich erschließen sollen.

Getragen wird das Netz der künftigen tschechoslowakischen Autobahnen von einer großen West-Magistrale, die bei Pilsen beginnen und über Prag, Brünn in die Slowakei und in die Karpaten-Ukraine führen wird. Auch die Bauweise wird sich sehr eng an diejenige der deutschen Autobahnen anlehnen. Nach Herstellung der großen Längsachse wird es möglich sein, von Prag aus in zwei Stunden Brünn und in vier Stunden die westliche Slowakei zu erreichen.

Das tschechische Autobahnprojekt wird von der gesamten tschechischen Sonntagspresse groß angekündigt und wärmstens begrüßt.

Man kann die Prager Regierung zu ihrem Beschluß nur beglückwünschen. Die Tschechoslowakei hat erkannt, worin ihre Sendung besteht: sich einzuordnen in den mitteleuropäischen Wirtschaftsraum, der auf neuer Grundlage organisiert werden muß, wenn er einer neuen Blüte entgegengehen soll. Reichswirtschaftsminister Funk hat erst unlängst interessante Angaben über den Plan gemacht, das deutsche Autobahnnetz bis zum Mittelmeer und zum Balkan zu verlängern.

Durch die Teilnahme der Tschechoslowakei an diesem gigantischen Aufbauwerk wird es Prag, das verkehrspolitisch sehr günstig gelegen ist, gelingen, einen Großteil des durchgehenden Verkehrs vom deutschen Süden und deutschen Südoften über tschechisches Gebiet zu lenken. Daß die tschechische Wirtschaft daraus sehr große Vorteile ziehen kann, braucht wohl nicht erst nachgewiesen zu werden.

deutschen Bergmann

des Bergmannstages in Essen

en Vertretern des deutschen Bergbaues und den Männern seines Ganges zu sprechen.

Die Rede Dr. Leys, die immer wieder von stürmischen Beifall und lebhaften Zustimmungsgeschreien unterbrochen wurde, war dann ein eindringlicher Appell zu weiterer Leistungsbereitschaft der deutschen Wirtschaft und des

20 Okt. 1938

Das Kolonial-Unrecht

In Berliner politischen Kreisen hat der neueste Band der Memoiren von Lord George „Die Wahrheit über die Friedensverträge“ besondere Beachtung gefunden, weil in dem Kapitel über die deutschen Kolonien zahlreiche Material zusammengetragen worden ist, aus dem hervorgeht, daß die endgültigen Beschlüsse der Versailler Friedenskonferenz über das hinausgegangen sind, was die Sachverständigen für erforderlich gehalten haben. Besonders wird vermerkt, daß General Smuts eine Abtretung der deutschen Kolonien nicht haben wollte. Man stellt die Feststellungen deutscherseits nunmehr die Propaganda in Pretoria gegenüber, wo eine ostafrikanische, sowie eine südafrikanische Liga ins Leben gerufen worden sind, die sich für den kolonialpolitischen Status quo einsetzen sollen. Der Hinweis auf die Vorgänge der Versailler Konferenz gestattet die Feststellung, daß die derzeitige Ablehnung der deutschen Wiedergutmachungsansprüche nur eine Fortsetzung einer Entscheidung darstellt, die die verantwortlichen Väter von Versailles bereits als Unrecht anerkannt haben.

*National Tidende nr. 287.
17 okt. 1938*

FREDSPLAN FRA HITLER?

Fra vor London-Redaktion

London, Søndag.

SUNDAY DISPATCH meddeler i stort Udstyr, at Hitler i den nærmeste Fremtid vil foreslaa England og Frankrig en ny europæisk Fredsplan, som omfatter følgende Punkter:

1. Hitlers Løfte om at garantere Frankrigs Grænser mod Angreb.
2. Hitlers Erklæring om, at det britiske Imperium i sin nuværende Skikkelse og paa sin nuværende territoriale Basis er i Overensstemmelse med Tysklands Interesser.
3. Luftpagt mellem Tyskland og England og Tyskland og Frankrig.
4. Overenskomst mellem Tyskland, Italien, Frankrig og England om ikke at afslutte nogen som helst Pagt med Sovjetrusland.
5. Englands og Frankrigs Løfte om at give Tyskland fuldstændig Aktionsfrihed i Østeuropa.
6. Overdragelse til Tyskland af dets gamle Kolonier.

National Tidende m. 283.

13 okt. 1938.

Tysklands Kolonikrav er allerede fremsat!

Hitler ønsker alle tidligere tyske Kolonier tilbagegivet

De sorte Omraader viser de tidligere tyske Kolonier i Afrika.

Tyskland vil ikke som Koloni- magt forøge Flaaden

The Daily Telegraph — Nationaltidendes Telegramtjeneste
Berlin, Onsdag.

EN EMBEDSMAND, der staar i Forbindelse med de højeste Kredse, fremsatte i Dag en autoritativ Udtalelse til Deres Korrespondent om Tysklands Kolonipolitik.

— Man kan nu betragte Situationen saaledes, sagde han, at Hitler har fremsat sit Krav om Tilbagegiveness af Tysklands tidligere Kolonier. Yderligere Formulering af dette Krav kan ikke ventes.

„Det er et vanskeligt Spørgsmaal — Kolonierne“

Han refererede til Samtalen mellem Hitler og Chamberlain i Godesberg, under hvilken Føreren udtalte: „Der er et vanskeligt Spørgsmaal — Kolonierne. Men det er ikke en Sag, der har noget med Krig at gøre. Den vil ikke fremkalde Mobilisering.“

Tysklands Kolonikrav, fortsatte vedkommende Embedsmand, gaar ud paa Tilbagegivelse af alle de Kolonier, som er blevet taget fra det. Tyskland ønskede intet mere og intet mindre.

Rigsbanken studerer Kolonimønter

Det blev mig forsikret, at man ikke havde i Sinde at forøge Tysk-

lands Flaade ud over de Grænser, der er fastsat i den engelsk-tyske Flaadeoverenskomst, selv om Tyskland endnu engang skulde blive en stor Kolonimagt. Opretholdelsen af det engelske Imperium betragtedes som en positiv Faktor i Tysklands

Zone — Følgerne kan blive alvorligste

Fra vor London-Redaktion

London, Onsdag.

DET meddeles i Dag, at 50,000 japanske Soldater er blevet landsat ved de kinesiske Søværers gamle Tumbleplads Biasbugten i Nærheden af den engelske Kronkoloni Hongkong. De ankom i et halvt Hundrede Troppetransportskibe, eskorteret af Torpedojagere og Aeroplaner.

Japanerne er hermed rykket ind i en Zone, der er af saa stor europæisk Interesse, at det er umuligt at forudsige Konsekvenserne af dette strategiske Fremstød, som man iøvrigt har ventet paa lige siden Krigens Udbrud. Det menes, at Japanerne har i Sinde at overskære Kowloon-Canton-Jernbanen, gøre sig til Herre over Udløbet af Canton-Floden og saaledes afskære Canton fra alle Forsyninger.

Alt vil blive gjort for ikke at skade Trediemagt —

Daily Telegraphs og Nationaltidendes Telegramtjeneste meddeler i denne Forbindelse i Aften fra Tokio:

En Repræsentant for det japanske Udenrigsministerium udtalte i Dag til Deres Korrespondent:

— De Operationer, der netop er indledet af Japan i Sydkina, er rent militære Operationer, der har til Formaal at overskære den vigtigste Route for Tilførsel af Vaaben og Ammunition til de kinesiske Styrker og tilintetgøre Operationspunkterne for fjendtlige Anfald mod Japan. Den Politik, der hid-

Kolonikrav de fremsat!

ere tyske Kolonier tilbagegivet

Tyskland vil ikke som Koloni- magt forøge Flaaden

The Daily Telegraph — Nationaltidendes Telegramtjeneste
Berlin, Onsdag.

EN EMBEDSMAND, der staar i Forbindelse med de høje-
ste Kredse, fremsatte i Dag en autoritativ Udtalelse til
Deres Korrespondent om Tysklands Kolonipolitik.

— Man kan nu betragte Situationen saaledes, sagde han,
at Hitler har fremsat sit Krav om Tilbagegiven af Tysk-
lands tidligere Kolonier. Yderligere Formulering af dette
Krav kan ikke ventes.

„Det er et vanskeligt Spørgsmaal — Kolonierne“

Han refererede til Samtalen mellem Hitler og Chamberlain i Godes-
berg, under hvilken Føreren udtalte: „Der er et vanskeligt Spørgs-
maal — Kolonierne. Men det er ikke en Sag, der har noget med Krig
at gøre. Den vil ikke fremkalde Mobilisering.“

Tysklands Kolonikrav, fortsatte vedkommende Em-
bedsmand, gaar ud paa Tilbagegivelse af alle de Koloni-
er, som er blevet taget fra det. Tyskland ønskede intet
mere og intet mindre.

Rigsbanken studerer Kolonimønter

Det blev mig forsikret, at man ikke havde i Sinde at forøge Tysk-

lands Flaade ud over de Grænser,
der er fastsat i den engelsk-tyske
Flaadeoverenskomst, selv om Tysk-
land endnu engang skulde blive en
stor Kolonimagt. Opretholdelsen af
det engelske Imperium betragtedes
som en positiv Faktor i Tysklands
Udenrigspolitik, fortalte man mig.

I Forventning om, at Kolo-
nispørgsmaalet snart vil blive
afgjort i Tysklands Favør,
har Rigsbankpræsident, Dr.
Schacht oprettet et særligt
Departement i Rigsbanken til
Studiet af Problemer i For-
bindelse med nye Kolonimøn-
ter. Af tekniske Grunde vil
Reichsmarken ikke blive den

Fortsættes Side 2

Zone — Følgerne kan blive alvorligste

Fra vor London-Redaktion

London, Onsdag.

DET meddeles i Dag, at 50,000 japanske Soldater er blevet
landsat ved de kinesiske Sørøvers gamle Tumbleplads Bias-
bugten i Nærheden af den engelske Kronkoloni Hongkong. De
ankom i et halvt Hundrede Troppetransportskibe, eskorteret af
Torpedojagere og Aeroplaner.

Japanerne er hermed rykket ind i en Zone, der er af
saa stor europæisk Interesse, at det er umuligt at forud-
sige Konsekvenserne af dette strategiske Fremstød, som
man iøvrigt har ventet paa lige siden Krigens Udbrud.
Det menes, at Japanerne har i Sinde at overskære Kow-
loon—Canton-Jernbanen, gøre sig til Herre over Udløbet
af Canton-Floden og saaledes afskære Canton fra alle
Forsyninger.

Alt vil blive gjort for ikke at skade Trediemagt —

Daily Telegraphs og Nationaltidendes
Telegramtjeneste meddeler i denne For-
bindelse i Aften fra Tokio:

En Repræsentant for det japanske
Udenrigsministerium udtalte i Dag til
Deres Korrespondent:

— De Operationer, der netop er ind-
ledet af Japan i Sydkina, er rent mili-
tære Operationer, der har til Formaal
at overskære den vigtigste Rute for
Tilførsel af Vaaben og Ammunition til
de kinesiske Styrker og tilintetgøre
Operationspunkterne for fjendtlige An-
fald mod Japan. Den Politik, der hid-
til er blevet fulgt af den japanske Re-
gering og som respekterer Trediemag-
ters Rettigheder og Interesser, vil blive
fortsat.

Der vil blive gjort alle mulige An-
strengelser for ikke at skade disse
Interesser under de nuværende Ope-
rationer, og man haaber oprigtigt, at
Trediemagter vil forslaa Japans vir-
kelige Hensigter og støtte de japan-
ske Styrkers Anstrengelser og derved
forebygge, at der indtræffer uheldige
Foreteelser.

kratiets Ordfør-
punkt i Forsvaret

Brud med Ra-

Forsvars-N

Tyskland er alle

Hitler ønsker alle

Fortsat fra Side 1

De tyske Kolonikrav

regulære Mønt i noget af de Koloniterritorier, som Tyskland maatte faa tilbage.

„Tyskland har naaet Myndighedsalderen“

Der kan iøvrigt konstateres nogen Ængstelse over den tilsyneladende Forringelse af det engelsk-tyske Forhold, der fulgte ovenpaa Optimismen efter München - Overenskomsten. *Hamburger Fremdenblatt's* Berlin-Korrespondent, Dr. Halfeld skriver i Aften i en Artikel med Titlen „England og os“, at den sidste Tids Angreb paa Tyskland og dets Fører retfærdiggør Udtalelsen om, at der nu findes et Krigsparti i England, der er saa stærkt, at det fortjener Rigets Opmærksomhed. Oppositionen mod Chamberlains Udenrigspolitik høstede sine første Frugter i Hitlers Saarbrücken-Tale i Søndags.

Med Henblik paa Kolonispørgsmaalet hedder det, at Oprettelsen af Koloni-Mandater var baseret paa den Tids „skammelige Paastand“, at Tyskland var inkapabelt til at administrere Koloniterritorier. Tyskland var blevet

behandlet som en mindreaarig, men alle maatte være klar over, at det nu havde naaet Myndighedsalderen.

Den engelske Opposition vaagner

London, Onsdag. RB.

DER er dannet en stærk Opposition mod en Tilbagegivelse af Tanganyika til Tyskland ved eventuelle engelsk-tyske Forhandlinger vedrørende de Kolonispørgsmaalet.

Bestyrelsen for det østafrikanske Fællesraad, der repræsenterer de britiske Interesser i Østafrika, har nemlig holdt Møde i London og drøftet de Rygter og Forestillinger, som er indløbet fra Østafrika og som henleder Opmærksomheden paa de alvorlige strategiske og økonomiske Konsekvenser en saadan Afstaaelse vilde medføre samt de uberegnelige Vanskeligheder, som den europæiske og indiske Befolkning vilde komme ud for ved en Overgivelse af Tanganyika til Tyskland.

Raadet besluttede at skabe en indflydelsesrig Organisation, der kunde opdrage og mobilisere den offentlige Mening til at modsætte sig Forslaget.

Indfødte i Demonstration for England

Dar es Salaam, Onsdag. RB.

Reuters Bureaus Korrespondent meddeler:

DE Indfødte i Tanganyika-Området gav i Aftes Udtryk for deres Loyalitet overfor det britiske Mandatstyre ved lige før Mørkets Frembrud ganske uventet at arrangere et Demonstrationstog gennem Hovedgaden. Demonstrationstog bestod af mange forskellige Stammer. Efter Demonstrationens Afslutning udtalte en af Lederne, at Formålet med Demonstrationstoget havde været at henlede Offentlighedens Opmærksomhed paa den Kendsgerning, at de Indfødte ønskede at forblive under britisk Herredømme.

Han tilføjede, at Demonstrationen udelukkende var blevet organiseret af Indfødte, der ikke havde raadt sig med andre Racer. Den paa gældende Leder fremhævede endvidere, at de Indfødte ikke nærrede noget Ønske om at skabe Uro. Man havde dog en Følelse af, at de burde bestræbe sig for at skabe fuld Klarhed med Hensyn til deres Mening og Stilling.

Legeringen bør have en stærk
Deputeretkammeret ikke vil, kræve
kæmperne Valg

Nationaltidende privat

Paris, Onsdag.

EFTER at Præsidenten for Frontkæmpernes fæderale Association, L. Henri Pichot, i Gaar har offentliggjort et Manifest, i hvilket han kræver, at der indføres et autoritært Regime i Frankrig, i hvert Fald indtil Valgene i 1940, har i Dag de øvrige Foreninger af gamle Frontkæmpere sluttet sig til samme Krav. Henri Pichot, hvis Association gælder for at være venstreorienteret, faar i Aften uforbeholden Støtte af den højresindede National-Union af gamle Frontkæmpere. Dennes Præsident Jean Goy erklærer, at han aldeles tiltræder Pichots Meninger.

Ogsaa de andre Veteranforeningers Præsidenter gaar ind for Pichots Forslag, der nu støttes af de ca. 6 Mill. gamle Frontkæmpere. Det faar da ogsaa en forbeholden Tilslutning af det politiske Milieu, undtagen hos „Le Populaire“, der i Dag kalder Pichots Idéer fascistiske. Det er imidlertid karakter-

istisk, at den afsluttede Fag ikke aldeles gik Idée.

Pichot og de hævder, at for man give en hvert Fald et Valget 1940. omfatte finansielle og militære Fuldmagt, der selvsa Frontkæmperne

Gaar Depu- kere imod Pl- kræve Valg- re Indflydelse et Kammer, den ønskede

En saadan F- først og fremm- ne Flyvemaskin- paa 5000. Des- lighed, at der- stetid i Hæren

Tysk-Nazister demonstrerer mod Kaj Munk

Forestilling i Sønderjylland under Politiofsigt

Aabenraa, Onsdag Aften.

KAJ MUNKS Skuespil „Han sidder ved Smeltediglen“, maatte i Aften opføres i Aabenraa under Politibeskyttelse.

Gerda Christophersen-Tournéens Ankomst til Sønderjylland med det aktuelle Skuespil var i „Nordschleswische Zeitung“ blevet mødt med voldsomme Protester, og forud for Forestillingen i Aften i Aabenraa havde de tyske Nazister taget Opstilling ved Teatret, hvor de uddelte Løbesedler til Teatergængere. Det hed i Løbesedlerne:

Nu har vi faaet danske Skuespillere herved for at opføre Kaj Munks Stykke „Han sidder ved Smeltediglen“. Stykket, der glimrer ved sin Overfladiskhed og Uvidenhed i Behandlingen af Racespørgsmaalet, er en uhyre Forhaanelse af det tredje Rige og dets førende Mænd. Hvor længe skal det danske Folk finde sig i, at Kaj Munks Stykke, der forhaaner det tyske Riges Statsoverhoved, opføres i Nordslesvig?

Til Slut hedder det i Løbebladet:

— Tysklands Ære værnes i Aabenraa, siger Hr. Franz v. Jessep i en haanlig Tone, men vi skal nok sørge for, at han faar Ret!

Politiet, der var forberedt paa Demonstrationer, var mødt mandsstærkt op og passede paa, saavel udenfor som indenfor i Teatret. Da Opførelsen var en Foreningsforestilling indenfor sønderjydsk Teaterforenings Rammer, var

Ogsaa C Selvbest

HERBOL- for Ø- ning har sandtskab delse til P- berlain, h- sesretten k- delse for C- Befolkning- længe kær- ening me- kenland. skrevet af- samtlige C-

Sammen slavis K

Kampberedt Konserveratisme

I denne Kronik bringer vi Hovedafsnittene i den store, politiske Tale, det konservative Folkepartis Formand, Folketingsmand Christmas Møller holdt paa Partiets Landsraadsmøde i Gaar under stærkt Bifald fra Forsamlingens Side.

Af J. CHRISTMAS MØLLER

BEGIVENHEDERNE ude i Verden, og ogsaa i vort Land, i de sidste Uger har gjort, at alle Stridigheder og Meningsforskelle med Hensyn til Dagens og Vejens forskellige Spørgsmaal har syntes saa uendelig smaa overfor alt det, vi gennemlevede i September Maaned, det knugende Tryk, Situationen lagde ogsaa over vort Folk, den Ængstelse vi følte, lige ind paa Livet af os, den Uforberedthed, der afslørede sig for os, det Mareridt, vi gennemlevede.

Det Arbejde, der skal udføres paa Rigsdagen mellem Partierne, maa være præget af, at vi ikke glemmer, hvad vi oplevede for saa ganske nylig, saaledes at Folket ikke falder tilbage i den gamle Tilstand, men vi alle forstaar, at der maaske kun blev givet os en lille Frist til at bringe vore Sager i Orden. Og det maa være vor Opgave med alle til Raadighed staaende Midler at sørge for, at dette nu vil ske.

De store indenrigspolitiske Begivenheder

JEG SKAL IKKE forsøge her at give en indenrigspolitisk Analyse af Begivenhederne i Berchtesgaden, Godesberg og München i forrige Maaned. Jeg skal kun understrege, hvad der allerede er blevet sagt, at styrket Demokratiet eller de mindre Lande har Begivenhederne ikke. Jeg ønsker at fremhæve, at enhver Ordning, som hviler paa Selvbestemmelserettens sikre Grundlag, og som fører samherende nationale Befolkningsgrupper sammen, er en Begivenhed, som hele det danske Folk kun kan se paa med Sympati, men det kan ikke nægtes, at Begivenhederne efterlod et knugende Tryk, om hvorledes de store Lande, naar det passer dem, afgør selv de vigtigste Spørgsmaal for mindre Lande uden næsten saa meget som at spørge dem, endside tage dem med paa Raad.

Hvad vi har oplevet, kan maaske danne Indgangen til de største udenrigspolitiske Begivenheder, og ingen kan i Dag se ind i blot en nær Fremtid. Men een Ting kan vi se: Tømmermændene efter Begejstringsrusen over, at Krigen blev undgaaet.

Selv vi, som ikke var med i den store Verdenskrig, kan naturligvis saa levende sætte os ind i, hvad Statsmændene vilde ofre for at undgaa Krigen — men da den saa var undgaaet, led det saa at sige fra alle

Czekoslovaakiets militære Beredskab dog reddede Landet fra den fuldkomne Udslettelse.

Den forførdende Afsløring

VI ANSER DET AKTIVE Forsvarsberedskab for det fundamentale, men jeg har ogsaa nogle

ste Mørklægningsmateriel er ikke anskaffet.

Rigsdagsgruppen har stillet en Forespørgsel til Indenrigsministeren. Hr. Dahlgaard har ment at kunne klare Angrebene ved at tale om Hysteri, men han har ikke haft et eneste Ord at sige til de saglige Angreb, der er rettet mod ham. Vi mener der-

Christmas Møller.

Bemærkninger at gøre om Afsløringerne angaaende den civile Befolkningens Beskyttelse mod Luftangreb m. m. Det er ikke formeget sagt, at Afsløringen var intet mindre end forførdende. Der konstateredes en fudkommen Mangel paa Forberedthed paa saa at sige alle Omraader.

Inden for Regeringen kan specielt Indenrigsministeren ikke beklage sig over, at Rigsdagen ikke har været parat til at give ham de Bemyndigelser, han ønskede. Reelt enstemmigt fik Indenrigsminister Dahlgaard sin første Lov i 1935, reelt enstemmigt

for, han bør drages til Ansvar for sine Forsømmelser, og jeg kan ogsaa godt sige det paa den Maade, at nu skal ikke blot Indenrigsministeren og hans Kolleger, men i Virkeligheden ogsaa hver enkelt Medlem af Folketingsflertallet prøves paa deres demokratiske og parlamentariske Samvittighed.

Det vil i den kommende Forhandling vise sig, om Rigsdagens Flerpartier mener det alvorligt med at have et Ansvar, eller om de vil slaa Kreds om Indenrigsministeren

tes som en Afvisning af alt snævrere nordisk Samarbejde. Vi Konservative protesterede mod denne Tale. Vi gjorde, hvad vi kunde, for at samle Oppositionen paa Rigsdagen imod den, og hvad der er sket siden udenrigspolitisk, maner ikke blot til økonomisk Samvirke, men ogsaa til Samvirke paa dertil egnede militære Omraader. Den sidste Tids Lære synes mig at være et stærkt og klart Udtryk for, at de nordiske Lande burde finde nærmere og nærmere sammen. Vi skal ikke drøfte, hvilket Land den europæiske Politik's Udvikling vil gøre til den mest interesserede Part i et saadant Samvirke. Det behøver ikke at blive Danmark. Men det ændrer intet i vor Opfattelse af Samherigheden mellem de nordiske Lande og de nordiske Folk nationalt og kulturelt.

Hitlers Ord —

I DET VÆLD af udenrigspolitiske Begivenheder og Udtalelser, som i den sidste Tid har oversvømmet os, er der een Udtalelse, som ogsaa har særligt Bud til os, og som det er naturligt for mig at understrege her i Dag. Det er den tyske Førers Udtalelse om, at han, og dermed Tyskland og det tyske Folk, ikke har flere territoriale Krav i Europa. Vi har Ret til at understrege dette Ord. Vi har Ret til — ogsaa paa Baggrund af de sidste Tiders Omvæltninger — at hævde, at det, naar vi ser paa det dansk-tyske Naboforhold, saa burde Hitlers Udtalelse have Betydning for Sindelaget hos den tyske Befolkning Nord for Grænsen. Vi synes, at det tyske Mindretal i Nordslesvig skulde lægge sig disse den tyske Førers Ord paa Sinde. Men selv om der ikke er territoriale Krav, maa vi ikke tro, at der ikke baade Nord og Syd for Grænsen af 1920 er store og for vort Folks folkelige Fremtid afgørende Opgaver at løse. Vi ønsker fortsat i Nordslesvig at føre en overfor Mindretallets Kultur og Ejendommeligheder og Interesser fortæende Politik. Vi mener at have Lov til at sige, at det danske Folk i Fællig har gjort det siden 1920 og vil fortsætte dermed. Men vi kan ikke undlade paa det skarpeste at protestere mod de Ophidselsesforsøg, det tyske Mindretal ofte betjener sig af. Og dernæst ønsker jeg at understrege, at vi skal være paa Vagt overfor den økonomiske Udvikling i

afsløre sig for os, det Mærkeligt, vi gennemlevede.

Det Arbejde, der skal udføres paa Rigsdagen mellem Partierne, maa være præget af, at vi ikke glemmer, hvad vi oplevede for saa ganske nylig, saaledes at Folket ikke falder tilbage i den gamle Tilstand, men vi alle forstaar, at der maaske kun blev givet os en lille Frist til at hringe vore Sager i Orden. Og det maa være vor Opgave med alle til Raadighed staaende Midler at sørge for, at dette nu vil ske.

De store indenrigspolitiske

Begivenheder

JEG SKAL IKKE forsøge her at give en udenrigspolitisk Analyse af Begivenhederne i Berchtesgaden, Godesberg og München i forrige Maaned. Jeg skal kun understrege, hvad der allerede er blevet sagt, at styrket Demokratiet eller de mindre Lande har Begivenhederne ikke. Jeg ønsker at fremhæve, at enhver Ordning, som hviler paa Selvbestemmelserettens sikre Grundlag, og som fører samholdende nationale Befolkningsgrupper sammen, er en Begivenhed, som hele det danske Folk kun kan se paa med Sympati, men det kan ikke nægtes, at Begivenhederne efterlod et knugende Tryk, om hvorledes de store Lande, naar det passer dem, afgør selv de vigtigste Spørgsmaal for mindre Lande uden næsten saa meget som at spørge dem, endside tage dem med paa Raad.

Hvad vi har oplevet, kan maaske danne Indgangen til de største udenrigspolitiske Begivenheder, og ingen kan i Dag se ind i blot en nær Fremtid. Men een Ting kan vi se: *Tømmermændene efter Begejstringsrusen over, at Krigen blev undgaaet.*

Selv vi, som ikke var med i den store Verdenskrig, kan naturligvis saa levende sætte os ind i, hvad Statsmændene vilde ofre for at undgaa Krigen — men da den saa var undgaaet, lod det saa at sige fra alle Sider: *Rust! Rust! Rust!*

Vi Konservative vil snarest muligt paa Rigsdagen rejse Kravet om Ændring og Udbedring af den gældende Militærordning. Rigsdagsgruppen har allerede udarbejdet *Forslag i Overensstemmelse med, hvad vi mener der bør gøres.* Og hvad vi mener er, at *intet Spørgsmaal er vigtigere end det, at Danmark paa Linie med de andre mindre Lande i Europa, først og fremmest med Sverige, gennemfører den Udvidelse af Mandskabsuddannelse, Tiden saa afgjort kræver.*

Vi ønsker herfra at sige til Statsministeren, at intet vil efter vor Opfattelse være lykkeligere, end om Spørgsmaalet om Nationens Forsvar blev draget ud af den almindelige politiske Strid, og at vi nu som tidligere er parate til at yde vor Medvirken hertil. Men vi maa ogsaa have Lov til at understrege, at vi mener, det er allersidste Frist, og at Befolkningen har Ret til at kræve, at der gives klar og aaben Besked fra Statsministerens Side, om der virkelig vil blive taget ved Lære, inden det er for sent.

Enhver kan jo se, at Begivenhederne i Tjecoslovakiet fra visse Sider i vort Land skal benyttes paa den gammeldags Manér til at slaa Forsvarsviljen ned. Jeg benægter, at man med nogen Feje kan stille Sagen op paa den Maade. Det tjecoslovakiske Problem var, saaledes som de sejrende Versailles-Stater havde formet denne Stat, af en helt enestaaende Karakter. Og for øvrigt vil Historiens Dom maaske engang blive den, at

Christmas Møller.

Bemærkninger at gøre om Afsløringerne angaaende den civile Befolkningens Beskyttelse mod Luftangreb m. m. *Det er ikke formeget sagt, at Afsløringen var intet mindre end forførdende.* Der konstateredes en fudkommen Mangel paa Forberedthed paa saa at sige alle Omraader.

Inden for Regeringen kan specielt Indenrigsministeren ikke beklage sig over, at Rigsdagen ikke har været parat til at give ham de Bemyndigelser, han ønskede. Reelt enstemmigt fik Indenrigsminister Dahlgård sin første Lov i 1935, reelt enstemmigt fik Indenrigsminister Dahlgård sin anden Lov i 1938; kun faa Uger benyttede Rigsdagen til at behandle disse Love; det er ikke Rigsdagen eller det parlamentariske System, som man siger, der har sinket Gennemførelsen af nødvendige Foranstaltninger.

Den civile Luftværnsforenings Ledelse og andre ansvarsbevidste Mænd har Gang paa Gang presset paa for at faa de nødvendige Foranstaltninger gennemført, og saa har Resultatet dog været en rystende Uforberedthed, som kun blev forklaret ved, at man var bleven overrumplet af Situationen. En net Forklaring — den.

Folketingsmand Ole Bjørn Kraft har jo saaledes, uden at man fra nogen Side har modsagt ham, oplyst, at alle Sagkyndige for 3½ Aar siden forlangte, at Befolkningen skulde have Orientering og Oplysninger. Orientering og Oplysninger er endnu ikke givet; det forlangtes, at Luftværnets Personel skulde have Gasmasker, ikke saaledes som man nu søgte at klare sig ind under, at ingen vilde have Gasmasker til hele Befolkningen, men kun Luftværnets Personel skulde have Gasmasker — ja, og heller ikke dette Personel havde Maskerne.

80,000 burde vi i hvert Fald have; der findes i Dag kun 2000. Personellet er ikke uddannet. Vi skulde have 4000 Gasdragter, der er 125, Sygehusene er ikke forsynede med Gasbeskyttelsesrum, Læger og Sygeplejersker er ikke uddannede. Det allernødvendig-

for, han bør drages til Ansvar for sine Forsømmelser, og jeg kan ogsaa godt sige det paa den Maade, at nu skal ikke blot Indenrigsministeren og hans Kolleger, men i Virkeligheden ogsaa hver enkelt Medlem af Folketingsflertallet prøves paa deres demokratiske og parlamentariske Samvittighed.

Det vil i den kommende Forhandling vise sig, om Rigsdagens Flertalpartier mener det alvorligt med at have et Ansvar, eller om de vil slaa Kreds om Indenrigsministeren og derved bringe Parlamentarismen endnu mere i Vanry, end den er i Forvejen.

Norden og Nordens Fremtid

VL MENER OGSAA, at vi har kunnet lære noget om Folkenes Forbund af de sidste Ugers Begivenheder. Jeg har vel Lov til at udtrykke det saaledes, at vi Konservative ikke mente, at Danmark isoleret skulde udmelde sig af Folkenes Forbund, men, alt velovervejeth, fortsætte som interesseret Medlem med Hensyn til Folkeforbundets Arbejde paa humanitære og kulturelle Omraader. Men naar det drejer sig om politiske Spørgsmaal, da var den størst tænkelige Tilbageholdenhed den naturlige Stilling for os. Enhver Tale om, at Danmark fremtidig skulde kunne deltage i saavel militære som økonomiske og andre Sanktioner, er udelukket. Vi vil ingen Forpligtelse paatage os. Vi vil i enhver Situation selv have Ret til at bestemme vor Stilling. Den absolute Neutralitetspolitik, ikke Folkeforbundspolitikken, er Danmarks Udenrigspolitik.

Og nu Spørgsmaalet om Norden og Nordens Fremtid. Ogsaa paa dette Omraade er det den Tale, der led fra konservativt Hold, som Livet har givet Ret. Det er i Dag omtrent 1½ Aar siden, Statsministeren stod i Lund og talte om, at Danmark ikke skulde være Lænkehund for Norden, og talte paa en Maade, saa det fol-

burde finde nærmere og nærmere sammen. Vi skal ikke drøfte, hvilket Land den europæiske Politiks Udvikling vil gøre til den mest interesserede Part i et saadant Samvirke. Det behøver ikke at blive Danmark. Men det ændrer intet i vor Opfattelse af Samhörigheden mellem de nordiske Lande og de nordiske Folk nationalt og kulturelt.

Hitlers Ord —

DET VÆLD af udenrigspolitiske Begivenheder og Udtalelser, som i den sidste Tid har oversvømmet os, er der een Udtalelse, som ogsaa har særligt Bud til os, og som det er naturligt for mig at understrege her i Dag. Det er den tyske Førers Udtalelse om, at han, og dermed Tyskland og det tyske Folk, ikke har flere territoriale Krav i Europa. Vi har Ret til at understrege dette Ord. Vi har Ret til — ogsaa paa Baggrund af de sidste Tiders Omvæltninger — at hævde, at det, naar vi ser paa det dansk-tyske Naboforhold, saa burde Hitlers Udtalelse have Betydning for Sindelaget hos den tyske Befolkning Nord for Grænsen. Vi synes, at det tyske Mindretal i Nordslesvig skulde lægge sig disse den tyske Førers Ord paa Sinde. Men selv om der ikke er territoriale Krav, maa vi ikke tro, at der ikke baade Nord og Syd for Grænsen af 1920 er store og for vort Folks folkelige Fremtid afgørende Opgaver at løse. Vi ønsker fortsat i Nordslesvig at føre en overfor Mindretallets Kultur og Ejendommeligheder og Interesser fortaende Politik. Vi mener at have Lov til at sige, at det danske Folk i Fællig har gjort det siden 1920 og vil fortsætte dermed. Men vi kan ikke undlade paa det skarpeste at protestere mod de Ophidselsesforsøg, det tyske Mindretal ofte betjener sig af. Og dernæst ønsker jeg at understrege, at vi skal være paa Vagt overfor den økonomiske Udvikling i Nordslesvig. Ingen har som Redaktør Svensson vist Farerne ved de daarlige Tider — særligt i den sønderjydske Landsdel — og hvad der endnu kan bødes paa Virkningerne af den store Krise, bør bødes. Og som vi vil give og giver det tyske Mindretal lige Vilkaar med andre Statsborgere, saaledes vil vi ogsaa staa urokkelig fast paa Kravet om, at vore Landsmænd Syd for Grænsen faar Ligestilling i deres Opholdsstat. Alt for mange Eksempler har der kunnet gives paa smaalige Chikanerier og økonomisk Forfølgelse. Det danske Mindretal Syd for Grænsen har ogsaa i Kraft af Sagens Natur meget haarde Vilkaar baade socialt og arbejdsmæssigt. Hele det danske Folk maa staa bag Landsmænds Kamp for Kultur, Sprog og Hjemstavnret.

"Aftenposten" m. 505
8 okt. 1938.

Skal Tyskland få koloniene Kamerun og Togoland tilbake?

Hitler vil i nær fremtid fremsette sine krav i bestemt form.

Fra Aftenpostens korrespondent,
Berlin, 7. oktober.

DET forlyder nu i Berlin at Hitler i den nærmeste fremtid vil fremsette sine kolonikrav i en bestemt form. Dette inntrykk bekreftes også i en artikkel i aften i Deutsche Volkswirtschaft,

et økonomisk uketidsskrift som hyppig gir uttrykk for riksbankpresident Schachts meninger.

«Tyskland har behov for territorier hvorfra det kan få sine egne råmaterialer. Det må få erstatning for de verdier som blev berøvet det ved Ver-

sailles-traktaten, og det må få økonomisk bevegelsesfrihet. Spørsmålene om råmaterialer, kolonier, valutastabilisering og revisjon av handelsavtaler er nu modne til å tas op til behandling,» skriver bladet.

Fra Windhoek i Sydvest-Afrika meldes at det forenede sydvest-afrikanske nasjonalist-

parti har vedtatt en resolusjon med forslag om at det holdes folkeavstemning i Sydvest-Afrika om landets tilslutning til Tyskland eller om dets innlemmelse i Syd-Afrika.

I Berlin anser man det imidlertid sannsynlig at Tyskland får Togoland og Kamerun, men ikke tysk Sydvest-Afrika.

Aftensposten nr. 506.
8 okt. 1928.

Tysklands kolonikrav.

De før tyske kolonier i Afrika.

Tyskland hadde før verdenskrigen et ganske stort koloni-rike, erhvervet siden 1880-årene. Det allermeste av det lå i Afrika: Togo-land, Kamerun, Tysk Sydvest-Afrika og Tysk Øst-Afrika. Det siste var Tysklands verdifulleste koloni.

Dessuten hadde Tyskland endel besiddelser i Stillehavet: den nordlige del av Ny Guinea med øer, samt øgruppene Karolinerne, Marianne, Marshall-øene og Samoa-øene.

Alle disse kolonier gikk tapt ved fredsslutningen og fordeltes som «mandater» under Folkeforbundet på en rekke makter.

Tysk Øst-Afrika blev for den største del britisk mandat, for en mindre del belgisk. Tysk Sydvest-Afrika gikk til Den sydafrikanske Union, Togo og Kamerun blev for den største del fransk, for en mindre del britisk mandat. Under australsk forvaltning kom Ny Guinea med Bismarck-arkipelet og Salomonsøene, mens Samoa forvaltes av New Zealand. Resten av de tyske øer blev japansk mandat.

Ialt omfattet det tyske koloni-rike før krigen 2.952.000 kvadratkilometer med 13.700.000 innbyggere, hvorav ca. 29.000 hvite, resten innfødte.

Nu ser det ut til at Tyskland for alvor vil reise kravet om å få sine kolonier tilbake, iallfall vesentlige deler av dem. Der tales i første rekke om Togo og Kamerun, ialt 877.000 kvadratkilometer med ca. 5 millioner innbyggere.

Aftenposten nr. 505.
8 okt. 1938.

Kjensgjerninger om Tsjekkoslovakia.

Åpent brev til stortingspresident Hambro, professor A. W. Brøgger og redaktør Tranmæl.

Fra Victor Mogens.

Når Aftenposten gir plass for denne artikkel, er det ikke for å sparke til en som ligger, men for å gi faktiske opplysninger som enhver bør kjenne for å felle sin dom over den ulykke som har rammet Tsjekkoslovakia.

Når stortingspresident Hambro i en uttalelse til N. T. B. betegner den måte hvorpå freden blev istandbragt, som «en voldshandling uten sidestykke i den civiliserte historie»,

når professor A. W. Brøgger på Loge-møtet ifølge Arbeiderbladet sa at «seieren som er vunnet, den er vunnet over alt som moral og rettsorden heter»,

når redaktør Tranmæl ifølge samme referat blandt meget annet uttalte at «stater som opptreder slik som de store vestmakter, de undergraver respekten for demokratiet, respekten for friheten og freden»,

da må det være tillatt å spørre: Hvorfor kom ingen av herrene inn på opprinnelsen til det tsjekkosllovakiske problem og årsakene til den krise som nu i måneder har truet vår fred? Hvorfor forholder disse og alle de andre som i skrift og tale raser over sudetertyskernes tilslutning til Tyskland, sitt publikum den forhistorie som er nødvendig for begripelsen av de siste måneders utvikling?

Kjenner de ikke eller finner de det bare ikke opportunt å minne om følgende kjensgjerninger:

1. Den tsjekkosllovakiske stats opprinnelse bygger på den avtale som den 30. mai 1918 blev undertegnet i Pittsburg i U. S. A. av representanter for tsjekkerne (med Masaryk i spissen) og de i U. S. A. boende slovakere. Forutsetningene for slovakene var at Slovakia skulde ha selvstyre, eget parlament og egne domstoler og at slovakisk skulde være det offisielle språk i skolen og det offentlige liv. Videre på avtalen med rutenerne i U. S. A. som blev bifalt av 70 procent ved en avstemning den 20. september 1918.

styre for hver enkelt del, vilde det blitt en stat på 10—11 millioner innbyggere. Men det vilde tsjekkerne ikke nøie sig med. De krevet i sin nasjonale ærgjerrighet grenser for den nye stat som gjorde 3.5 millioner tyskere, henimot 1 million ungare og ca. 100,000 polakker til tsjekkoslavaker. Og de fikk det, fordi det var i seierherremaktens interesse at Tsjekkoslovakia blev militært sterkt, da det påtok sig rollen som bolverk mot Tyskland fra øst. Hensynet til Sudetfjellenes strategiske betydning var avgjørende, ikke sudeterbefolkningens ønske. Ikke i noget tilfelle blev det på forhånd opstillede demokratiske prinsipp om folkenes selvbestemmelsesrett fulgt. Fredskonferansen godtok dr. Benes' begrunnelse for grensekravene som blev fremsatt i 11 memoranda, uten å gå dem efter i sømmene. Men til gjengjeld måtte tsjekkerne også her forplikte sig til å gi disse folkegrupper selvstyre. Forpliktelsen er gitt både i det tredje memorandum og i noten av 20. mai 1919. I memorandumet angående det tyske mindretall heter det:

«Alle embeder skal være like tilgjengelig for alle statsborgere. Tyskerne i Böhmen vil få de samme rettigheter som tsjekkoslavakerne. Det tyske sprog vil bli det annet landssprog, og man vil aldri øve nogen som helst undertrykkelse mot den tyske befolkningsdel. Styret vil bli i likhet med det man har i Schweiz».

I noten heter det: «Det er den tsjekkosllovakiske regjeringens hensikt å organisere sin stat slik at de prinsipper som er anvendt i den schweiziske forfatning, også blir grunnlaget for nasjonalitetenes rettigheter. Det vil si den vil av den tsjekkosllovakiske republikk gjøre et slags Schweiz».

Disse forpliktelser er aldri oppfylt, og ingen av de mange løfter som i disse 20 år er gitt i denne retning, er holdt. Tsjekkerne

utallige henvendelser til Folkeforbundet, men de blev selvfølgelig alltid resultatløse. Folkeforbundets forsømmelsessynder i denne sak er utilgivelige. Tsjekkerne politikk gikk åpent og målbevisst ut på å tsjekkisere de tyske distrikter,

antallet av tsjekker i disse distrikter øket da også med 100 % i de første 10 år. Tyske funksjonærer og embedsmenn blev fortrent av tsjekker, tyske bedrifter blev tvunget til å avskjedige tyske arbeidere og ta inn tsjekkiske istedet, 600 000 hektar jord og skog blev tvangsrekvisjonert og 25 000 tyske bondefamilier berøvet sitt eksistensgrunnlag, tyske bedrifter fikk aldri sin berettigede andel i statsbestillingene, sudetertyskerne aldri sin berettigede andel i statsbevilgningene, 1800 tyske bedrifter har måttet innstille o.s.v. Følgen var nød, arbeidsløshet, fortvilelse og hat i de sudetertyske distrikter, som efter 1920 har hatt selvmordrekorden i Europa, ja antagelig i verden med 20 000 selvmord i de to første år på en befolkning på 3.5 millioner og en arbeidsløshet som var større enn Frankrikes (vinteren 1936/37 hele 520 000).

Hvis de tre førnevnte herrer hadde været i Tsjekkoslovakia og sett litt av denne nød, som intet annet distrikt i Europa har kunnet opvise maken til, så vilde de forstått litt mere av det sudetertyske problem. Hvis hr. Tranmæl hadde snakket med noen av disse sudetertyske arbeidere, som har gått arbeidsledig i årevis og hvis barn ikke visste hvordan det føltes å være mett, mens tsjekkiske arbeidere hadde inntatt deres arbeidsplass, da vilde han forstå, hvordan den tsjekkiske politikk har kunnet gjøre fanatiske nazister av gamle tyske sosialister.

6. Og allikevel krevet ikke sudetertyskerne utskillelse fra staten eller folkeavstemning. De krevet bare

sine krav i mere bestemte former men kravene gikk aldri ut på utskillelse. De krav som blev endelige, før Tyskland grep inn, de 8 punkter, som Henlein opstilte den 24. mars i Karlsbad, gikk også bare ut på selvstyre. Men Prag-regjeringen sa nei — kravet var hårreisende og uforskammet het det, — og den blev i sin stahet stimulert av Frankrike og Russland. Disse to «demokratier» forsikret at de om nødvendig med våbenmakt vilde hjelpe Tsjekkoslovakia til å motsette sig tyskernes selvstyrekrav. Hadde Paris istedet erklært: Kravet er rimelig og rettferdig, aksepter, dere kan ikke regne med, at den franske armé vil forblø foran det tyske festningsbelte, for at dere skal slippe å oppfylle forpliktelsene overfor deres tyskere, — ja da vilde dr. Benes ennå idag ha sittet som president for 3.5 millioner tyskere, og Europa vilde været spart for den alvorlige krise, som har kostet landene milliarder.

8) Tyskland blandet sig ikke inn i det sudetertyske spørsmål før i år, da Hitler i sin riksdagstale den 20. februar erklærte at Tyskland ikke vilde kunne stille sig likegyldig overfor den mishandling som ti millioner tyskere var utsatt for like utenfor grensen (i Østerrike og Tsjekkoslovakia). Det gav sudetertyskerne — efter Østerrikes Anschluss — mot til å stille sine krav i mere bestemte former. Men Tyskland gjorde under hele utviklingen fra mars til september intet krav om Anschluss for Sudetrområdet gjeldende. Det var først den 12. september — for ikke en måned siden — at Hitler reiste kravet om selvbestemmelsesrett for disse tyskere — d. v. s. folkeavstemning. Da også dette krav, som skulde været oppfylt for 20 år siden, blev avvist, fordi Prag visste at det vilde gi henimot 100 pct. for tilslutning til Tyskland, og fordi man stadig regnet med Frankrike og England, lot utviklingen sig ikke lenger stanse. President Benes, som nu av våre radikaler og pacifister foreslås til Nobels fredspris, var parat til å slippe en verdenskrig løs, for på Europas ruiner å kunne opprettholde sit herredømme over 3.5 millioner tyskere. La ham få prisen, dens renommé er så medtatt at den vil klæ ham bedre enn den modige og rakryggede Mr. Chamberlain, som med sin egen og sitt lands prestisje som innsats har reddet freden for oss alle og friheten for tyskerne, ungarene og polakkene i Tsjekkoslovakia.

Hvorfor, mine herrer, meddeler

«...for friheten og freden», da må det være tillatt å spørre: hvorfor kom ingen av herrerne inn i opprinnelsen til det tsjekkoslaviske problem og årsakene til den se som nu i måneder har truet fred? Hvorfor forholder disse alle de andre som i skrift og tale er over sudetertyskernes tilslutning til Tyskland, sitt publikum den historie som er nødvendig for gripelsen av de siste måneders utvikling?

Kjenner de ikke eller finner de bare ikke opportunt å minne følgende kjensgjerninger:

1. Den tsjekkoslaviske statsinnelse bygger på den avtale som den 30. mai 1918 blev undertegnet i Pittsburgh i U. S. A. av representanter for tsjekkerne (med Masaryk i spissen) og de i U. S. A. om slovakene. Forutsetningene slovakene var at Slovakia skulle ha selvstyre, eget parlament, egne domstoler og at slovakisk skulle være det offisielle språk i byen og det offentlige liv. Videre avtalen med rutenerne i U. S. A. ble bifalt av 70 procent ved avstemning der over og i mai 1919 godkjent av den nasjonalistiske komité hjemme. Også her forutsetningen selvstyre, hvilken også blev traktatfestet i den militærtraktat som tsjekkerne undertegnet den 10. september 1919 sammen med ententens hovedmakter. Disse forpliktelser til selvstyre for tsjekkerne ikke engang oppfylt derfor disse slaviske frendefolk.

2. Hadde de tsjekkiske statsmennene nøiet sig med å nyskape en slavisk stat bestående av tsjekker, slovakker og rutener med selv-

uten å gå dem etter i sømmene. Men til gjengjeld måtte tsjekkerne også her forplikte sig til å gi disse folkegrupper selvstyre. Forpliktelsen er gitt både i det tredje memorandum og i noten av 20. mai 1919. I memorandumet angående det tyske mindretall heter det:

«Alle embeder skal være like tilgjengelig for alle statsborgere. Tyskerne i Bøhmen vil få de samme rettigheter som tsjekkoslaviske. Det tyske sprog vil bli det annet landssprog, og man vil aldri øve nogen som helst undertrykkelse mot den tyske befolkningsdel. Styret vil bli i likhet med det man har i Schweiz».

I noten heter det: «Det er den tsjekkoslaviske regjeringens hensikt å organisere sin stat slik at de prinsipper som er anvendt i den schweiziske forfatning, også blir grunnlaget for nasjonalitetenes rettigheter. Det vil si den vil av den tsjekkoslaviske republikk gjøre et slags Schweiz».

Disse forpliktelser er aldri oppfylt, og ingen av de mange løfter som i disse 20 år er gitt i denne retning, er holdt. Tsjekkerne bygget egenmektig op en centralistisk stat med sig selv som herskerfolk, de andre som beherskede, og med all makt samlet i Prag.

3) Tyskerne i den nye kunststat har aldri godkjent de grenser som gjorde dem til tsjekkoslaviske statsborgere. De deltok i den provisoriske grunnlovgivende forsamling i Wien, som proklamerte Østerrikes (inklusive Sudeterlands) tilslutning til Tyskland den 18. november 1918, og de organiserte sitt land som fire østerrikske distrikter. De blev av tsjekkerne nektet å delta i valget på den annen grunnlovgivende forsamling i Wien. Da den sammentrådte den 4. mars 1918 foranstaltet de en «taus demonstrasjon» i de sudetertyske byer og landsbyer. I syv byer blev den tause, sørgeklædte og ubevæbnede menneskemasse overfalt av tsjekkisk militær, 57 blev drept og 100 såret. Slik innledet tsjekkerne samlivet med tyskerne i den nye stat, ennu før de hadde fått dens grenser godkjent.

4) Den 1. og 9. juni 1920 avgav de sudetertyske deputerte henholdsvis i senat og kammer i Prag en omfangsrik erklæring om sine landsmenns stilling til den nye stat. Jeg skal bare citere følgende linjer:

«Forgjeves var alle våre forestillinger før og under fredsforhandlingene, forgjeves våre enige bestrebelsers for selv å bestemme over vårt områdes skjebne, forgjeves har vi gjort opmerksom på at en slik uformelig stat ikke svarer til Wilsons 14 punkter eller de demokratiske begreper, at den aldri vil komme til ro, og alene på grunn av sin umulige sammensetning vil betegne en stadig trusel for Europas fred.... Vi slår fast: Tyskerne i Bøhmen, Mähren og Schlesien og tyskerne i Slovakia har aldri villet forene sig med tsjekkerne og i forbund med dem danne den tsjekkoslaviske republikk.... Denne er resultatet av en ensidig tsjekkisk viljesakt, og den har lovstridig og med våbenmakt besatt dette område.» Dette var altså i 1920.

Denne erklæring har den hele tid dannet grunnlaget for sudetertyskernes politikk. Den blev uttrykkelig bekreftet av Hermann Frank i parlamentet den 24. april 1935 og av Konrad Henlein den 24. april 1938.

5. De tsjekkiske herskere har i disse 20 år intet gjort for at den tyske minoritet (eller de andre) skulde føle sig vel i den nye stat. Tyskerne har været utsatt for stadige overgrep og de har i årenes løp gjort

seg selv og har måttet innstille o.s.v. Følgen var nød, arbeidsløshet, fortvilelse og hat i de sudetertyske distrikter, som efter 1920 har hatt selvmordrekorden i Europa, ja antagelig i verden med 20 000 selvmord i de to første år på en befolkning på 3.5 millioner og en arbeidsløshet som var større enn Frankrikes (vinteren 1936/37 hele 520 000).

Hvis de tre førnevnte herrer hadde været i Tsjekkoslovakia og sett litt av denne nød, som intet annet distrikt i Europa har kunnet opvise maken til, så vilde de forstått litt mere av det sudetertyske problem. Hvis hr. Tranmæl hadde snakket med nogen av disse sudetertyske arbeidere, som har gått arbeidsledig i årevis og hvis barn ikke visste hvordan det føltes å være mett, mens tsjekkiske arbeidere hadde inntatt deres arbeidsplass, da vilde han forstå, hvordan den tsjekkiske politikk har kunnet gjøre fanatiske nazister av gamle tyske socialister.

6. Og allikevel krevet ikke sudetertyskerne utskillelse fra staten eller folkeavstemning. De krevet bare hvad tsjekkerne hadde forpliktet sig til å gi dem: Likeberettigelse i staten og selvstyre i sine egne anliggender (etter schweizisk mønster). De løfter tsjekkerne gav efterhvert, blev ikke holdt, — jeg kjenner ikke et av de mange løfter til minoritetene som blev oppfylt helt og fullt uten prutting og fanteri. Den tsjekkiske mangel på ordholdenhet blev et ord-sprog blandt alle minoriteter, og det lyktes da heller ikke tsjekkerne å gjøre en eneste av disse minoriteter til statsvenner, de er alle lykelige over å kunne slippe bort fra det tsjekkiske styre, og først nu får slovakene den selvforvaltning, som Masaryk hadde underskrevet på i 1918.

7. Efter Østerrikes Anschluss begynte sudetertyskerne, som nu var samlet i ett parti for 92 % av befolkningens vedkommende, å stille

hele utviklingen fra mars til september intet krav om Anschluss for Sudeterområdet gjeldende. Det var først den 12. september — for ikke en måned siden — at Hitler reiste kravet om selvbestemmelsesrett for disse tyskere — d. v. s. folkeavstemning. Da også dette krav, som skulde været oppfylt for 20 år siden, blev avvist, fordi Prag visste at det vilde gi henimot 100 pct. for tilslutning til Tyskland, og fordi man stadig regnet med Frankrike og England, lot utviklingen sig ikke lenge stanse. President Benes, som nu av våre radikaler og pacifister foreslåes til Nobels fredspris, var parat til å slippe en verdenskrig løs, for på Europas ruiner å kunne oprettholde sit herredømme over 3.5 millioner tyskere. La ham få prisen, dens renommé er så medtatt at den vil klæ ham bedre enn den modige og rakyrggede Mr. Chamberlain, som med sin egen og sitt lands prestisje som innsats har reddet freden for oss alle og friheten for tyskerne, ungarnene og polakkene i Tsjekkoslovakia.

Hvorfor, mine herrer, meddeler Dere ikke Deres tilhørere og Deres lesere nogen av disse kjensgjerninger, som Dere vet de må kjenne for å kunne bedømme denne sak rettferdig. Mener Dere at demokratiets og fredens sak vilde være tjent med at minoritetene i Tsjekkoslovakia med vold og makt blev holdt under et styre som de hatet og foraktet? Er ikke folkenes selvbestemmelsesrett et demokratisk prinsipp når det gjelder tyskere og ungarnere? Dere kan med god grunn bebreide Frankrike, at det med sine verdiløse løfter forespillet tsjekkerne hjelp til å oprettholde sitt herredømme over disse folkegrupper, men skal vi ikke være takknemlig for at dette umoralske løfte, hvis oppfyllelse vilde kostet Europa millioner unge menns liv, i det avgjørende øieblikk ikke blev holdt?

Når stortingspresident Hambro

kaller München-avtalen og dens gjennomførelse for «en voldshandling uten sidestykke i den civiliserte historie», da er det overraskende at stortingspresidentens hukommelse er så kort, at han ikke husker 20 år tilbake i tiden, til den «fred», som efter et blodoffer på 10 millioner mann blev påtvunget nogen av Europas folk under truselen om fortsatt utsultning av deres befolkninger, og som bød store folk slavevilkår og gjorde millioner fedrelandsløse. I motsetning til denne fred stiller stortingspresidenten München-freden og dens ublodige gjennomførelse, hvorved nogen millioner europeere fikk sin nasjonale frihet op som en voldshandling uten sidestykke. Hvor lenge skal vi i dette land tåle politiske førere som kompromitterer landet med den slags larv?

Victor Mogens.

Utskrift av nr. 502
7 okt. 1938.

Tyskproblem er ordnet?

Italiensk påstand om at Hitler da forlanger de tyske kolonier i Afrika tilbake.

Stor hemmelighetsfullhet om de britisk-
italienske forhandlinger.

Fra Aftenpostens korrespondent.

Rom, 6. oktober.

La Stampa meddeler at den tyske ambassadør i Argentina i et intervju har erklært at Hitler vil kreve av Storbritannien at de tyske kolonier i Afrika gis tilbake til Tyskland så snart det tsjekkosllovakiske problem er bragt ut av verden.

Den britiske ambassadør Lord Perth og utenriksminister grev Ciano hadde en halv times konferanse igjen iformiddag. Etter hvad det erfares har Lord Perth mottatt nye instruksjoner fra London, men det er ennå for tidlig å tale om konkrete forslag til løsning av de problemer som består mellom Italia og Storbritannien. Disse er: Tilbaketrekning av italienske frivillige fra Spania, Storbritanniens anerkjennelse av det etiopiske imperium, og ikraftsettelsen av den britisk-italienske pakt som blev undertegnet i Rom i april.

Man antar at spørsmålet om de frivillige i Spania har været berørt idag. Det er ennå ikke stillet noget forslag i denne forbindelse. Jeg antar at de diplomatiske forhandlinger i London om det samme tema er kommet lenger enn forhandlingene i Rom, men den største hemmelighets-

fullhet oprettholdes om dette spørsmål. Det er endog ikke mulig å få bekreftet rykter om at det fascistiske storråd som treder sammen til møtet i aften vil diskutere utenrikspolitiske anliggender. Jødespørsmålet står først på programmet, men det er mulig at man også vil høre en rapport fra grev Ciano om de diplomatiske bestrebelser i den siste tid.

Den tyske ambassadør i Rom von Mackensen, avla et besøk hos utenriksminister grev Ciano i eftermiddag. Jeg antar at de diskuterte den europeiske situasjon efter Münchenkonferansen og den fremskredne evakuering av minoritetsområdene. Det er sannsynlig at de samtidig berørte muligheten av en tilnærmelse mellem det nye Tsjekkoslovakia og Berlin—Rom-aksen. De diskuterte også det polske og ungarske minoritetsproblem.

President Benes' tilbaketreden lovprises i hele den italienske presse. I Giornale d'Italia skriver signor Gayda at hans forsvinnen fra det offentlige liv kommer i siste øieblikk for å redde det som er tilbake av Tsjekkoslovakia.

Alle dr. Benes' venner, innbefattet Frankrike, Folkeforbundet og Sovjet-Russland, sviktet ham da han trengte dem, og derfor er et helt system styrtet sammen med ham. Den tid er kommet da Tsjekkoslovakia viser at redningen ligger i en vennlig holdning overfor Rom og Berlin. Utnevnelsen av den tsjekkiske minister i Rom, Chvalkowsky, til utenriksminister er et godt tegn. Men Tsjekkoslovakia må huske at Italia og Tyskland ikke vil slutte sig til Storbritanniens og Frankrikes garantier av de nye grenser før det polske og ungarske minoritetsproblem er tilfredsstillende løst.

Nytt Central-Europa.

Der er atter kommet en ny regjering i Prag — et nytt vidnesbyrd om hvorledes begivenhetene marsjerer med stormskritt i den mellom-europeiske heksegryte.

Ministeriet Hodza forsvant den 22. september under trykket av Tysklands krav; og samme dag dannet armeens generalinspektør, general Jan Syrový, den nye regjering. Han betraktes som landets sterke mann, og hans utnevning ble tatt som et tegn på at den tsjekkosllovakiske løve vilde kjempe til den siste tann og klo. Men trykket var altfor overveldende. Latt i stikken av sine gamle forbundsfeller måtte også Syrový-regjeringen bøye av og akseptere det uundgåelige.

Igår har general Syrový omdannet sin regjering. Og det opfattes som et tegn på en fortsatt orientering etter de nye forhold i Mellem-Europa. Det mest påfallende trekk ved den nye regjering er at utenriksminister Krofta er borte og er blitt erstattet med dr. Chvalkovský, et utenfor Tsjekkoslovakia ukjent navn. Dr. Krofta, som har vært utenriksminister siden begynnelsen av mars 1936 og er historiker av fag, var uten tvil en dyktig mann; men særlig forutseende har hans ledelse av republikkens utenrikspolitikk neppe vært. Ennu i mai i år erklærte han, at det var utelukket å gå med på noget som kunde beskjære republikkens suverenitet eller forandre dens grenser. Nu må han være glad, om det er lyktes å redde dens eksistens. Og det synes klart, at der forberedes en inngripende ny-orientering.

Det liberale Prag-blad Lidové Noviny erklærte således igår i en artikkel med overskriften «Avskjed med Frankrike», at Central-Europa ikke mere eksisterer og at der for Tsjekkoslovakia intet annet er å gjøre enn å gå sammen med Tyskland. «Vi er blitt forlatt», sier bladet. «Verden beherskes med makt og ikke med rett. Derfor må vår plass være på maktens side. Vi kan ikke annet enn stå sammen med Tyskland — og vi må se bort fra alle kombinasjoner som kan bringe oss mot Tyskland.»

Man må da kanskje regne med at den nye regjering vil gjøre alt for å bevare et godt forhold til den mektige nabo. I Prag fremholder man ellers, at den nye regjering er moderat og ikke bærer nogen ut-

preget partifarve. Den har tre slovakiske medlemmer — og der er visstnok grunn til å tro at den vil bøye sig for slovakenes stadig mere inntrengende krav om selvstyre innenfor statens ramme. Forhandlinger herom er allerede igang.

Imidlertid vil den nye regjering også møte nye vanskeligheter — fra Polens og Ungarns side. Etter den polske okkupasjon av Teschen-området ved elven Olsa synes tonen i den polske presse å bli mere aggressiv. Express Foranny hevder, at en øieblikkelig oppfyllelse av Ungarns krav er betingelsen for fredelige forhold i Mellem-Europa og for at Polen kan endre sin holdning til Tsjekkoslovakia.

Den «definitive løsning» av det tsjekkosllovakiske spørsmål, som polske aviser talte om under München-møtet, fortolkes nu derhen, at Polen og Ungarn må få en felles grense, slik at Tsjekkoslovakia blir skilt fra Romania. Dette kan bare opnåes ved en deling av Slovakia mellom Polen og Ungarn. I Slovakia er der allerede krefter i bevegelse for å få Slovakia innlemmet i Polen — det hørte som bekjent før verdenskrigen til Ungarn. Den slovakiske fører Sidor skal allerede være reist til Polen for å drøfte disse ting. Men Ungarn vil vel også ha et ord med i laget.

Og så Italia. Dette land søkte allerede umiddelbart etter verdenskrigen en vennsksforbindelse med Ungarn for på denne måte å sikre sig et holdepunkt i Donau-området. Og det kan vel tenkes at Italia fremdeles ikke ønsker helt å slippe taket her. I Warschau sier man at Italia ønsker å styrke både Polen og Ungarn så meget som mulig — for å kunne sette en stopper for Tysklands uhemmede ekspansjon mot sydøst. Og det lyder ikke ganske urimelig. Det er aldri godt at en enkelt makt vokser over alle grenser. Mussolini er en mann med flere strenger på sin bue — og en dag vil også aksene Rom—Berlin undergå forandringer. I Mellem-Europa gjelder i fortrinlig grad Heraklits ord «panta rei» — allting flyter. Og næsten alt er mulig.

I den retning peker også den tale som den polske general Sosnkowski søndag holdt i Kielce og hvori han hevdet at nu måtte Polen ruste, uten hensyn til omkostninger og vanskeligheter. Landets sikkerhet avhang av dets offervilje og samhold, og Polen måtte bare stole på sin egen styrke, ikke på allianser.

Det kan man kalle «ord och inga visor». Der skal åpenbart skje noget borte i Karpaterne.

4 okt. 1938.

Hitler taler på torvet i Eger.

Fra Wildenau telegraferes til N.T.B. gjennom Reuter at rikskansler Hitler kom til den gamle tysk-tsjeckoslovakiske grense kl. 11,20 igår og blev mottatt på grensen av Konrad Henlein. Her var det arrangert en høitidelighet som skulde symbolisere grenseflytningen, idet en gammel grensepel blev hevet sakte til tonene av Tysklandssangen og Horst Wessel-sangen. Derefter kjørte rikskansleren i bil inn i Sudetlandet gjennom en triumfbue med innskriften «Sudetlandet hilser befrieren!». Noen minutter senere var det øredøvende jubel i Asch da rikskansleren med følge kjørte inn i byen.

Hitler kom med bil til Eger igår midt på dagen og blev hyldet av befolkningen. Han holdt en tale på torvet, og de siste ordene druknet i en strøm av ovasjoner.

Talen var meget kort. Rikskansleren uttalte blandt annet at det tyske sverd og det tyske skjold ligger skjermende over det stortyske rike. Dere selv er en del av denne beskyttelse, og fra nu av vil dere ha å sørge for deres andel som alle andre tyskere.

Nasjonen var rede til å trekke sverdet for dere. Dere vil være likeså beredt til det hvis ett eller annet tysk land og tysk folk noensinne skulde trues.

Vi begynner nu marsjen inn i den store tyske fremtid.

Morgenbladet nr. 270
1 okt. 1938

Tysklands kolonikrav.

England vil forhandle med
mandatarstatene.

— Fra vår korrespondent. —

BERLIN, 30. september. — Under Hitlers samtale idag med Chamberlain har det tyske kolonikrav spillet en fremtredende rolle. Det er den siste store tyske fordring som er tilovers fra Versailles-traktaten. Moralsk veier den for en tysker så meget mere som de den gang blev karakterisert som ukvalifiserte til å administrere kolonier.

Løsningen av dette problem er en forutsetning for at tysk aggressivitet bringes til stans. Når derfor internasjonale friksjoner skal fjernes i fortsettelse av de fire menns konferanse i München, må også de tyske kolonikrav behandles. Og de innledende skritt hertil blev tatt under Hitlers og Chamberlains samtale idag.

Det ansees iaften i vel-informerte kretser for overveiende sannsynlig at kolonispørsmålet fra engelsk side i de kommende dager vil tre i forbindelse med mandatarstatene til drøftelse av de tyske fordringer.

Under samtalen mellem Hitler og Chamberlain blev ennvidere krigen i Spania drøftet og likeledes muligheten for en firemakts-pakt som dog inntil videre er usikker.

Sværdet halvt af Skeden —

HITLER erklærede ikke Krig i Aftes, men han forsikrede, at dersom Prag ikke inden 1. Oktober kapitulerede overfor hans Godesberg-Memorandum, vilde han selv marchere ind og med Vaabenmagt „hente Sudetertyskerne Friheden“. Hans „sidste Ord om det sudetertyske Spørgsmaal“, som Prag med Billigelse fra London og Paris, i Søndags har forkastet, blev i Gaar ved et Slag paa Sværdet gjort til et Ultimatum.

I Betragtning af de Begivenheder, der var gaaet forud, betød det, at Hitler drog Sværdet halvt af Skeden.

*

Talen i Aftes tjente to Formaal: Den skulde ved at vælte alt Ansvar over paa „Hr. Benesh“, forberede det tyske Folk til med Begejstring at kæmpe en retfærdig Krig. Samtidig var den et Forsøg paa at undgaa denne Krig ved at skaffe Tyskland Sejrens Bytte alene ved Trusler; England og Frankrig skulde om muligt endnu engang bevæges til at overtale Czekoslovakiet til at gaa et Skridt videre mod Opløsningen — for at undgaa Krigen.

Det første Maal skal nok blive naaet. Propaganda er noget, Det tredie Riges ledende Mænd forstaar sig paa.

Det lykkes ham sikkert at faa Tyskernes Flertal til at tro paa hans Fredsvilje, paa Demokratiernes Forløjethed og Præsident Benesh' Skurkagtighed. Og da de kun har Hitlers Ord at holde sig til, tvivler de næppe om hans Fortolkning af det sidste Memorandum og derfor heller ikke paa, at det var Benesh' Hensigt at snyde sig fra at holde sit Løfte.

Og i hvert Fald — og det er det vigtigste — skal det nok lykkes for det nazistiske Propagandamaskineri at piske den rette krigeriske Stemning op.

*

Derimod turde det være mere tvivlsomt, om det er lykkedes Hitler at overbevise Udlandet. Frankrigs og Englands Statsmænd har nok en anden Mening end han om de Hitlerske Freds- og Nedrustningsbestræbelser, der ifølge hans Fremstilling kun strandede paa deres Vrangvilje.

Efter hans gentagne Forsikringer — efter hvert Kup — om, at nu var Overraskelsernes Tid forbi, vil de vel ogsaa med en vis Skepsis modtage Forsikringen om, at „herefter vil han ikke kræve flere territoriale Ændringer i Europa“. Ærligheden i Tilføjelsen af de to sidste Ord vil de nok respektere, men samtidig deri se en Trusel mod deres egne Kolonier.

For dem, der har fulgt dette Aars Udvikling fra de tyske beroligende Forsikringer til Czekoslovakiet under det østrigske Kup til Dato, vil Hitlers historiske Gennemgang med dens mærkværdige Udeladelser og hans Karakteristik af Benesh og hans „Terror-Regimente“ næppe virke overbevisende.

land Sejrens Bytte alene ved Trusler; England og Frankrig skulde om muligt endnu engang bevæges til at overtale Tjekoslovakiet til at gaa et Skridt videre mod Opløsningen — for at undgaa Krigen.

Det første Maal skal nok blive naaet. Propaganda er noget, Det tredje Riges ledende Mænd forstaar sig paa.

Det lykkes ham sikkert at faa Tyskernes Flertal til at tro paa hans Fredsvilje, paa Demokratiernes Forløjethed og Præsident Benesh' Skurkagtighed. Og da de kun har Hitlers Ord at holde sig til, tvivler de næppe om hans Fortolkning af det sidste Memorandum og derfor heller ikke paa, at det var Benesh' Hensigt at snyde sig fra at holde sit Løfte.

Og i hvert Fald — og det er det vigtigste — skal det nok lykkes for det nazistiske Propagandamaskineri at piske den rette krigeriske Stemning op.

*

Derimod turde det være mere tvivlsomt, om det er lykkedes Hitler at overbevise Udlandet. Frankrigs og Englands Statsmænd har nok en anden Mening end han om de Hitlerske Freds- og Nedrustningsbestræbelser, der ifølge hans Fremstilling kun strandede paa deres Vrangvilje.

Efter hans gentagne Forsikringer — efter hvert Kup — om, at nu var Overraskelsernes Tid forbi, vil de vel ogsaa med en vis Skepsis modtage Forsikringen om, at „herefter vil han ikke kræve flere territoriale Ændringer i Europa“. Ærligheden i Tilføjelsen af de to sidste Ord vil de nok respektere, men samtidig deri se en Trusel mod deres egne Kolonier.

For dem, der har fulgt dette Aars Udvikling fra de tyske beroligende Forsikringer til Tjekoslovakiet under det østrigske Kup til Dato, vil Hitlers historiske Gennemgang med dens mærkværdige Udeladelser og hans Karakteristik af Benesh og hans „Terror-Regimente“ næppe virke overbevisende.

Hitlers Definition af Godesberg-Memorandum'et, som England og Frankrig ikke turde raade Tjekkerne til at antage, og som de selv stiller sig afvisende overfor, omvender næppe Vestmagterne. Og det skulde være underligt, om de som han lægger Ansvar for Krigen paa Benesh' Skuldre.

*

Men Hensigten med Talen i Aftes var heller ikke at overbevise, men at true.

Og det sker efter Chamberlains to personlige Fredsaktioner, efter Præsident Roosevelts Opfordring i Gaar, efter Sir Horace Wilsons Sendelse til Berlin — efter at der fra Vestmagternes Side var gjort alt for at bevare Freden.

Disse Aktioner har i hvert Fald givet Englænderne en Følelse af, at det nu er en retfærdig Kamp, de eventuelt vil komme til at kæmpe: At de ikke kæmper mod Sudetertyskernes Selvbestemmelsesret, men mod Hitlers Forsøg paa at opnaa endnu mere, end han har faaet ad Forhandlingens og Truslernes Vej. Og nu er det dem, der siger „Bluff“ til Tyskland.

Derfor er det svært at se, hvorledes Hitlers halvdragne Sværd atter kan komme i Skeden uden at se Blod.

Godesberg

MEDENS Hitler og Chamberlain i Godesberg forhandler om Czekoslovakiets Skæbne, gør Czekerne selv sig rede til at møde denne med saa stor national Styrke og Sammenhold som muligt. Intet tyder paa, at tyske Meldinger om et forestaaende Anarki er korrekte. Der er Fortvivlelse, vel ogsaa Vrede over de Venner, der svigtede, men Desperationen udebliver. Man havde fra visse Sider spaaet, at Hæren vilde skyde Politikerne til Side og begynde en Fortvivlelsens Krig mod Overmagten, men General Sirovy — den hidtidige Overgeneral — der har dannet den nye nationale Samlingsregering, har øjensynligt lige saa gode Nerver som de øvrige Statsmænd og har beroliget og advaret Mængden, der hyldede ham, mod „Selvmord“.

I de sudetertyske Egnene samme ejder de czekiske Myndigheder og sudetertyske Elementer paa at opretholde Ordenen, og det synes at være lykkedes. Samtidig er det czekiske Militær øjensynlig allerede i Færd med at rømme de Omraader, man ved skal afstaas.

Den czekoslovakiske Stat anstrender sig tydeligt nok af yderste Evne for ikke at give Hitler noget Paa-skud for at rykke ind for at opretholde Ordenen.

Et Telegram fra Godesberg vil imidlertid vide, at i hvert Fald det sudetertyske Frikorps' Indmarch i Dag er besluttet — og det vil blive støttet af tysk Militær!

*

Samtidig afgøres Czekoslovakiets Skæbne i Godesberg af Overhovederne for to Stater, der hver paa sin Vis regner sig for det ypperste Demokrati. Men Befolkningen i deres Lande faar intet at vide, Parlamenterne maa ikke indkaldes, og alt afgøres af to Mænd med deres Tolke. Bagefter kan Resultaterne forelægges Folket, som de er ansvarlige for, og sidst af alle vel Czekerne, det gaar ud over.

Det lader til, at der er en Del politisk Oprør mod Ledelsen i England og Frankrig, men den faar ikke Lov til at komme til virkeligt Udtryk, før det er for sent.

*

Om selve Forhandlingerne er der hidtil intet positivt sivet ud, og man har kun Journalisternes Indtryk at holde sig til.

„Times“ mente i Gaar at vide, at Chamberlain kom med et udførligt Program, der bl. a. omfattede en international Kommission til at drage de nye Grænser, øjeblikkelig Demobilisering og visse Garantier.

detertyske Elementer paa at opretholde Ordenen, og det synes at være lykkedes. Samtidig er det czekiske Militær øjensynlig allerede i Færd med at rømme de Omraader, man ved skal afstaas.

Den czekoslovakiske Stat anstrender sig tydeligt nok af yderste Evne for ikke at give Hitler noget Paa-skud for at rykke ind for at opretholde Ordenen.

Et Telegram fra Godesberg vil imidlertid vide, at i hvert Fald det sudetertyske Frikorps' Indmarch i Dag er besluttet — og det vil blive støttet af tysk Militær!

*

Samtidig afgøres Czekoslovaekiets Skæbne i Godesberg af Overhovederne for to Stater, der hver paa sin Vis regner sig for det ypperste Demokrati. Men Befolkningen i deres Lande faar intet at vide, Parlamenterne maa ikke indkaldes, og alt afgøres af to Mænd med deres Tolke. Bagefter kan Resultaterne forelægges Folket, som de er ansvarlige for, og sidst af alle vel Czekerne, det gaar ud over.

Det lader til, at der er en Del politisk Oprør mod Ledelsen i England og Frankrig, men den faar ikke Lov til at komme til virkeligt Udtryk, før det er for sent.

*

Om selve Forhandlingerne er der hidtil intet positivt sivet ud, og man har kun Journalisternes Indtryk at holde sig til.

„Times“ mente i Gaar at vide, at Chamberlain kom med et udførligt Program, der bl. a. omfattede en international Kommission til at drage de nye Grænser, øjeblikkelig Demobilisering og visse Garantier for det nye Czekoslovakis Integritet.

Intet af, hvad der forlyder om Godesberg eller kommer til den tyske Presse, tyder paa, at disse Slag vil faa en velvillig Modtagelse af Hitler. Som sædvanlig forsætter han sig ethvert Kompromis: Det sudetertyske Spørgsmaal betragter han allerede som afgjort ved Mødet i Berchtesgaden; nu drejer det sig om nye Krav — bl. a. Polens og Ungarns. Og Ordene „Czekoslovaekiets Deling“ har været fremme.

*

Chamberlain fortsætter Forhandlingerne i Dag, og i Aftes var Indtrykket, at han veg for Hitlers Krav.

Derimod har Lord *Halifax* ikke været saa imødekommende overfor de polske og ungarske Krav. Han forklarede, at „England i Øjeblikket var i Færd med at prøve paa at bilægge en Strid mellem Tyskere og Czekere, der truede med at føre til Krig. Eftersom det polske og ungarske Mindretalsspørgsmaal ikke var saa spændt, kunde det maaske behandles paa et senere Tidspunkt“ ...

Med andre Ord: Vil De opnaa noget, mine Herrer, maa De virkelig true med Krig og være stærke nok til at indgyde Frygt.

Mon det er i den Aand, der i Godesberg forhandles om Europas fremtidige Fred?

I saa Fald bliver de polsk-ungarske Krav antagelig aktuelle, naar de fremsættes af Hitler.

Men det vil afgjort ikke glæde Polakkerne eller styrke Vestmagternes Position i Østeuropa.

Nationaltidende m. 262
22 Sept. 1938.

Borte med Blæsten

I DAG ankommer *Neville Chamberlain* til sit andet Møde med *Hitler*, og han har de czekoslovakiske „Søvskeer“, hvormed Freden skal købes, med i Kufferten.

Det har kostet Anstrengelser at naa saa vidt: Der har været en Del i det demokratiske England og Frankrig, der trængte paa for at faa at vide, hvad deres Ministre foretager sig paa det Folks Vegne, som de er ansvarlige overfor, men som de intet fortæller.

Let har det heller ikke været at faa Czekoslovakiet til frivilligt at levere „Søvskeerne“. Der maatte haardt Pres til — men der var ogsaa mange om at levere det.

*

Man kan ikke undre sig over, at det sudetertyske Problem udviklede sig til et almindeligt Minoritetsproblem. Ungarerne, der gennem tyve Aar har raabt paa Granserevision, opdagede, at der skulde andre Midler til end at raabe paa Ret og fredelig Revision. (Og der bor uden Tvivl for mange Ungarere i Czekoslovakiet). Der behøvedes maaske ikke engang en tysk Hentydning til, at „hvo intet vover, intet vinder“, for at faa Ungarn til at slaa paa Sværdet — og straks havde „det isolerede Tyskland“ en ny Allieret.

Og Den lille Entente, der er født og baaren til at bekæmpe ungarske Revisionskrav, slog ikke som tidligere paa Stortromme, men fulgte Stormagtseksemplet og lod Traktater være Papir.

Polen, der i Czekoslovaikiets Skæbne ser et Skoleeksempel paa, hvad dets egen franske Alliance er værd, har ikke glemt Czekerne deres Holdning i Polens Skæbnetime under den bolsjeviske Offensiv i 1920 og den ikke altfor skønne Maade, de sikrede sig Teschen paa. Fra første Færd har Polen stillet Krav om samme Fordele for det polske Mindretal som for Sudetertyskerne, og de har ikke ændret Holdning, efter at de tyske Fordringer var steget.

Czekoslovakiet saa sig nu omgivet af tre Fjender, der slog paa Skjolde. Og af Vennerne nøjedes Vestmagterne med at lade deres Gesandter foretage Demarcher — fire i Løbet af et Døgn — for at faa Czekoslovakiet til at kapitulere. *Litvinov* slog sig dydigt for Brystet og holdt en smuk Tale i Genève — men det sovjetiske Offermod var dog betinget af, at ogsaa Frankrig vovede Pelsen. Om Muligheden for Vaabenleverancer mod kontant Betaling som til Madrid-Regeringen og Kina udtalte *Litvinov* sig ikke.

Og Rumænien føler sig nok truet af Tysklands *Drang nach Osten*, men meget naturligt ønsker det lidt klarere Besked fra Paris og London, før det fastlægger sin fremtidige Politik.

*

delig Revision. (Og der bor uden Tvivl for mange Ungarere i Czekoslovakiet). Der behøvedes maaske ikke engang en tysk Hentydning til, at „hvo intet vover, intet vinder“, for at faa Ungarn til at slaa paa Sværdet — og straks havde „det isolerede Tyskland“ en ny Allieret.

Og Den lille Entente, der er født og baaren til at bekæmpe ungarske Revisionskrav, slog ikke som tidligere paa Stortromme, men fulgte Stormagtseksemplet og lod Traktater være Papir.

Polen, der i Czekoslovaskiets Skæbne ser et Skoleeksempel paa, hvad dets egen franske Alliance er værd, har ikke glemt Czekerne deres Holdning i Polens Skæbnetime under den bolsjevikiske Offensiv i 1920 og den ikke altfor skønne Maade, de sikrede sig Teschen paa. Fra første Færd har Polen stillet Krav om samme Fordele for det polske Mindretal som for Sudetertyskerne, og de har ikke ændret Holdning, efter at de tyske Fordringer var steg-

Czekoslovakiet saa sig nu omgivet af tre Fjender, der slog paa Skjolde. Og af Vennerne nøjedes Vestmagterne med at lade deres Gesandter foretage Demarcher — fire i Løbet af et Døgn — for at faa Czekoslovakiet til at kapitulere. Litvinov slog sig dydigt for Brystet og holdt en smuk Tale i Genève — men det sovjetiske Offermod var dog betinget af, at ogsaa Frankrig vovede Pelsen. Om Muligheden for Vaabenleverancer mod kontant Betaling som til Madrid-Regeringen og Kina udtalte Litvinov sig ikke.

Og Rumænien føler sig nok truet af Tysklands *Drang nach Osten*, men meget naturligt ønsker det lidt klarere Besked fra Paris og London, før det fastlægger sin fremtidige Politik.

Saaledes var Situationen, da Præsident Benesh og hans Regering skulde svare paa den fransk-engelske Plan, d. v. s. det tyske Ultimatum. Han kæmpede uden Tvivl for at vinde Tid. Maaske haabede han trods alt paa Hjælp, hvis større Kredse i England og Frankrig lærte Planen at kende. Men sikkert spillede ogsaa indrepolitiske Hensyn en Rolle: Vilde det være muligt at faa de voldsomt nationalistiske Czekere til at acceptere et saa fuldstændigt Nederlag uden Kamp? Man frygtede baade Revolution og Militærkup.

Et frygteligt Ansvar hvilede paa Præsident og Regering i dette Czekoslovaskiets Skæbnedøgn. Men England og Frankrig pressede paa, og langt om længe, da alle Sunde var lukket, da alle Venner havde svigtet, kom Kapitulationen. Og hidtil har det czechoslovakiske Folk baaret det knusende Slag med Værdighed.

I Dag møder Chamberlain atter Hitler. Han har opfyldt dennes Krav — men kan man tro tysk Presse og Radio, vil han blive mødt med Svaret: Det er for sent. Nu er Fordringerne vokset.

England og Frankrig vil komme til at staa overfor et nyt tysk Ultimatum.

Og imidlertid har deres Villighed faaet „Sejrherrerstaternes“ Prestige og Alliancer i Østeuropa til at flagre bort som visne Blade for Høststormen.

Fred for enhver Pris!

ENGLAND og Frankrig er blevet enige om at give alt for at bevare Freden — eller øjensynlig i hvert Fald saa meget, som *Hitler* forlanger og Czekerne kan betale. Saaledes har i hvert Fald den czekeiske Gesandt *Osusky* opfattet det, da han efter sin Samtale med *Bonnet* i Gaar erklærede: „De har dømt mit Land uden Rettergang.“

Den Stat, England og Frankrig var med til at danne og trække Grænserne for, faar nu af de samme Magter Meddelelse om, at de har underskrevet dens Dødsdom — uden at spørge den. Men det sker for at bevare Freden.

England har gennem Lord *Runciman* tvunget den czekeiske Regering til at vige Skridt for Skridt — for endelig selv at forhandle om Czekoslovakiet uden at spørge det. Frankrig har Alliance med Czekoslovakiet og er forpligtet til at hjælpe det, hvis det bliver angrebet, men det har indvilliget i at give Tyskland Byttet for en Sejr over Czekerne for at undgaa Krigen og dens Traktatforpligtelser.

Det er muligt, det er retfærdigt, at Sudetertyskerne forenes med Det tyske Rige, men det er jo slet ikke det, det drejer sig om. (De tyske Avisers selvsikre Kommentarer tyder heller ikke paa, at det, Czekerne har i Vente, bliver et Højdepunkt af Retfærd.) *Mussolini* var bagefter Udviklingen, da han i Søndags talte om Folkeafstemning (og klogeligt undlod at nævne Sydttyrolerne og Sloverne indenfor Italiens Grænser!) Nu gælder det ikke Folkeafstemning, men Grænseflytning. Det er ikke et Spørgsmaal om Retfærdighed, men om Magt og kun om Magt.

Den ungarske Statssekretær *Antal* tog Fejl, da han talte om de ungarske Mindretal, for *Hitler* har ikke forlangt Rumæniens eller Jugoslaviens Sønderlemmelse, men Rigsforstader *Horthy* handlede klogt, da han i Gaar rejste paa Jagtudflugt til det Tyskland, der dikterer Fredens Betingelser.

*

For nogle Aar siden havde Frankrig en Udenrigspolitik, men af den er nu kun tilbage Forsøget paa altid at gaa Arm i Arm med England, og det betyder at følge Downingstreets Anvisninger. I det østeuropæiske Alliancesystem, der gav Frankrig Hegemoniet i denne Del af Europa, var Czekoslovakiet Kælebarnet, og dets Skæbne vil næppe opfordre de andre øst- og mellemeuropæiske Stater til at sætte alt for megen Lid til en Alliance med Frankrig. Og hvor højt mon Czekerne vil vurdere den nye Garanti, der bydes deres „Rumpfstaat“ som Erstatning for Statens Sønderlemmelse. Det vil være vanskeligt at tænke sig en virk-

gaa Krigen og dens Traktatfor-
telser.

Det er muligt, det er retfærdigt, at Sudetertyskerne forenes med Det tyske Rige, men det er jo slet ikke det, det drejer sig om. (De tyske Avisers selvsikre Kommentarer tyder heller ikke paa, at det, Czekerne har i Vente, bliver et Højdepunkt af Retfærd.) *Mussolini* var bagefter Udviklingen, da han i Søndags talte om Folkeafstemning (og klogeligt undlod at nævne Sydttyrolerne og Sloverne indenfor Italiens Grænser!) Nu gælder det ikke Folkeafstemning, men Grænseflytning. Det er ikke et Spørgsmaal om Retfærdighed, men om Magt og kun om Magt.

Den ungarske Statssekretær *Antal* tog Fejl, da han talte om *de* ungarske Mindretal, for *Hitler* har ikke forlangt Rumæniens eller Jugoslaviens Sønderlemmelse, men Rigsforstader *Horthy* handlede klogt, da han i Gaar rejste paa Jagtudflugt til det Tyskland, der dikterer Fredens Betingelser.

*

For nogle Aar siden havde Frankrig en Udenrigspolitik, men af den er nu kun tilbage Forsøget paa altid at gaa Arm i Arm med England, og det betyder at følge Downingstreets Anvisninger. I det østeuropæiske Alliancesystem, der gav Frankrig Hegemoniet i denne Del af Europa, var Czekoslovakiet Kælebarnet, og dets Skæbne vil næppe opfordre de andre øst- og mellemeuropæiske Stater til at sætte alt for megen Lid til en Alliance med Frankrig. Og hvor højt mon Czekerne vil vurdere den nye Garanti, der bydes deres „Rumpfstaat“ som Erstatning for Statens Sønderlemmelse. Det vil være vanskeligt at tænke sig en virkningsfuldere Opfordring til mindre Stater om at søge Frelse i en Overenskomst med Tyskland end den engelsk-franske Tiltræden af *Hitlers* Ultimatum.

Og Tyskland, der intet kunde opnaa under sine svage demokratiske Regeringer, har nu faaet Bevis for, at det kan faa alt, hvad det peger paa, blot det er stærkt nok. Kan der tænkes et bedre Middel til at faa Tyskland til at opruste mere og kræve mere? Hvem vil standse Tysklands Krav efter dette?

Vi er godt paa Vej til Indførelse af „Førerprincippet blandt Nationerne“.

„Deutschland über alles!“

*

Det ser ud, som om Freden nu er sikret — og er den det ikke, bliver det i hvert Fald let at „lokalisere“ den.

Czekerne har faaet Valget mellem at lade deres Stat sønderlemme uden Krig og at gaa under i en Krig uden Haab om Sejr og uden Støtte fra deres Venner.

Freden er sikret — købt af England-Frankrig og betalt med Czekoslovaquiets Territorium.

Chamberlain faar sikkert Nobels Fredspris derfor, men det burde egentlig være *Hitler*, der fik den, for det er jo blot hans Ordre, *Chamberlain* har udført.

Offensivt Nr. 571.

15 Nov. 1937.

Vil Hitler by England 10 års våbenhvile i kolonispørsmålet?

mot at England går med på folke- avstemning i Østerrike og selv- styre for sudetertyskerne.

Fra Aftenpostens korrespondent.

London, 14. november.

Lord Halifax' Berlin-reise har i London gitt anledning til et utall av rykter og formodninger angående de punkter som forhandlingene skal omfatte. Det eneste sikre man vet er at utenriksminister Eden, som idag vendte tilbake fra Bryssel sammen med Lord Halifax har utarbeidet et memorandum til bruk for Lord Halifax under forhandlingene med Hitler og at Lord Halifax reiser onsdag.

Dette besøk sammen med de kommende britisk-italienske forhandlinger i Rom betegnes som det første skritt i Storbritanniens nye forsøk på å bilegge internasjonale motsetningsforhold i Europa, som statsminister Chamberlain sa i sin tale i Edinburgh fredag.

Det skal efter forlydende i første

rekke være statsminister Chamberlain, Sir John Simon, Sir Samuel Hoare og den britiske ambassadør i Berlin Sir Neville Henderson som har fått besøket istand. Andre regjeringsmedlemmer stiller sig skeptisk med hensyn til dets formålstjenlighet. Atter andre er indifferente og mener at besøket i hvert fall ikke kan skade.

Yorkshire Post, der som bekjent står Eden nær, beklager at meddelelsen om besøket kom ut på en slik måte at den måtte gi anledning til høist merkelige utlegninger både i London og Kontinentet. Ennu uheldigere vilde det være, skriver bladet, om det skulde fremkalle håb om en øieblikkelig diplomatisk aksjon efter besøket. Hensikten er nemlig bare å opnå et klart bilde av Hitlers aktuelle politikk.

Mens det igår blev påstått at

Forts. side 11, spalte 3.

opfatning stemmer også med de teorier Hitler selv har opstillet i «Min Kamp», og det er ingen grunn til å tro at han skulde ha forandret mening.

Hitler vil antagelig forsøke å overbevise Lord Halifax om, at en tysk strategisk autonomi innenfor Tsjekkoslovakia og kulturell sammenslutning med det tyske folk.

Hitler mener at en fri avstemning i Østerrike vil bety et naziregime i Wien, og at politisk autonomi for

bruk for skrapjernet i samme som før i år, og prisene er senket. Men England og Tyskland tre det. Tidligere i år var det ikke alltid så greit å få tonnasje skrapjern. Rederne foretrakk og annen last. Men stilstand i kornbefraktningen gav skrapje en chance som altså blev utnyttet. For å støtte på Laplatamark besluttet Trampshipping-komiteen i London 4. november å forby med desemberposisjon å gå i ba til Argentina og Uruguay, hvis ikke akkurat losset i Brasil. Fre blev forbudet utvidet til å gjelde alle tidsposisjoner.

Ukens rater.

	23/10	30/10	6/11	11/11
La Plata	29/6	30	30	
Australia	14/3	12/6	9	
Montreal	4/3	5	5	
Gulfen	4/6	4/7 1/2	4/6	
Saigon	46	45	41/3	
Dalny	45	43/9 (?)	40	
Filippinene	10 1/2	10 1/2	10.25	

INGENE

New York, 13. november
102% - 4% procent konv. mangler.
4% procent o. 104% - 4% procent

gsa til eget bruk og leiegårder til er-
 ere hversmessig bortleie.
 ste Aktiebygge og begrepsmessig
 sig bli å henvise til eneboliggrupper.
 De er en utvikling av eneboligen,
 sig for et kompleks av eneboliger å reg-
 ne, bygget i fellesskap av de mange
 som på grunn av forholdene ikke har
 anledning til å bygge hver sin ene-
 bolig adskilt fra de andre. I dette
 fellesskap ligger det intet sådant er-
 hvervsmessig økonomisk som i de al-
 mindelige leiegårder bygget til bort-
 leie av private erhvervsdrivende.
 Og den omstendighet at deltagerne
 på grunn av sitt store antall må or-
 ganisere seg i selskapsform, i andels-
 lag eller akkieselskap, gjør be-
 grepsmessig ingen forandring heri.
 Boligselskapene har ikke som for-
 mål å skaffe selskapet eller medlem-
 mene noen fortjeneste; de inkasse-

De bør dog ikke være til hinder
 i sammenslutningene
 res innskudd i forhold til de-
 deles på deltagerne i forhold til de-
 getsberegnete formue og inntekt for-
 etter eneboligprinsippet, idet byg-
 men og ligger de enkelte deltager-
 aktiebygger ser bort fra selskapsfor-
 man for eierne av et andels- eller
 nes derfor å være et billig krav at
 enn eieren av en enebolig. Det sy-
 stå skattemessig sett ugunstigere
 plets, et akkieselskap eller andelsbygg skal
 for at eierne av et eneboligkom-
 ikke sees å være noen rimelig grunn
 satte utvikling. Der kan da heller
 hemmende for aktiebyggenes fort-
 Disse forhold virker selsags-
 selskapet må erlegge.
 av de helt normale gjeldsavgifter som
 ekstre pr. år alene i skatte-
 tale mere enn 1/3 månedshusle-
 eierne av et aktiebygg vil måtte be-

(Fortsatt fra 1. side).

kolonispørsmålet ikke vilde bli be-
 rørt, opplyser Sunday Times idag at
 det vil bli et av hovedpunktene un-
 der forhandlingene. Det er første
 gang at dette spørsmål vil bli op-
 tatt til direkte drøftelse mellom de
 to stater.

I velunderrettede kretser i Lon-
 don er man fremdeles av den me-
 ning at Tyskland legger meget større
 vekt på en nærmere sammenslut-
 ning mellom riket og de tyske grup-
 per utenfor enn på koloniene. Denne
 oppfatning stemmer også med de te-
 orier Hitler selv har oppstillet i «Min
 Kamp», og det er ingen grunn til å
 tro at han skulde ha forandret me-
 ning.

Hitler vil antagelig forsøke å over-
 bevise Lord Halifax om, at en tysk
 ekspansjon mot sydøst ikke vil be-
 røre britiske interesser og at ekspan-
 sjonen vil bli gjennomført på en så
 moderat måte at risikoen for en
 europeisk krig skulde bli redusert til
 et minimum.

To av de tre millioner tyskere i
 Tsjekkoslovakia står på Henlein-
 partiets side i kravet om autonomi,
 et krav som utvilsomt støttes av
 Tyskland. Hvis dette krav skulde bli
 oppfylt og Tsjekkoslovakia oppgir alli-
 ansen med Russland, håber man, he-
 ter det, at Tyskland vil slå sig til ro
 for en tid fremover.

Det er nettop Hitlers syn på disse
 spørsmål Lord Halifax gjerne vil
 høre, uten selv å uttale sig.

Hvad der forøvrig bringes til torvs
 av gjetninger synes dels å være fri
 fantasi, dels prøveballonger opsendt
 fra tyske kretser i London.

Imidlertid påståes det at den
 britiske regjering skal ha mot-
 tatt informasjonen fra Berlin om
 at Hitler skulde være villig til å
 tilby Storbritannien en 10 års
 våbenstillstand i kolonispørsmå-
 let, mot at Storbritannien gir
 Tyskland frie hender i Mellem-
 Europa. Det vil si at Storbri-
 tannien ikke skulde intervenere,
 hvis Tyskland kunde fremtvinge
 frie valg eller en folkeavstem-
 ning i Østerrike. Heller ikke
 hvis Tyskland skulde forlange
 anerkjennelse av de tyske mino-
 riteters rettigheter i Tsjekkoslo-
 vakia, med andre ord at den ty-
 ske minoritet skulde ha admini-
 strativt autonomi innenfor
 Tsjekkoslovakia og kulturell
 sammenslutning med det tyske
 folk.

Hitler mener at en fri avstem-
 ning i Østerrike vil bety et naziregime
 i Wien, og at politisk autonomi for

tyskerne i Tsjekkoslovakia vil para-
 lysere Moskvas innflydelse i Prag.

Lord Halifax på sin side vil ifølge
 samme kilde gjøre det klart for
 Hitler at Storbritannien ikke er be-
 redt til å overdra til Tyskland noget
 som helst som det ikke fritt dispo-
 nerer over. Samtidig vil han betone
 det nære forhold mellom Storbri-
 tannien og Frankrike og den brit-
 iske regjeringens ønske om avsluttelse
 av en ny vestpakt som en garanti
 for sikkerhet og status quo i denne
 del av Europa, og endelig den brit-
 iske regjeringens tro på at alle inter-
 nasjonale problemer i Europa best
 kan drøftes innenfor Folkeforbun-
 dets ramme.

Denne fremstilling får stå for
 hvad den er verd. Utenriksminister
 Edens tale på nimbakskonferansen
 igår er i denne forbindelse ikke
 uten interesse. I anledning av det
 avvisende svar fra Japan uttalte
 han at den britiske regjering be-
 traktet respekt for inngåtte avtaler
 som det eneste varige grunnlag for
 freden — ikke nasjonale ambisjoner,
 allianser og ideologiske fraser. Men
 sa han, det betyr ikke at vi ikke vil
 gå med på visse forandringer før
 eller senere i visse områder. Ver-
 den er ikke statisk. Men disse for-
 andringer må ikke skje med makt-
 anvendelse. På basis av interna-
 sjonal lov vil den britiske regjering
 føre sin internasjonale politikk.

I Paris er Lord Halifax' besøk i
 Tyskland utlagt dels som den brit-
 iske regjeringens forsøk på å finne nye
 metoder til løsning av de interna-

sjonale problemer, dels som et fo-
 søk på å stimulere den britiske op-
 nion, som efterhånden er blitt i
 pessimistisk.

Av den tyske presses kommenta-
 rer idag har man i London fått de
 inntrykk at visse nazikretser, deri
 blandt nogen av Hitlers nærmest
 rådgivere, ikke ønsker Lord Halifax
 besøk allerede nu. I London ha
 man imidlertid ikke mottatt noen
 antydning fra den tyske regjering
 om at man ønsker en utsettelse.

Det betones også at Lord Halifax
 ikke skal føre direkte forhandlingene
 men bare undersøke mulighetene
 angående en gjensidig forståelse.

Med hensyn til de bebudede for-
 handlinger mellom britiske og ita-
 lienske statsmenn er man idag tem-
 melig pessimistisk, og Daily Tele-
 graphs diplomatiske medarbeider
 skriver at de fortsatte utilfredsstil-
 lende forhold i Spania gjør det van-
 skelig å begynne disse forhandlin-
 ger.

Naturium Nr. 264
15 Nov. 1937.

Engelsk røst om Tysklands kolonikrav.

Det berømte engelske økonomiske tidsskrift *The Economist* offentliggjør i sitt siste nummer et inserat fra lesekretsen angående Tysklands kolonikrav, som er særlig bemerkelsesverdig fordi det nevnte tidsskrift med sin frihandelsvennlige innstilling hittil har stått avventende, kanskje til og med fiendtlig, overfor begivenhetene i Tyskland. Innsenderen, mr. T. G. G. Powell, henviser til at president Wilsons berømte budskap av 11. februar 1918, som uten noen innskrenkning blev antatt av de allierte som grunnlag for fredsbetingelsene, inneholdt den grunnsetning at territoriale avståelser bare skulde tilstedes med hele den siviliserte verdens samtykke. Wilson har dessuten gått helt inn for riksdagens beslutning om en fredsavtale, hvor det bl. a. heter at tvangsavståelser av områder såvel som politiske, økonomiske eller finansielle tvangsmidler ikke er forenlig med en forståelsesfull fred og en varig forsoning. Wilsons uttrykkelige tilslutning til disse av den daværende tyske regjering opsatte grunnsetninger, må bli å anse som en del av de betingelser Tyskland nedla våbnene på.

Forfatteren av inseratet er av den opfatning at det er mere på grunn av manglende kjennskap til disse kjensgjerninger enn direkte ond tro at disse tilsagn overfor Tyskland enda ikke er blitt opfylt. Han antyder videre at det sårer Tysklands ære å ikke ha kolonier likesom det som en sikker forutsetning for verdensfreden hindrer den moralske avrustning. Innsenderen understreker videre det sted i R. J. Woodward og Paul Chadburns bok «Vår tids historie» hvor det heter: «Det vilde være latterlig å slutte at det ikke skulde gjøres noen innrømmelser i kolonispørsmålet før Tyskland hadde endret sin holdning. Det er i virkeligheten denne opfatning som bevirker den økende uro omkring i verden. Det vilde være en forbryderisk dumhet å behandle et folk på 60 millioner mennesker som en pariakaste.» Mr. Powell tilføier til slutt: «Vi, som nasjon, kunde i det minste befri oss for den skamplett som uvilkårlig hefter ved enhver som undlater å opfylle et gitt tilsagn. For vi er i den stilling at vi når som helst kan opfylle vårt løfte hvad angår de tyske kolonier som er overgitt England som mandater.»

Berliner Tageblatt n. 242/243
26 Mai 1938.

„Ein Pakt Berlin-London bannt den drohenden Krieg“

Rothermere in „Daily Mail“: Rückgabe der Kolonien ein billiger Preis

Drahtmeldung unseres Korrespondenten

△ LONDON, 25. Mai.

Unter der Ueberschrift „Ein englisch-deutscher Pakt bedeutet Frieden“ veröffentlicht Lord Rothermere in der „Daily Mail“ einen Artikel, in dem er sich zunächst sehr eingehend mit der Forderung Deutschlands nach Wiedergutmachung des kolonialen Unrechts beschäftigt.

„Für uns, die wir der befriedigten, ja vielleicht übersättigten Gruppe angehören, würde es eine grosse Erleichterung bedeuten, wenn die unbefriedigten Nationen die Dinge so hinnähmen, wie sie sind. Das werden sie aber niemals tun, ohne den Versuch gemacht zu haben, die Situation mit dem vollen Einsatz ihrer urtheinflössenden Macht zu ändern. Dies ist der grosse Umriss der Wolke, die über Europa hängt. Ihre höchste elektrische Ladung erreicht diese Wolke im Augenblick in den Beziehungen zwischen Grossbritannien und Deutschland. Kann die wachsende Häufung gegensätzlicher Energien auf ungefährliche Weise entladen werden, so ist die Gefahr beschworen. Andernfalls werden die Blitze eines Krieges aufs neue die gemeinsame Zivilisation zerstören. Ist es möglich, die Spannung auszugleichen? Ich persönlich glaube daran.“

Lord Rothermere erklärt sich dann als ausgesprochenen Pragmatiker, d. h. als Realpolitiker, und fragt, ob die bisherigen hochtönenden Phrasen und Beschwörungen von „kollektiver Sicherheit“ und „Unverletzlichkeit der Verträge“ irgendetwas gefruchtet hätten. Indem er sie ad absurdum führt, schlägt er seinerseits einen Pakt mit Deutschland vor, von dem er überzeugt ist, dass er „funktionieren“ werde. Insbesondere weist er den Einwand zurück, als ob eine Annäherung an Deutschland eine Untreue Frankreich gegenüber bedeuten würde. Im Gegenteil: sei es erst einmal zu einer festen Verständigung zwischen Grossbritannien und Deutschland gekommen, so würden die Franzosen unbesorgt die Maginot-Linie schleifen können. Lord Rothermere kommt

dann allerdings zu der bedenklichen, das Wesen und die Ziele der deutsch-italienischen Zusammenarbeit völlig verkennenden Formulierung: die Achse Rom-Berlin bilde den Schlüsselpunkt eines zukünftigen Krieges in Europa; eine Achse London-Berlin würde eine feste Grundlage für den Frieden Europas sein.

(Fortsetzung auf Seite 2)

Duce über Locarno, Donau, Spanien Ausgleich Rom-London, ein beiderseitiges Interesse

BRÜSSEL, 25. Mai. (DNB)

Die Zeitung „Le Vingtième Siècle“ beginnt am Dienstag mit einer Untersuchung über das neue Italien. Die Aufsätze werden mit Erklärungen des italienischen Regierungschefs eingeleitet. Die neue diplomatische Stellung Belgiens habe, so erklärte Mussolini dabei, das Problem des Friedens in Westeuropa gelöst. Der belgische König habe sich als ein Staatschef gezeigt, der sich der wirklichen Interessen seines Landes bewusst sei. Italien sei bereit, alle seine Garantieverpflichtungen zu erneuern unter der Bedingung, dass der Geist und die Struktur des früheren Locarno-Vertrages erhalten blieben. Er, Mussolini, könne versichern, dass Belgien ebenso wenig wie Frankreich von seiten Deutschlands etwas zu befürchten habe. Was den Frieden im Donaugebiet und im Osten angehe, so sei es höchste Zeit, dass man seine Sicherung den in erster Linie Interessierten überlasse. Es sei folgerichtig, dass Italien und Deutschland ihre guten Dienste zu diesem Unternehmen hergegeben hätten. Die Donau sei zu einem Teile ein deutscher Handelsweg gewesen. Italien habe gemeinsame Grenzen mit Jugoslawien, Albanien, Griechenland. Er lege dem Belgrader Abkommen den grössten Wert bei. Solange das spanische Problem nicht gelöst sei, bleibe der Friede gefährdet. Mussolini schloss mit der Erklärung, es liege im gemeinsamen Interesse Italiens und Englands, sich zu verständigen.

is eingetroffen en Gast – Neue Pavillons eröffnet

er Korrespondenten

mit diesem interessanten Gast. „Er ist ein Mann“, schreibt „Paris Soir“, „der unter dem Anschein impulsiver Handlungen seinen Weg geht. Im Laufe einer privaten Unterhaltung oder eines Presseempfanges wirft er kühne Ideen in die Debatte, die nicht seine wirklichen Positionen wiedergeben, sondern vielmehr eine Saat darstellen, die er in den Geist seiner Zuhörer ausstreuen wünscht. Eine Sache ist jedenfalls sicher: er gilt heute

Der kaiserliche Tagblatt
26 Mai 1938.

Generalbundestag vorwärt.

Die im November 1936 verurteilten jugendlichen Deutschen gehörten den aufgelösten Jugendorganisationen „OS Wanderbund Kattowitz“, „Tarnowitzer Wanderbund“ und der „Jugendgruppe Radzionkau des Verbandes deutscher Katholiken in Polen“ an. Der Prozess endete seinerzeit mit der Verurteilung von 27 deutschen Jugendlichen zu Gefängnisstrafen von acht Monaten bis zu 2½ Jahren. Sieben Angeklagte im Alter von 15 bis 17 Jahren wurden zur Verbringung in eine Erziehungsanstalt verurteilt. Diese Urteile sind noch nicht rechtskräftig, da sämtliche Verurteilte Berufung eingelegt haben.

In dem neuen Deutschumsprozess war das Vorliegen der Geheimbündelei, wie schon damals, darin erblickt, dass der „OS Wanderbund Kattowitz“ und der „Tarnowitzer Wanderbund“ vor ihrer Auflösung untereinander organisatorische Verbindungen gehabt hätten. Unter den 38 Angeklagten befinden sich 15 Mädchen, und 15 Angeklagte haben das 16. Lebensjahr noch nicht überschritten. Zur Verhandlung waren 26 Angeklagte erschienen. Gegen die übrigen wurde das Verfahren abgetrennt und gegen mehrere Angeklagte, soweit sie volljährig sind, Steckbriefe erlassen. Die Montag-Verhandlung war ausschliesslich der Vernehmung der Angeklagten vorbehalten. Die Beschuldigten sagten übereinstim-

Sudetendeutsche in fordern Anerken

Arbeiter und Hüttenbesitzer vere

GABLOX

30 000 Glasarbeiter und Glashüttenbesitzer deutschen und tschechischen Glasindustrie Tannwald, Eisenbrod und Turnau sind am 1. getreten, weil die tschechoslowakische Regie Erkennung der Glasindustrie als handwerklich gelehnt hat. Diese Anerkennung ist eine 1 der gesamten Glasindustrie und wird von de von der Unternehmerschaft einmütig zum S lautere Konkurrenz von Aussenseitern gefor ware dem guten Ruf der Qualitätsware sehr Preise sehr gedrückt hat. Da ohne die A Schutz der Handwerksmässigkeit den Unte höhung der abgesunkenen Löhne nicht möglic und Unternehmerschaft jetzt gemeinsam in der durch die Erlangung der Anerkennung als H die Grundlage einer Lohnerhöhung zu schaffer

Der Preis für den Frieden

Fortsetzung der Erklärungen Lord Rothermeres

Er stellt dann fest, dass eine Neuverteilung der afrikanischen Gebiete der verhältnismässig sehr wohlfeile Preis für eine Verständigung mit Deutschland sei. Indem er ausdrücklich die Unehrlichkeit der Begründung des Raubes der deutschen Kolonien feststellt, appelliert er an alle Mächte, die an der Verteilung des früheren deutschen Kolonialbesitzes in Afrika beteiligt gewesen sind, sich über eine Wiedererstattung der fraglichen Gebiete an Deutschland zu einigen. Er gibt der Ueberzeugung Ausdruck, es sei töricht, zu glauben, Grossbritannien und Frankreich könnten vereint Deutschland und Italien unter Druck halten. Hätten denn die vereinten Proteste Grossbritanniens und Frankreichs die Aufrechterhaltung der Wiederbesetzung der Rheinlande (durch Deutschland) verhindern oder die Eroberung Aethiopiens auch nur um einen einzigen Tag verzögern können?

Er rechnet dann mit jenen Leuten ab, die den Engländern die Vorstellung beizubringen versuchen, Hitler sei eine Art Ungeheuer in Menschengestalt. Er weist nach, wie völlig unerheblich die Verluste an Menschenleben gewesen sind, die die völlige Umwälzung der inneren politischen Struktur Deutschlands kostete. Lächerlich sei es auch, Hitler als einen „Abenteurer“ zu bezeichnen. Hitler selbst habe ihm entgegengehalten, dass „das britische Weltreich in hohem Masse von Abenteurern aufgebaut worden“ sei. Im übrigen sei es nicht Sache Englands, dem deutschen Volk vorzuschreiben, welche Art von Männern es sich zu Führern wähle. Wichtiger sei es, die Gründe auszuschalten, die Gegensätze hervorbrächten zwischen zwei verwandten Nationen, deren einzelne Mitglieder, wenn sie sich begegnen, instinktiv eine gegenseitige Wertschätzung füreinander empfinden.

„Am sichersten wird“, so schliesst Lord Rothermere, „der Erfolg sein, wenn wir das Hauptproblem zuerst angreifen und Deutschland wenigstens einige seiner verlorenen afrikanischen Gebiete wiedergeben. Bleibt dies ungetan, und die furchtbare Explosion, die jetzt Europa bedroht, kommt zum Ausbruch — wie bitter werden wir dann bedauern, es versäumt zu haben, sie für einen so geringen Preis abzuwenden!“

den. Es bleibe nur noch wenig zu tun überbarungen für eine Koordinierung der Luft-1 kräfte in den Dominions und in England sove heitlichung der Ausbildung und Ausrüstung ferti als Waffen und Rüstungen wäre es aber noch, w Nationen gute Manieren, ein faires Verhalten u Berücksichtigung des Standpunktes anderer Nat

Das Sandeschak-St Hafenfreizone für die Türkei in /

Drahtmeldung unseres Korres

#

Im vergangenen Dezember hatte der B zwischen Frankreich und der Türkei über Provinz von Alexandrette zu behandeln, der Unabhängigkeit die Türkei verlangt hatte. Nach handlungen kam zwischen beiden Regierungen zustande, und der Rat beauftragte einen ausschuss, auf der Grundlage dieser Verstärk über die künftige internationale Stellung dieses Grundgesetz für die Regelung seiner inneren auszuarbeiten. Dieser Entwurf liegt nunmehr Rate während der gegenwärtigen Tagung geneh

'Nadernieu' m: 32.
8 Feb. 1938.

Kloke ord fra England om det tyske kolonikrav

Sterk støtte i Manchester Guardian

London, 6. februar.

Under overskriften «Koloni-revisjon» skriver Manchester Guardian idag om kolonispørsmålet bl. a.:

Rikskansler Hitler har erklært at kravet om kolonier for det tett befolkde Tyskland helt naturlig stadig vil bli fremmet påny. Under disse omstendigheter er det ikke annet å gjøre for den britiske regjering og for andre tenkende mennesker enn å drøfte dette spørsmål åpent og treffe en avgjørelse med hensyn til det svar som skal gis.

Mandatsystemet, fortsetter avisen, var i og for sig et stort fremskritt. Det bidrog imidlertid til å skjule den kjensgjerning at to eller tre stormakter som alle var hårdkokte imperialister, som be-

lønning for seieren puttet en annen stormakts kolonier i lommen.

Som følge av dette er vi idag ikke helt klar over om vi er gått fremover eller bakover. Hvis resultatet bare har bestått i det at Storbritannia og Frankrike har beriket sine veldige besiddelser på bekostning av Tysklands, da kan Tyskland med god rett forlange at dets kolonier blir levert tilbake. Så lenge den britiske og den franske regjering ikke begynner å overveie hvad som skal gjøres for å utvide mandatsprinsippet til alle deres kolonier, for å avskaffe alle økonomiske skranker og for å stille mandatområdene til en internasjonal forvaltnings rådighet, så lenge vil det bli overordentlig vanskelig å motsette sig Tysklands krav. Det finnes ingen «rett» til kolonier, men hvis vi allikevel benytter oss av dette ut-

slitte uttrykk, har Tyskland like stor rett som Storbritannia. Hvis kolonier er til nytte for oss, så er de det også for Tyskland. Hvis de ikke er til nytte for Tyskland, er de det heller ikke for oss.

Så lenge Storbritannia ikke er villig til å gi avkall på noen av sine koloniale forrettigheter i verdenssamfundets interesse, skriver bladet videre, har det ikke noe som helst moralsk argument som det kan sette mot Tysklands krav.

Til slutt minner Manchester Guardian om at Tyskland ikke er det eneste land som krever kolonier. Japan og Italia har allerede tilegnet sig områder, og vil en vakker dag kreve mere. Også Polen har allerede sin kolonifor- ening som skal drive kravet om kolonier videre.

Aftenposten nr. 580
13. Nov. 1936.

Bort fra Versailles.

Den tyske riksregjering har ilørdags sagt sig løs fra de bestemmelser i Versailles-traktaten som gjelder internasjonaliseringen av tyske elver og vannløp, og fra de internasjonale regler som er bygget på disse bestemmelser.

De bestemmes det her dreier sig om gjelder Elben, Oder, Njemen, Donau og Rhinen, forsåvidt de faller innenfor Tysklands grenser samt Kielerkanalen. Disse elver blev ved Versaillesfreden stillet under styre av internasjonale kommisjoner — visstnok efter mønster av den internasjonale Donaukommisjon, som kom i stand ved Pariserfreden i 1856, efter Krim-krigen.

Donaukommisjonen har i sin levetid gjort adskillig nytte; men det er visst tvilsomt om det samme kan sies om de kommisjoner som skulde overvåke internasjonaliseringen av det tyske flodsystem. De bestemmelser som skapte dem var nu engang rettet mot Tyskland, og det ergret tyskerne. De har da nu gjort sig fri også for dette ledd i den forhatte Versaillestraktat. Det er et nytt skritt på Tysklands vei til gjenerhvervelse av suvereniteten over sitt eget område.

Tysklands beslutning betegnes i Berlin som et rent politisk skritt. Skibsfarten på de tyske elver skal

fremdeles stå åpen for alle stater som lever i fred med Tyskland, og de frihavner som f. eks. Tsjekkoslovakia har i Hamburg og Stettin vil fortsette å bestå, heter det.

Telegrammer fra Paris sier at den franske regjering ennå ikke har fastslått sin holdning til Tysklands opsigelse av bestemmelsen om elvene; men der tales om en felles henvendelse til Tyskland fra de interesserte makters side. Excelsior mener at man vil spørre Tyskland om hvad det nu akter å gjøre.

Skulde denne forespørsel bli til virkelighet vil den formodentlig komme til å dele skjebne med det britiske spørreskjema til Tyskland i anledning av Rhinlandbesettelsen. Det er til dato ubesvaret.

Det er idag klart for alle at Tyskland fortsetter sin vei bort fra Versailles. Der er nu ikke stort mere igjen av Versaillestraktaten enn de territoriale bestemmelser, som direkte kan opprettholdes med seierherrestatenes våbenmakt.

Det var den utvikling som måtte forutsettes allerede da Versailles-traktaten blev til i 1919: Det kan nu engang ikke nytte å ville pålegge et stort og selvbevisst folk slike bånd som dem man dengang prøvet å baste og binde Tyskland med. Det er å handle mot naturen. Ulyk-

ken var vel at Versaillesfreden i stor utstrekning var et verk av amatører. Om diplomatene av den gamle skole hadde fått råde var produktet sikkert blitt noget mindre monstrøst. Men det berømte «åpne diplomati», som først skulde lytte til folkestemningen og deretter avgjøre nasjonenes skjebne, det måtte gå bet på den svære opgave som forelå. Det hadde i virkeligheten ingen forutsetninger for å kunne løse den. Den var i så måte dystert gripende i all sin respektløshet, hin berømte franske karikatur, som viste «de fire store», Wilson, Lloyd George, Clemenceau og Orlando, fortvilet grublende over Europakartet: Wilson liggende på maven på gulvet med en blyant i munnen, og Clemenceau på alle fire. Av disse menn var vel Orlando den eneste som hadde noget virkelig begrep om statskunst og diplomati — men han var den som hadde minst innflydelse!

Og så gikk det som det måtte gå. Versaillestraktaten er idag allerede en ruin — og Tyskland vil neppe hvile før der ikke er sten tilbake på sten av den.

KRIGSFAREN i Europa.

Av WICKHAM STEED.

Mr. Wickham Steed, den kjente engelske skribent og tidligere redaktør av „Times“ har skrevet følgende artikkel for „Tidens Tegn“ og „North American Newspaper Alliance“, hvori han kommenterer den tale oberst Lindbergh holdt i Berlin 23. juli og gir en utredning av den politiske situasjon i Europa.

I alle de engelske kretser som jeg i denne tid har vært i kontakt med, råder det bare en mening om oberst Lindberghs tale i Berlin forleden. Hans modige og sanne ord har gjort et dypt inntrykk og man er av den opfatning at han har gjort ikke bare Europa, men hele verden en verdifull tjeneste ved å synge ut. I virkeligheten står vi etter min mening nu oppe i den mest alvorlige europeiske krise siden 1914, men hvor mange er vel opmerksom på det? Det store flertall aner lite og intet om de farer som direkte og indirekte truer freden. Den engelske krigsminister mr. Duff Cooper uttalte nylig: Det er enhver myndighets plikt å skremme folket ut av deres villfarelse. — Men hvilken kritikk blir ikke rettet mot ham i den anledning?

Lindberghs uttalelse: „Efterhvert som jeg har reist i Europa har jeg mer og mer fått klarhet over hvor alvorlig den situasjon er som vi er stillet overfor,“ er helt korrekt. Og det er hans store fortjeneste å ha understreket dette nettop i Berlin.

Mange engelskmenn går og innbiller sig at selv om England skulde bli revet med i „den neste krig“, så skulde det allikevel være tilstrekkelig tid til når så langt kom å få frem de nødvendige tropper slik at man skulde kunne komme gjennom affaren på noenlunde tilsvarende måte som i forrige verdenskrig. Den opfatning deles imidlertid ikke av folk som har rede på forholdene — våre luftfartsmyndigheter for eksempel. De vet at i det øieblikk det bryter løs, blir det bare tale om minutter og det uten at det er sagt fra på forhånd. Den chance man i så tilfelle har til å slå tilbake for eksempel en fiendtlig lufteskadde, utstyrt med granater og gassbomber er ikke særlig stor.

Det er nettop dette forhold Lindbergh er inne på når han taler om at vi må finne frem til en ny form for sikkerhet mot angrep bygget på fornuft og forstand, men ikke på makt. Hvad Lindbergh derimot ikke kunde opplyse sine tilhørere om var på hvilken måte man skulde

land er opmerksom på dette forhold. Alvorligheten i den nuværende krise reiser delvis tvil om hvorvidt man skal innrømme England den tid som trenges.

Det er unødvendig å smykke sine ord. Millioner av engelskmenn føler fortsatt at Hoare-Lavals optreden overfor Nasjonenes Forbund i desember ifjor betydde at den engelske regjering sviktet sin opgave da det gjaldt å optre mot Mussolinis trusler. Det efterfølgende sammenbrudd av Etiopias forsvar overfor de italienske gassangrep og sluttelig Englands lederstilling da det gjaldt veien bort fra sanksjonene, har i den grad svekket Storbritannias innflytelse på fredsarbeidet, at de makter i Europa som er motstandere av krig føler sig både desorienterte og motløse.

Det direkte resultat av Frankrikes avstandtagen fra England og Nasjonenes Forbund etter at Sir Samuel Hoare av opinionen var tvunget ut av regjeringen, var Hitlers besettelse av Rhinland. De direkte resultat av at England gikk i spissen da det gjaldt sanksjonenes ophevelse var Greisers pakenese ad Geneve. Istedenfor å handle i Danzig, overlater Nasjonenes Forbund det hele til Polen som synes rede til å tillate Hitler å knuse den anti-nasjonalistiske minoritet i fristaten. Det synes å trekke mot tysk kontroll i Østersjøområdet og man må i alt se en tydelig tilkjennegivelse overfor alle tyskerne utenfor selve Tyskland at Hitler er deres hersker. Den tyske minoritet

i Tsjekkoslovakiet har allerede trukket denne slutning, mens tysk-østerrikerne tilslutning setter Hitler istand til med Mussolinis sanksjon å gjøre sin innflytelse gjeldende i Østerrike.

Hvad ligger så bak Mussolinis samtykke. Opagiterte tyskere forteller mig at man allerede har nådd frem til en forståelse mellom Berlin og Roma hvorefter Hitler så snart han er klar — muligens alt når de olympiske leker er ferdig, vil gå til aksjon i Østersjøområdet eller mot Tsjekkoslovakiet og Ukraine, mens Mussolini vil gå iver mot Storbritannia i Middelhavet og Nordøst-Afrika. Jeg tar ikke si hvor godt eller hvor dårlig denne påstand er begrunnet. Jeg vet bare at Mussolini arbeider i feberaktig hast med Italias rustning, spesielt hvad undervannsbåter og luftvåpenet angår og at italienske eiere av britiske verdipapirer har fått beskjed om hurtigst å skille sig av med dem til fordel for amerikanske verdipapirer. Andre kilder gjør mig opmerksom på at Hitlers neste skritt like sannsynlig vil bli rettet mot Danmark i den hensikt å sikre fullstendig tysk kontroll over adgangen til Østersjøen slik at man kan stenge ute Englands krigsmakt til sjøs. Skulde England forsøke å hindre en slik aksjon gjennom en effektiv støtte til Danmark, vil Hitler ikke vlke tilbake for et hurtig angrep mot England samtidig som Mussolini tar offensiven i Middelhavet.

Wickham Steed.

er av den oppfatning at han har gjort ikke bare Europa, men hele verden en verdifull tjeneste ved å synge ut. I virkeligheten står vi etter min mening nu oppe i den mest alvorlige europeiske krise siden 1914, men hvor mange er vel opmerksom på det? Det store flertall aner lite og intet om de farer som direkte og indirekte truer freden. Den engelske krigsminister mr. Duff Cooper uttalte nylig: Det er enhver myndighets plikt å skremme folket ut av deres villfarelse. — Men hvilken kritikk blir ikke rettet mot ham i den anledning?

Lindberghs uttalelse: „Efterhvert som jeg har reist i Europa har jeg mer og mer fått klarhet over hvor alvorlig den situasjon er som vi er stillet overfor,” er helt korrekt. Og det er hans store fortjeneste å ha understreket dette mettop i Berlin.

Mange engelskmenn går og innbiller sig at selv om England skulde bli revet med i „den neste krig”, så skulde det allikevel være tilstrekkelig tid til når så langt kom å få frem de nødvendige tropper slik at man skulde kunne komme gjennom affæren på noenlunde tilsvarende måte som i forrige verdenskrig. Den opfatning deles imidlertid ikke av folk som har rede på forholdene — våre luftfartsmyndigheter for eksempel. De vet at i det øieblikk det bryter løs, blir det bare tale om minutter og det uten at det er sagt fra på forhånd. Den chance man i så tilfelle har til å slå tilbake for eksempel en fiendtlig lufteskadre, utstyrt med granater og gassbomber er ikke særlig stor.

Det er nettopp dette forhold Lindbergh er inne på når han taler om at vi må finne frem til en ny form for sikkerhet mot angrep bygget på fornuft og forståelse, men ikke på makt. Hvad Lindbergh derimot ikke kunde opplyse sine tilhørere om var på hvilken måte man skulde finne frem til en slik ny orientering, for det er et uløst problem som mange kloke hoder i Europas fredselskende lande forgjeves har brutt sine hjerner med. Men han understreker at vi har latt oss rive med av luftfartens tempo på det militære område, men samtidig har vi fjernet hvad det i forgangne tider var det beste forsvarsvåben — tiden.

Europa idag er delt i to leire, nasjoner som hater og frykter krig mot nasjoner som lar den inngå som en nødvendig del av fedrelandsfølelsen og fedrelandskjærligheten. England har til nu ikke sluttet sig til noen av disse grupper, men kunde nasjonen opnå tilstrekkelig tid vilde den sikkert med avgjørende vekt slutte sig til anti-krigsgruppen. Og de krigselskende

sluttelig Englands lederstilling da det gjaldt veien bort fra sanksjonene, har i den grad svekket Storbritannias innflytelse på fredsarbeidet, at de makter i Europa som er motstandere av krig føler sig både desorienterte og motløse.

Det direkte resultat av Frankrikes avstandtagen fra England og Nasjonenes Forbund etter at Sir Samuel Hoare av opinionen var tvunget ut av regjeringen, var Hitlers besettelse av Rhinland. De direkte resultat av at England gikk i spissen da det gjaldt sanksjonenes ophevelse var Greisers pekenese ad Geneve. Istedenfor å handle i Danzig, overlater Nasjonenes Forbund det hele til Polen som synes rede til å tillate Hitler å knuse den anti-nasjonalistiske minoritet i fristaten. Det synes å trekke mot tysk kontroll i Østersjøområdet og man må i alt se en tydelig tilkjenne-givelse overfor alle tyskerne utenfor selve Tyskland at Hitler er deres hersker. Den tyske minoritet

Ukraine, mens Mussolini vil gå over mot Storbritannia i Middelhavet og Nordøst-Afrika. Jeg tør ikke si hvor godt eller hvor dårlig denne påstand er begrunnet. Jeg vet bare at Mussolini arbeider i feberaktig hast med Italias rustning, spesielt hvad undervannsbåter og luftvåpenet angår og at italienske eiere av britiske verdipapirer har fått beskjed om hurtigst å skille sig av med dem til fordel for amerikanske verdipapirer. Andre kilder gjør mig opmerksom på at Hitlers neste skritt like sannsynlig vil bli rettet mot Danmark i den hensikt å sikre fullstendig tysk kontroll over adgangen til Østersjøen slik at man kan stenge ute Englands krigsmakt til sjøs. Skulde England forsøke å hindre en slik aksjon gjennom en effektiv støtte til Danmark, vil Hitler ikke vike tilbake for et hurtig angrep mot England samtidig som Mussolini tar offensiven i Middelhavet.

Wicham Steed.

Aftenposten nr. 383
28 juli 1936.

England opgir overenskomsten om støtteaksjon i Middelhavet.

Eden håber at den planlagte femmaktskonferanse skal bringe en almindelig europeisk ordning.

Men ennå er det mange vanskeligheter å rydde bort.

London, 27. juli.

Den utenrikspolitiske debatt i underhuset begynte med en tale av utenriksminister Eden. Han begynte med å si, at den viktigste faktor i den internasjonale situasjon er den planlagte konferanse av de fem Locarno-makter Tyskland, Frankrike, Belgien, Italia og Storbritannien. Han nevnte det britisk-fransk-belgiske møte i London, som besluttet å få Tyskland og Italia til å delta i den planlagte fem-maktskonferanse, og fortsatte så: Hvad fremtiden angår, må jeg komme med en advarsel. Den forberedende fase er avsluttet. Hvis våre innbydelser blir akseptert vil de fem makter stort sett være enig om målet, men det gjenstår meget arbeide og mange vanskeligheter før vi blir enig om midlene til å nå dette mål.

Om Dardanellerkonferansen sa han, at den viktigste lære vi kan trekke av den er at man kan nå frem til langt mere tilfredsstillende resultater for alle parter hvis man reviderer traktater efter forhandling og avtale enn hvis man simpelthen bryter traktater eller foretar en ensidig aksjon.

Sikkerhetsgarantiene mot Italia opgis.

Utenriksministeren kom derefter inn på sikkerhetsgarantiene i Middelhavet i forbindelse med gjennomførelsen av sanksjonene mot Italia. Han nevnte Italias forsikring til Jugoslavia, Hellas og Tyrkiet om, at Italia nu betrakter sanksjons-kapitlet som definitivt ferdig, og tilføjet:

De oplysninger jeg her har gitt berettiger oss fullt ut til å trekke den slutning at den situasjon som gjorde våre forsikringer til de nevnte land ønskelig, ikke lenger består. Jeg er derfor glad over å kunne erkjenne og meddele at det efter den britiske regjeringens opfatning ikke lenger er nødvendig å fortsette med å ha disse forsikringer stående ved makt.

Ingen intervensjon i Spania.

Eden kom inn på situasjonen i Spania og uttalte at både den britiske regjering og underhuset har mottatt meldingene om den ulykkelige situasjon i Spania med den dybeste beklagelse. På grunn av situasjonen fant jeg det påkrevet å telegrafere direkte til den spanske utenriksminister lørdag angående beskyttelsen av britiske borgere i Madrid. I henhold til de siste meldinger har de utenlandske legasjoner i Madrid satt sig i forbindelse med regjeringen gjennom Chiles diplomatiske representant, som er det diplomatiske korps

Utenriksminister Eden: Vi har ikke rettet nogen henstilling av den art til den franske regjering, absolutt ingen.

Helen Wilkinson, Arbeiderpartiet, spør om den britiske regjering har fått nogen forestillinger fra den spanske regjering i anledning av nogen våbentransporter fra Italia til Spania over Portugal.

Eden: Så vidt jeg vet, har vi ikke fått nogen forestillinger av denne art.

Engstelse for Danzig-problemet.

Utenriksministeren gikk derefter over til å behandle Danzig-problemet. Vi ser ikke uten engstelse på situasjonen, sa han. Folkeforbundets råd har gjentatte ganger gitt uttrykk for at overkommissær Lester efter rådets mening har utført sin plikt på en udmerket måte, og at han har innlagt sig store fortjenester og har vunnet rådets hele og fulle tillit. Hvilken politisk opfatning man enn kan ha om hans stilling, er jeg sikker på at alle vil være enig med mig når jeg sier at Lester fortjener å bli behandlet med høflighet (bifall).

England villig til friere fordeling av råvarer, men ikke til revisjon av mandater.

Angående spørsmålet om en eventuell reform av Folkeforbundet sa Eden, at regjeringen ikke bare beskjeftiger sig med forbundets fremtid og ide, men også med rent praktiske problemer. Nettop nu gjør vi forsøk på å få løst de problemer som reiser sig for Europa.

Den britiske regjering er forøvrig rede til å drøfte på en hvilken som helst konferanse under Folkeforbundets auspiser om det er nødvendig eller ønskelig å treffe avtaler som gir fremmede makter en friere adgang til råvarer fra kolonier eller mandatområder. Dette spørsmål kunde godt tas op til behandling på delegeretforsamlingen i september.

Men når det gjelder spørsmålet om å overføre mandatområder fra et land til et annet, vil jeg si at det berører alle mandatstater. Vi har ikke drøftet saken med dem, men vi vil si for vår del at spørsmålet om å overføre et hvilket som helst mandatområde til et annet land undgæelig vilde reise alvorlige vanskeligheter både av moralsk, politisk og juridisk art, og den britiske regjering innrømmer åpent at den ikke har kunnet finne nogen løsning på dem.

Den britiske regjering håber derfor at man for øieblikket ikke på noget hold vil nære ønske om å

å støtte enhver stat som var offer for et angrep ikke bare med økonomiske og finansielle sanksjoner, men også militære sanksjoner, vilde dette vårt problem for en stor del være løst. Foreløbig er det imidlertid ikke mulig å realisere dette ideal, sa utenriksministeren, og han forsvarte den britiske oprustningspolitikk.

Vi lever i et Europa, hvor den frie opinion er praktisk talt borte og hvor en finner ytterliggående tendenser som sikkert ingen her i underhuset har nogen sympati for. For vi har pressefrihet og ytringsfrihet, og vi vil bevare friheten. Men da har vi et stort ansvar. Vi må vise rettsinn og handle klokt og med måtehold, sluttet han.

London, 27. juli.

Den utenrikspolitiske debatt i underhuset begynte med en tale av utenriksminister Eden. Han begynte med å si, at den viktigste faktor i den internasjonale situasjon er den planlagte konferanse av de fem Locarno-makter Tyskland, Frankrike, Belgien, Italia og Storbritannien. Han nevnte det britisk-fransk-belgiske møte i London, som besluttet å få Tyskland og Italia til å delta i den planlagte fem-maktskonferanse, og fortsatte så: Hvad fremtiden angår, må jeg komme med en advarsel. Den forberedende fase er avsluttet. Hvis våre innbydelser blir akseptert vil de fem makter stort sett være enig om målet, men det gjenstår meget arbeide og mange vanskeligheter før vi blir enig om midlene til å nå dette mål.

Om Dardanellerkonferansen sa han, at den viktigste lære vi kan trekke av den er at man kan nå frem til langt mere tilfredsstillende resultater for alle parter hvis man reviderer traktater efter forhandlinger og avtale enn hvis man simpelthen bryter traktater eller foretar en ensidig aksjon.

Sikkerhetsgarantiene mot Italia opgis.

Utenriksministeren kom derefter inn på sikkerhetsgarantiene i Middelhavet i forbindelse med gjenneførelsen av sanksjonene mot Italia. Han nevnte Italias forsikring til Jugoslavia, Hellas og Tyrkiet om, at Italia nu betrakter sanksjons-kapitlet som definitivt ferdig, og tilføjet:

De opplysninger jeg her har gitt berettiger oss fullt ut til å trekke den slutning at den situasjon som gjorde våre forsikringer til de nevnte land ønskelig, ikke lenger består. Jeg er derfor glad over å kunne erkjenne og meddele at det efter den britiske regjeringens opfatning ikke lenger er nødvendig å fortsette med å ha disse forsikringer stående ved makt.

Ingen intervensjon i Spania.

Eden kom inn på situasjonen i Spania og uttalte at både den britiske regjering og underhuset har mottatt meldingene om den ulykkelige situasjon i Spania med den dybeste beklagelse. På grunn av situasjonen fant jeg det påkrevet å telegrafere direkte til den spanske utenriksminister lørdag angående beskyttelsen av britiske borgere i Madrid. I henhold til de siste meldinger har de utenlandske legasjoner i Madrid satt sig i forbindelse med regjeringen gjennom Chiles diplomatiske representant, som er det diplomatiske korps doyen.

Den spanske regjering er gått med på alle de krav som diplomaterne fremsatte. Situasjonen i Madrid er rolig, og det diplomatiske korps opprettholder forbindelse med de spanske myndigheter under arbeidet med å føre de utlendinger som ønsker det fra Madrid til Valencia.

Lloyds George, liberal, avbryter utenriksministeren og spør om det er sant, slik som det har stått i nogen aviser at den britiske regjering skal ha henstillet til den franske regjering at den ikke gir sin tillatelse til at det sendes våben til den spanske regjering.

Utenriksminister Eden: Vi har ikke rettet nogen henstilling av den art til den franske regjering, absolutt ingen.

Helen Wilkinson, Arbeiderpartiet, spør om den britiske regjering har fått nogen forestillinger fra den spanske regjering i anledning av nogen våbentransporter fra Italia til Spania over Portugal.

Eden: Så vidt jeg vet, har vi ikke fått nogen forestillinger av denne art.

Engstelse for Danzig-problemet.

Utenriksministeren gikk derefter over til å behandle Danzig-problemet. Vi ser ikke uten engstelse på situasjonen, sa han. Folkeforbundets råd har gjentatte ganger gitt uttrykk for at overkommisær Lester efter rådets mening har utført sin plikt på en udmerket måte, og at han har innlagt sig store fortjenester og har vunnet rådets hele og fulle tillit. Hvilken politisk opfatning man enn kan ha om hans stilling, er jeg sikker på at alle vil være enig med mig når jeg sier at Lester fortjener å bli behandlet med høflighet (bifall).

England villig til friere fordeling av råvarer, men ikke til revisjon av mandater.

Angående spørsmålet om en eventuell reform av Folkeforbundet sa Eden, at regjeringen ikke bare beskjeftiger sig med forbundets fremtid og ide, men også med rent praktiske problemer. Nettop nu gjør vi forsøk på å få løst de problemer som reiser sig for Europa.

Den britiske regjering er forøvrig rede til å drøfte på en hvilken som helst konferanse under Folkeforbundets auspicer om det er nødvendig eller ønskelig å treffe avtaler som gir fremmede makter en friere adgang til råvarer fra kolonier eller mandatområder. Dette spørsmål kunde godt tas op til behandling på delegeretforsamlingen i september.

Men når det gjelder spørsmålet om å overføre mandatområder fra et land til et annet, vil jeg si at det berører alle mandatstater. Vi har ikke drøftet saken med dem, men vi vil si for vår del at spørsmålet om å overføre et hvilket som helst mandatområde til et annet land undgåelig vilde reise alvorlige vanskeligheter både av moralsk, politisk og juridisk art, og den britiske regjering innrømmer åpent at den ikke har kunnet finne nogen løsning på dem.

Den britiske regjering håber derfor at man for øieblikket ikke på noget hold vil nære ønske om å trekke inn nye grunner til alvorlig meningsforskjell mellem nasjonene.

Om den almindelige situasjonen i Europa uttalte utenriksministeren at den omstendighet at Storbritannien har visse forpliktelser i visse deler av Europa, ikke betyr at det ikke vil interessere sig for det som skjer i andre deler av Europa. Er det i det hele tatt en konflikt i Europa som man kan tenke sig å lokalisere?

Et annet problem som reiser sig for oss er at ikke alle europeiske land vil slåss for et hvilket som helst annet land. Hvis alle europeiske stater, eller ennu bedre, hvis alle land i verden forpliktet sig til

å støtte enhver stat som var offer for et angrep ikke bare med økonomiske og finansielle sanksjoner, men også militære sanksjoner, vilde dette vårt problem for en stor del være løst. Foreløbig er det imidlertid ikke mulig å realisere dette ideal, sa utenriksministeren, og han forsvarte den britiske oprustningspolitikk.

Vi lever i et Europa, hvor den frie opinion er praktisk talt borte og hvor en finner ytterliggende tendenser som sikkert ingen her i underhuset har nogen sympati for. For vi har pressefrihet og ytringsfrihet, og vi vil bevare friheten. Men da har vi et stort ansvar. Vi må vise rettsinn og handle klokt og med måtehold, sluttet han.

Tidens Tegn nr. 168.
22 juli 1936.

Dr. Schacht krever de tyske kolonier tilbake „i den internasjonale handels interesser“.

Aanden fra Versailles må bort før krigsgalskapen kan utryddes.

Når et skib blir sjøsatt her eller de andre nordiske land pleier som oftest rederens frue eller datter å nøi sig med å døde det i champagne, men da Deutsche Afrika-Liniens nye hurtiggående skib, Pretoria, gikk av stabelen i siste uke ved Blom & Voss' skibsbyggeri i Hamburg, holdt dr. Schacht, før selve dåpshandlingen, som blev foretatt av Sydafrikas sendemann i Berlin, en tale som er karakteristisk for Tyskland idag. Et utdrag kan derfor påregne interesse.

Efter å ha omtalt den sterkt reduserte internasjonale handelsomsetning og kredittsystem og den herskende politiske angst og misunnelse som hindrer menneskene fra å foreta fri vareutbytning, noe som efter dr. Schachts mening bare skyldes eftervirkningene av verdenskrigen, uttalte han: „Men hvordan

kan det forklares at man tyve år efter krigen, til tross for de voldsomste bestrebelser ikke er kommet lenger frem? En ny slekt er vokset op, de ødelagte, krigsherjede distrikter og byer er blitt gjenopbygget. Men allikevel ruger minnene fra krigen over menneskenes sinn. Arsaken til dette er at de moralske sår svir mere enn materielle som blev tilføiet ved de såkalte fredsbetingelser. Materiell skade kan gjenoprettes ved arbeid, men moralsk urett som tilføies et beseiret folk brenner sig inn i dets bevissthet. Aanden fra Versailles har gjort krigsgalskapen evigvarende og før denne ånd oppgis blir der ingen virkelig fred, intet fremskritt, ingen gjenopbygning. Det tyske folk blir aldri trett av å gjenta dette, det folk som ved uhørte offer har vist sin vilje til og påpekt nødvendigheten av sitt

samarbeid til beste for alle nasjoner.

Den politiske frykt og misunnelse skyldes følelsen av å ha gjort urett. Der er ikke bare skjedd urett på det politiske område, men også handelens, og denne siste uret må også gjøres god igjen. Der er alltid undskyldninger for hvad der kan hende i en krig, men en fredsbeslutning som fratar motstanderen hans private eiendom og som av moralske grunner finner ham uverdigg til å ha kolonier sperrer veien for enhver gjenopbygning av det internasjonale handelsamkvem. Og når så valutadevaluering og vareboikott i denne fredstid bevisst blir gjort til kampmidler i politikkens tjeneste, så viser dette bare på hvilke avveier den internasjonale handelspolitikk befinner sig“.

Refleksjoner m. 362.
22 juli 1926.

Tyrkerne har besatt Dardanellene.

Istanbuls gater flaggsmykket.

Istanbul, 21. juli.

De tyrkiske tropper passerte gjennom flaggsmykkede og illuminerte gater i natt da de rykket inn i den tidligere demilitariserte Dardaneller-sonen. Veldige menneskemasser var på benene og på alle større plasser var det stillet op høit talere så befolkningen blev holdt underrettet pr. radio fra Montreux om den høitidelige undertegnelse av Dardanellerkonvensjonen. På tyrkisk hold fremheves at Tyrkiet har ventet på denne konvensjon i mange år.

En hel flåte av større og mindre skib og båter drog ut over Bosporus forbi de gamle tyrkiske festningsanlegg og man hørte hurrarop og begeistring til langt på natt. Skibene var illuminert, det blev avfyrt strålende fyrverkeri på Marmarahavet.

De forskjellige lands representanter i Montreux benyttet fyllepennner av gull til undertegnelse av overenskomsten. Pennene var skjenket dem som gave fra den tyrkiske utenriksminister til minne om konferansen. Foran presidentens plass stod et blekkhus av gull, smykket med diamanter, men blekkhuset måtte være symbolsk siden man benyttet fyllepennner, blev det spøkende sagt.

'Arbeiderbladet' nr. 116
20 juli 1936.

Ny fredsplan?

Eden forbereder en ny verdenskonferanse.

«Daily Express» hevder at utenriksminister Eden har planer om å ta initiativet til utarbeidelse av en ny europeisk fredsplan når Belgias og Frankrikes representanter eventuelt kommer til London.. Det skulde da være hensikten å holde en tremaktskonferanse først, derefter en femmaktskonferanse og til slutt en verdenskonferanse. På femmaktskonferansen skal man drøfte muligheten av å få istand regionale luftpakter og fredsavtaler mellom Tyskland og dens naboer, og på verdenskonferansen skal man eventuelt behandle forskjellige politiske, økonomiske og pengetekniske spørsmål, koloni- og råstoff-problemer.

*As Leiden blad m: 166.
20 juli 1936.*

Vil England AVSTAA kolonier?

*Mot å få en
ordning i Europa.*

PARIS, 18. juli.

Agence Havas London-korrespondent telegraferer at ifølge opplysninger som han har innhentet i parlamentkretser skal den britiske regjering ikke være motstander av visse koloniale innrømmelser til Tyskland, men dog ikke før Tyskland har gått med på en klar og definitiv ordning av forholdene i Europa. Det faktum at forhandlingene med Tyskland i denne henseende bare er i sin begynnelse forklarer den taushet hvormed Storbritannias hensikter har vært omgitt. Beskaffenheten av innrømmelsene er ikke presisert, men man formoder at man tenker på kolonier som støter til Guinea-bukten. Intet vil imidlertid bli meddelt før det er sikre utsikter til en ordning i Europa, Tyskland innbefattet.

14 juli 1936.

Tyskland og Østerrike et eksempel for Europa.

Der rustes over hele verden, og ammunisjons- og våbenfabrikkerne arbeider på spreng natt og dag. Locarno-maktene skal møtes til konferanse i Bryssel. Presidenten i Folkeforbundets delegertforsamling, den belgiske statsminister van Zeeland, har talt i sitt lands nasjonalforsamling og sagt at krigen nærmer sig med kjempeskritt. På den internasjonale marxistiske fagkongress i London har de tilstedeværende herrer talt om den kommende krig mot «fascismen».

Midt under denne situasjonen har Tyskland og Østerrike på egen hånd og uten inngripen fra noe folkeforbund skaffet til veie en ordning mellom de to land, som begge parter har funnet å kunne gå med på. Og legg merke til det: det er en ordning av det østerrikske spørsmål som har stått på den europeiske dagsordenen siden verdenskrigens slutt, og som man gjentatte ganger har betegnet som den nærmeste årsak til den nye europeiske krig.

Hvad inneholder så denne overenskomsten?

For det første anerkjenner Tyskland Østerrikes suverenitet i overensstemmelse med Hitlers store tale i den tyske riksdag den 21. mai ifjor. På dette punkt

er altså overenskomsten en bekreftelse på Hitlers ord den gang: «Det er hverken Tysklands hensikt eller vilje å blande sig inn i de indre østerrikske forhold, annektere Østerrike eller slutte det sammen med oss».

For det annet heter det i overenskomsten at landene ikke skal blande sig op i hinannens innenrikspolitiske spørsmål.

For det tredje bestemmes det at den østerrikske regjeringen i hele sin politikk handler overensstemmende med at Østerrike er en tysk stat.

I innledningen til det offisielle kommunikeet angående overenskomsten heter det da også at den er kommet i stand i overbevisningen om at man kan yde et verdifullt bidrag til å oprettholde freden i Europa, og at man på den måten best tjener de to tyske staters gjensidige interesser best.

Naturligvis vil en stor del av verdenspressen reagere surt overfor den tysk-østerrikske overenskomst.

Den ene grunnen er at Folkeforbundet ikke har hatt noe med den å gjøre, og Genf har jo hittil likesom hatt formynderskap over Østerrike. Men ordningen betyr også en styrkelse av Tysklands stilling i Europa, ikke minst moralsk fordi det har

gjort tilskamme alle ryktene om en tysk innmarsj, slik som det så sent som for tre måneder siden gikk de bestemtteste rykter i den overnervøse franske presse. Og endelig er forholdet mellom Tyskland og Italia blitt betraktelig bedret. I sin tale den 21. mai ifjor sa Hitler like etterat han hadde omtalt forholdet til Østerrike: «Den tyske regjering beklager den spenning som er opstått av konflikten med Østerrike, så meget mere som der her ved er inntrådt en forstyrrelse i det før så gode forhold til Italia, en stat, hvis interesser ellers ikke på noen måte strider mot våre». Nu er det intet som skulde stå mellom de to store nasjonale statene nord og syd for Alpene, og der tales åpent om en tysk-italiensk blokk.

Man kan neppe lese ut av overenskomsten at den nasjonal-socialistiske bevegelsen i Østerrike skal forfølges særlig. Riktignok er ikke detaljene utformet, og forbundskansler dr. Schuschnigg har nettop offentliggjort en ny lov til vern om sitt regime; men resultatet blir sannsynligvis at nasjonalsocialismen i Østerrike ikke vil hente alle sine direktiver fra Berlin og München, men står på egne ben. *Og intet, absolutt intet, kan forhindre at østerrikerne før eller senere gjentar sin beslutning fra 1919 om sammenslutning med Tyskland.*

BJ. G.

Aftenposten nr. 345.
13 juli 1936.

Den tysk-østerrikske avtale har fjernet en øieblikkelig fare —

men den inneholder spiren til en katastrofe i fremtiden. Sanksjonspolitikken har ført til en trippelallianse. Tyskland vil kreve koloniene tilbake, sterkere flåte og luftvåben for å delta i Bryssel.

Hitler.

Fra Aftenpostens korrespondent.
London, 12. juli.

Meddelelsen om den tysk-østerrikske overenskomst kom ikke som nogen stor overraskelse i politiske kretser i London, og på offisielt hold gir man uttrykk for tilfredshet. Man var forberedt, og utenriksminister Edens uttalelse i underhuset for noen dager siden om at han ikke vilde gjøre noget ytterligere forsøk på å fremtvinge et svar fra Tyskland, var bygget på hans kjennskap til at den tyske regjering vilde svare med gjerninger og ikke med ord.

Det egentlige sjokk fikk man da Greiser i Genf uttalte at han handlet ikke bare på Danzigs, men på hele det tyske folks vegne. Det blev oppfattet som et av svarene på det britiske spørreskjema. Overenskomsten igår er det annet og avgjørende svar.

I London betrakter man overenskomsten som virkeliggjørelsen av et moralsk «Anschluss» mellom Tyskland og Østerrike, og at den er et kompromis mellom Hitlers mål, som er utvidelse av den tyske innflydelse i Østerrike, og Schuschnigs mål, som er å bevare Østerrikes uavhengighet. Egentlig foreligger en allianse, mener man.

Man visste at den fransk-russiske og den tsjekkosllovakisk-russiske pakt hadde bevirket at Hitler satte alt inn på å skape en kontragruppering. Man visste også at Mussolini, som nærmest har betraktet sanksjonene mot Italia som en slags prøvesten på en senere lignende aksjon mot Tyskland, hadde forandret sin holdning overfor det tysk-østerrikske problem med henblikk på beskyttelsen av Brennerpasset. Alt i alt: Overenskomsten opfattes som et nytt fait accompli i den hensikt å vise at det britiske spørreskjema ikke lenger behøver noget svar, fordi forutsetningene for det er blitt forandret ved Tysklands egen aksjon. Selv om man i London er tilbøielig til å hilse enhver regional overenskomst med glede, er man på det rene med at Tyskland

Østerrike for fremtiden. Kort sagt, i offisielle kretser er man av den mening at overenskomsten har ryddet den øieblikkelige fare av veien, men at den inneholder spiren til en katastrofe i fremtiden. Man tror fremdeles i London at det tyske svar vil komme, men at det vil bli ytterligere forsinket,

og som tidligere nevnt, vet man at det vil være holdt i ytterst vake former. Allikevel håber man at det vil gjøre det mulig for Storbritannien å innby Tyskland til Locarno-maktenes konferanse i Bryssel. Man er forberedt på at Tyskland i tilfelle det mottar innbydelsen, vil kreve sine tidligere kolonier tilbake, en luftstyrke minst på høide med de øvrige europeiske staters luftvåben, og en flåte som skal utgjøre 50 pct. av den britiske. Endelig vil Tyskland erklære at det ikke kan slutte nogen ikke-angrepspakt med Sovjet-Russland.

Imidlertid er der dukket op andre vanskeligheter. Italias svar til van Zeeland, at det ikke kan motta

innbydelsen så lenge overenskomsten mellom Storbritannien og visse Middelhavs-stater eksisterer, og kravet om at også Tyskland skal innbys, har fremkalt nye angrep på Eden, fordi han forleden erklærte at denne overenskomst med Hellas, Tyrkiet og Jugoslavia skulde stå ved makt foreløbig. Denne politikk, sier man, har bare bidratt til å vanskeliggjøre og forsinke gjenoprettelsen av det vennskapelige forhold til Italia uten at det har gagnet nogen. Nu er det for sent.

I London regner man med at Italia og Tyskland allerede før sanksjonene blir hevet den 15. juli, vil erklære at der består en tysk-italiensk overenskomst. Man er på det rene med at sanksjonspolitikken faktisk har ført til en trippelallianse mellom Tyskland, Østerrike og Italia og dermed skapt en fullstendig ny situasjon i Europa.

Men i London finnes også mange skeptikere som mener å vite at Tyskland aldeles ikke er så skrå-

Fortsatt side 6, spalte 7.

Schuschnigg.

er som betingelse for sin adgang til Middelhavselelsene opheves og at Tyskland innbys også til de forberedende møter. Dette betraktes som et avslag og konferansen blir antagelig utsatt.

Overenskomsten.

Kommuniket om overenskomsten mellom Tyskland og Østerrike har følgende ordlyd:

I overbevisningen om å yde et verdifullt bidrag til å fremme den samlede europeiske utvikling i retning av fredens oprettholdelse og i den tro at de dermed best tjener de to tyske staters mange gjensidige interesser best, har det tyske rikets regjering og forbundsstaten Østerrikes regjering besluttet påny å ordne forbindelsen sig imellem på normal og vennskapelig vis. Som følge herav erklæres:

1) Overensstemmende med førerens og rikskanslerens uttalelser av 21. mai 1935 anerkjenner den tyske riksregjering forbundsstaten Østerrikes fulle suverenitet.

2) Hver av de to regjeringer betrakter den innenrikspolitiske ordning som består i det annet land, heri innbefattet spørsmålet om den østerrikske nasjonal-socialisme, som et indre anliggende som de hverken direkte eller indirekte vil øve innvirkning på.

3) Den østerrikske forbundsregjering vil i sin politikk i almindelighet og ganske særlig i sin politikk mot det tyske rike alltid holde den prinsipielle linje, som følger av den kjensgjerning at Østerrike betrakter sig som en tysk stat. Derved berøres ikke Rom-protokollene av 1934 med senere tillegg og ikke Østerrikes stilling til Italia og Ungarn som underskrivere av disse protokoller.

Ut fra den betraktning at den avspenning man ønsker fra begge sider, bare kan virkeliggjøres om visse forutsetninger oppfylles av de to regjeringer, vil riksregjeringen og den østerrikske forbundsregjering skape de nødvendige betingelser ved en rekke forholdsregler.

regjering har ut-

muniké:
statsminister har
aske regjering til
aktenes forbered-

regjering har
arat til å gi et
å garantere fre-
tvunget til å ta
består visse for-
nsyn til Middel-
Italia i å delta i
samarbeide, så

regjering har
kk for den opfat-
ere formålstjenlig
også til den rent
v det forestående
omstendighet at
om har deltatt i
er borte, vil kunne
stående situasjon,
den klarere.

s korrespondent.

Bryssel, 12. juli.

definitivt har av-
til Locarno-konfe-
ulig at den vil bli
andlinger mellom
Frankrike og Bel-
endige.

omsten vil
en, uttaler
chnigg.

dlemmer av
en utseent

vil være nyttig for begge de tyske stater, men at den også vil bidra til å sikre Europa fred. Det er gledelig, sa han, at bevisstheten om samhörigheten har vist sig sterk nok begge steder til å rydde vekk hindringer som det for kort tid siden syntes umulig å få fjernet. Begge folk hører til samme kulturområde, og begge ønsker å gjøre sitt beste for tyskheten. Dollfuss uttalte således mange ganger at Østerrike er en tysk stat, og han betonet samhörigheten med det tyske folk. Jeg selv har sagt det samme.

Schuschnigg meddelte i slutten av sin tale at spørsmålet om et politisk amnesti nu er rykket frem i forgrunnen. Han rettet en innbyggende henstilling til alle østerrikske om uten hensyn til sin tidligere opfatning å delta i det politiske samarbeide. Dette samarbeide kan bare skje innen rammen av fedrelandsfronten. Den østerrikske patriotisme vil følge de samme mål som før. Opretholdelse av fred har alltid været et grunnprinsipp i Østerrikes politikk, og det skjer ingen forandring i dette i fremtiden.

Efter Schuschniggs tale blev det meddelt at chefen for krigsarkivene, Glaise-Horstenau, er utnevnt til statsråd uten portefølje og at byråchef i forbundskancelliet, Guido Schmidt, er utnevnt til statssekretær hos forbundskansleren med den særlige opgave å ta sig av utenrikspolitiske spørsmål.

Den nye statsråd uten portefølje Horstenau, er historiker. Han er medlem av forbundsforsamlingen og har tidligere været formann i den østerrikske katolske akademiske forening.

Overenskomst

Tyskland og Østerrike baner tysk-italiensk blokk.

Italia setter som betingelse for sin deltagelse i Bryssel-konferansen at Middelhavsforpliktelsene opheves og at Tyskland innbys også til de forberedende møter.

Dette betraktes som et avslag og konferansen blir antagelig utsatt.

Den italienske regjering har utsendt følgende kommunike:

Den belgiske statsminister har innbudt den italienske regjering til å delta i Locarnomaktens forberedende møte, som skal holdes i nær fremtid i Bryssel.

Den italienske regjering har svart at den er parat til å gi et positivt bidrag for å garantere freden, men at den er tvunget til å ta hensyn til at det består visse forpliktelser med hensyn til Middelhavet som hindrer Italia i å delta i det internasjonale samarbeide, så gjerne det enn vil.

Den italienske regjering har dessuten gitt uttrykk for den opfatning at det vil være formålstjenlig å innby Tyskland også til den rent forberedende del av det forestående Locarnomøte. Den omstendighet at en av de stater som har deltatt i Locarnotraktaten er borte, vil kunne komplisere den bestående situasjon, istedenfor å gjøre den klarere.

Fra Aftenpostens korrespondent.

Bryssel, 12. juli.

Da Italia nu definitivt har avslått innbydelsen til Locarno-konferansen, er det mulig at den vil bli utsatt. Nye forhandlinger mellom Storbritannien, Frankrike og Belgien vil bli nødvendige.

Overenskomsten vil sikre freden, uttaler Schuschnigg.

To nye medlemmer av regjeringen utnevnt.

Lørdag kl. 21 blev overenskomsten mellom Tyskland og Østerrike offentliggjort i Berlin og Wien.

I Berlin leste propagandaminister Gœbbels op kommunikeet i kringkastingen og karakteriserte det som et nytt praktisk skritt på veien frem mot en fredelig avspenning og klarlegning av stillingen i Europa.

Efterat kommunikeet var lest op i den østerrikske kringkasting talte forbundskansler Schuschnigg.

Han gav uttrykk for det håb at den nye overenskomst ikke bare

vil være nyttig for begge de tyske stater, men at den også vil bidra til å sikre Europa fred. Det er gledelig, sa han, at bevisstheten om samhrigheten har vist sig sterk nok begge steder til å rydde vekk hindringer som det for kort tid siden syntes umulig å få fjernet. Begge folk hører til samme kulturområde, og begge ønsker å gjøre sitt beste for tyskheten. Dollfuss uttalte således mange ganger at Østerrike er en tysk stat, og han betonet samhrigheten med det tyske folk. Jeg selv har sagt det samme.

Schuschnigg meddelte i slutten av sin tale at spørsmålet om et politisk amnesti nu er rykket frem i forgrunnen. Han rettet en inntrængende henstilling til alle østerriker om uten hensyn til sin tidligere opfatning å delta i det politiske samarbeide. Dette samarbeide kan bare skje innen rammen av fedrelandsfronten. Den østerrikske patriotisme vil følge de samme mål som før. Opretholdelse av fred har alltid været et grunnprinsipp i Østerrikes politikk, og det skjer ingen forandring i dette i fremtiden.

Efter Schuschniggs tale blev det meddelt at chefen for krigsarkivene, Glaise-Horstenau, er utnevnt til statsråd uten portefølje og at byråchef i forbundskancelliet, Guido Schmidt, er utnevnt til statssekretær hos forbundskansleren med den særlige oppgave å ta sig av utenrikspolitiske spørsmål.

Den nye statsråd uten portefølje Horstenau, er historiker. Han er medlem av forbundsforsamlingen og har tidligere været formann i den østerrikske katolske akademiske forening.

Den nye statssekretær for utenrikske spørsmål, Guido Schmidt, nyder stor anseelse og betraktes som en av de dyktigste diplomater i Østerrike av den nye skole. Han har tidligere virket ved utenlandske stasjoner, bl. a. som legasjonssekretær i Paris, og har senere været ansatt dels i president Miklas' sekretariat og dels hos forbundskansleren. Han var med forbundskansler Schuschnigg på de siste reiser som kansleren har foretatt til Italia, og han var tilstede ved Schuschniggs siste møte med Mussolini.

Tilfredshet i Wien, Berlin og Rom.

Berlin, 12. juli.

De tyske aviser er tilfreds med den nye tysk-østerrikske avtale.

Völkischer Beobachter skriver at den dypere mening i avtalen ligger i den kjensgjerning at den østerrikske regjering vil arbeide ut fra den forutsetning at Østerrike er en tysk stat.

Deutsche Allgemeine Zeitung anfører blandt annet at avtalen sikkert rydder bort de siste forstyrrende faktorer i forholdet mellom Tyskland og Italia.

Berliner Tageblatt anfører at hensikten med avtalen er ikke bare å tjene de to tyske folks interesser, men å gi Europa ro.

Berliner Lokal-Anzeiger mener at virkelig ærlige statsmenn må være takknemlige for det som er

gjort. En av de brennende lunter i Europa er blitt slukket.

Germania mener at avtalen er et vidnesbyrd om at Østerrikes skjebne nu er uløselig knyttet til Tysklands. Tyskland har gitt et nytt bevis på sin fredsvilje, ikke med ord, men i handling.

Wien.

Wien, 12. juli.

Den offisiøse avis Reichspost skriver at den nye avtale er en meget verdifull entente for Europa. Neues Wiener Tageblatt sier at det er bra at man nu får slutt på en unaturlig tilstand.

Rom.

Fra Aftenpostens korrespondent.

Rom, 12. juli.

Tyskland er ikke bekreftet og man mener dessuten at en sådan pakt ikke lenger er aktuell.

Lørdag aften hadde den tyske ambassadør i Rom en lengere konferanse med Mussolini, mens den franske ambassadør hadde en samtale med utenriksministeren.

Anerkjennende italienske ord om Frankrikes holdning.

Paris, 12. juli.

Agence Havas' korrespondent i Rom telegraferer at den italienske presse nu anerkjenner Frankrikes holdning og uttaler at Frankrike glensynlig på vennskapelig vis forsøker og finne en ordning av Middelhavsproblemene.

Ifølge Messagero skal den italienske ambassadør i Paris ha fått forsikring om at Frankrike ikke vil gå med på en ordning i Middelhavet som er rettet mot Italia.

Hvad nabostatene mener.

Budapest.

Fra Aftenpostens korrespondent.

Budapest, 12. juli.

Den ungarske presse med undtagelse av socialistenes organ gir uttrykk for sin tilfredshet med den tysk-østerrikske overenskomst.

Pester Lloyd skriver at den vil bidra til å bevare den europeiske fred. Legitimistenes organ skriver at hvis 2 nazister blir optatt i regjeringen til høsten, således som det

Prag.

Avisen Liddovy novine som står utenriksdepartementet nær sier at den tysk-østerrikske avtale bare er en politisk manøvre, som ikke løser problemet, men bare utsetter løsnin-gen. En annen avis sier at tyskerne nu søker å erobre Østerrike innenfra.

Warschau.

Avisene slår op meldingene om den nye avtale under store overskrifter. I politiske kretser mener man at avtalen må vidne om en meget solid entente mellom Tyskland og Italia. Opposisjonsavisene er derimot noget urolige og spør hvad Tyskland får til gjengjeld for at det gir avkald på Østerrikes tilslutning til Tyskland. De frykter glensynlig et tysk fremstøt mot øst.

Paris.

Flere av Paris-avisene gir uttrykk for en viss overraskelse. Le Matin skriver at overenskomsten er en utenrikspolitisk begivenhet av den største betydning. Like før de viktige internasjonale forhandlinger har Tyskland villet foreta et skritt som kan vise dets vilje til avspenning. Italia har opnådd en viss sikkerhet for den nærmeste fremtid. Til gjengjeld har formodentlig Italia erklært at det ikke vil stille sig velvillig til en gjeninnsettelse av habsburgerne.

Le Petit Parisien fremholder også at Italia berøres av avtalen.

L'Echo de Paris skriver at det er Mussolini som er ophavs mannen til overenskomsten. Nu kan Rom og Berlin gjennomføre en firemaktspolitikk. Følgen av overenskomsten er felles tysk-italiensk front

den, men at den er tvunget til å ta hensyn til at det består visse forpliktelser med hensyn til Middelhavet som hindrer Italia i å delta i det internasjonale samarbeide, så gjerne det enn vil.

Den italienske regjering har dessuten gitt uttrykk for den opfatning at det vil være formålstjenlig å innby Tyskland også til den rent forberedende del av det forestående Locarnopkte. Den omstendighet at en av de stater som har deltatt i Locarnotraktaten er borte, vil kunne komplisere den bestående situasjon, istedenfor å gjøre den klarere.

Fra Aftenpostens korrespondent.

Bryssel, 12. juli.

Da Italia nu definitivt har avslått innbydelsen til Locarno-konferansen, er det mulig at den vil bli utsatt. Nye forhandlinger mellom Storbritannien, Frankrike og Belgien vil bli nødvendige.

Overenskomsten vil sikre freden, uttaler Schuschnigg.

To nye medlemmer av regjeringen utnevnt.

Lørdag kl. 21 blev overenskomsten mellom Tyskland og Østerrike offentliggjort i Berlin og Wien.

I Berlin leste propagandaminister Gœbbels op kommunikeet i kringkastingen og karakteriserte det som et nytt praktisk skritt på veien frem mot en fredelig avspenning og klarlegning av stillingen i Europa.

Efterat kommunikeet var lest op i den østerrikske kringkasting talte forbundskansler Schuschnigg.

Han gav uttrykk for det håb at den nye overenskomst ikke bare

gjøre sitt beste for tyskheten. Dollfuss uttalte således mange ganger at Østerrike er en tyskstat, og han betonet samhørigheten med det tyske folk. Jeg selv har sagt det samme.

Schuschnigg meddelte i slutten av sin tale at spørsmålet om et politisk amnesti nu er rykket frem i forgrunnen. Han rettet en inntrengende henstilling til alle østerrikerne om uten hensyn til sin tidligere opfatning å delta i det politiske samarbeide. Dette samarbeide kan bare skje innen rammen av fedrelandsfronten. Den østerrikske patriotisme vil følge de samme mål som før. Opretttholdelse av fred har alltid været et grunnprinsipp i Østerrikes politikk, og det skjer ingen forandring i dette i fremtiden.

Efter Schuschniggs tale blev det meddelt at chefen for krigsarkivene, Glaise-Horstenau, er utnevnt til statsråd uten portefølje og at byråchef i forbundskancelliet, Guido Schmidt, er utnevnt til statssekretær hos forbundskansleren med den særlige oppgave å ta sig av utenrikspolitiske spørsmål.

Den nye statsråd uten portefølje Horstenau, er historiker. Han er medlem av forbundsforsamlingen og har tidligere været formann i den østerrikske katolske akademiske forening.

Den nye statssekretær for utenrikske spørsmål, Guido Schmidt, nyder stor anseelse og betraktes som en av de dyktigste diplomater i Østerrike av den nye skole. Han har tidligere virket ved utenlandske stasjoner, bl. a. som legasjonsekretær i Paris, og har senere været ansatt dels i president Miklas' sekretariat og dels hos forbundskansleren. Han var med forbundskansler Schuschnigg på de siste reiser som kansleren har foretatt til Italia, og han var tilstede ved Schuschniggs siste møte med Mussolini.

Tilfredshet i Wien, Berlin og Rom.

Berlin, 12. juli.

De tyske aviser er tilfreds med den nye tysk-østerrikske avtale.

Völkischer Beobachter skriver at den dypere mening i avtalen ligger i den kjensgjerning at den østerrikske regjering vil arbeide ut fra den forutsetning at Østerrike er en tysk stat.

Deutsche Allgemeine Zeitung anfører blandt annet at avtalen sikkert rydder bort de siste forstyrrende faktorer i forholdet mellom Tyskland og Italia.

Berliner Tageblatt anfører at hensikten med avtalen er ikke bare å tjene de to tyske folks interesser, men å gi Europa ro.

Berliner Lokal-Anzeiger mener at virkelig ærlige statsmenn må være takknemlige for det som er

gjort. En av de brennende lunter i Europa er blitt slukket.

Germania mener at avtalen er et vidnesbyrd om at Østerrikes skjebne nu er uløselig knyttet til Tysklands. Tyskland har gitt et nytt bevis på sin fredsvilje, ikke med ord, men i handling.

Wien.

Wien, 12. juli.

Den offisiøse avis Reichspost skriver at den nye avtale er en meget verdifull entente for Europa. Neues Wiener Tageblatt sier at det er bra at man nu får slutt på en unaturlig tilstand.

Rom.

Fra Aftenpostens korrespondent.

Rom, 12. juli.

Den tysk-østerrikske overenskomst er mottatt med stor tilfredshet og betegnes som en seier for Mussolini. Han skal på det sterkeste ha tilrådet dr. Schuschnigg å komme til en forståelse med Tyskland. Det er en almindelig opfatning at Schuschnigg var nødt til å komme til en ordning på grunn av de stigende indre vanskeligheter.

I visse italienske kretser forutser man en gjenopståen av trippelalliansen. Andre viser likegyldighet overfor utsikten til et forbund med Tyskland og spør om det er sannsynlig at dette forbund vil bli av varighet. Hvis det blir varig, er Italia sikret ved Brenner, hvis ikke vil Tyskland bli en fare for Italias interesser.

Ryktene om et italiensk forslag om en firemaktpakt mellom Storbritannien, Frankrike, Italia og

av fredens opretttholdelse og i dettro at de dermed best tjener de to tyske staters mange gjensidige interesser best, har det tyske rikes regjering og forbundsstaten Østerrikes regjering besluttet påny å ordne forbindelsen sig imellem på normal og vennskapelig vis. Som følge herav erklæres:

1) Overensstemmende med førerens og rikskanslerens uttalelser av 21. mai 1935 anerkjenner den tyske riksregjering forbundsstaten Østerrikes fulle suverenitet.

2) Hver av de to regjeringer betrakter den innenrikspolitiske ordning som består i det annet land, heri innbefattet spørsmålet om den østerrikske nasjonal-socialisme, som et indre anliggende som de hverken direkte eller indirekte vil øve innvirkning på.

3) Den østerrikske forbundsregjering vil i sin politikk i almindelighet og ganske særlig i sin politikk mot det tyske rike alltid holde den prinsipielle linje, som følger av den kjensgjerning at Østerrike betrakter sig som en tysk stat. Derved berøres ikke Rom-protokollene av 1934 med senere tillegg og ikke Østerrikes stilling til Italia og Ungarn som underskrivere av disse protokoller.

Ut fra den betraktning at den avspenning man ønsker fra begge sider, bare kan virkeliggjøres om visse forutsetninger oppfylles av de to regjeringer, vil riksregjeringen og den østerrikske forbundsregjering skape de nødvendige betingelser ved en rekke forholdsregler.

Tyskland er ikke bekreftet og man mener dessuten at en sådan pakt ikke lenger er aktuell.

Lørdag aften hadde den tyske ambassadør i Rom en lengere konferanse med Mussolini, mens den franske ambassadør hadde en samtale med utenriksministeren.

Anerkjennende italienske ord om Frankrikes holdning.

Paris, 12. juli.

Agence Havas' korrespondent i Rom telegraferer at den italienske presse nu anerkjenner Frankrikes holdning og uttaler at Frankrike øiensynlig på vennskapelig vis forsøker og finne en ordning av Middelhavsproblemene.

Ifølge Messagero skal den italienske ambassadør i Paris ha fått forsikring om at Frankrike ikke vil gå med på en ordning i Middelhavet som er rettet mot Italia.

Hvad nabostatene mener.

Budapest.

Fra Aftenpostens korrespondent.

Budapest, 12. juli.

Den ungarske presse med undtagelse av socialistenes organ gir uttrykk for sin tilfredshet med den tysk-østerrikske overenskomst.

Pester Lloyd skriver at den vil bidra til å bevare den europeiske fred. Legitimistenes organ skriver at hvis 2 nazister blir optatt i regjeringen til høsten, således som det ventes, så er det slutt med Østerrikes uavhengighet. Socialistpressen betoner at Schuschnigg var nødt til å komme til en forståelse med Tyskland fordi hans regime ikke kunde holde sig lenger. Den internasjonale fascisme er blitt styrket og krigsfaren betydelig øket, heter det.

I regjeringskretser hevder man at veien nu er fri for en sammenlutning av alle diktatur og revisjonsinteresserte stater Tyskland, Italia, Østerrike og Ungarn til en solid blokk. Man håber at Berlin snart vil slutte sig til Rom-protokollen.

Belgrad.

Det foreligger ennå ikke så mange kommentarer, men en avis sier at man nu i all fall har fått hindret en gjeninnsettning av habsburgerne.

Prag.

Avisen Liddovy novine som står utenriksdepartementet nær sier at den tysk-østerrikske avtale bare er en politisk manøvre, som ikke løser problemet, men bare utsetter løsnin-gen. En annen avis sier at tyskerne nu søker å erobre Østerrike innenfra.

Warschau.

Avisene slår op meldingene om den nye avtale under store overskrifter. I politiske kretser mener man at avtalen må vidne om en meget solid entente mellom Tyskland og Italia. Opposisjonsavisene er derimot noget urolige og spør hvad Tyskland får til gjengjeld for at det gir avkald på Østerrikes tilslutning til Tyskland. De frykter øiensynlig et tysk fremstøt mot øst.

Paris.

Flere av Paris-avisene gir uttrykk for en viss overraskelse. Le Matin skriver at overenskomsten er en utenrikspolitisk begivenhet av den største betydning. Like før de viktige internasjonale forhandlinger har Tyskland villet foreta et skritt som kan vise dets vilje til avspenning. Italia har opnådd en viss sikkerhet for den nærmeste fremtid. Til gjengjeld har formodentlig Italia erklært at det ikke vil stille sig velvillig til en gjeninnsettelse av habsburgerne.

Le Petit Parisien fremholder også at Italia berøres av avtalen.

L'Echo de Paris skriver at det er Mussolini som er ophavsmannen til overenskomsten. Nu kan Rom og Berlin gjennomføre en firemaktpolitikk. Følgen av overenskomsten er felles tysk-italiensk front i anledning av Brysselmøtet.

Le Populaire mener at det er dannet en blokk av Tyskland, Østerrike, Ungarn og Italia. Overenskomsten er bare en episode i en offensiv mot Folkeforbundet og den kollektive sikkerhet.

Wingburger General Buziger m. 138
18 Juni 1936.

Eine Revisionswelle geht um die Welt!

Deutschland, Italien und Japan als unbefriedigte Großmächte. — Wie stellt sich England dazu?

London, 16. Juni. Lord Lothian nimmt im „Evening Standard“ zur gegenwärtigen Weltkrise Stellung. Diese sei, so führte er aus, auf den Revisionswunsch der drei mächtigen Nationen Deutschland, Italien und Japan zurückzuführen und beruhe wiederum auf dem Mißverhältnis zwischen Bevölkerungsdichte, Gebietsfläche und Rohstoffquellen dieser Völker. Die Frage sei nicht die, ob man den Nationalsozialismus schähe oder ablehne, sondern man müsse der Tatsache ins Auge sehen, daß Deutschland gegenüber ein gerechterer Ausgleich geschaffen werde.

Kein einschlägiger Geschichtsschreiber glaube mehr an Deutschlands Alleinschuld am Weltkrieg, dessen Hauptgrund in der Unfähigkeit Europas gelegen habe, den Notwendigkeiten gerecht zu werden. Der Versailler Vertrag aber gründe sich auf der Annahme von Deutschlands Schuld am Weltkrieg. In den vergangenen 18 Jahren sei weder vom Völkerbund noch von den Siegerstaaten eine freiwillige Aktion zur Milderung der Diskriminierung Deutschlands in die Wege geleitet worden. Deshalb habe sich Deutschland selbst von der Diskriminierung befreit. Lothian fährt dann fort:

„Noch eine endgültige Vereinigung mit Deutschland steht aber aus, und diese Vereinigung muß in zwei Fälle zerfallen:

1. eine freiwillige Aussprache über die Zukunft Oesterreichs, Danzigs und Memels und über irgendeinen Ausgleich hinsichtlich der Grenzen Ungarns. Falls diese Fragen durch ein europäisches Abkommen geregelt werden könnten, würde es keine Grenzfragen mehr in Europa geben. Dann würden auch keine wurmfressigen Reiche mehr zusammenbrechen.

2. Eine freiwillige Aussprache über das sogen. **Problem der wirtschaftlichen Befriedung**; dazu gehört, daß Deutschland die Möglichkeit gegeben wird, einen verbesserten Lebensstandard für seine Bevölkerung durch einen allgemeinen Abbau der Handelszranken sicherzustellen, weiter die Stabilisierung der Währungen und ein Ausgleich hinsichtlich der Kolonien, letzterer als Teil einer allgemeinen Vereinbarung, die das gegenwärtige Wetttrüsten beendet. Weiter müssen wir unser Augenmerk darauf richten, ob die Kolonialfrage ihre Erledigung durch eine territoriale Restauration finden soll oder durch weitreichende wirtschaftliche Vereinbarungen, die die Souveränität nicht berühren und auf dem Grundsatz der Treuhänderschaft

aufgebaut würden. Es ist verhängnisvoll, in Deutschland die Erwartungen wachsen zu lassen, daß wir bereits für eine territoriale Restauration seien, wenn wir nicht tatsächlich bereit sind, sie durchzuführen. Wenn wir den Krieg beseitigen wollen, dann muß man diesen Fragen ins Auge schauen, und zwar jetzt. Man muß sie auch vom Standpunkt der Stärke aus betrachten, nicht vom Standpunkt der Schwäche. Wir müssen in der Luft und zur See eine Stärke haben, die unserer Politik und unserer Verantwortung entspricht. Die Quintessenz der Friedensbemühungen ist: Wir müssen beweisen, daß wir keine Angst vor Revisionen haben, die von der Vernunft und der Gerechtigkeit vorgeschrieben werden, aber daß wir nicht gezwungen oder beschwächt werden können, zu Drohungen zu schreiten.“

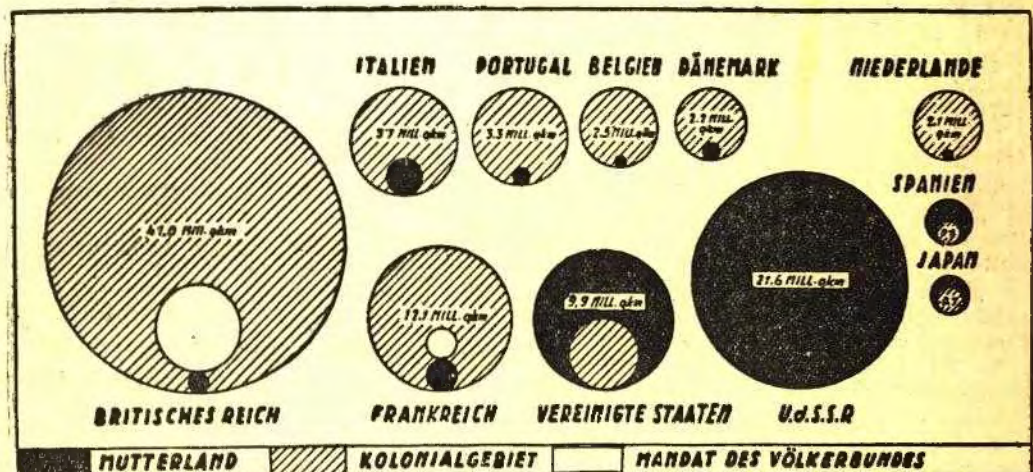
„Können wir“, so fragt Lord Lothian zum Schluß seines Artikels, „alles dieses durch den Völkerbund erreichen? Wenn nicht, dann sollte England gemeinsam mit den Dominions entschlossen die Grenzen ins Auge fassen, die seiner Mitwirkung in Europa gesetzt sind.“

Die Aufteilung der Welt nach der Annexion Abessinien

Durch die Annexion Abessinien, eines Gebietes von 1,1 Millionen Quadratkilometer mit 12 Millionen Bewohnern, rückt Italien von der 6. Stelle, die es mit einem Besitz von 2,7 Millionen Quadratkilometer gehabt hat, an die fünfte vor, wobei es Portugal überholt. Dem beherrschten Flächenraum nach (wobei Mutterland, Kolonien und Mandate zusam-

terlandes und der Kolonien ist aus nachstehender Tabelle ersichtlich:

Italien hat in Abessinien ein Gebiet gewonnen, das fast dreimal so groß ist wie das Mutterland. Damit hat es seinen Kolonialbesitz um fast 50 Prozent von 2,3 auf 3,4 Mill. Quadratkilometer vermehrt. Die italienischen Kolonien Tripolis, Somaliland und Eritrea

mengerechnet werden) ist das britische Weltreich immer noch die größte Macht der Erde (41 Millionen Quadratkilometer, etwa so viel, wie der amerikanische Kontinent). Es folgt die Sowjet-Union, die ein zusammenhängendes Gebiet von 21,6 Millionen Quadratkilometer, mehr als das Doppelte von Europa, umfaßt. Es folgen Frankreich, dessen gesamter Besitz von 12,1 Quadratkilometer größer als Europa ist, die Vereinigten Staaten mit 9,9 Millionen und in größerem Abstand Italien (3,7), Portugal (3,3), Belgien (2,5), dann Dänemark mit dem Insel Grönland, die Niederlande (2,1). Die Größe der ersten Mächte mit Angaben über die Fläche des Mutterlandes, der Kolonien, über die Bevölkerung des Mut-

hatten zusammen nur wenig mehr als 3 Mill. Einwohner, Abessinien hat etwa 12 Millionen. Die Bevölkerung der italienischen Kolonien hat sich durch die Annexion Abessinien verfünffacht.

Im Zusammenhang mit der Annexion Abessinien ist italienischerseits das Wort „Römisches Imperium“ gefallen. Das Reich der römischen Kaiser am Beginn unserer Zeitrechnung ist allerdings unvergleichlich größer gewesen als das italienische Reich nach der Angliederung Abessinien. Es umfaßte den ganzen Westen und Süden Europas bis zum Rhein und der Donau, einschließlich der britischen Inseln, ganz Nordafrika von Marokko bis Ägypten und Vorderasien bis zum Tigris und dem Kaukasus.

Opplysning nr. 79.
13 febr. 1936.

Heller ikke Frankrike vil gi Tyskland kolonier tilbake. Det må i tilfelle skje på Storbritanniens bekostning

Spesialtelegram til Aftenposten.

Paris, 12. februar.

De siste dagers drøftelse av det britiske kolonispørsmål har ikke bare i Tyskland, men også i Frankrike været fulgt med stor interesse. Det er tydelig at den offentlige mening i Frankrike er avgjort mot enhver forandring i kolonispørsmålet. En eventuell utdeling av kolonier måtte i hvert fall komme til å skje på Storbritanniens bekostning, da dette land er den vesentlige besidder av oversjøiske territorier, sies det. Det fremholdes at hvis man først be-

gytter å gi etter for kravene om en rettferdigere fordeling av koloniene, så vilde man risikere at hele verdenskartet i løpet av kort tid vilde skifte utseende. Mens de franske oversjøiske besiddelser bare er 22 ganger større enn Frankrike, er de britiske besiddelse 146 ganger større enn moderlandet. Det fremholdes også at spørsmålet om å gi koloniene tilbake ikke kan avgjøres uten at innbyggerne i de angjeldende områder får anledning til å uttale sig om hvorvidt de ønsker å få sine tidligere herrer tilbake.

'Aftenposten' m. 79.

13 feb. 1936

Ingen britiske kolonier eller mandat- områder til andre makter.

En beroligende erklæring som hilses med
applaus i Underhuset.

Et forsvarsråd med Sir Samuel Hoare som chef.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 12. februar.

Spørsmålet om en sammenslutning av den samlede krigsmakt under en ledelse drøftes idag med stor iver i parlamentariske kretser. Regjeringen har som igår meddelt, definitivt opgitt tanken om et overordnet forsvarsdepartement, men derimot skal det være på tale å danne et forsvarsråd med en statsråd i spissen. Det skal være overveien- de sannsynlig at Sir Samuel Hoare blir utnevnt som chef. Men av grunner som før nevnt vil opnevnelsen av rådet og utnevnelsen av Sir Samuel bli utsatt til sommeren. Helst vilde statsminister Baldwin vente til høsten, men på den annen side er det opstått visse vanskeligheter i forbindelse med fremleggelsen av flåte- og luftbudgett i underhuset, fordi de respektive ministre Lord Monsell og Lord Swinton, tilhører overhuset, og derfor ikke kan ivareta sine departementers interesser i underhuset. Admiralitetets og luftvåbenets budgetter vil bli forsvart i underhuset av Lord Stanley for flåten og Sir Phillips Sassoon for luftvåbenet. Statsminister Baldwin finner denne ordning mindre tilfredsstillende, og det skal ikke være utelukket at han vil forta en forandring med det aller første. Det meddeles idag, at Sir Myrray Suetters lovforslag om opprettelse av et samlet forsvarsdepartement, vil bli trukket tilbake etter den store forsvarsdebatt fredag.

Den egentlige grunn til at dette tilsynelatende mindre viktige interne regjeringsanliggende har vakt en så enorm interesse i parlamentet, må søkes i den omstendighet, at det står i en nøieste gjennomførelse a det veldige rustningsprogram, et program som i disse dager påkaller hele landets interesse. Men spørsmålet om Sir Samuel Hoares gjeninntreden i regjeringen, har også på andre måter vakt en livlig disku-

sjon. I ytterliggående konservative kretser frykter man at regjeringen virkelig omgås med tanken på en avståelse av visse mandater til de såkalte «have not»-stater, i første rekke Tyskland og Italia. Fra regjeringshold fremheves det, at man ikke kan forstå hvad som har gitt anledning til denne frykt. De konservative svarer, at det er Sir Samuel Hoares antydninger i denne retning i hans berømte tale i Genf ifjor, da han nevnte visse staters berettigede behov for råvarer. Nu påstås det at denne uttalelse ikke refererte sig til mandatene, og det kan i samme forbindelse nevnes, at da Lloyd George i underhuset oppfordret regjeringen til å innkalle en internasjonal konferanse for å drøfte mandatterritoriernes fremtid, blev det fra regjeringen ikke gitt noget svar. Nu har imidlertid 35 konservative medlemmer av parlamentet skrevet sine navn under en resolusjon som i sterke ord protesterer mot enhver overdragelse av britiske kolonier til andre makter. Et konservativt parlamentsmedlem, Mr. Williams, protesterer i en interpellasjon mot enhver tanke på å gi Sydvest-Afrika tilbake til Tyskland, blandt annet under henvisning til tyskernes slette administrasjon av dette område.

I parlamentsmøtet i eftermiddag blev regjeringen spurt om sin stilling til kolonispørsmålet. Koloniminister Thomas svarte at regjeringen ingen planer har om å avstå britiske kolonier eller mandatområder til andre stater. Denne erklæring blev mottatt med stor applaus, og et medlem spurte om den vilde bli oversendt den tyske propaganda-minister, dr. Goebbels. Thomas svarte ironisk at han ikke stod i nogen direkte forbindelse med den tyske propagandaminister, men han formodet at erklæringen saktens vilde komme til hans kunnskap på en eller annen måte.

Afleveres den 3.
3 jan. 1936.

under opseiling

Nytt fredsforslag

De tyske kolonikrav en spore til ordning av Etiopiakonflikten.

Ryktene svirrer i London,
Paris og Rom.

London, 2. januar.

Det går både i Rom, Paris og London rykter om at et nytt fredsforslag er under forberedelse og at det vil bli fremsatt før Folkeforbundet tar spørsmålet om ytterligere sanksjoner op til drøftelse. Den franske ambassadør i Rom er reist

til Paris ikke bare på ferie, men hovedsakelig for å undersøke mulighetene for fred. Mange tror at den stillhet som hersker omkring fredsforhandlingene bare er tilsynelatende og at der bak kulissene arbeides på en eller annen løsning av det kompliserte problem. I vel underrettede kretser er man av den mening at hverken den britiske eller den franske regjering ønsker å la det komme såvidt at det fascistiske regime blir styrtet. På enkelte hold tror man at et finansielt sammenbrudd i Italia er overhengende, likesom man vil ha iaktatt visse tegn på uro innen armeen og innen visse lag av befolkningen. Hvis man lar situasjonen utvikle sig «naturlig» opstår faren for en sosial revolusjon og den vil man forhindre.

I Londons bankkretser er det på å yde Italia et større

Spørsmålet er om det vil være art krigen er avviklet. det er også andre grunner mulig for Mussolini å akseptere fredsforhandlinger som kan godkjennes for en hurtig bileggelse av Folkeforbundet og Etiopia.

I interesserte kretser i London går det ville rykter om en kommende ny diktator. Snart utnevnes Balbo, snart kronprins Umberto. Man påstår at Balbo skal ha forhandlet med finansautoriteter i Paris om størrelsen av det lån som måtte ydes Italia når krisen er løst. Han skulde også ha nevnt sig selv som den kommende mann. Det er ikke altfor sannsynlig at det ligger meget i disse rykter, men sikkert er det heter i kammerets års-

Forts. side 3, spalte 7.

at man ikke vil slå sig til ro med den av Sir Samuel Hoare antydende ordning med en rettferdigere fordeling av råstoffene mellom industristatene. Tyskland behøver mere enn nogen annen stat utstrakte kolonier og utlandet begynner nu å innse at det var ikke bare en urettferdighet men et økonomisk misgrep å berøve Tyskland dets kolonier.

under opseiling

Nytt fredsforslag

De tyske kolonikrav en spore til Etioopiaker

Ryktene svir Paris

London, 2. januar.

Det går både i Rom, Paris og London rykter om at et nytt fredsforslag er under forberedelse og at det vil bli fremsatt før Folkeforbundet tar spørsmålet om ytterligere sanksjoner op til drøftelse. Den franske ambassadør i Rom er reist

handlet med finansautoriteter i Paris om størrelsen av det lån som måtte ydes Italia når krisen er løst. Han skulde også ha nevnt sig selv som den kommende mann. Det er ikke altfor sannsynlig at det ligger meget i disse rykter, men sikkert er

Forts. side 3, spalte 7.

er holdt flere vellykkede åpne ag-
gantisasjonsapparat. Foruten at der
ret benyttet til å utbygge vårt or-
Men året 1936 har ikke bare væ-
partis historie.
blitt et betydningstunkt år i vårt
innvielsen av «Høres Hus» er 1936
sted for all partivirkssomhet, og med
vakkert og hensiktsmessig samlings-

det at man i Londons bankkretser er forberedt på å yde Italia et større lån så snart krigen er avviklet.

Men det er også andre grunner som taler for en hurtig bileggelse av konflikten. Som tidligere nevnt har Tysklands avvisende holdning til den foreslåtte luftpakt vakt mistenning i London. Det synes å være riktig at Hitler overfor den britiske ambassadør i Berlin har uttalt at bl. a. de betingelser som måtte oppfylles før Tyskland kunne innlate sig på forhandlinger var også tilbakegivelsen av koloniene til Tyskland. Idag meldes fra Hamburg at industri- og handelskammeret der har tatt kolonispørsmålet op og det heter i kammerets årsrapport at man ikke vil slå sig til tals med den av Sir Samuel Hoare antydende ordning med en rettferdigere fordeling av råstoffene mellom industristatene. Tyskland behøver mere enn nogen annen stat utstrakte kolonier og utlandet begynner nu å innse at det var ikke bare en urettferdighet men et økonomisk misgrep å berøve Tyskland dets kolonier.

Aftenposten nr. 405.
14 aug. 1935.

Portugal vil ikke av- hende sine kolonier.

Den portugisiske minister
i Oslo uttaler sig til
Aftenposten.

I anledning av gårsdagens telegram fra London om en mulig overdragelse av de to store portugisiske kolonier i Afrika Mosambik og Angola til Italia og Tyskland har vi hen-

vendt oss til den portugisiske minister som uttaler:

— Jeg har med forbauselse lest det nye telegram fra London angående ryktene om et «tilbud» av Mosambik til Italia og av Angola til Tyskland. Men de portugisiske kolonier er da ikke noget ingenmannsland. Mosambik blev opdaget av portugiserne i 1498 (ikke erobret), Angola allerede tidligere, og de kan ikke tilbys av hvem det skal være.

Av de nuværende riker i Europa var vi det første som underholdt forbindelse med Etiopia som i likhet med Arabia, Persia og India i århundrer var opført blandt de glørdige suverenitetstitler som kongene av Portugal førte. Og så skulde vi berøves våre rettmessige eiendomsrettigheter for å skaffe en kompensasjon i uoverensstemmelser som vi ikke har nogen delaktighet i.

Portugiserne holder av sine kolonier, ikke bare som almindelige

felt for utnyttelse, men også som uadskillelige minner om sin ærerike fortid som opdagere. Aldri vil det selge den minste del av sin historiske arvelodd. A tale til dem herom vil si det samme som å såre dem i hjertet. Et forsøk på å undgå en krig på denne måte vil bare tjene ønsket om å fremkalle en annen.

Dagbladet m. 104.
6 juli 1935.

Skulde de inn- fødte overhodet ikke spørres?

Englands regjering får skjenn i underhuset

LONDON

I underhusets møte idag oplyste premierministeren, at det etiopiske problem vilde bli satt under debatt senere, men allerede igår måtte regjeringens medlemmer og især koloniministeren være skyteskive for et regn av spørsmål fra liberal og konservativ side.

**Det var 600 kvadratmiles,
England vilde avstå.**

Spørsmålene avslørte, at den del av britisk Somaliland, som regjeringen hadde tenkt å tilby Etiopia dreier sig om en 50 miles lang og 12 miles bred korridor med et samlet areal på 600 kvadratmiles.

Den liberale mr. Dickie: Skal det forstås således, at regjeringen ikke bare har undlatt å spørre underhuset men også har besluttet å gi avkall på et territorium med innbyggere, som vi har påtatt oss å beskytte? Hvad vilde der skje, hvis disse mennesker nektet å la sig overføre til en annen nasjon? (Tilrop: Svar! Svar!)

Koloniministeren Malcolm Mac Donald: — Det vilde ikke være strengt nødvendig å ha stammenes tillatelse men var forslaget blitt ført videre, hadde vi naturligvis varetatt deres interesser.

Mr. Wise (konservativ): — Er koloniministeren sikker på at vi kan

bryte disse traktater efter vårt eget ønske uten å spørre andre makter?

Koloniministeren: Det er ikke tale om brudd.

Aftenposten nr. 326.
2 juli 1935.

Mussolini begrunner sitt avslag til England.

Både Italias og Frankrikes interesser vilde skades hvis Etiopia fikk adgang til havet.

Mussolini hevder at Parlamentet ikke vilde ha gått med på territoriale innrømmelser.

Rom, 2. juli.

Statsråd Edens uttalelser i Underhuset blev imøtesett med stor spenning i Rom, og like efter at han hadde talt, blev hans erklæring kommentert fra autoritativt hold.

Det fremheves, at Mussolini tok bestemt avstand fra tanken om å la Etiopia få britisk Somaliland. Mussoladi adgang til havet gjennom lini fremhevet, at hvis Etiopia fikk adgang til havet, vilde det ikke bare skade Italias, men også Frankrikes interesser, idet både havnebyen Djibouti og Djiboutijernbanen vilde miste endel av sin betydning.

Forøvrig tviler man på at Eden vilde ha greid å få Underhuset med på slike territoriale innrømmelser, idet selv den minste innrømmelse av denne art pleier å støte på stor motstand i det britiske parlament.

Man mener at Edens forslag hverken diplomatisk eller parlamentarisk var forberedt tilstrekkelig.

"Aftenposten" nr. 325.
2 juli 1935.

Den farlige internasjonale situasjon.

**Konflikten Italia—Etiopia i
Parlamentet: Mussolinis
avslag på Englands terri-
toriale innrømmelser be-
kreftes. Storbritannien
kan ikke stille sig like-
gyldig til utviklingen.**

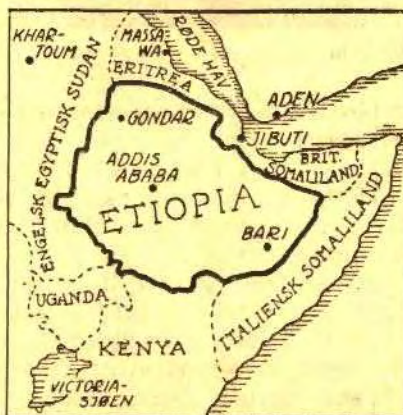
**Regjeringen nekter foreløbig å gi
Underhuset ytterligere
opplysninger.**

London, 1. juli.

I underhusets møte idag uttalte utenriksminister sir Samuel Hoare som svar på et spørsmål at den tysk-britiske flåteavtale vil bli innregistrert ved Folkeforbundets sekretariat.

Derefter gav statsråd Anthony Eden en interessant redegjørelse for sin reise til Paris og Rom. Redegjørelsen kom som svar på et spørsmål fra arbeiderpartiets parlamentariske fører, George Lansbury.

Eden bekreftet at Mussolini ikke hadde funnet å kunne godta det forslag som Storbritannien fremsatte for å få løst konflikten mellom Italia og Etiopia. Under forhandlingene med Mussolini fremhevet Eden at den britiske regjering så på situasjonens utvikling med den største bekymring. Han understreket at Storbritanniens utenrikspolitikk bygger på Folkeforbundet, og at den britiske regjering derfor ikke kan stille sig

likegyldig til begivenheter som kan komme til å berøre forbundet og dets fremtid meget sterkt. Den britiske regjering hadde av den grunn gitt Eden fullmakt til å meddele Mussolini at Storbritannien, for å bidra til en løsning av konflikten, vilde tilby Etiopia en landstrimmel i Britisk Somaliland, så Etiopia fikk adgang til havet. På den

Forts. side 6, spalte 1.

lemeuropeisk pakt og en overenskomst om rustningene tillands. Vi søker nu i forståelse med den franske regjering å finne en form for et samarbeide som så hurtig og fullstendig som mulig kan sikre at alle land gjennomfører det program som blev trukket op i London-kommunikatet av 3. februar. Disse samme spørsmål blev forøvrig også berørt

beskjed om de forholdsregler den vil treffe for å sørge for europeiske offentlige opinion press på Italia.

— Jeg er fullt opmerksom på det haster sterkt med denne krtige sak, svarte utenriksminister sir Samuel Hoare, men jeg beklager at jeg for øieblikket ikke kan si noget om når regjeringen vil være istand til å underhuset mere detaljerte plysninger.

g kan ikke love noget. Men åber å kunne gi huset en ny jørelse. Arsaken til at jeg kan si mere nu er utelukkende g ikke vil foreta inlg noget som gjøre det vanskelig å følge de agslinjer som vi ønsker skal bli

ansbury krevde at der i nær tid blir en debatt i underhuset ituasjonen i Europa og ganske g om konflikten Italia-Etiopia.

Dickie (nasjonalliberal) krevet sikkerhet for at det ikke treffes nogen endelig avgjørelse før regjeringen har konferert med underhuset.

Sir Samuel Hoare: Underhuset må ha tillit til regjeringen her.

Som svar på ytterligere spørsmål erklærte Eden at meglingsnevnden fortsetter sitt arbeide for løsning

enn tilsammen i de 15 år han el
hadde fått være prest. Det
være ting som kan være uvan
som kan støte i den bevegelse
nu går over vårt land. Men hvis
vegelsen ledes av Guds ånd, vil
gå videre, og så taleren, det vil
drøve mig meget om den skal
Indremisjonen forbl.
Kristiansen, Vardal, på
på at stillingen til Oxfordbeve
sen utover landet hadde været
vende og viss. Indremisjonen i
te stå der den stod, men det
te til å gjelde sig over alle

Regjeringsdammen, — flomløpet.
— I tilfelle av at alternativet
regnskapskapene.
ter. — Det kan der intet sies om.
men om kjøpet?
der samtlige interessenter til å gå sam-
til kjøp blir foretrukket, kommer da
ver. — I tilfelle av at alternativet
yl- regnskapskapene.
ver. hvad anlegget er opført med i stats-
Regjeringsdammen, — flomløpet.

måte vilde Storbritannien søke å
få Etiopia til å gi Italia terri-
toriale og økonomiske innrøm-
melser som måtte bli gjenstand
for en særskilt overenskomst.
Den britiske regjering krevet
ingen fordeler til gjengjeld, den
forlangte bare at stammene i
Britisk Somaliland skulde ha
rett til å drive sine husdyr på
beite i det område som måtte
bli avstått til Italia.

— Jeg fremholdt for Mussolini,
a Eden, at den eneste grunn til
at Storbritannien erklærte sig vil-
lig til å avstå britisk territorium uten
vederlag var den meget alvorlige si-
tuasjon. På tilbakerreisen gav jeg i
Paris den franske stats- og uten-
riksminister Laval en redegjørelse
for mine forhandlinger med Musso-
lini.

Jeg konfererte forøvrig med La-
val om forskjellige andre aktuelle
europelske problemer, bl. a. om en
pakt for begrensning av rustnin-
gene i luften, en østpakt, en mel-
lemeuropeisk pakt og en overens-
komst om rustningene tillands. Vi
søker nu i forståelse med den fran-
ske regjering å finne en form for
et samarbeide som så hurtig og full-
stendig som mulig kan sikre at alle
land gjennomfører det program som
blev trukket op i London-kommuni-
keet av 3. februar. Disse samme
spørsmål blev forøvrig også berørt
under forhandlingene med Musso-
lini, og vi var fullt enige om mulig-
heten av å fortsette arbeidet for å
skape trygge, fredelige forhold i
Europa overensstemmende med ho-
vedprinsippene i kommunikeet av 3.
februar og Stresa-resolusjonen.

George Lansbury spurte der-
etter når regjeringen vil gi under-

huset beskjed om de forholdsregler
som den vil treffe for å sørge for
at den europeiske offentlige opinion
øver press på Italia.

— Jeg er fullt opmerksom på
at det haster sterkt med denne
viktige sak, svarte utenriksmi-
nister sir Samuel Hoare, men
jeg beklager at jeg for øieblikket
ikke kan si noget om når re-
gjeringen vil være istand til å
gi underhuset mere detaljerte
oplysninger.

Jeg kan ikke love noget. Men
jeg håber å kunne gi huset en ny
redegjørelse. Arsaken til at jeg
ikke kan si mere nu er utelukkende
at jeg ikke vil foreta mig noget som
kan gjøre det vanskelig å følge de
retningslinjer som vi ønsker skal bli
fulgt.

Lansbury krevde at der i nær
framtid blir en debatt i underhuset
om situasjonen i Europa og ganske
særlig om konflikten Italia-Etiopia.

Dickie (nasjonalliberal)
krevet sikkerhet for at det ikke
treffes nogen endelig avgjørelse
før regjeringen har konferert
med underhuset.

Sir Samuel Hoare: Under-
huset må ha tillit til regjeringen
her.

Som svar på ytterligere spørsmål
erklærte Eden at meglingsnevnden
fortsetter sitt arbeid for løsning
av den etiopiske konflikt, men vi
arbeider med andre ting enn denne
meglingen, la han til.

Sir Samuel Hoare understreket
at det britiske forslag til løsning av
konflikten hadde været en slags
prøveballong da det ikke var funnet
akseptabelt, blir det antagelig ikke
gjort mere med det, sa han.

Arbeiderbladet nr. 153.
25 juni 1930.

Edens besøk i Paris.

En får ofte en forstemmende følelse av at européisk utenrikspolitikk er totalt blottet for plan og ledelse. En har inntrykk av et skib som driver omkring og overlater til den vind som tilfeldigvis akkurat blåser, å bestemme kursen.

Således også nu. Når det nu plutselig føres viktige forhandlinger i Paris og Roma, hvor det européiske problem rulles op i hele sin bredde, så er det ikke som et ledd i en planmessig utvikling. Nei, det er fordi at franskmennenes forbitrelse over den tysk-engelske flåteavtale var større enn beregnet, og så må Eden dra av gårde for å søke å reparere skaden.

For å forstå den voldsomme bitterhet som har gjort sig gjeldende i Frankrike over flåteavtalen, må en huske på at denne betyr et brudd med hele den franske utenrikspolitiske linje i spørsmålet om forholdet overfor Tyskland. Frankrike vil først ha sikkerhet og garantier før det går med på noen innrømmelser overfor Tyskland, før det vil forhandle om rustningsbegrensning o. s. v. Derfor krever det at Tyskland skal gå med på Østpakten og avtalen om Østerrike, før man forhandler med det om andre punkter. Det var denne linje som blev fastlagt i Londonavtalen mellom Frankrike og England i februar i år. Og når det hevdes at freden er udelelig, så er det nettopp dette man vil ha frem, at det kan ikke forhandles særskilt om enkelte punkter. Et veseutlig ledd i den franske politikk er også respekten for de bestående traktater.

I Frankrike hevder man nu at England har brutt med denne linje, det har brutt den fransk-engelsk-italienske enhetsfront ved å opta separatforhandlinger med Tyskland. Dertil kommer at den nye flåteavtale fullstendig overser Versaillestraktaten. Engelskmennene forsvarer sig med å si at Tyskland vilde så allike-

vel ha rustet til sjøs, nu vet man hvad man har å holde sig til. Men det er også andre motiver som har spilt inn, som uviljen overfor alliansepolitikken og viljen til å komme på talefot med Tyskland for å kunne få det med i en almindelig européisk ordning.

Edens besøk i Paris har hatt til hensikt å berolige Frankrike. Han har pekt på at det er meeningen å få i stand en almindelig européisk og internasjonal flåteavtale, som den som nu er avsluttet, bare skal være et ledd i. Men det viktigste for franskmennene var å få rede på hvordan England vil optræ i fremtiden. Vil det da også drive særforhandlinger med Tyskland? Vil det forhandle om en tysk-engelsk luftpakt? Det forlyder at Eden har forsikret de franske statsmenn om at for fremtiden vil England ikke optræ på egen hånd. Laval har iallfall meget sterkt hevdet at man kan ikke forhandle om enkelte spørsmål, man må ta alle under ett. Tysklands adgang til å ruste, ikke bare til sjøs, men til lands og i luften, må sees i forbindelse med de garantier det er villig til å gi.

Eden er nu i Roma. Her kommer han også til å forhandle om det etiopiske spørsmål. Den franske presse har svart på flåteavtalen med å forsvare Italias optreden. Desto viktigere er det for England å få en ordning. Det forlyder at Eden vil foreslå en ordning som går ut på at Italia skal få fordeler i Etiopia og så skal Etiopia til gjengjeld få noen fordeler i de engelske kolonier. Men Mussolini er steil, truer med å gå ut av Folkeforbundet. Det blir nok ikke lett å komme til en forståelse.

Det er nokså ørkesløst å drøfte hvorvidt England har optrådt riktig eller galt. Det er meget berettiget i den franske kritikk. Men en skal ikke se bort fra at den franske politikk hviler på en meget farlig baktanke, den å sveise sammen en allianse mot Tyskland som skal kunne diktere det sine betingelser, holde det nede i avmakt nu som tidligere. Men på den måte løses selvfølgelig aldri spenningen i Europa.

Léon Blum har rett når han hevder at Frankrike kan delvis takke sig selv for den situasjon det er kommet op i. Fordi det ikke har villet svare på det forhandlingsgrunnlag som Hitler la frem i sin store tale. Blum er her inne på det som er kjernen i hele saken. Européisk utenrikspolitikk lider under frykten for å gå direkte løs på problemene. Det beste eksempel er Versailles-traktaten. Den rives langsomt i småbiter, men likevel har ingen for alvor tatt opp spørsmålet om å finne frem til en ny ordning. Ingen har for alvor tatt opp problemet: Hva krever Tyskland, hvad kan vi gi det? Frankrike har rett i at det kreves en generell løsning av alle spørsmålene. Men da må det også selv ta initiativ. I stedet nøier man sig med en politikk fra dag til dag, en politikk som kan bli farlig i det lange løp. Det viser best den situasjon som nu er opstått.

22 Mai 1930

Efter Hitlers tale.

I de siste par uker har verden med spenning sett frem til Hitlers bebudede store tale. Og ingen kan påstå at den blev skuffet. Hitler talte med en tydelighet som ikke lot noe tilbake å ønske og la til slutt frem det grunnlag som Tyskland er villig til å forhandle på. Nu vet de andre makter hvad de har å holde sig til.

Og den som ser objektivt på saken, vil innrømme at Hitlers tale var meget behendig. Fordi han angrep alle de andres svake punkter, blev det grunnlag som han selv la frem, meget sterkt. Så sterkt at de andre makter skal måtte vri sig godt for ikke å ville godta det.

Sterkest virket kanskje Hitlers tilbud om rustningsbegrensning og nedrustning. Det er ikke til å misforstå. Han tilbyr likeledes å avslutte ikke-angrepspakter med alle nabostater (undtagen Lithauen). Og erklærer at Tyskland er villig til å gå med på et kollektivt fredssystem og eventuelt gå inn i Folkeforbundet igjen. Særlig det siste, men for øvrig i mer eller mindre grad alt det foregående er betinget av at Tyskland opnår likeberettigelse. Her er selvfølgelig et grunnlag for vurdering og et påskudd til forhaling. Men også på dette punkt legger Hitler frem noe konkret, nemlig at alle de deler av Versaillestraktaten som setter Tyskland i en særstilling, oppheves. Han pekte i denne forbindelse på at Folkeforbundet burde løses ut fra Versaillestraktaten, et krav som stemmer overens med hvad der stadig har vært fremhevd fra engelsk hold og også fra den internasjonale arbeiderbevegelse.

Om de to spørsmål som har vært mest fremme i de senere diplomatiske forhandlinger, Østpakten og Donaupakten, uttalte han sig også klart. Tyskland er villig til å gå med på en østpakt, men vil ikke forplikte sig til å yde Sovjet-samveldet hjelp, hvis det blir angrepet. Tyskland er også villig til å gå med på en forpliktelse til ikke å blande sig inn i Østerrikes forhold, hvis Italia gjør det samme.

Det kan ikke nektes for at efter disse erklæringer er situasjonen i Europa temmelig avklaret. Hvis de andre makter nu hadde statsmenn, som hadde evnen til å se stort på tingene og mot til å handle, så grep de anledningen og søkte å bygge op et kollektivt fredssystem. En må i den forbindelse håpe at den litet handlekraftige Simon, som nu er britisk utenriksminister, snart blir entlediget og erstattet av Eden. Det er i slike øieblikk som nu en forstår hvad en arbeiderregjering i England betyr.

Det vil selvfølgelig bli innvendt

at Hitler ikke er ærlig, at en må være på vakt o. s. v. Det er vel få mennesker gitt å kunne si hvordan det virkelig forholder sig med dette. Men det er i alle tilfelle ingen grunn til å la være å ta Hitler på ordet. Men til det kreves det mot og initiativ og visse offer.

Og dessverre er det vel kanskje grunn til ikke å gjøre sig overdrevne forhåpninger. Den som leser den del av Hitlers tale som omhandler avrustningens triste skjebne, vil få et sterkt inntrykk av det evneløse i det kapitalistiske Europas utenrikspolitikk. En må yde Hitler den honnør at det på en glimrende måte lyktes ham å vise at Tyskland bærer langt fra alene skylden om verden nu på ny driver frem mot en krig. De som snakket avrustningskonferansen bort og hårdnakket nektet enhver revisjon av Versaillestraktaten, får ta sin del av ansvaret.

En får en beklemmende følelse av evneløsheten i internasjonal politikk efter krigen, når en tenker på alt dette. Det er akkurat det samme bilde som møter en på dette område som når det gjelder den økonomiske politikk: mangel på evne til å rive sig løs fra gamle tradisjoner og fordommer, mangel på mot til å bryte med fortiden, mangel på vilje til å gå ærlig inn for det som tiden krever. Derfor har en grunn til å være litt skeptisk om det vil skje noen endring nu. Det avhenger ikke minst av det press arbeiderbevegelsen og den offentlige opinion nu kan utøve.

For det tilfelles skyld at forhandlinger på det grunnlag den tyske regjering nu har lagt frem, ikke fører til noe resultat, så viste også Hitlers tale hvilken vei Tyskland vil følge. Hans utfall mot Sovjet-samveldet og den internasjonale kommunisme var uhørt voldsomme. Samtidig rakte han hånden til Frankrike, England, Polen og endog Italia. Linjen i tysk utenrikspolitikk er således klar. Krast uttrykt kan den defineres slik: Gi oss frie hender i øst, og vi skal la Vest-Europa i fred. Sammenholder en dette med den sterke betoning i begynnelsen av talen av at Tyskland trenger mer rum — noe som for øvrig vel også skal begrunne kravet om kolonier — så klinger det som en farlig krigstrusel. Den litt hånlige tone hvormed Hitler omtaler pakter og kollektivt fredssystem lover heller ikke godt.

Men ikke desto mindre — selv om han bare spiller komedie — kan han nu tas på ordet, kan det nu gjøres en innsats for å trygge verdensfreden. Og står Tyskland så ikke ved sitt ord, så får man innrette sig deretter. Men først da.

F. M.

Aftenposten m 198.
17 april 1935.

Folkeforbundets råd behandler den tyske verne- plikt.

**Frankrike fremsetter
på Storbritanniens, Ita-
lias og egne vegne for-
slag til resolusjon, hvor
Tyskland fordømmes
for å ha brutt inngåtte
forpliktelser.**

Forhandlingene fortsetter idag.

Genf, 16. april.

Folkeforbundets råd begynte sine
forhandlinger for lukkede dører

idag, men efter kort tid blev dørene
åpnet, og presidenten, den tyrkiske
utenriksminister A r a s, gav ordet
til den franske utenriksminister
L a v a l. Han fremla et utkast til
resolusjon om den tyske verneplikts-
lov på vegne av Frankrike, Italia og
Storbritannien. Laval uttalte bl. a.:

Det er den franske regjering
som har besluttet å fremkalle den-
ne debat. Den har dermed gitt ut-
trykk for sin tillit til Folkeforbun-
det. Den anerkjenner Folkeforbun-
dets uavhengighet, upartiskhet og
autoritet.

Det skritt Tyskland har tatt, må
fordømmes. Og forbundsrådet må
overveie tiltak som kan gjøre pak-
ten mere effektiv innen en organi-
sasjon av kollektiv sikkerhet.

Jeg er sikker på at rådet vil være

gram som hurtig skulde føre til en
solid organisering av sikkerheten i
Europa. Vårt forberedende arbeide
er ødelagt ved det tyske skritt.

Ingen kan nekte at det tyske
skritt har fremkalt skuffelse og uro.

Vi vil ikke gjøre nogen forskjell
på de enkelte nasjoner. Alle må
behandles likt. Vår politikk er ikke
rettet mot noget enkelt land. Den
sikkerhet vi krever, ønsker vi at

rede
en k
forsl
har
1
2
ser
lem
dets
3

undets andler - -

de 1.

forbundets ramme. De er be-

sigt sitt ansvar bevisst, og at det i
overensstemmelse med vårt forslag
vil fordømme det tyske vedtak av
16. mars om vernepliktsloven og
treffe de nødvendige tiltak for
fremtiden.

Aktelsen for det gitte ord er en
lov for Folkeforbundet. Folkefor-
bundet har fått i oppdrag å verne
om freden. Jeg er sikker på at
Folkeforbundet ikke vil svikte sin
opgave. Folkene venter i tillit til
de forpliktelser forbundet har på-
tatt sig.

minister Munch mottok flere
* idag og hadde en lengere

Aftenposten m 198.

17 april 1935.

ket som helst politi.

Det er gjerne når larmen i gatene stilner av mot kvelden og det begynner å skumre i smug og portrum, at man kan høre rytterpatrul-

stor politisk sommerleir Granholmen ved Sandefj

den tyske verneplik.

Frankrike fremsetter på Storbritanniens, Italias og egne vegne forslag til resolusjon, hvor Tyskland fordømmes for å ha brutt inngåtte forpliktelser.

Forhandlingene fortsetter idag.

Genf, 16. april.

Folkeforbundets råd begynte sine forhandlinger for lukkede dører

idag, men etter kort tid blev dørene åpnet, og presidenten, den tyrkiske utenriksminister Aras, gav ordet til den franske utenriksminister Laval. Han fremla et utkast til resolusjon om den tyske vernepliktslov på vegne av Frankrike, Italia og Storbritannien. Laval uttalte bl. a.:

Det er den franske regjering som har besluttet å fremkalle denne debat. Den har dermed gitt uttrykk for sin tillit til Folkeforbundet. Den anerkjenner Folkeforbundets uavhengighet, upartiskhet og autoritet.

Det skritt Tyskland har tatt, må fordømmes. Og forbundsrådet må overveie tiltak som kan gjøre paktten mere effektiv innen en organisasjon av kollektiv sikkerhet.

Jeg er sikker på at rådet vil være

gram som hurtig skulde føre til en solid organisering av sikkerheten i Europa. Vårt forberedende arbeide er ødelagt ved det tyske skritt.

Ingen kan nekte at det tyske skritt har fremkalt skuffelse og uro.

Vi vil ikke gjøre nogen forskjell på de enkelte nasjoner. Alle må behandles likt. Vår politikk er ikke rettet mot noget enkelt land. Den sikkerhet vi krever, ønsker vi at alle skal få.

Jeg har den ære å forelegge rådet følgende utkast til resolusjon på vegne av den franske, den italienske og den britiske regjering:

Folkeforbundets råd er av den opfatning:

1) at den samvittighetsfulle overholdelse av alle traktatenes forpliktelser er grunnlaget for samlivet mellom nasjonene og en forutsetning for at freden skal bevares.

2) at det er en hovedgrunnsetning blandt menneskerettighetene at ingen makt kan løses fra forpliktelsene i en traktat eller forandre dens bestemmelser uten at det skjer i overensstemmelse med de andre parter i traktaten.

3) at den tyske vernepliktslov av 16. mars 1935 er i strid med disse prinsipper.

4) at den ensidige forholdsregel har bragt et nytt forstyrrende element inn i den internasjonale situasjon og dermed nødvendigvis har måttet fremtrede som en trussel mot den europeiske sikkerhet.

5) at på den annen side den franske regjering og den britiske regjering med den italienske regjeringens tilslutning efter den 3. februar har forelagt den tyske regjering et program til en endelig

bundets ndler - -

de 1.

forbundets ramme. De er besvissitt ansvar bevisst, og at det i overensstemmelse med vårt forslag vil fordømme det tyske vedtak av 16. mars om vernepliktsloven og treffe de nødvendige tiltak for fremtiden.

Aktelsen for det gitte ord er en lov for Folkeforbundet. Folkeforbundet har fått i oppdrag å verne om freden. Jeg er sikker på at Folkeforbundet ikke vil svikte sin oppgave. Folkene venter i tillit til de forpliktelser forbundet har påtatt sig.

Jeg står ikke her for å procedere. Vi har kjennsgjerningene for oss. Det franske memorandum redegjør for de foreliggende forhold, analyserer dem og vurderer dem.

Fortsatt side 6, spatle 4.

Det gjennemført og at forbundets autoritet dermed er blitt svekket. Men da må en også spørre om en vil kunne gjenoprette forbundets autoritet ved å øke antallet av artikler og paragrafer og pålegge medlemmene nye forpliktelser.

Polen holder fast ved det internasjonale samarbeide og Folkeforbundet er tross alt det viktigste organ for dette samarbeide.

Tilslutt kom Beck inn på den franske regjeringens bemerkninger angående sikkerheten. Polen har sluttet ikke-angrepspakter med Estland, Finland og Latvia på den ene side og Sovjet-Russland på den annen side, og Polens forhold til Tyskland har utviklet sig gunstig. Det er derfor ikke rart at folkeopinionen i Polen blev overrasket da man hørte at det nettop nu kreves nye midler for å opprettholde freden i Øst-Europa. Jeg vil ikke legge skjul på at det vakte mistanke i

minister Munch mottok flere k idag og hadde en lengere konferanse med den spanske delegasjon.

Journal des Nations skriver at det franske memorandum redegjør for de foreliggende forhold, analyserer dem og vurderer dem.

Frankrike vil gjerne ha fiendelige og økonomiske straffeforholdsregler, men de nordiske land har betenkeligheter, og dette får uttrykk i Danmarks holdning. Avisen tilføier at de nordiske land også tidligere har reist innvendinger mot presiseringen av artikkel 16, som gjelder straffeforholdsregler. De syd-amerikanske stater er visstnok heller ikke stemt for disse forholdsregler og Storbritannien vil heller ikke binde sig.

Det gikk rykter i Genf i kveld om at Laval hadde en konferanse med utenriksminister Beck.

Stort sett tilfredshet i London.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 16. april.

Den solidaritet som de tre vestmakter har vist i kravet om en aksjon mot Tyskland er i det store og hele blitt mottatt med tilfreds-

Folkeforbundets råd behandler - -

Fortsatt fra side 1.

Frankrike har vist i gjerning at det ønsker fred. I London-kommunikatet av 3. februar har det sammen med den britiske regjering utarbeidet et forhandlingsprogram som hurtig skulde føre til en solid organisering av sikkerheten i Europa. Vårt forberedende arbeide er ødelagt ved det tyske skritt.

Ingen kan nekte at det tyske skritt har fremkalt skuffelse og uro.

Vi vil ikke gjøre nogen forskjell på de enkelte nasjoner. Alle må behandles likt. Vår politikk er ikke rettet mot noget enkelt land. Den sikkerhet vi krever, ønsker vi at alle skal få.

Jeg har den ære å forelegge rådet følgende utkast til resolusjon på vegne av den franske, den italienske og den britiske regjering:

Folkeforbundets råd er av den opfatning:

1) at den samvittighetsfulle overholdelse av alle traktatenes forpliktelser er grunnlaget for samlivet mellom nasjonene og en forutsetning for at freden skal bevares.

2) at det er en hovedgrunnsetning blandt menneskerettighetene at ingen makt kan løses fra forpliktelsene i en traktat eller forandre dens bestemmelser uten at det skjer i overensstemmelse med de andre parter i traktaten.

3) at den tyske vernepliktslov av 16. mars 1935 er i strid med disse prinsipper.

4) at den ensidige forholdsregel har bragt et nytt forstyrrende element inn i den internasjonale situasjon og dermed nødvendigvis har måttet fremtrede som en trussel mot den europeiske sikkerhet.

5) at på den annen side den franske regjering og den britiske regjering med den italienske regjeringens tilslutning etter den 3. februar har forelagt den tyske regjering et program til en ordning med frie forhandlinger for å organisere freden i Europa og foreta en almindeilig innskrenkning av rustningene på grunnlag av likestilling og under den forutsetning at Tysklands aktive medvirkning i Folkeforbundets arbeide blir sikret.

6) at Tysklands ensidige forholdsregel ikke bare er uforenlig med disse prinsipper, men at den også kom nettop på et tidspunkt da forhandlingene faktisk var igang.

I henhold til ovenstående stilles følgende

konklusjon:

1) Rådet erklærer at Tyskland har overtrådt de forpliktelser som påhviler alle medlemmer av det internasjonale samfund av stater, nemlig plikten til å overholde inngåtte forpliktelser. Rådet fordømmer enhver ensidig opsigelse av internasjonale forpliktelser.

2) Rådet oppfordrer de regjeringer som har tatt initiativet til programmet av 3. februar eller som har sluttet sig til det, til å fortsette de forhandlinger de har begynt og til fremfor alt å slutte de overenskomster innenfor Folkeforbundets ramme som måtte vise sig nødvendige i forbindelse med paktens forpliktelser for at man kan nå det mål som er forutsatt i det program som er opstilt til sikring av freden.

3) Ut fra den overbevisning at en ensidig opsigelse av internasjonale forpliktelser kan true Folkeforbundets eksistens som en institusjon hvis plikt det er å sikre fredens bevarelse og organisere den almindelige sikkerhet beslutter Folkeforbundets råd at sådanne opsigelser uten bruk av de midler som allerede er forutsatt i de internasjonale

Folkeforbundets ramme. De er bestemt på ved alle brukbare midler å gjøre ensidige brudd på traktater umulig i fremtiden.

Utenriksminister Beck, Polen,

redegjorde for Polens synspunkter i en lengre tale. Det er egentlig tre forskjellige problemer Frankrike har forelagt forbundet, nemlig:

1) Tysklands oprustning,

2) en utvidelse av de forpliktelser som påhviler forbundets medlemmer i henhold til Folkeforbundets pakt, og

3) en styrkelse av sikkerheten gjennom nye typer av overenskomster.

Om de påtenkte straffeforanstaltninger som skal gjelde eventuelle traktatbrudd i fremtiden uttalte han at ingen kan benekte at visse forpliktelser i Folkeforbundets pakt ofte ikke er blitt gjennomført og at forbundets autoritet dermed er blitt svekket. Men da må en også spørre om en vil kunne gjenoprette forbundets autoritet ved å øke antallet av artikler og paragrafer og pålegge medlemmene nye forpliktelser.

Polen holder fast ved det internasjonale samarbeide og Folkeforbundet er tross alt det viktigste organ for dette samarbeide.

Tilslutt kom Beck inn på den franske regjeringens bemerkninger angående sikkerheten. Polen har sluttet ikke-angreppspakter med Estland, Finland og Latvia på den ene side og Sovjet-Russland på den annen side, og Polens forhold til Tyskland har utviklet sig gunstig. Det er derfor ikke rart at folkeopinionen i Polen blev overrasket da man hørte at det nettop nu kreves nye midler for å opprettholde freden i Øst-Europa. Jeg vil ikke legge skjul på at det vakte mistanke i Polen. Man spør sig selv om ikke visse traktater kunde skade freden. Polen vil derfor bare være med på å overveie forslag når det er overbevist om at det ikke vil medføre ulemper for Polen.

Baron Aloisi, Italia,

uttalte at Italia gjentatte ganger tydelig hadde latt forstå at en revisjon av de gjeldende traktatmessige bestemmelser bør skje ad rettens vei.

Utenriksminister Benes, Tsjekkoslovakia,

anførte at Tsjekkoslovakia støtter Frankrikes, Italias og Storbritanniens resolusjonsforslag.

Madariaga, Spania,

henledet rådets oppmerksomhet på behandlingen av resolusjonen. Hittil har det ikke været skikk å fremsette resolusjonene ved begynnelser av rådsrådet. Jeg vil på at forslaget vil bli vedtatt, sa han. Og hvordan vil det stille sig med eventuelle endringsforslag?

Rådspresidenten

svarte at behandlingen av resolusjonen først vil kunne drøftes når den almindelige debatt er ferdig. Men en kan ikke frakjenne rådsmedlemmene retten til å stille endringsforslag.

Utenriksminister Munch

uttalte at han kunde gi sin tilslutning til nogen av punktene, men han nærer alvorlige betenkeligheter ved andre punkter. Han meddelte forøvrig at han ennå ikke hadde fått anledning til å meddele sin re-

riksminister Munch mottok flere besøk idag og hadde en lengere konferanse med den spanske delegerte Madariaga.

Journal des Nations skriver at problemet om straffeforholdsregler antagelig vil volde store vanskeligheter. Frankrike vil gjerne ha finansielle og økonomiske straffeforholdsregler, men de nordiske land har betenkeligheter, og dette får uttrykk i Danmarks holdning. Avisen tilføier at de nordiske land også tidligere har reist innvendinger mot presiseringen av artikkel 16, som gjelder straffeforholdsregler. De syd-amerikanske stater er visstnok heller ikke stemt for disse forholdsregler og Storbritannien vil heller ikke binde sig.

Det gikk rykter i Genf i kveld om at Laval hadde en konferanse med utenriksminister Beck.

Stort sett tilfredshet i London.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 16. april.

Den solidaritet som de tre vestmakter har vist i kravet om en aksjon mot Tyskland er i det store og hele blitt mottatt med tilfredshet i London. Man tror også at det tilløp til motstand fra de nøytrale stater som Spania, Danmark og Portugal er i nogen grad utjevnet.

U. S. A. mener at aksjonen i Genf er meget farlig for freden.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Washington, 16. april.

I Amerika synes man å mene at den aksjon som Frankrike har innledet i Genf er meget farlig for freden. Det håb som man på enkelte hold har hatt om en nærmere tilknytning mellom Europa og U. S. A. er nu borte.

lienske og den britiske regering.

Folkeforbundets råd er av den opfatning:

1) at den samvittighetsfulle overholdelse av alle traktatenes forpliktelser er grunnlaget for samlivet mellom nasjonene og en forutsetning for at freden skal bevares.

2) at det er en hovedgrunnsetning blandt menneskerettighetene at ingen makt kan løses fra forpliktelsene i en traktat eller forandre dens bestemmelser uten at det skjer i overensstemmelse med de andre parter i traktaten.

3) at den tyske vernepliktslov av 16. mars 1935 er i strid med disse prinsipper.

4) at den ensidige forholdsregel har bragt et nytt forstyrrende element inn i den internasjonale situasjon og dermed nødvendigvis har måttet fremtrede som en trussel mot den europeiske sikkerhet.

5) at på den annen side den franske regering og den britiske regjering med den italienske regjeringens tilslutning efter den 3. februar har forelagt den tyske regering et program til en ordning med frie forhandlinger for å organisere freden i Europa og foreta en almindeilig innskrenkning av rustningene på grunnlag av likestilling og under den forutsetning at Tysklands aktive medvirkning i Folkeforbundets arbeid blir sikret.

6) at Tysklands ensidige forholdsregel ikke bare er uforenlig med disse prinsipper, men at den også kom nettopp på et tidspunkt da forhandlingene faktisk var igang.

I henhold til ovenstående stilles følgende

konklusjon:

1) Rådet erklærer at Tyskland har overtrådt de forpliktelser som påhviler alle medlemmer av det internasjonale samfund av stater, nemlig plikten til å overholde inn-gåtte forpliktelser. Rådet fordømmer enhver ensidig opsigelse av internasjonale forpliktelser.

2) Rådet opfordrer de regjeringer som har tatt initiativet til programmet av 3. februar eller som har sluttet sig til det, til å fortsette de forhandlinger de har begynt og til fremfor alt å slutte de overenskomster innenfor Folkeforbundets ramme som måtte vise sig nødvendige i forbindelse med paktens forpliktelser for at man kan nå det mål som er forutsatt i det program som er opstilt til sikring av freden.

3) Ut fra den overbevisning at en ensidig opsigelse av internasjonale forpliktelser kan true Folkeforbundets eksistens som en institusjon hvis plikt det er å sikre fredens bevarelse og organisere den almindelige sikkerhet beslutter Folkeforbundets råd at sådanne opsigelser uten bruk av de midler som allerede er forutsatt i de internasjonale traktater, må bringe alle skikkede midler i anvendelse fra medlemmenes side innenfor paktens ramme når det gjelder forpliktelser som berører folkenes sikkerhet og spørsmålet om å oprettholde freden i Europa.

Rådet overdrar en komite (sammensetning ennå ikke bestemt) å fastslå de forholdsregler som kan gjøre Folkeforbundets pakt mere effektiv med hesyn til organisering av den almindelige sikkerhet, og som særlig forutsetter anvendelse av økonomiske og finansielle tiltak i tilfelle av at en stat i fremtiden — likegyldig om den er medlem av forbundet eller ikke — bringer freden i fare ved å opsi sine internasjonale forpliktelser.

Debatten.

Efter Laval fikk

sir John Simon

ordet. Han uttalte blandt annet at de tre vesteuropeiske stormakter betrakter det som sin hovedoppgave å oprettholde freden innen

forbundets autoritet dermed er blitt svekket. Men da må en også spørre om en vil kunne gjenoprette forbundets autoritet ved å øke antallet av artikler og paragrafer og pålegge medlemmene nye forpliktelser.

Polen holder fast ved det internasjonale samarbeide og Folkeforbundet er tross alt det viktigste organ for dette samarbeide.

Tilslutt kom Beck inn på den franske regjeringens bemerkninger angående sikkerheten. Polen har sluttet ikke-angrepspakter med Estland, Finland og Latvia på den ene side og Sovjet-Russland på den annen side, og Polens forhold til Tyskland har utviklet sig gunstig. Det er derfor ikke rart at folkeopinionen i Polen blev overrasket da man hørte at det nettopp nu kreves nye midler for å oprettholde freden i Øst-Europa. Jeg vil ikke legge skjul på at det vakte mistanke i Polen. Man spør sig selv om ikke visse traktater kunde skade freden. Polen vil derfor bare være med på å overveie forslag når det er overbevist om at det ikke vil medføre ulemper for Polen.

Baron Aloisi, Italia,

uttalte at Italia gjentatte ganger tydelig hadde latt forstå at en revisjon av de gjeldende traktatmessige bestemmelser bør skje ad retsens vei.

Utenriksminister Benes, Tsjekkoslovakia,

anførte at Tsjekkoslovakia støtter Frankrikes, Italias og Storbritanniens resolusjonsforslag.

Madariaga, Spania,

henledet rådets opmerksomhet på behandlingen av resolusjonen. Hittil har det ikke været skikk å fremsette resolusjonene ved begynnelser av rådsmøtet. Jeg tviler på at forslaget vil bli vedtatt, sa han. Og hvordan vil det stille sig med eventuelle endringsforslag?

Rådsresidenten

svarte at behandlingen av resolusjonen først vil kunne drøftes når den almindelige debatt er ferdig. Men en kan ikke frakjenne rådsmedlemmene retten til å stille endringsforslag.

Utenriksminister Munch

uttalte at han kunde gi sin tilslutning til nogen av punktene, men han nærer alvorlige betenkeligheter ved andre punkter. Han meddelte forøvrig at han ennå ikke hadde fått anledning til å meddele sin regjering ordlyden av den foreliggende resolusjon. Han måtte derfor vente til imorgen med å ta endelig stilling til resolusjonen.

Da ingen flere forlangte ordet blev de videre forhandlinger utsatt til imorgen. Rådsmøtet imorgen formiddag er berammet til kl. 10.30.

Straffebestemmelsene vil volde store vanskeligheter.

De nordiske lands betenkeligheter får uttrykk i Danmarks holdning.

Genf, 16. april.

Utenriksminister Munch uttalte efter rådsmøtet idag, at hovedformålet er å gi resolusjonen en slik karakter at den ikke svekker Folkeforbundets muligheter for å være et redskap til fremme av forståelse mellom statene, og slik at den ikke hindrer den universalitet som alle strever efter å nå frem til.

Det gikk mange rykter i korridorene idag om Danmarks stilling til vestmaktens resolusjon. Uten-

riksminister Beck. Frankrike vil gjerne ha finansielle og økonomiske straffeforholdsregler, men de nordiske land har betenkeligheter, og dette får uttrykk i Danmarks holdning. Avisen tilføier at de nordiske land også tidligere har reist innvendinger mot presiseringen av artikkel 16, som gjelder straffeforholdsregler. De syd-amerikanske stater er visstnok heller ikke stemt for disse forholdsregler og Storbritannien vil heller ikke binde sig.

Det gikk rykter i Genf i kveld om at Laval hadde en konferanse med utenriksminister Beck.

Stort sett tilfredshet i London.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 16. april.

Den solidaritet som de tre vestmakter har vist i kravet om en aksjon mot Tyskland er i det store og hele blitt mottatt med tilfredshet i London. Man tror også at det tillop til motstand fra de nøytrale stater som Spania, Danmark og Portugal er i nogen grad utjevnet.

U. S. A. mener at aksjonen i Genf er meget farlig for freden.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Washington, 16. april.

I Amerika synes man å mene at den aksjon som Frankrike har innledet i Genf er meget farlig for freden. Det håb som man på enkelte hold har hatt om en nærmere tilknytning mellom Europa og U. S. A. er nu borte.

Avsnittet nr 68.
21 Mars 1935.

Frankrike truer Folkeforbundet liv

Sir Robert Horne.

Sir Robert Horne mener utsiktene for fred er bedre enn de noensinne har vært etter krigen.

Oslo, idag.
(Privat.)

Fra London meldes til «Aftenposten»: Den franske regjerings vedtak om å bringe Tysklands erklæring om innførelse av tvungen verneplikt inn for Folkeforbundet betraktes i Londons politiske presse med forståelse, men også med forundring. Man tviler på at Folkeforbundet kan foreta sig noe mot en makt som ikke er medlem av Folkeforbundet, så meget mere som forbundets statutter ikke inneholder noen bestemmelser om sanksjoner overfor et medlem i et tilfelle som dette.

Som nevnt i et tidligere telegram vil en trematskonferanse bli holdt i Paris før Simons avreise til Berlin, nemlig lørdag. Simon vil av lett forståelige grunner ikke personlig delta i denne konferanse og hans nærmeste mann, lordseglbevarer Eden, reiser derfor til Paris for å delta i konferansen med Laval og den italienske statssekretær i utenriksdepartementet, Suvich. Et nytt møte mellom de tre land skal holdes etter Simons og Edens hjemkomst.

Man tror her at hvis det ikke lykkes å blinge istand et etter fransk opfatning tilfredsstillende sikkerhetssystem gjennom Folkeforbundet, vil Frankrike gjøre alvor av sin trussel om å inngå allianser innen eller utenfor Folkeforbundet. Det siste alternativ vil være ensbetydende med Folkeforbundets endelige død, mener man her.

Igår kveld holdt sir Robert Horne en tale, hvori han betegnet den internasjonale situasjon og utsiktene for fred som bedre enn de noensinne har vært etter krigen. Så langt fra å være blitt foruroliget over Hitlers erklæring var han derimot meget tilfreds med den. Tyskland har i de siste år alltid hevdet at det ikke kunde delta i forhandlinger så lenge det ikke var likestillet med de andre nasjoner. Nu har Tyskland oppnådd denne likestilling — måten det er skjedd på spiller ingen rol-

— og det er dermed blitt mulig å få forhandlinger i gang for å bringe på det rene om Tyskland vil delta i bestrebelsene for å opprettholde freden i Europa og gå inn i Folkeforbundet igjen. Så vidt taleren hadde forstått Hitlers erklæring er Tyskland rede til å samarbeide for fredens opprettholdelse, men skulde Tyskland virkelig gå til angrep, var det bare én utvei, nemlig at alle fredeligssinnede nasjoner i Folkeforbundet sluttet sig sammen og dermed gjorde det umulig for enhver fredsforstyrrer å gå til angrep med noen utsikt til å komme heldig fra det.

Rothermere-pressen kjemper like hårdnakket for isolasjon og anbefaler at Storbritannia følger Amerikas eksempel. Amerika misbilliger det som er skjedd i Tyskland, men det vil ikke mere blande sig i europeiske forhold. Grenseskjellet mellom de europeiske makter er Amerika uvedkommende. Kan ikke Storbritannia si det samme? Om Tyskland sluker Østerrike eller kommer i krig med Russland, Italia eller Frankrike er det ingen grunn til å ofre en eneste britisk soldat for det. Den eneste vei til fred for Storbritannia, som for Amerika, er den som fører bort fra Europa, bort fra de bråkede kontinentale land, hvor Storbritannia ikke har noen interesser, ingen kapital og ingen handel, skriver denne presse.

4
Offisielt nr 198
18 april 1935

**Et avsnitt i Stresa-
kommuniket som vekker
uro i Tsjekkoslovakiet.**

Prag, 16. april.

Tsjekkoslovakisk telegrambyrå
offentliggjør i kveld følgende med-
delelse:

Det avsnitt av Stresa-kommuni-
ket som handler om mulighetene
av en anerkjennelse av Østerrikes,
Ungarns og Bulgarias oprustning,
har fremkalt en viss uro.

"Aftkeuproben" m 194.

15 April 1935.

Stormaktene er tilfredse.

Reuters utsendte medarbeider i Stresa telegraferer at man i konferansekretser har følelsen av at det er gjort et godt arbeide.

— Jeg er sikker på at konferansen har bidradd sterkt til å løse de problemer som gjelder Europas fred, sa statsminister MacDonald i et intervju.

De franske delegerte, statsminister Flandin og utenriksminister Laval, har uttalt sig i kringkastingen og begge erklærte at forhandlingene hadde bekreftet den gode og intime forbindelse mellem de tre regjeringer. Det var påny fastslått at de arbeider mot samme mål. Dette er meget tilfredsstillende.

I en slutningstale på konferansen takket Mussolini de delegerte. Han konstaterte at den solidaritet og handlekraft som er kommet til uttrykk under forhandlingene er skikket til å trygge Europas fred. MacDonald og Flandin takket Mussolini og uttalte sin glede over den forståelse som var lagt for dagen.

En representant for den italienske regjering uttalte til Reuter at Italia er meget fornøiet med utfallet av konferansen. For første gang er det i et dokument fra krigens seierherrer tale om ordet «revidere». Det er et punkt av ganske overordentlig stor betydning.

Viden Tegn m 89.

15 april 1935.

Paris, 14. april.

Agence Havas' utsendte medarbeider telegraferer at det søndag er offentliggjort et kommunike om konferansens forhandlinger.

Kommunikeet faller i to avsnitt. Første avsnitt inneholder en erklæring om Frankrikes, Italias og Storbritannias politikk i sin almindelighet. Annet avsnitt inneholder uttalelser om de enkelte spørsmål som har vært behandlet av konferansen.

Erklæringen i første avsnitt fremhever meget sterkt den solidaritet som råer mellom den britiske, den franske og den italienske regjering når det gjelder deres stilling til de aktuelle problemer.

Om de enkelte spørsmål heter det i kommunikeet — eller resolusjonen som meddelelsen kalles — at det er oppnådd full enighet om de forskjellige internasjonale problemer som har vært behandlet. Det er vedtatt felles retningslinjer i spørsmålet om Frankrikes protest mot den tyske vernepliktslov. Forhandlingene om et østpakt bør fortsettes. Østerrikes uavhengighet må opprettholdes. Det er forevrig en sak som vil komme opp på en konferanse i nær fremtid av de regjeringer som er nevnt i Romprotokollene. Denne konferanse skal diskutere spørsmålet om å få sluttet en mellemeuropeisk pakt og i denne forbindelse tiltak til konsolidering av Østerrikes uavhengighet. Behandlingen av forslaget om en vesteuropeisk pakt mellom de fem stater som er nevnt i London-kommunikeet til forsvar mot luftangrep vil bli fortsatt.

Man beklager vedtagelsen av den tyske vernepliktslov og det militærprogram Tyskland har lagt, og som tydelig tar sikte på økning av rustningene. Stresakonferansens makter bekrefter påny at de akter å arbeide for en internasjonal overenskomst om nedrustning. Visse stater har uttalt ønske om å få revidert militærbestemmelsene i fredstraktatene av St. Germain, Trianon og Neuilly (henholdsvis for Østerrike, Ungarn og Bulgaria). Det vil bli rettet henvendelse til de andre stater som er interessert i denne sak for å søke å finne en ordning.

Italia og Storbritannia bekrefter at de vil oppfylle alle de forpliktelser de har påtatt sig ved Locarno-traktaten. Denne bekreftelse såvel som hele resolusjonen vil bli meddelt Tyskland og Belgia.

I slutningen av kommunikeet omtales spørsmålet om en enkelt parts ophevelse av en overenskomst uten tilslutning fra de andre parter. Om dette sier kommunikeet:

De tre makter hvis politikk tar sikte på å opprettholde freden ved en kollektiv innsats innenfor Folkeforbundets ramme, slår fast at det råer full enighet dem i mellom om å nytte alle formålstjenlige midler til å motarbeide enhver form for ophevelse av traktater ved en ensidig partsavgjørelse som kan bringe Europas fred i fare. De tre makter vil på dette område handle i vennskapelig og intimt samarbeid.

11 april 1935.

STRESA

Det er holdt mange internasjonale konferanser etter krigen, store internasjonale konferanser, som alltid før de blev holdt blev betegnet som milepeler i utviklingen. Idag husker vi navnene, Genua, Cannes, Spa, men vi har vanskelig for å si hvori deres innsats bestod. Nu etterpå fortøner de sig for oss bare som etapper på en uundgåelig marsj mot den tilstand som Europa lever i idag, med krigen truende i det fjerne.

Det er tvilsomt om den konferanse i Stresa, som begynner idag, vil få noen annen karakter. For i virkeligheten er den kapitalistiske verdens internasjonale politikk preget av akkurat den samme evneløshet som dens økonomiske politikk i hvert enkelt land. Den lider av akkurat samme grunnskade: ikke å gå direkte løs på ondets rot, men danse omkring problemene og sette plasterlapper på sår som bare kan helbredes ved en operasjon. I stedet for å søke å finne en løsning på de spørsmål som ligger og ulmer bak krigslysten, spørsmål om grenserevisjon og revisjon av fredstraktatene, eller rydde bort selve krigsatmosfæren ved å gå til avrustning, lar man problemene tilspisses og lar sig uundgåelig drive frem mot den dag, da de krefter som man har forsøkt å tømme ikke lenger lar sig binde.

Derfor kan en ikke sette for store forhåpninger til Stresa-konferansen heller. Dens betydning ligger i de følger den kan få for selve den utenrikspolitiske situasjon i Europa. Den står overfor tre muligheter. Den kan

1) holde fast ved det forhandlingsgrunnlag som blev lagt i London, som bl. a. forutser gjennomførelse av Østpakten, og som Tyskland nekter å gå med på. I tilfelle dette ikke fører frem, kan en da falle tilbake på en allianse mellom Frankrike, Sovjet-Samveldet og Tsjekkoslovakia;

2) i stedet for å søke gjennomført Østpakten og overenskomsten om Østerrike utarbeide en plan for en kollektiv avtale, hvor alle stater forplikter sig til å gå mot en eventuell angriper. Denne plan blir da gjennomført som en utvidelse av Folkeforbundets forpliktelser;

3) sette Tyskland overfor et enten-eller, og hvis det ikke bøier sig, slutte en allianse mellom Italia, Frankrike og England, som trer i aksjon, bl. a. ved økonomisk boikott, hvis Tyskland på ny bryter bestå-

ende traktater. — Det første standpunkt er stort sett Sovjet-Samveldets, det annet Englands, og det tredje Mussolinis. Frankrikes holdning er ennå ikke klart bestemt, men det er klart at det har mer sympati for 1 og 3 enn for 2. Visse kretser i Frankrike arbeider sterkt for en allianse med Russland, andre sympatiserer med det italienske standpunkt. Den som holder igjen, er utenriksministeren, Laval, selv, som for øieblikket ikke er så veldig stemt for å kaste sig ut i en alliansepolitikk, vesentlig fordi han frykter for da å tape Englands støtte. England vil bestemt motsette sig noen form for en klar front mot Tyskland — skjønt det er kretser i England som også anser videre forhandlinger med Tyskland for nyttesløse — og vil konsentrere sig om en almindelig kollektiv avtale med skjerpede forpliktelser overfor medlemmene av Folkeforbundet. Men skal Frankrike og Italia gå med på det, må England gå langt i retning av garantier. Russerne og italienerne hevder at en slik almindelig avtale er verdiløs. De henviser til at Folkeforbundspakten allerede omfatter slike forpliktelser til å boikotte en angripende stat, men det er ingen som i reell politikk idag regner med at dette er noen garanti mot krig eller av noen synderlig betydning for stater som kommer ut i en krig.

Nu, en kan ikke regne med at resultatet av Stresa-konferansen blir noen klar stillingtagen for det ene eller det annet av disse standpunkter. Resultatet blir et kompromiss. Det er sannsynlig at den engelske plan blir lagt til grunn, men at den styrkes f. eks. ved at det tillates inntreffe mellom enkelte stater, noe som åpner adgang til en fransk-russisk allianse, eller ved at det også innenfor dens ramme søkes gjennomført en Østpakt, sannsynligvis i en noe modifisert form. Lykkes det ikke å nå frem til noe tilfredsstillende resultat, vil maktene søke sin sikring i alliansepolitikken. I det øieblikket Frankrike beslutter sig for den, er den et faktum. Den fransk-russiske avtale, som skal avsluttes under Laval's besøk i Moskva, er en optakt til en allianse, det er Laval som har forhindret at den blev det fullt og helt.

For de nøytrale stater reiser det sig her vanskelige spørsmål. Blir man enig om å gjøre Folkeforbundet til en sterkere garanti mot krig enn det var før, vil det medføre økede forpliktelser også for de nøytrale stater som er medlemmer. Og det ligger heri en fare for at disse i høyere grad kan bli trukket inn i stormaktenes motsetninger og med i en krig. Desto nødvendiggere er det at de små stater betoner sin vilje til absolutt nøytralitet.

23 Mars 1935.

Europa i de storpolitiske forhandlingers tegn.

Sir John Simons besøk i Berlin ventes å avklare situasjonen.

Også Memel-spørsmålet op til behandling.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 22. mars.

Utenriksminister Sir John Simon får mange lovord for sin besindige og kloke tale i Underhuset igår. Behendig forsvarte han sin beslutning om å reise til Berlin tross alt det som var hendt siden invitasjonen kom. Det fremheves, at Storbritannien så å si danner en reserve i Europa, og at dets innflydelse vilde bli svekket, hvis det sluttet sig altfor sterkt til et bestemt land. Så lenge Storbritannien står fritt, kan det lettere utføre sin formidlende rolle. Sir Herbert Samuel uttalte også, at det vilde ha været bedre om regjeringen i de siste to år hadde fulgt sin egen vilje istedenfor å innlate sig med en gruppe av nasjoner og så fremsette forslag som av Tyskland kan aksepteres, avslåes eller endres.

Den britiske regjering har nu valgt en ny kurs og det er ingen tvil om, heter det, at den på den måte kan gjøre både Frankrike og Europa i det hele tatt den beste tjeneste ved å bringe på det rene, hvad Tyskland egentlig vil og hvordan den tyske regjering stiller sig til den plan, som ligger alle europeiske regjeringer på hjerte. Men den britiske regjering forsonlige og rolige holdning overfor Tyskland, skal ikke utlegges derhen, at den har snudd Paris, Rom og Bryssel ryggen. Efter gårdsdagens diskusjon i Underhuset er det tydelig, at utenriksminister Simon har alle partier i parlamentet bak sig, når han nu optar forhandlingene med Hitler. Man går ut fra, at også flåtespørsmålet vil bli drøftet, men man tror ikke, at Hitler vil sette altfor meget inn på

sine krav her. Derimot vil rikskansleren sikkert kreve en revisjon av Versailles-traktaten utover de punkter som omhandler de militære innskrenkninger. Memel-spørsmålet vil sikkert komme på tapetet. Hvis Tyskland ikke er tilfreds med den nuværende ordning vilde det være tusen ganger bedre å komme til en overenskomst nu enn å vente inntil den ønskede forandring blir fremtvunget med andre midler, skriver Times.

Bitter stemning i Paris og Rom.

I Paris og Rom er stemningen bitter, og særlig har det vakt misstemning at Simon uten på forhånd å konferere med Quai d'Orsay skal ha invitert Hitler til å delta i konferansen i Nord-Italia. I halv-offisielle britiske kretser forklarer man nu, at Simon ikke hadde ment å invitere Hitler til den første konferanse, som skal holdes i Como, Stresa eller i Milano. Men efter denne kon-

feranse måtte det følge en annen, og det var til denne invitasjonen gjaldt.

Programmet i Berlin.

Man kjenner nu programmet for Berlin-opholdet. Simon og Eden kommer søndag klokken 17.30 til Tempelhofer Feld, hvor de vil bli mottatt av den engelske ambassadør Sir Eric Phipps og medlemmer av ambassaden. Om aftenen er de britiske ministre innbudt til en middag i den britiske ambassade. Mandag morgen begynner forhandlingene. Baron von Neurath gir lunsj for Simon og Hitler, hvorefter forhandlingene gjenoptas klokken 16. Samme aften gir von Neurath en offisiell mottagelse for hele den britiske delegasjon. Efter forhandlingene tirsdag formiddag gir den britiske ambassadør en lunsj for Hitler, den tyske regjering og den britiske delegasjon. Om eftermiddagen er Simon Hitlers gjest til en té-mottagelse i Hotel Kaiserhof. Ved midnatt reiser Eden til Moskva og onsdag morgen flyr Simon tilbake til London.

"Aftenposten" nr 148.

21 Mars 1935.

Mussolinis politikk på Balkan.

Løfte til Jugoslavia om ikke å støtte de ungarske revisjonskrav.

Tilnærmelser til den lille entente.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Belgrad, 21. mars.

Mussolinis vennskapelige tilnærmelse til Jugoslavia er nu fulgt av bestemte forslag. Disse går ut på en handelstraktat mellom de to land, hvori Italia gir Jugoslavia anledning til å eksportere til Italia en stor kontingent kveg, fjærfe og mineraler mot at Italia på sin side får innføre tekstilarbeider og maskiner til Jugoslavia.

Italia foreslår videre at Jugoslavia skal slutte en vennskapstraktat med Albania og anerkjenne de nuværende tilstander i denne stat, heri innbefattet Italias interesser. Til gjengjeld gir Italia Jugoslavia

frie hender i dets Balkanpolitikk. Dessuten opfordrer Italia Jugoslavia til å anerkjenne og garantere den nuværende situasjon i Østerrike.

Dette siste punkt er det vanskeligste i dette italienske forsøk på tilnærmelse. Skulde spørsmålet om Habsburgernes restaurasjon senere dukke op, foreslår Italia at Italia og Jugoslavia søker konferanse med den lille entente. Dette skulde bety at Italia aksepterer den lille ententes bestemte mening om at Habsburgernes tilbakevenden vil bety krig.

Italia lover Jugoslavia å forsøke å overtale Ungarn til å frafalle kravene om traktatrevisjon, til å slutte økonomiske avtaler med den lille

ententes land og til å slutte sig til pakten som garanterer Østerrikes uavhengighet. Vil ikke Ungarn gå med på dette vil overenskomst bli sluttet uten at dette land er med. Dette betyr at Italia ved å opgi å støtte det ungarske revisjonskrav — som Italia har gjort siden krigen — tar et nytt viktig skritt mot en forståelse med den lille entente.

Tilslutt foreslår Italia en ny vennsaps- og sikkerhetspakt mellom Italia og Jugoslavia. Diplomatisk forhandlinger om en sådan er allerede igang. Jevtich vil reise til Rom i april, hvor den nye handelstraktat vil bli undertegnet.

Aftenposten nr 133.

14 Mars 1935.

Simon og Eden til Berlin den 24. mars.

Man er forberedt på at Tyskland vil reise Memel-spørsmålet.

Fransk uro over at Tyskland betrakter Versaillestraktatens militære bestemmelser som satt ut av kraft.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 13. mars.

Utenriksminister Simon og lordseglbevarer Eden skal fly til Berlin 24. mars. Opholdet vil vare i 2 dager. Den britiske regjering har gjort det klart at der ikke kan bli tale om å diskutere nogen som helst plan som ikke inneholder et tilfredsstillende sikkerhetssystem for Vest-, Øst- og Central-Europa. Den britiske regjering har idag stått i forbindelse med de baltiske staters regjeringer som alle erklærte at de vilde underskrive London-deklarasjonen og ønsket dertil å styrke dens betydning ved et effektivt sikkerhetssystem for Øst-Europa.

Utenriksminister Simon vil etter hvad det forlyder forsøke å bevege Tyskland til å sikre Litauens integritet, men man er forberedt på at Tyskland først vil forlange at de in-

ternasjonale forpliktelser overfor de tyske innbyggere i Memel blir overholdt.

Man tror at Tysklands luftstyrke, hvis eksistens nu offisielt innrømmes, går op i 1300 førsteklasses flyvemaskiner. Man minner om at det er over dobbelt så meget som Baldwin antydte i underhuset for 3 måneder siden. Videre forlyder det at Hitler vil kreve en marine som skal være en tredjedel av Storbritanniens. Likeledes vil han kreve en armé hvis størrelse skal beregnes efter innbyggerantallet. I så fall vil Tyskland antagelig få en større hær enn Frankrike.

I Frankrike synes man å være urolig over den tyske regjerings beslutning om å gi en offisiell meddelelse om sin luftstyrke 1. april. Det faktum at den tyske regjering handler ikke bare de facto, men også

de jure som om Versailles-traktatens militære bestemmelser er satt ut av kraft, skaper forviklinger av store dimensjoner. Den italiensk-franske og den britisk-franske overenskomst går ut på at Tyskland ikke ensidig kan frigjøre sig fra de internasjonale bestemmelser. Man tror derfor at en fransk-britisk meningsutveksling må finne sted enten i Paris eller London før Simons Berlin-besøk.

Storbritannien vil ha nærmere rede på opprettelsen av et tysk militært flyvevesen.

London, 13. mars.

Efter hvad Reuter erfarer må det ansees som sannsynlig at det vil bli truffet forberedelser til offisielle forestillinger hos den tyske regjering fra britisk side i anledning av spørsmålet om opprettelse av et militært flyvevesen i Tyskland.

Aftenposten nr 99.

23 feb. 1935.

Hitlers vilje til å forhandle letter den europeiske situasjon

Den britiske utenriksminister til Berlin. - Det farlige punkt for freden i Europa flyttet fra Vest- til Øst-Tyskland.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 22. februar..

Tyskland har nu endelig erklært sig rede til en generell diskusjon med Storbritannien om alle de punkter som inneholdes i Londonforslaget av 3. februar. Dette overordentlig betydningsfulle fremskritt har bevirket at utenriksminister Simon har besluttet å reise til Berlin i begynnelsen av næste måned for å drøfte saken med rikskansler Hitler. Den franske regjering har erklært at den intet har å innvende mot Tysklands krav om direkte forhandlinger med Storbritannien. Etter besøket i Berlin vil utenriksminister Simon fortsette til Moskva og på tilbaketuren også besøke Warschau. Denne beslutning er blitt mottatt med begeistring i Moskva. Man tror at en formell invitasjon til et besøk i Russlands hovedstad vilde ha været sendt for lenge siden hvis man hadde været sikker på at den vilde blitt mottatt.

Det har lenge været klart at det farlige punkt for freden i Europa nu

er flyttet fra Vest-Tyskland til Øst-Tyskland, skriver Daily Telegraphs diplomatiske medarbeider. Man mener at Storbritannien uten å være direkte interessert i disse områder vil kunne tjene freden ved en aktiv optreden.

*

Spesialtelegram til Aftenposten.

Berlin, 22. februar.

Tysklands beredvillighet til å diskutere de problemer som inneholdes i Londonforslaget betyr et stort fremskritt i bestrebelsene for fredens oprettholdelse i Europa. Gjenoprettelsen av tillit i Øst- og Central-Europa er ikke mindre nødvendig enn forståelsen mellem Tyskland og dets vestlige naboer. Mange bitre erfaringer har vist at målet best kan nås ved regionale overenskomster under Folkeforbundet. På basis av en slik ordning har Hitler erklært sig villig til å forhandle og den britiske utenriksminister handler utvilsomt klokt ved å erklære at han vil avlegge besøk i Berlin, mener man her.

Aftenposten nr 92.
20 feb. 1935.

Det tyske svar på London-forslaget skaper en vanskelig situasjon.

Forlydende om at Tyskland vil forlange remilitarisering av Rihnland.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 19. februar.

I politiske kretser i London er det en almindelig opfatning at Tysklands svar på London-forslaget i høi grad vanskeliggjør det næste skridt. Den samme opfatning synes forøvrig å være fremherskende i Paris. Den franske regjeringens syn på saken blev oversendt den britiske regjering idag og i Downing Street har det været holdt en konferanse i eftermiddag. Den samlede regjering vil visstnok behandle saken i et møte imorgen. Man tror ikke at det vil være mulig å undertegne en luftkonvensjon uten at de andre punkter i forslaget blir skjendet den tilstrekkelig oppmerksomhet. Så lenge den nasjonale sikkerhet forblir uviss i central- og øst-Europa, en tilfredsstillende kontroll over rustningene ikke blir fastsatt, og den største nasjon i Europa står utenfor Folkeforbundet, vil en luftkonvensjon være til mere skade enn til gagn heter det.

Man tror også å ha bemerkt at Tyskland snart vil forlange remilitarisering av Rhinland. Dette spørsmål vil antagelig bli reist i forbindelse med luftkonvensjonen. Tyskland vil gi det utseende av at det ikke kan bli en fullverdig partner med mindre det får tillatelse til å oprette aerodromer i den nu demilitariserte sone. Det fremholdes her at ikke bare Versailles-traktaten vilde bli berørt av et slikt krav, men hele Locarnotraktaten vilde da behøve en drastisk revisjon. Ophevelsen av den demilitariserte sone berører selve grunnlaget for denne sikkerhetspakt.

Innvendingene mot Folkeforbundet synes ikke å ha undergått nogen forandring i det tyske utenriksministerium. Tyskland billiger ikke prinsippet om at store og små stater skal ha den samme rett i Folkeforbundet. Under disse omstendigheter er en snarlig utveksling av visitter mellom London og Berlin ikke sannsynlig. Men de kan komme senere. Frankrike synes nemlig å ønske at Storbritannien skal gå til en eller annen aksjon som kan føre til en overenskomst. Allikevel venters man ikke at der vil bli foretatt noget før i neste måned.

Tyskland ønsker direkte forhandlinger i Locarnos ånd.
Berliner Tageblatt understreker betydningen av et tysk-britisk møte i Berlin.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Berlin, 19. februar.

I en øiensynlig inspirert artikkel erklærer Berliner Tageblatt i aften at direkte forhandlinger er langt å foretrekke for utveksling av noter eller anvendelse av de vanlige diplomatiske metoder, hvis man

skal ha håb om å komme nogen vei på den linje, som er optrukket i London-kommunikatet. Det betones at britiske ministre har hatt samtaler av denne art med representanter for andre nasjoner. Hvis utenriksminister Simon derfor kunde komme til Berlin, vilde man kunne forhandle i Locarnos ånd.... Man må huske på, skriver bladet, at det alltid er Hitler som bestemmer den vei tysk politikk skal følge. Direkte kontakt mellom de menn som har folkets øre og den almindelige mening bak sig på den ene side og de ledende personligheter i Tyskland på den annen side er derfor i begge parter interesse. Det vilde være av særlig betydning for de britiske representanter med disse forhandlinger for øie å gjøre det nye Tysklands bekjentskap.

Laval tror ikke på nogen øieblikkelig løsning av problemene.

Paris, 19. februar.

I statsråd idag erklærte utenriksminister Laval at det pågår en tillitsfull og vennskapelig meningsutveksling mellom den franske og den britiske regjering. Regjeringene samarbeider på beste måte.

Det ventes ikke nogen rask utvikling av situasjonen, da de problemer som er reist i det tyske svar til Storbritannien og Frankrike må undersøkes meget nøie før Tyskland kan få svar.

Aftenposten om 92.
20 feb. 1935.

Tyskerne i Memel krever folkeavstemning.

Litauernes overgrep mot befolkningen.

Landdagen innkalles ikke mere.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Memel, 19. februar.

Tyskerne i Memel påstår at en folkeavstemning vilde bringe en majoritet på 90 procent for tilslutning til Tyskland, og de tar sannsynligvis ikke meget feil i sine beregninger. Litauerne okkuperte som bekjent byen i 1923, en handling som motstrebende blev godkjent av stormaktene. Før den tid blev byen ifølge Versaillestraktaten styrt av en fransk høikommisær.

Når det idag mere åpenlyst tales om en folkeavstemning, er dette et krav som i senere tid stadig er blitt sterkere, skjønt dette spørsmål ikke er nevnt hverken i Versaillestraktaten eller i Memelkonvensjo-

nen, men tyskerne fastholder at Memelkonvensjonen som blev undertegnet av Storbritannien, Frankrike, Italia, Japan og Litauen i 1924 og som garanterer et liberalt selvstyre for Memelområdet gang på gang er krenket.

Under samtaler Deres korrespondent har hatt med flere av innbyggerne er de kommet med sterke klager over at landdagen i det forløpne år ikke er innkalt, da de litauiske myndigheter frykter for at de tyske elementer vil fremsette og få flertall for et mistillitsvotum til det nuværende styre.

Et annet spørsmål er sproget. Skjønt det tyske og det litauiske sprog er likestillet ifølge Memelkonvensjonen, blir de tyske lærere i stadig større utstrekning erstattet med litauiske lærere slik at det blir gitt undervisning i tysk bare noen få timer hver uke.

Av de 29 representanter som er valgt inn i landdagen tilhører alle med undtagelse av fem de tyskvennlige partier. Da de fem litauere har nektet å være tilstede under landdagens møter, mener myndighetene at den ikke er beslutningsdyktig. Landdagen er ikke formelt oppløst, men den nektes tilladelse til å tre sammen. Dermed oppstår den situasjon at myndighetene får styre uten kontroll.

Sprogstriden gav sig forleden utslag i en ganske eiendommelig demonstrasjon tiltross for at det i de senere år har været forbud mot offentlige møter av enhver art. Omkring 100 tyske kvinner som har skolepliktige barn, samlet sig og marsjerte til administrasjonens hovedkvarter hvor de protesterte mot den behandling deres barn blev gjenstand for. De blev splittet og opnådde intet. I løpet av de siste må-

neder er alle tyske navn på jernbanestasjonene fjernet og bare de litauiske er tilbake.

På postkontoret er likeledes alle tyske opslag fjernet. Dette medførte adskillige vanskeligheter før man kunde finne den rette luke for kjøp av frimerker, og det er utstedt ordre om at alle brev skal være forsynt med adresser i det litauiske sprog. Til en viss grad overser postvesenet disse bestemmelser, men brev som er adressert til Memel istedenfor Klaipeda som er byens navn på litauisk, har fremdeles vanskelig for å komme frem til den rette adressat.

Myndighetene i Litauen hevder at de ifølge konvensjonen er berettiget til å foreta disse sprogforandringer på jernbanestasjonene og postkontoret.

'Afløpsrøsten' nr 90.

19 feb. 1935.

Forbitrelse i Russland over Tysklands militære likestilling.

Voldsomme utfall mot England.

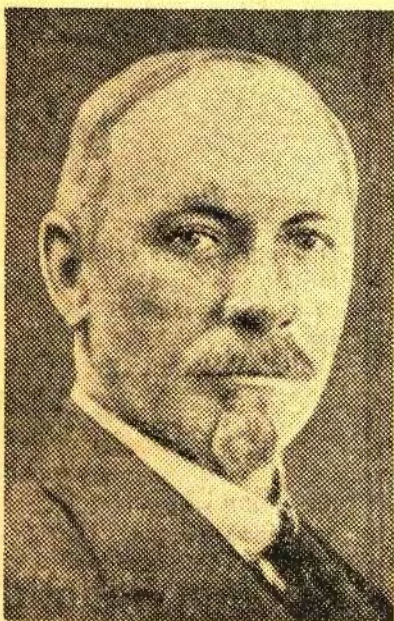
Moskva, 18. februar.

Isvestia skriver at Storbritannien nu ser ut til å ville gi Tyskland både likestilling i rustningene og fritt slag i Øst-Europa. Det later til, skriver avisen, at de britiske statsmenn rett og slett opmuntrer den tyske fascismes annekasjonstendenser. Hvis man gir Tyskland fritt slag i Øst-Europa, skaffer det sig snart også fritt slag i Vest-Europa. Det later til at Tyskland sammen med Storbritannien vil gjøre et forsøk på å drive Frankrike tilbake fra de posisjoner det har inntatt og svekke det. Den foreslåtte luftpakt mellom Frankrike, Storbritannien og Tyskland betegner ikke nogen øket sikkerhetsgaranti, den øker krigsfaren. Ansvaret for dette faller helt og holdent på de britiske politikere, som under fredsarbeidets maske i virkeligheten styrker fiendens posisjon skriver Isvestia til slutt.

4
Aftenposten nr 75.
11 feb. 1935.

Asia er våknet og er begynt å marsjere. Stillehavsproblemene kan true verdensfreden.

Engelsk-amerikansk samarbeide kan avverge
katastrofen.

General Smuts.

Kappstaden, 10. februar.

I en tale i kringkastingen lørdag kveld fremhevet den kjente sydafrikanske statsmann, general Smuts at vår kultur og civilisasjon trues av en stor fare på grunn av vanskelighetene i Østen.

Mens Europa er optatt med kampen mellom demokrati og fascisme, våkner Asia og begynner sin fremrykning. Og ingen vet hvor den marsjen kan føre hen.

I spissen for Asia står en stormakt som allerede er kommet så langt at den krever likestilling med verdens to sterkeste sjømakter.

I sammenligning med denne situasjon er vanskelighetene i Europa å betrakte som en ubetydelig huslig trette. Det er faktisk stor risiko for at Stillehavet med omliggende land blir den store fare som kan true hele verden. Der kan veldige krefter møtes. Japan, Sovjet-Russland,

China, De Forente Stater, Storbritannien, Canada, Australia, New Zealand og India, alle kan de bli trukket med. Da vil ikke Europa lenger bli verdens konfliktcentrum. Nei, da blir det Stillehavet som all interesse samler sig om.

Det gjelder å forberede sig på å møte en slik situasjon. Det kan bl. a. gjøres ved samarbeide mellom Storbritannien og De Forente Stater.

Hvad stillingen i Europa angår, sluttet Smuts, tror jeg ikke at det fransk-britiske utkast til konvensjon om luftforsvar vil føre til noget, hvis det ikke samtidig kommer i stand en almindelig nedrustning. Tysklands rett til likestilling for rustningenes vedkommende må anerkjennes i praksis, og Tyskland må komme med i Folkeforbundet igjen.

*Aftenposten nr 65.
5 febr. 1935.*

Bak-kommunikeets ord.

En av de franske aviser — Echo de Paris — meddeler at da statsminister Flandin og utenriksminister Laval drog fra Paris for å begi sig til London, var de ikke helt på det rene med hvad de skulde søke å opnå av sine britiske kolleger. Tanken på en pakt mot luftangrep falt dem således først inn da de satt på ferjen mellom Calais og Dover. Laval skal ha hatt sterke tvil om det gikk an å komme inn på saken. Men Flandin omtalte den overfor MacDonald under middagen fredag aften, ja, han var endog meget ivrig for at en slik pakt skulde slutes straks.

Liksom det ikke var helt klart for de franske statsmenn hvad de skulde opnå i London, må man kunne si, at det nu absolutt ikke er klart for andre, hvad de har opnådd. Det er utsendt et kommunike. Det er ikke ordknappt som kommunikeer av og til kan være. Men det benytter sig av sprogenes vageste glosser, så de som leser kommunikeet næsten kan legge i det hvad de selv vil. Sjelden har derfor kommentarene været mere forskjelligartede enn denne gang.

Det er blitt sagt at det er blitt skapt en ny militærallianse mellom Storbritannien og Frankrike, en entente i likhet med den som kom i stand ti år før verdenskrigen. Men riktignok skulde denne allianse bare gjelde luftvåbenet. Blir det krig skulde den ene av de allierte bare bringe sine luftstridskrefter i anvendelse, mens hær og flåte kunde hvile. Det er bare en teoretisk begrensning. For i tilfelle av krig vil sikkert alle tilintetgjørelsesmidler av hvad art de enn er bringes i anvendelse. Det har man rikelig erfaring for fra verdenskrigens dager.

Imidlertid inneholder ikke kommunikeet noget om en ensidig fransk-britisk allianse. Det heter at de franske og britiske ministre «foreslår, at hvis en av de makter som underskriver overenskomsten blir offer for et luftangrep fra en av de kontraherende parters side, og hvis angrepet ikke er fremkalt ved utfordrende optreden, skal de andre signatarmakter være forpliktet til straks å tilstå vedkommende land støtte av luftstridskrefter. De franske og britiske ministre var på sine regjeringers vegne enig om at en gjensidig avtale av denne art for Vesteuropa vil bidra i stor ut-

strekning til å virke avskrekkende på en angriper og gi beskyttelse mot plutselige angrep fra luften. De har besluttet å opfordre Italia, Tyskland og Belgien til å overveie om det ikke hurtig kan avsluttes en sådan konvensjon». Men samtidig pointerer engelskmennene at der ikke består nogen avtale, sålenge forhandlingene med de interesserte regjeringer ikke er avsluttet.

Hvis disse forhandlinger går i orden — og de vil altså nu bli innledet — er det ikke som i Locarnopakten bare Frankrike som garanteres mot overfall, men det er en gjensidig garanti mot et bestemt slags angrep.

For Tysklands vedkommende slår maktene en strek over Versaillestraktatens paragraf om forbud mot rustninger. Tyskland sidestilles med de andre i så henseende. Det skal ikke lenger ha stemplet på sig for å være overvunnet. De rustninger som er pågått i stillhet og som de andre både har været forferdet over og har protestert imot som ulovlige, legaliseres.

Også med hensyn til den omstridte østpakt synes forhandlingene i London å ha skaffet en utvei. Det er helt tydelig at man ikke kan få hverken Polen eller Tyskland med på en generell fastlåsning av de nuværende grenser i øst. Av kommunikeet fremgår det ikke helt klart at vestmaktene er villige til å fire på dette punkt. Men det britiske utenriksdepartement har underhånden meddelt, at når østpakten ikke uttrykkelig nevnes i kommunikeet, så er grunnen den at man tenker sig en ny østpakt — som er kommet i stand efter fritt førte forhandlinger.

Den omstendighet at de britiske og franske ministre hele tiden holdt og andre makter, deriblandt også Tyskland, underrettet om forløpet av forhandlingene i London, tyder på at de dennegang virkelig tilsikter en tilnærmelse, at de ønsker reelle resultater. De andre makter stilles ikke overfor et fait accompli. Det er skapt et forhandlingsgrunnlag — og som sådant er det da også blitt oppfattet av de angjeldende.

Efterhvert blir det bare sørgelige rester igjen av Versaillestraktaten. Man får bare håbe, at der i dens sted kommer nye avtaler som passer bedre for vår tid.

Aftenposten nr 62.

14. Feb. 1935

Full likestilling for Tyskland. Konvensjon angående luftstridskreftene.

Ingen grensereguleringer. — Tyskland tilbake til Folkeforbundet.

London, 3. februar.

De fransk-britiske forhandlinger sluttet idag. Den franske statsminister Flandin deltok ikke i slutningsmøtet.

Det britiske utenriksdepartement har sendt ut et kommunike som har været ventet med stor spenning.

Formålet med møtet i London har været å styrke verdensfreden ved et mere intimt samarbeide på grunnlag av vennskapelig tillit og demme op for strømninger som kan føre til kapprustning og øket krigsfare hvis det ikke gjøres noget for å stanse dem, heter det.

Det viktigste punkt i kommunikeet gjelder et utkast til luftfartskonvensjon som er utarbeidet. Konvensjonen skal sluttet mellom Storbritannien, Frankrike, Tyskland, Belgien og Italia, og har til formål å hindre at en av signatarmaktene går til angrep.

Den britiske regjering har med tilfredshet tatt til etterretning en erklæring fra Frankrike og Italia om at de vil styrke det vennskapelige forhold sig imellem, heter det for øvrig i kommunikeet. Storbritannien erklærer sig villig til å rådslå med de stater som har underskrevet Rom-avtalen, hvis Østerrikes uavhengighet og integritet trues.

Storbritannien og Frankrike er enig om at hverken Tyskland eller nogen annen stat som har fått sine rustninger regulert ved fredstraktatene, har rett til å gjøre forandringer i de bestående forpliktelser helt på egen hånd. Men Storbritannien og Frankrike er også enig om at det beste bidrag til arbeidet for å bevare freden, er en generell avtale mellom Tyskland og de andre makter. En slik avtale forutsetter at de enkelte europeiske lands sikkerhet trygges. Det kan bl. a. skje derved at det efter fritt førte forhandlinger sluttet overenskomster — «pakter» — mellem alle interesserte parter og med det formål å sikre gjensidig støtte i Øst-Europa og gjennomførelse av det system som er forutsatt anvendt i Romprotokollen om Mellem-Europa. Samtidig vil denne nevnte generelle avtale bekrefte stormakterklæringen av 11. desember 1932 om like

Fortsett side 6, spalte 2

Likestilling.

Fortsatt fra 1. side.

rettigheter for landene innen sikkerhetssystemet og innføre en almindelig rustningsoverenskomst som for Tysklands vedkommende vil trede istedenfor Versailles-traktatens militærbestemmelser. Et annet ledd i den generelle avtale må være at Tyskland påny inntar sin plass i Folkeforbundet.

Laval håber at Tyskland vil stille sig imøtekommende.

Utenriksminister Laval uttaler til den franske presses representanter, at efter ordningen av Saar-problemet og avtalen i Rom mellem Frankrike og Italia kommer nu resultatet av London-forhandlingene som en meget viktig utenrikspolitisk begivenhet. Det offisielle kommunike viser jo de punkter hvor det er opnådd enighet mellem de franske og britiske forhandlere. Men det bør også fremheves at forhandlingene var preget av vennskapelig tillit og samhold.

Vi håber at utfallet av forhandlingene får en god mottagelse overalt, og at Tyskland vil stille sig imøtekommende til den inntrengende appell vi har rettet til det.

London-erklæringen viser det samhold som eksisterer mellem Storbritannien og Frankrike. Den viser hvorledes våre interesser faller sammen. Vi er fast bestemt på å fullføre vårt arbeide for å skape sikkerhet i Europa. Vi arbeider for fredens sak, sluttet Laval.

Det antas nu at de opgaver angående Tysklands rustninger som de franske ministre forela sine engelske kolleger ikke var tatt fra den franske generalstabs innberetning, men at de var basert på dette dokument. De britiske ministre skal likeledes ha meddelt sine egne opgaver over Tysklands rustninger og det antas at disse opgaver skal ha vist høiere tall enn de franske.

Det britiske regjeringsmøte lørdag varte i to timer, og den plutselige innkallelse gav anledning til mange rykter. På visse hold som pleier å være godt orientert uttales det, at når regjeringen plutselig blev sammenkalt, må dette skyldes krav fra fransk side om at Storbritannien skal utvide sine garantiforpliktelser, fordi franskmennene mener at Locarno-traktaten

tannien kan ta. Men dette er ganske utlisterkelig, hevder de, fordi et angrep i en moderne krig ganske sikkert først vil komme fra luften, og derfor er tiden av så avgjørende betydning. Det kan ikke

ningsmøte.
Det britiske utenriksdepartement har sendt ut et kommunike som har været ventet med stor spenning.

fare hvis det ikke gjøres noget for å stanse dem, heter det.

Likestilling.

Fortsatt fra 1. side.

rettigheter for landene innen sikkerhetssystemet og innføre en almindelig rustningsoverenskomst som for Tysklands vedkommende vil trede istedenfor Versailles-traktatens militærbestemmelser. Et annet ledd i den generelle avtale må være at Tyskland påny inntar sin plass i Folkeforbundet.

Laval håber at Tyskland vil stille sig imøtekommende.

Utenriksminister Laval uttaler til den franske presses representanter, at efter ordningen av Saar-problemet og avtalen i Rom mellom Frankrike og Italia kommer nu resultatet av London-forhandlingene som en meget viktig utenrikspolitisk begivenhet. Det offisielle kommunike viser jo de punkter hvor det er opnådd enighet mellom de franske og britiske forhandlere. Men det bør også fremheves at forhandlingene var preget av vennskapelig tillit og samhold.

Vi håber at utfallet av forhandlingene får en god mottagelse overalt, og at Tyskland vil stille sig imøtekommende til den inntrengende appell vi har rettet til det.

London-erklæringen viser det samhold som eksisterer mellom Storbritannien og Frankrike. Den viser hvorledes våre interesser faller sammen. Vi er fast bestemt på å fullføre vårt arbeide for å skape sikkerhet i Europa. Vi arbeider for fredens sak, sluttet Laval.

Det antas nu at de opgaver angående Tysklands rustninger som de franske ministre forela sine engelske kolleger ikke var tatt fra den franske generalstabs innberetning, men at de var basert på dette dokument. De britiske ministre skal likeledes ha meddelt sine egne opgaver over Tysklands rustninger og det antas at disse opgaver skal ha vist høiere tall enn de franske.

Det britiske regeringsmøte lørdag varte i to timer, og den plutselige innkallelse gav anledning til mange rykter. På visse hold som pleier å være godt orientert uttales det, at når regjeringen plutselig blev sammenkalt, må dette skyldes krav fra fransk side om at Storbritannien skal utvide sine garantiforpliktelser, fordi franskmennene mener at Locarno-traktatens bestemmelser ikke er tilstrekkelig vidtgående under de nuværende forhold, særlig på grunn av den rolle flyvevåbnet spiller.

Locarno-traktaten bestemmer, sier franskmennene, at hvis en europeisk stat går til angrep, skal det rådslæes om de skritt Storbri-

går til angrep.

Den britiske regjering har med tilfredshet tatt til etterretning en erklæring fra Frankrike og Italia om at de vil styrke det vennskapelige forhold sig imellem, heter det for øvrig i kommunikeet. Storbritannien erklærer sig villig til å rådslå med de stater som har underskrevet Rom-avtalen, hvis Østerrikes uavhengighet og integritet trues.

Storbritannien og Frankrike er enig om at hverken Tyskland eller nogen annen stat som har fått sine rustninger regulert ved fredstraktatene, har rett til å gjøre forandringer i de bestående forpliktelser helt på egen hånd. Men Storbritannien og Frankrike er også enig om at det beste bidrag til arbeidet for å bevare freden, er en generell avtale mellom Tyskland og de andre makter. En slik avtale forutsetter at de enkelte europeiske lands sikkerhet trygges. Det kan bl. a. skje derved at det efter fritt førte forhandlinger sluttet overenskomster — «pakter» — mellom alle interesserte parter og med det formål å sikre gjensidig støtte i Øst-Europa og gjennomførelse av det system som er forutsatt anvendt i Rom-protokollen om Mellom-Europa. Samtidig vil denne nevnte generelle avtale bekrefte stormaktererklæringen av 11. desember 1932 om like

Fortsatt side 6, spalte 2

tannien kan ta. Men dette er ganske utilstrekkelig, hevder de, fordi et angrep i en moderne krig ganske sikkert først vil komme fra luften, og derfor er tiden av så avgjørende betydning. Det kan ikke bli tale om sikkerhet før man får bestemmelser om at et luftangrep skal besvares med en fellesaksjon.

Berlin, 3. februar.

Til Tysk Telegrambyrå telegraferes fra London: På eftermiddagsmøtet lørdag mellom de engelske og de franske ministre har man efter forlydende særlig drøftet Frankrikes forsterkede krav om sikkerhet på grunnlag av den franske generalstabs hemmelige dossier vedrørende de tyske rustninger. De franske forhandlere skal for det tilfelle at England ikke skulde kunne påta sig sterkere sikkerhetsgarantier ha foreslått som et alternativ avslutning av et forbund for luftstridskreftenes vedkommende. Dette forbund skulde medføre at den ene stats militære luftstridskrefter blev stillet til rådighet for den annen stat i konflikttilfelle.

Aftenposten m 63.
14 feb. 1935.

London-avtalen som skal sikre Europas fred

Hvad konvensjonen angående luftstridskreftene betyr.

En redegjørelse av Storbritanniens utenriksminister.

En del engelske og franske aviser mener at overenskomsten i realiteten blir en fransk-engelsk militærallianse.

London, 4. februar.

I den engelske presse fremheves det at den projekteerte pakt om luftstridskreftene ikke er et fransk-britisk fait accompli, men nærmest et forslag til Tyskland som anmodes om å slutte sig til på grunnlag av absolutt likestilling. De videre forhandlinger vil nu skje gjennom diplomati. Italia, Belgien og Tyskland skal etter forlydende nærmest ha stilt sig velvillig. Hvis overenskomsten kommer i stand, er det mulig at det også kommer en regional overenskomst for de mellom-europeiske land.

Det er en almindelig mening at det offisielle kommunike denne gang skiller sig fordelaktig ut fra lignende meddelelser efter lignende konferanser. Det er både med hensyn til omfang og innhold utførligere og mere presist enn man i almindelighet er vant til.

Utenriksminister Sir John Simon redegjorde igår for hva konvensjonen angående luftstridskreftene egentlig betyr. Hensikten er å hindre luftangrep, sa han. De moderne fly har så stor fart og aksjonsradius, og det er mulig å holde hemmelige manøvrer med flyvevåbenet. Hos publikum er det opstått frykt for plutselige angrep fra luften. Hvis vi imidlertid kan nå frem til en overenskomst som den foreslår, vil vi kunne hindre plutselige luftangrep fra et land mot et annet land. Hvis et angrep blev forsøkt, vilde de andre land nemlig straks komme den angrepne stat til hjelp. Locarno-traktaten forplikter ikke Storbritannien til å

Times skriver at overenskomsten vil vise sig å være et av de verdifulleste bidrag til befestelse av freden i Europa efter Locarno-overenskomstene. Daily Herald skriver at porten nu er åpnet til den vei som leder ut av uføret. Daily Mail skriver at overenskomsten vil kunne vise sig å være det første skritt henimot en virkelig fransk-britisk forsvarsallianse. Mens News Chronicle håber på at Tyskland i forslagene ikke vil finne noget spor av fiendtlig holdning eller isolering, men et ærlig og redelig middel for å lette det adgangen til å vende tilbake til Folkeforbundet.

De franske aviser

er samstemmige om å hilse velkommen den fransk-britiske erklæring. Avisene er først og fremst tilfreds over at Storbritannien har tatt det første skrittet for å opgi sin «splendid isolation». Enkelte aviser stiller sig noget skeptisk overfor Tyskland og er ikke sikre på hvilken mottagelse de fransk-britiske planer kan få i Berlin. Le Journal og l'Oeuvre mener at en eventuell overenskomst mot luftangrep i praksis vilde bety det samme som en militærallianse.

Tysklands likestilling.

Rykter om at kravet også gjelder koloniene.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Berlin, 4. februar.

Den britiske og franske ambassadør i Berlin overleverte igår aftes rikskansler Hitler meddelelsen om resultatet av London-forhandlingene. Etter hvad det meddeles, vil man i Berlin avvente begivenhetenes videre utvikling.

Imidlertid skal et nytt krav være dukket op. Det sies at spørsmålet om tilbakegivelse av koloniene vil bli reist i forbindelse med Tysklands krav om likestilling.

Et foredrag i Halle av dr. Schnee, den tidligere guvernør i Tysk Sydvest-Afrika, har vakt en viss oppmerksomhet. Han beskriver hvordan Tyskland er blitt berøvet sin likeberettigelse som kolonimakt, og er blitt lukket ute fra kolonialmaktenes krets. Hitler har aldri eksakt formulert hvad han forstår ved likeberettigelse, og man spør sig nu, om Tyskland vil reise kravet om tilbakegivelse av koloniene.

Seierherrenes hegemoni er forbi.

Alvorlig artikkel i Observer: Tyskland har samme rett til rustninger som andre stormakter, og må behandles fullt likestillet i enhver henseende.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 4. februar.

I en lengere artikkel i Observer minner Garvin om at de tre siste år har bragt Japans uttredelse av Folkeforbundet og nazirevolusjonen i Tyskland. De spørsmål som idag er aktuelle er helt andre enn de som for bare noen år siden var de mest brennende. Det er det alt overskyggende spørsmål om krig eller fred som nu må tas op på bred basis, hvis det skal være det ringeste håb om nogen praktisk bedring før det er for sent.

Garvin er ikke sikker på at de statsmenn som nu drøfter disse ting i London, er helt klar over omfanget av de problemer som det virkelig gjelder. Det er godt og vel at de franske og engelske statsmenn kommer til enighet om hvordan de best skal kunne hjelpe hverandre under en felles krise. Men den slags foranstaltninger betyr naturligvis ikke sikkerhet, men bare et slags forsøk på å avvende det aller verste. Ut over det å slutte avtaler om gjensidig støtte kan den engelske og den franske regjering alene intet gjøre.

En virkelig garanti for fredens bevarelse kan ikke opnåes uten at Tyskland kan bli beveget til å slutte sig til et kollektivt system. Men

hvis man skal kunne gjøre sig noget håb om å bringe Tyskland med i et nytt system, må alle tidligere anvendte diplomatiske metoder helt og holdent oppgis. Størstedelen av opinionen i Frankrike klynger sig ennu til abstrakte prinsipper som har sin rot i Versailles-traktaten, og efter Garvins mening kan intet være mere absurd og hensiktsløst enn å forsøke å vekke til live igjen denne døde formel. Å klynge sig til Versailles-traktaten er å klynge sig til et lik, sier han.

Hvilket fornuftig menneske glider nu bekymre sig om hvorvidt Tysklands oprustning er «legal» eller ikke ifølge de præhistoriske prinsipper fra 1919? Ved Campo Formio tilbød Østerrike som en konsesjon å anerkjenne den franske republikk. «Den franske republikk behøver ikke å anerkjennes mere enn solen behøver det», svarte Napoleon. Således er det nu også, bare i ennu høyere grad. Man må se det uigjenkallelige i øinene, og det uigjenkallelige er at Tysklands oprustning er et mektig faktum, og intet vil hindre dette fra å bli et gigantisk faktum. Å kalle det en krenkelse av Versailles-traktaten er bare å stimulere prosessen og gjøre den veibehagelig for tyskerne. De tredje rike under Hitler kan bare

Fortsatt side 2, spalte 6

En del engelske og franske aviser mener at
i realiteten blir en fransk-engelsk militærallianse.

London, 4. februar.

I den engelske presse fremheves det at den projekteerte pakt om luftstrikskreftene ikke er et fransk-britisk fait accompli, men nærmest et forslag til Tyskland som anmodes om å slutte sig til på grunnlag av absolutt likestilling. De videre forhandlinger vil nu skje gjennom diplomatiet. Italia, Belgien og Tyskland skal etter forlydende nærmest ha stilt sig velvillig. Hvis overenskomsten kommer i stand, er det mulig at det også kommer en regional overenskomst for de mellom-europeiske land.

Det er en almindelig mening at det offisielle kommunike denne gang skiller sig fordelaktig ut fra lignende meddelelser efter lignende konferanser. Det er både med hensyn til omfang og innhold utførligere og mere presist enn man i almindelighet er vant til.

Utenriksminister Sir John Simon on redegjorde igår aftes for hvad konvensjonen angående luftstridskreftene egentlig betyr. Hensikten er å hindre luftangrep, sa han. De moderne fly har så stor fart og aksjonsradius, og det er mulig å holde hemmelige manøvrer med flyvevåbenet. Hos publikum er det opstått frykt for plutselige angrep fra luften. Hvis vi imidlertid kan nå frem til en overenskomst som den foreslår, vil vi kunne hindre plutselige luftangrep fra et land mot et annet land. Hvis et angrep blev forsøkt, vilde de andre land nemlig straks komme den angrepne stat til hjelp. Locarno-traktaten forplikter ikke Storbritannien til å hjelpe Italia og ikke Italia til å hjelpe oss. Storbritannien og Italia er ikke beskyttet ved Locarno-overenskomsten. Når spørsmålet blir drøftet, vil vi kanskje komme til det resultat at det bare kan komme i stand en overenskomst som begrenses til de vestlige makter i streng forstand. Det er også mulig at Italia, Tyskland og Frankrike vil finne sig sammen i en annen kombinasjon, men det er fremtidsperspektiver.

Tilfredshet i den engelske presse.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 4. februar.

Daily Telegraph skriver i en ledende artikkel at det ennu må finnes mange forhandlinger sted før selve prinsippene til sikring av freden kan bli effektive. Dog synes Frankrike og England å være kommet hverandre nærmere enn før. Begge nasjoner har hatt det samme mål, men forskjell i temperament og geografisk beliggenhet har bevirket at midlene hvormed man vilde nå målene var forskjellige. Den nye overenskomst vil berolige Frankrike med hensyn til sikkerhet, det avgjørende må være om den gagnar freden og begrenser krigsfaren.

Times skriver at overenskomsten vil vise sig å være et av de verdifulleste bidrag til befestelse av freden i Europa efter Locarno-overenskomstene. Daily Herald skriver at porten nu er åpnet til den vei som leder ut av uføret. Daily Mail skriver at overenskomsten vil kunne vise sig å være det første skritt henimot en virkelig fransk-britisk forsvarsallianse. Mens News Chronicle håber på at Tyskland i forslagene ikke vil finne noget spor av fiendtlig holdning eller isolering, men et ærlig og redelig middel for å lette det adgangen til å vende tilbake til Folkeforbundet.

De franske aviser

er samstemmige om å hilse velkommen den fransk-britiske erklæring. Avisene er først og fremst tilfreds over at Storbritannien har tatt det første skrittet for å opgi sin «splendid isolation». Enkelte aviser stiller sig noget skeptisk overfor Tyskland og er ikke sikre på hvilken mottagelse de fransk-britiske planer kan få i Berlin. Le Journal og l'Oeuvre mener at en eventuell overenskomst mot luftangrep i praksis vilde bety det samme som en militærallianse.

gjelder koloniene.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Berlin, 4. februar.

Den britiske og franske ambassadør i Berlin overleverte igår aftes rikskansler Hitler meddelelsen om resultatet av London-forhandlingene. Etter hvad det meddeles, vil man i Berlin avvente begivenhetenes videre utvikling.

Imidlertid skal et nytt krav være dukket op. Det sies at spørsmålet om tilbakegivelse av koloniene vil bli reist i forbindelse med Tysklands krav om likestilling.

Et foredrag i Halle av dr. Schnee, den tidligere guvernør i Tysk Sydvest-Afrika, har vakt en viss oppmerksomhet. Han beskriver hvordan Tyskland er blitt berøvet sin likeberettigelse som kolonimakt, og er blitt lukket ute fra kolonialmaktens krets. Hitler har aldri eksakt formulert hvad han forstår ved likeberettigelse, og man spør sig nu, om Tyskland vil reise kravet om tilbakegivelse av koloniene.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 4. februar.

I en lengere artikkel i Observer minner Garvin om at de tre siste år har bragt Japans uttredelse av Folkeforbundet og nazirevolusjonen i Tyskland. De spørsmål som idag er aktuelle er helt andre enn de som for bare nogen år siden var de mest brennende. Det er det alt overskyggende spørsmål om krig eller fred som nu må tas op på bred basis, hvis det skal være det ringeste håb om nogen praktisk bedring før det er for sent.

Garvin er ikke sikker på at de statsmenn som nu drøfter disse ting i London, er helt klar over omfanget av de problemer som det virkelige gjelder. Det er godt og vel at de franske og engelske statsmenn kommer til enighet om hvordan de best skal kunne hjelpe hverandre under en felles krise. Men den slags foranstaltninger betyr naturligvis ikke sikkerhet, men bare et slags forsøk på å avvende det aller verste. Ut over det å slutte avtaler om gjensidig støtte kan den engelske og den franske regjering alene intet gjøre.

En virkelig garanti for fredens bevarelse kan ikke opnåes uten at Tyskland kan bli beveget til å slutte sig til et kollektivt system. Men

4 Dagbladet "m 26
31 jan. 1935.

Versailles-traktatens RUSTINGSBESTEMMELSER SETTES UT AV KRAFT

**En europeisk fredspakt erstatter
Locarno.**

*Men Tyskland må
stanse rustingene.*

**Sensasjonelle resultater
av fransk-engelske
forhandlinger.**

London, idag.

Den franske statsminister Flaudin og utenriksminister Laval reiser imiddags til London for å forhandle med den britiske regjering.

Times mener man foreløbig er blitt enig om at Storbritannia støtter fullt ut den del av den fransk-italienske overenskomst som går ut på at Tyskland ikke har adgang til ensidige tiltak på rustingsområdet.

Prinsippet om likestilling skal gjennomføres. Visse bestemmelser i Versailles-traktaten (om rustingene) blir satt ut av kraft ved en felles erklæring.

Samtidig foreslås en europeisk fredspakt som de nuværende regionale avtaler skal gå op i. Tyskland må vende tilbake til Folkeforbundet for å bli løst fra sine traktatmessige forpliktelser (Locarno).

Det grunnlag for forståelse som er skapt, tar hensyn både til Frankrikes ønske om sikkerhet og til Storbritannias ønske om å foreslå Tyskland en fremgangslinje som kunde knyttes for å gi det likestilling.

Man vil antagelig først offentliggjøre den foreløbige avtale når man er blitt enig om alle enkeltheter.

Aftenposten nr 44.

25 jan. 1935.

Ungarns krav om grenserevisjon står fremdeles på regjeringens dagsorden.

En halv million av den lille ententes soldater ved landets åpne grenser, sier statsminister Gombos.

Budapest, 24. januar.

Statsminister Gombos holdt en tale idag hvori han trakk op de store linjer for den ungarske regjeringens innenriks- og utenrikspolitikk.

— Ingen kan vente av oss, uttalte han, at vi skal sette oss til forhandlingsbordet som en mindreverdige nasjon. Det er feil å tro at vi har opgitt våre revisjonsbestrebelsers. Vi har fremdeles spørsmålet om territorial revisjon på dagsordenen, og vi håber at en rolig utvikling vil føre til målet. Men vi forlanger at suksjonsstatene skal anerkjenne de ungarske minoriteter som likestilte både på det økonomiske, kulturelle og politiske felt.

Det er et umulig forhold at en halv million soldater i den lille en-

tentes land omringer Ungarn og står ved dens åpne grenser. Ungarn har jo bare sin lille trianon-arme.

4 Aftenposten nr 37.

21 jan. 1935.

Efter Saar:

Danzig gjenforenet med Tyskland?

*Demonstrasjoner
også i Eupen-
Malmedy.*

Spesialtelegram til Aften-
posten.

Genf, 21. januar.

Der går rykter om at nazipartiet i Danzig i samarbeide med de tyske autoriteter vil gjøre et forsøk på en gjenforening med Tyskland ved en folkeavstemning i likhet med den som har funnet sted i Saar. Den nuværende nazipresident for senatet, Greiser, hadde igår en samtale med Eden. Forbundsrådet hadde nettop behandlet en klage fra Danzigs katolske presteskap angående et nazipåbud om at alle gutter i de katolske institutter skulde bære naziuniform.

Men ikke nok med Danzig. Også Eupen-Malmedy har begynt å røre på sig. Nazitilhengere demonstrerte igår til fordel for gjenforening med Tyskland. Demonstrantene bar faner med inskripsjonen: Imorgen vil også Eupen-Malmedy bli kalt tilbake til fedrelandet! Tyskere, glem oss ikke! Faner med samme inskripsjoner er reist på en rekke bygninger.

Aftenpostens nr 30

18 jan. 1935.

Det første intervju med Hitler etter Saar-avstemningen.

„Avstemningen en dom over Versailles-traktaten, vi har rakt hånden frem til fred, nu er det utlandets tur til å handle“.

Nazi-motstandernes stilling: „Vi spør ikke hvad man HAR været, men hvad man VIL idag“.

Fra Aftenpostens utsendte medarbeider.

Berlin, torsdag formiddag.

Det er lyktes en representant for den amerikanske Hearst-presse å få det første intervju med Hitler etter Saar-avstemningen. Intervjuet er foregått i Hitlers villa i Ober-Salzberg i nærvær av riksdagspresidenten Herman Göring. På intervjuerens første spørsmål svarte Hitler:

— Begivenheten fyller mig og alle mine medarbeidere med uendelig stolthet over det tyske folk. Samtidig er avstemningen en avgjørende dom over Versailles-traktaten, en dom av verdenshistorisk betydning. Versailles-traktaten tok landet fra oss på grunnlag av den påstand at det var 150,000 franskmenn der. Etter femten års folkeforbundsstyre, hvilket i virkeligheten betyr fransk styre, har det vist sig at det ikke bodde 150,000 franskmenn der, men 2000, — altså ikke engang fire franskmenn på 1000 Saar-beboere.

— Er det nogen fare for at Saarseleren skal kunne få ubehagelige følger for de kommunistiske eller ikke-nasjonalsocialistiske elementer i Saar, når landet nu blir tysk igjen?

Jeg begynte for 16 år siden min kamp for å vinne Tyskland med 6 mann. Siden er antallet av mine tilhengere vokset til 39 millioner. Or De ikke, at alle disse mennesker engang har tilhørt andre partier? De er langsomt og besværlig vunnet for nasjonalsocialismens idé. Og denne kamp om folkets sjel gir vi ikke op idag. Vi spør derfor ikke hvad man har været, men hvad man vil idag. Idag lever tidligere kommunister og centrumstilhengere i felles kamp for den nasjonalsocialistiske stat, som også Saar blir en del av.

— Har De nogen konkret plan for å vinne Frankrikes vennskap?

— Jeg har ofte erklært, at Tyskland etter gjenforeningen med Saar ikke har nogen fremtidige territorialkrav på Frankrike, og jeg har overfor verden gitt denne erklæring i bindende former. Det er et historisk sett meget stort offer, og mere kan man ikke forlange av Tyskland. Nu er det utlandet, som skal ta konsekvensen av denne beslutning. Vi ønsker fred, men ikke under nogen

bare en form for likeberettigelse, og det er den suverene stats og den suverene nasjons rett. Når verden forstår dette, trenger vi ingen konkrete eller store planer for å stabilisere Europas fred.

Til slut uttalte Hitler, at han nu

håbet at verden ikke lenger vilde høre på de profesjonelle internasjonale brøndforgiftere og ophissere, som de tyske emigranter i virkeligheten er. Hvis de har løiet om Saar, lyver de om Tyskland og belyver dermed praktisk talt hele verden.

Berlin, torsdag formiddag.

Det er lykket en representant for den amerikanske Hearst-presse å få det første intervju med Hitler etter Saar-avstemningen. Intervjuet er foregått i Hitlers villa i Ober-Salzberg i nærvær av riksdagspresidenten Herman Göring. På intervjuerens første spørsmål svarte Hitler:

— Begivenheten fyller mig og alle mine medarbeidere med uendelig stolthet over det tyske folk. Samtidig er avstemningen en avgjørende dom over Versailles-traktaten, en dom av verdenshistorisk betydning. Versailles-traktaten tok landet fra oss på grunnlag av den påstand at det var 150,000 franskmenn der. Etter femten års folkeforbundsstyre, hvilket i virkeligheten betyr fransk styre, har det vist sig at det ikke bodde 150,000 franskmenn der, men 2000, — altså ikke engang fire franskmenn på 1000 Saar-beboere.

— Er det nogen fare for at Saar-seieren skal kunne få ubehagelige følger for de kommunistiske eller ikke-nasjonalsocialistiske elementer i Saar, når landet nu blir tysk igjen?

Jeg begynte for 16 år siden min kamp for å vinne Tyskland med 6 mann. Siden er antallet av mine tilhengere vokset til 39 millioner.

Er De ikke, at alle disse mennesker engang har tilhørt andre partier? De er langsomt og besværlig vunnet for nasjonalsocialismens idé. Og denne kamp om folkets sjel gir vi ikke opp idag. Vi spør derfor ikke hvad man har været, men hvad man vil idag. Idag lever tidligere kommunister og centrumstilhengere i felles kamp for den nasjonalsocialistiske stat, som også Saar blir en del av.

— Har De nogen konkret plan for å vinne Frankrikes vennskap?

— Jeg har ofte erklært, at Tyskland etter gjenforeningen med Saar ikke har nogen fremtidige territorialkrav på Frankrike, og jeg har overfor verden gitt denne erklæring i bindende former. Det er et historisk sett meget stort offer, og mere kan man ikke forlange av Tyskland. Nu er det utlandet, som skal ta konsekvensen av denne beslutning. Vi ønsker fred, men ikke under nogen omstendigheter en æreløs fred. Vi er villige til meget store ofre, men aldri til å gi avkall på vår frihet. Vi avviser ethvert forsøk på ikke å stille oss moralsk og saklig likeberettiget med andre. Det finnes

suverene nasjons rett. Når Tyskland forstår dette, trenger vi ingen konkrete eller store planer for å stabilisere Europas fred.

Til slut uttalte Hitler, at han nu

som de tyske emigranter i virkeligheten er. Hvis de har løiet om Saar, lyver de om Tyskland og belyver dermed praktisk talt hele verden.

Aftenposten nr 26.

15 jan. 1935.

Hitler takker saarlendingene.

„Tyskland vil ikke mere reise territoriale krav mot Frankrike“.

13. januar det første skritt til forsoning mellem de nasjoner som blev adskilt ved verdenskrigens utbrudd.

Berlin, 15. januar.

Hitler har idag holdt følgende tale i kringkastingen:

En 15 års urett nærmer sig nu sin avslutning. I disse årene har saarlendingene lidt meget ondt og gledet over at saarborgerne kommer tilbake til sitt fedreland deles av hele det tyske folk.

Skjebnen har villet lage det slik at det ikke skulde bli den sunde fornuft som skulde gjøre ende på de meningsløse og triste forhold. Avgjørelsen skulde treffes efter bokstaven i en traktat som lovet verden å gi den fred, men som hele tiden har bragt uhyre lidelser.

Desto stoltere er vi over at blodets bånd har gjort sig gjeldende, slik som den 13. januar.

Jeg takker saarlendingene på vegne av alle tyskere. I disse dager og i kommende uker representerer dere saarlendinger hele det tyske folk og det tyske rike. Jeg stoler på at dere ikke vil glemme at det vilde passe mange om Saar-området gjenforening med Tyskland blev plettet av uoverlagte handlinger. Hold derfor streng disiplin.

Det tyske folk vil takke dere desto mere fordi et av de mest uholdbare spenningsforhold i Europa er blitt ryddet av veien gjennom saarlendingenes trofasthet.

Den 13. januar er det første

skritt på veien til en forsoning mellem de nasjoner som for 20 år siden blev skilt fra hverandre av skjebnen og av menneskenes ufullkommenhet.

Den avgjørelsen som er truffet nu gjør det mulig for mig å avgi følgende erklæring, som vårt offer og som vårt historiske bidrag til fred og forsoning i Europa:

Når dere saarlendinger gjenfor- enes med Tyskland, vil Tyskland ikke mere reise territoriale krav mot

Frankrike.

Jeg mener at vi på denne måte også gir uttrykk for vår anerkjennelse overfor de makter som sammen med oss og Frankrike har gjennomført avstemningen på en lojal måte.

Vi ønsker alle at denne avslutning på en beklagelig urett vil bidra til å skape mere fredelige forhold i Europa. Vi er fast besluttet på å opnå likestilling for Tyskland. Vi er like villig til å opfylle de oppgaver som må løses for at det skal kunne opnåes sann solidaritet mellem folkene, en solidaritet som ver- ner den mot de farer og den nød som truer dem.

Dere saarlendinger har gitt et vesentlig bidrag til forståelsen av at tyskerne hører sammen. Jeg takker dere for dette og ønsker dere velkommen tilbake til fedrelandet, til det tyske rike.

Aftenposten nr 23.
14 jan. 1935.

Mulig at Tyskland blir budt likestilling.

Plan om ophevelse av Versailles-traktatens millifære restriksjoner. Viktig regjeringssmøte i London.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 13. januar.

Regjeringen er sammenkalt til et viktig møte i Downing Street imorgen. Utenriksminister Simon forlot Genf igår aftes for å kunne være til stede. Umiddelbart etter møtet vender han tilbake til Genf, antagelig tirsdag.

Efter hvad det påstås vil der i morgendagens møte bli fattet en beslutning om å tilby Tyskland full likestilling med de andre stormakter. Dermed vil Tysklands betingel-

ser for å vende tilbake til Folkeforbundet være opfylt.

Hvis, en sådan beslutning virkelig blir fattet i morgendagens regjeringssmøte, så er den selvfølgelig ikke uforberedt. Utenriksminister Simon og lordseglbevarer Eden hadde igår en to timers samtale med Laval i Genf, og ved denne leilighet skal Simon ha redegjort for en plan som han og MacDonald hadde utarbeidet og som i korthet går ut på å opheve Versailles-traktatens bestemmelser angående Tysklands rustninger, og derefter anmode Tyskland om til gjengjeld å slutte sig til en pakt om begrensede rustninger. Hvad Laval har svart, er ikke kjent, men Simons hurtige London-reise og det likeså hurtig sammenkalte

ministermøte kunde tyde på at betingelsene for en endelig ordning er til stede.

Den britiske regjeringss opfatning

er at Tysklands ukontrollerte oprustning best kan møtes ved en gestus fra de tidligere alliertes side. Men Frankrikes og Italias tilslutning er selvfølgelig nødvendig. Hittil har Italia været av den opfatning at Tysklands oprustning skulde betraktes som et fait accompli. Andre

Fortsatt side 3, spalte 3

makter, deriblandt Frankrike, har derimot ment at Tyskland ikke uten videre kunde løsrive sig fra Versailles-overenskomsten. Nu foreslår altså den britiske regjering at Italia og Frankrike sammen med England skal avgi en erklæring til Folkeforbundet om at de tidligere allierte er rede til å annullere de militære bestemmelser i Versailles-overenskomsten. Frankrike synes å være forberedt på at en slik revisjon før eller senere må gjøres, og at Tyskland må få tilladelse til å ruste inntil en viss grense. Men denne grense må legges under Frankrikes militære rustninger.

Hvis det lykkes den britiske regjering å få et forlik i stand på dette grunnlag, vil også veien være jevnet for Flandins og Laval's London-besøk som antagelig vil finne

sted i slutten av denne måned. Hvis intet uforutsett inntreffer, vil så avrustningskonferansen bli sammenkalt i Genf den 5. februar.

Aftenposten nr 12.
8 januar 1935.

Enighet i Rom om koloni-spørsmålene.

Rykter om fransk lån på en million pund til Italia.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Rom, 7. januar.

Klokken 19.15 laften har Mussolini og Laval undertegnet den protokoll som inneholder resultatet av deres forhandlinger. Begivenheten skildres som en akt av historisk betydning.

De to statsmenn uttrykte sin tilfredshet med underhandlingene. Mussolini sa: Vi har nådd til fullstendig enighet i alle generelle spørsmål, og i alle fransk-italienske problemer. Laval sa: Jeg kom til Rom med store forhåbninger. Forståelsen mellom oss er nu en realitet.

I protokollen uttales blandt annet håbet om å kunne opnå en begrensning av rustningene. Forhandlingene vil bli gjenoptatt på basis av det italienske memorandum av 1934. Dette memorandum fastslår at Tyskland skulde tillates å skaffe sig defensive våben, mens de bevæbnede makter skulde enes om en begrensning av de militære utgifter, således at de ikke skulde overstige det nuværende nivå. Videre skal den kjemiske krig bannlyses, og luftbombardement som rammer civilbefolkningen forbys.

Umiddelbart efter at dokumentene var undertegnet, blev fotografene kalt inn for å forevige den historiske scene.

Den koloniale overenskomst som hadde skapt en del vanskeligheter går ut på at Italia får forskjellige konsesjoner i Nord-Afrika og to landområder. Det første som er omtrent 1280 km. langt og 160 km. bredt, støter op til Tibesti. Det annet er et mindre stykke land ved Bab el Mandeb i Fransk Somaliland, men uten havnen Obok. Italienske undersatser i Tunis skal få rett til å bibeholde sin nasjonalitet i to generasjoner. Endelig vil Italia få nogen tusen aktier i Djibuti-Addis-jernbanen, men disse skal betales. I en uttalelse til pressen sa Laval, at han efter det første møte med Mussolini var blitt overbevist om at de to vilde komme til å forstå hinannen. Jeg beundrer Mussolini, hvis sterke personlighet i høi grad har preget vårt verk.

Laval blev i formiddag mottatt av Paven. Besøket varte 145 minutter, og samtalen dreiet sig om problemer i forbindelse med freden i Europa. Efter samtalen presenterte Laval sin datter for Paven. Hun fikk i gave en rosenkrans av koraller og gull. Så kom turen til Lavals medarbeidere og endelig blev også de franske journalister som har ledsaget Laval på reisen, mottatt av Paven. I eftermiddag var Laval atter i Vatikanet, og han hadde en times samtale med kardinal Pacelli om forskjellige europeiske politiske problemer.

Paven har overrakt Laval storkorset av Pius 9's orden, mens den franske utenriksminister på sin side overrakte paven tre gamle verker av overordentlig stor verdi.

Laval har under forhandlingene med Mussolini fått storkorset av St. Mauritius- og St. Lazarus-ordenen, mens Mussolini har fått Æreslegionens storkors.

Lånerykter.

Tysk telegrambyrås korrespondent i Paris telegraferer i tilslutning til det tidligere forlydende om behandlingen av finansielle problemer under forhandlingene i Rom,

at det visstnok er tale om at Frankrikes bank skal åpne en kreditt til Italias bank og innføre de faste italienske statslån av «T-rente»-typen på det franske marked. Korrespondenten tilføier at Frankrikes bank antagelig straks vil åpne Italia en kreditt på 1 milliard franc — altså ca. 270 millioner kroner — og at det senere kan bli tale om ytterligere kreditt, f. eks. 3 milliarder franc — altså ca. 810 millioner kroner.

Aftenposten m 10.
8 Jan. 1935.

De storpølitiske forhandlinger i Rom - en mellem-europeisk pakt.

Frankrike gjør Italia innrømmelser i koloni- spørsmålet i Afrika.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Rom, 6. januar.

De storpølitiske forhandlinger mellom Laval og Mussolini har allerede ført til en overenskomst om en mellom-europeisk pakt hvis betydning neppe kan overvurderes, og den politiske situasjon er på mange måter forandret etter den to timers samtale mellom de to statsmenn.

Møtet mellom de to statsmenn gikk meget enkelt for sig. Laval blev mottatt av Mussolini, som stod med utstrakt hånd utenfor døren til sitt berømte kontor i Palazzo Venetia. Formalitetene var hurtig undagjort, og snart satt de to jevnaldrende statsmenn på hver sin side av Mussolinis arbeidsbord og talte praktisk politikk. Hovedpunktet var Østerrike. Man blev hurtig enig om at Østerrikes uavhengighet skulde garanteres ved en pakt, at både Tsjekkoslovakia og Jugoslavia skulde undertegne den. Også Ungarn skulde delta i pakten, men Ungarn vil oprettholde sin tradisjonelle rett til grenserevisjon, og det forplikter sig derfor bare til å fremme sine krav ved legale midler.

Derefter gikk Laval og Mussolini over til de koloniale spørsmål. Laval kom ikke tomhendt til Rom. Han medbragte et stykke land av Sahara så stort som England og med en befolkning på 200,000 innfødte. Dette stykke land grenser til den italienske koloni Libya. Tilstede ved forhandlingene var den franske ambassadør i Rom og den italienske understatssekretær Suvitch. Sir John Simon sendte Mussolini og Laval et telegram med gode ønsker for forhandlingene. De to statsmenn var kongen av Italia gjester til lunsj.

I alle diplomatiske og politiske kretser her er man fullt på det rene med forhandlingenes store betydning. Et stort skritt fremover er gjort. Pakten er riktignok ennå ikke undertegnet, men der er oppnådd enighet i hovedspørsmålene, og der er ingen grunn til å tro at detaljene skulde volde nevneverdige vanskeligheter. Man er blitt enige om en pakt hvori de kontraherende parter forplikter sig til ikke å blande sig inn i hverandres anliggender og efter hvad det forlyder skal denne tekst være oversendt den tyske regjering. Man søker ennå efter en form for en tilnærmelse til Tyskland. Selv om Tyskland avslår, så er der ialfall gjort et skritt i retning av forståelse med naziregjeringen. Pakten inneholder en viktig bestemmelse om at terroristenes aktivitet ikke vil bli tålt. Denne bestemmelse vil især i Jugoslavia bli mottatt med tilfredshet.

Frankrike og Italia har også avsluttet en konsultativ pakt, som går ut på felles opptreden i spørsmål som støter an mot prinsippet et lands innblanding i et annet lands anliggender. Teksten til denne pakt er også blitt oversendt den tyske regjering.

Den koloniale pakt vil antagelig bli undertegnet imorgen. Frankrike vil overlate Italia en andel i

Laval: Freden er fremdeles i fare, men vi har gitt mange mennesker nytt håb og skal ikke skuffe dem.

— La oss sammen sverge en helig ed her på det gamle Roms grunn at vi ikke lar menneskeheten synke ned igjen i det mørke som har rugget i så mange århundrer, uttalte utenriksminister Laval under midt dagen. Jeg tror fast og bestemt at våre forhandlinger vil føre frem. Hele verden følger våre bestrebelser med den største interesse. — Laval kom til slutt inn på den almindelige situasjon og uttalte:

— Freden er fremdeles i fare, stillingen er usikker. Men vi har gitt mange mennesker nytt håb, og vi skal ikke skuffe disse forhåpninger!

Mussolini: Ingen makter vil bli holdt utenfor den nye overenskomst.

Mussolini fremhevet i sin svartale rekkevidden av arbeidet for en tilnærmelse mellom Frankrike og Italia. Denne tilnærmelse tar

ikke bare sikte på å løse de svedende spørsmål mellom de to folk, men er meget mere vidtgående. Det er ikke meningen at de to stater skal opgi de vennskapsbånd de hver for sig har knyttet i Mellom-Europa. Meningen er å skape større samspill mellom Donaulandenes interesser. Ingen makter vil bli holdt utenfor overenskomsten.

Mussolini til Paris.

Det forlyder at Mussolini har fått innbydelse til å gjengjelde Laval's besøk i Rom.

I anledning av besøket var der truffet omfattende beskyttelsesforanstaltninger for Laval. 16,000 militstropper var utkommandert. Alle personer som nærmet sig Palazzo Venetia eller det hotell hvor Laval bor, må fremvise sine legitimasjonspapirer, og ve den som har glemt disse hjemme. De blir uten pardon ført til politistasjonen, hvor de underkastes et inngående forhør før de slipper fri.

Rom, 6. januar.

De storpolitiske forhandlinger mellom Laval og Mussolini har allerede ført til en overenskomst om en mellemeuropeisk pakt hvis betydning neppe kan overvurderes, og den politiske situasjon er på mange måter forandret etter den to timers samtale mellom de to statsmenn.

Møtet mellom de to statsmenn gikk meget enkelt for sig. Laval blev mottatt av Mussolini, som stod med utstrakt hånd utenfor døren til sitt berømte kontor i Palazzo Venetia. Formalitetene var hurtig undagjort, og snart satt de to jevnaldrende statsmenn på hver sin side av Mussolinis arbeidsbord og talte praktisk politikk. Hovedpunktet var Østerrike. Man blev hurtig enig om at Østerrikes uavhengighet skulde garanteres ved en pakt, at både Tsjekkoslovakia og Jugoslavia skulde undertegne den. Også Ungarn skulde delta i pakten, men Ungarn vil oprettholde sin tradisjonelle rett til grenserevisjon, og det forplikter sig derfor bare til å fremme sine krav ved legale midler.

Derefter gikk Laval og Mussolini over til de koloniale spørsmål. Laval kom ikke tomhendt til Rom. Han medbragte et stykke land av Sahara så stort som England og med en befolkning på 200,000 innfødte. Dette stykke land grenser til den italienske koloni Libya. Tilstede ved forhandlingene var den franske ambassadør i Rom og den italienske understatssekretær Suvitch. Sir John Simon sendte Mussolini og Laval et telegram med gode ønsker for forhandlingene. De to statsmenn var kongen av Italias gjester til lunsj.

I alle diplomatiske og politiske kretser her er man fullt på det rene med forhandlingenes store betydning. Et stort skritt fremover er gjort. Pakten er riktignok ennå ikke undertegnet, men der er opnådd enighet i hovedspørsmålene, og der er ingen grunn til å tro at detaljene skulde volde nevneverdige vanskeligheter. Man er blitt enige om en pakt hvori de kontraherende parter forplikter sig til ikke å blande sig inn i hverandres anliggender og efter hvad det forlyder skal denne tekst være oversendt den tyske regjering. Man søker ennå efter en form for en tilnærmelse til Tyskland. Selv om Tyskland avslår, så er der ialfall gjort et skritt i retning av forståelse med naziregjeringen. Pakten inneholder en viktig bestemmelse om at terroristenes aktivitet ikke vil bli tålt. Denne bestemmelse vil især i Jugoslavia bli mottatt med tilfredshet.

Frankrike og Italia har også avsluttet en konsultativ pakt, som går ut på felles opptreden i spørsmål som støter an mot prinsippet et lands innblanding i et annet lands anliggender. Teksten til denne pakt er også blitt oversendt den tyske regjering.

Den koloniale pakt vil antagelig bli undertegnet imorgen. Frankrike vil overlate Italia en andel i jernbanen fra Djibouti til Addis Ababa, hvilket er av den største betydning for Italia. Men det sies at Italia hadde ventet større innrømmelser på det koloniale område. Forhandlingene herom fortsetter imidlertid, og da Laval er ledsaget av Afrika-eksperter, er det sannsynlig at man hurtig vil nå et tilfredsstillende resultat.

Laval og Mussolini utvekslet igår aftes taler under en middag. Mussolini gav til Lavals ære i Palazzo Venezia.

men vi har gitt mange mennesker nytt håb og skal ikke skuffe dem.

— La oss sammen sverge en hellig ed her på det gamle Roms grunn at vi ikke lar menneskeheten synke ned igjen i det mørke som har rugget i så mange århundrer, uttalte utenriksminister Laval under midt dagen. Jeg tror fast og bestemt at våre forhandlinger vil føre frem. Hele verden følger våre bestrebelser med den største interesse. — Laval kom til slutt inn på den almindelige situasjon og uttalte:

— Freden er fremdeles i fare, stillingen er usikker. Men vi har gitt mange mennesker nytt håb, og vi skal ikke skuffe disse forhåpninger!

Mussolini: Ingen makter vil bli holdt utenfor den nye overenskomst.

Mussolini fremhevet i sin svartale rekkevidden av arbeidet for en tilnærmelse mellom Frankrike og Italia. Denne tilnærmelse tar

vende spørsmål mellom de to folk, men er meget mere vidtgående. Det er ikke meningen at de to stater skal opgi de vennskapsbånd de hver for sig har knyttet i Mellem-Europa. Meningen er å skape større samspill mellom Donaulandenes interesser. Ingen makter vil bli holdt utenfor overenskomsten.

Mussolini til Paris.

Det forlyder at Mussolini har fått innbydelse til å gjengjelde Lavals besøk i Rom.

I anledning av besøket var der truffet omfattende beskyttelsesforanstaltninger for Laval. 16,000 militstropper var utkommandert. Alle personer som nærmet sig Palazzo Venetia eller det hotell hvor Laval bor, må fremvise sine legitimasjonspapirer, og ve den som har glemt disse hjemme. De blir uten pardon ført til politistasjonen, hvor de underkastes et inngående forhør før de slipper fri.

Tidens Tegn nr 3.
4 jan. 1935

Mussolini og Laval er blitt enige.

Om pakten i Mellem-Europa.

Frankrike avstår to distrikter i Sahara til Italia.

Fra Tidens Tegns spesielle korrespondent.

Rom, 6. januar.

Efter hvad United Press erfarer fra pålitelig kilde har man først idag opnådd fullstendig enighet angående pakten i Mellem-Europa under de fransk-italienske samtaler. Pakten vil bli holdt åpen for andre nasjoners tiltreden. Mussolini og Laval har i ialt 5 timers forhandlinger igår og idag opnådd enighet om edt østerrikske problem. Kopj av den foreslåtte protokoll om ikke innblandings-pakten i Østerrike, skal allerede være sendt til Berlin og London.

Den fransk-italienske kolonioverenskomst er ennå ikke helt i orden. Begge statsmenn mener bestemt at de siste vanskeligheter vil være ryddet av veien før Laval forlater Rom.

Det libyske problem er løst. Frankrike avstår til Italia Sahara-distriktene Oritario og Artema, hvor man formoder at der finnes oljekilder. Det har ennå ikke lyktes å enes om den pris, for hvilken Frankrike vil avstå en andel av jernbanen Djibuti—Addis Abeba,

som forbinder Abyssinia med kysten. De sakkyndiges prisoverslag adskiller sig meget, men disse skal føre diskusjonene videre. Sannsynligvis vil Mussolini og Laval bli enig om et tall som ligger mellom de av de sakkyndige ansatte priser.

HENSTILLING TIL POLEN OG RUMENIEN OM TILSLUTNING.

Rom, 6. januar.

Reuters korrespondent meddeler at den mellemeuropeiske pakt som er blitt resultatet av Mussolini og Lavals samtaler, også inneholder en slags henstilling om at også Polen og Rumeniens skal slutte sig til pakten. Endelig er det tatt med en bestemmelse om at kontrahentene skal avholde sig fra å blande sig inn i hverandres indre anliggender, og undlate å ta initiativet til enhver angreps-handling eller terroristisk virksomhet.

Aftenposten 22. 11.

2 januar 1935

Enighet i Rom om de EUROPEISKE spørsmål.

Men uventede vanskeligheter for KOLONI-ORDNINGEN.

Nytt møte idag mellem Laval og Mussolini.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Rom, 7. januar.

Man synes allerede å være kommet til enighet angående de europeiske spørsmål i den fransk-italienske pakt. Derimot synes forhandlingene om kolonispørsmålene ikke å gå så glatt. Mussolini og Laval skal møtes igjen idag for å diskutere de vanskeligheter som er opstått. Dette nye møte var opprinnelig ikke planlagt, og følgen er at den endelige tekst til pakten ikke er blitt opsatt. Et av stridspunktene er Italias krav med hensyn til Tunis. Mussolini avslo Lavals forslag om å gi de italienske kolonistors rett til å beholde sin italienske nasjonalitet i 10 år fra 1935. Dette punkt diskuteres ennå. Ekspertene har også forgjeves forsøkt å komme til enighet om fordelingen av vanncisternene langs grensen mellom Libya og Tibeesti. Den franske regjering har heller ikke avgjort hvordan den vil stille sig til det italienske krav om en havn på kyststrekningen mellom Eritrea og Fransk Somaliland, og om andel i jernbanen Djibuti—Addis Ababa. — Italias kontrovers med Etiopia kompliserer ytterligere problemet.

I Rom fremhever man at det avgjørende ikke så meget er den foreslåtte pakts form som det faktum at Frankrike og Italia efter så mange år nu endelig er kommet sammen igjen ved rådsbordet.

lia og Frankrike. Daily Telegraph skriver at forsøket på å gjenoprette vennskapet mellom Italia og Frankrike vil på det varmeste bli understøttet av England.

Laval kommer til London i slutten av neste uke, altså efter rådsmøtet i Genf for å diskutere de nærmere enkeltheter for en mere omfattende pakt. Både den franske og den italienske ambassadør i Berlin har satt sig i forbindelse med den tyske regjering. I London vil utenriksminister Sir John Simon få fastslått det nøjaktige omfang av Storbritanniens eventuelle interesser i pakten.

Med hensyn til garantien for Østerrikes uavhengighet og forpliktelsen til ikke å blande sig i andre lands anliggender vil der bli gjort en forskjell mellem Østerrikes og de øvrige staters grenser. Hvis Østerrikes grenser skulde bli truet, så skal de garanterende makter i fellesskap rådså angående de forholdsregler som skal tas. Derimot er ingen slik bestemmelse forutsatt når det gjelder ~~ikke-østerrikske~~ grenser...

Hvad vil nu Tyskland gjøre?

Man tror at Tyskland vil slutte sig til pakten og erklære sig rede til å delta i de foranstaltninger som måtte bli nødvendige hvis Østerrikes grenser skulde bli truet. Men hvad som er ennå viktigere er, at riksregjeringens tilslutning til pak-

ten vil bety Tysklands tilbakevenden til Folkeforbundet, og en gjenoptagelse av avrustningskonferansen. Det påstås at denne mulighet allerede er blitt fortrolig drøftet i franske, italienske og tyske offisielle kretser.

Pakten hilses med

Enighet i Rom om de EUROPEISKE

Men uventede vanskeligheter for KOLONI-ORDNINGEN.

Nytt møte idag mellem Laval og Mussolini.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Rom, 7. januar.

Man synes allerede å være kommet til enighet angående de europeiske spørsmål i den fransk-italienske pakt. Derimot synes forhandlingene om kolonispørsmålene ikke å gå så glatt. Mussolini og Laval skal møtes igjen idag for å diskutere de vanskeligheter som er opstått. Dette nye møte var opprinnelig ikke planlagt, og følgen er at den endelige tekst til pakten ikke er blitt opsatt. Et av stridspunktene er Italias krav med hensyn til Tunis. Mussolini avslo Lavals forslag om å gi de italienske kolonistors rett til å beholde sin italienske nasjonalitet i 10 år fra 1935. Dette punkt diskuteres ennå. Ekspertene har også forgjeves forsøkt å komme til enighet om fordelingen av vanncisternene langs grensen mellom Libya og Tibesti. Den franske regjering har heller ikke avgjort hvordan den vil stille sig til det italienske krav om en havn på kyststrekningen mellom Eritrea og Fransk Somaliland, og om andel i jernbanen Djibuti—Addis Ababa. — Italias kontrovers med Etiopia kompliserer ytterligere problemet.

I Rom fremhever man at det avgjørende ikke så meget er den foreslåtte pacts form som det faktum at Frankrike og Italia etter så mange år nu endelig er kommet sammen igjen ved rådsbordet.

Pakten hilses med tilfredshet i London.

Tro på at Tyskland vil slutte sig til overenskomsten.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 7. januar.

I politiske kretser i London er tilfredsheten over forhandlingenes gunstige forløp ikke stor som i Ita-

lia og Frankrike. Daily Telegraph skriver at forsøket på å gjenoprette vennskapet mellom Italia og Frankrike vil på det varmeste bli understøttet av England.

Laval kommer til London i slutten av neste uke, altså etter rådsmøtet i Genf for å diskutere de nærmere enkeltheter for en mere omfattende pakt. Både den franske og den italienske ambassadør i Berlin har satt sig i forbindelse med den tyske regjering. I London vil utenriksminister Sir John Simon få fastslått det nøjaktige omfang av Storbritanniens eventuelle interesser i pakten.

Med hensyn til garantien for Østerrikes uavhengighet og forpliktelsen til ikke å blande sig i andre lands anliggender vil der bli gjort en forskjell mellom Østerrikes og de øvrige staters grenser. Hvis Østerrikes grenser skulde bli truet, så skal de garanterende makter i fellesskap rådslå angående de forholdsregler som skal tas. Derimot er ingen slik bestemmelse forutsatt når det gjelder ikke-østerrikske grenser...

Hvad vil nu Tyskland gjøre?

Man tror at Tyskland vil slutte sig til pakten og erklære sig rede til å delta i de foranstaltninger som måtte bli nødvendige hvis Østerrikes grenser skulde bli truet. Men hvad som er ennå viktigere er, at riksregjeringens tilslutning til pak-

ten vil bety Tysklands tilbakevenden til Folkeforbundet, og en gjenoptagelse av avrustningskonferansen. Det påstås at denne mulighet allerede er blitt fortrolig drøftet i franske, italienske og tyske offisielle kretser.

"Aftenposten" 4 jan. 1935.
m. S.

Skal Italias koloniområde i Afrika økes på Etiopias bekostning?

Nogen fransk-italiensk enighet om herredømmet i Middelhavet kan neppe ventes.

Laval skal også besøke Paven.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 3. januar.

Laval som iaften reiste fra Paris til Rom er den første franske utenriksminister som besøker Rom siden krigen. Laval vil også offisielt bli mottatt av Paven. Han er den første franske utenriksminister som har banket på Pavens dør siden 1904. Da Laval er en tidligere socialist, og fremdeles står sig godt med socialistene, oppfatter man besøket hos Paven som et tegn på at den kirkefiendtlige bevegelse i Frankrike har hatt sin tid.

Man tror i London at den pakt som nu skal undertegnes av Laval og Mussolini i Rom, vil bli forelagt den britiske regjering til godkjenning. Det antydes også at utenriksminister Simon, som opholder sig ved Rivieraen med en hel stab av medarbeidere, har hatt en viktig andel i de forberedende arbeider som muliggjorde Lavals reise.

På enkelte hold stiller man sig dog litt skeptisk med hensyn til den påståtte enighet. Ialfall mener man at resultatene vil bli av et begrenset omfang. Det innrømmes at visse fransk-italienske divergenser vil bli ryddet av veien, men det kan ikke bli tale om en overenskomst som dekker over alle stridspunkter. Spørsmålet om herredømmet i Middelhavet, f. eks. vil bli stående åpent. Ungarn er en annen faktor som står i veien. Ved en hemmelig militær overenskomst er Italia tvunget til å understøtte Ungarns revisjonskrav. Frankrike på sin side kan ikke understøtte dette krav, da det har inngått en hemmelig militær overenskomst med Romania.

Man må helt over til Afrika for å finne et stridsspørsmål om hvilket man virkelig kan komme til enighet i Rom. Det koloniale spørsmål har lenge været under diskusjon. Italia har klaget over at Frankrike ikke har holdt sine løfter fra den tid da Italia gikk med i krigen. Italle blev den gang lovet vidtgående konsesjoner som takk for hjelpen. Disse løfter er ikke blitt innfridd. Nu har Frankrike erklært sig villig til å oppfylle disse forplik-

telser, men det vil riktignok gjøre det på Etiopias bekostning.

Det fremholdes her at britiske interesser derved vil bli berørt på to forskjellige måter. Den blå Nils øvre del, som det engelsk-egyptiske Sudan er avhengig av for sin videre utvikling, vilde komme under italiensk kontroll. Et stort territorium under europeisk innflytelse vilde bli kilt inn mellom Sudan og Kenya.

Man finner dog ikke at der er nogen grunn til å gjøre anskrisk av denne grunn. Den blå Nils øvre del vil kanskje være likeså sikker i Italia som i Etiopias hender, kanskje sikrere. Derimot fremholdes det at Storbritannien burde være interessert i Italias erhvervelse av territorium. Storbritannien har riktignok allerede uhyre afrikanske besiddelser, og har ingen grunn til å se skjevt til andre lands koloniale aspirasjoner. Inntil Storbritannien har utnyttet det land det har, er der

ingen grunn til å underlegge sig mere. Allikevel burde man være oppmerksom på den italienske fremtreden her.

Storbritanniens politikk må derfor være ikke å blande sig inn i disse forhandlinger, og la Italia og Frankrike se å komme til en overenskomst som de best kan.

Etiopia henvender sig påny til Folkeforbundet.

Genf, 3. januar.

Etiopia har rettet en ny henvendelse til Folkeforbundet i anledning av konflikten med Italia og har påberopt sig Folkeforbundspaktens artikkel 11.

I artikkel II heter det blandt annet at enhver krig eller krigstrusel er et spørsmål som gjelder hele Folkeforbundet, og at Folkeforbundet skal treffe tiltak som på en effektiv måte kan sikre freden.

Aftenposten nr 6.
4 jan. 1935.

Nazistisk fremstøt i Nord-Slesvig efter Saar-avstemningen.

**Planmessig
agitasjon skal
drives blandt
befolkningen.**

Kjøbenhavn, 4. januar.

Det forestår i denne tid, skriver Dagens Nyheder, et tysk-nazistisk fremstøt i Nord-Slesvig som efter alt å dømme skal løpe av stabelen så snart Saar-avstemningen er tilendebragt. Den tyske avis Nord-Schleswiger Zeitung er i disse dager fylt med bekjentgjørelser og meddelelser som bærer vidnesbyrd om et intenst og planmessig agitasjonsarbeide. Efter den 13. ds. skal det sendes en hel del nasjonal-socialistiske agitatorer utover landet. Foredragsholdere stilles til gratis disposisjon av de nasjonal-socialistiske grupper og som emner for foredrag opgis f. eks. «Nasjonal-socialismen», «Jordkampen i Nord-Schleswig», «Muligheten for oprettelse av en tysk arbeidsfront nord for grensen» o. s. v. Videre offentliggjøres bl. a. en opsiktsvekkende meddelelse fra den nasjonalsocialistiske landsfører, gårdbruker Jøp Nissen, hvori han opfordrer folk

i Nord-Slesvig som på grunn av de økonomiske forhold under det danske styre er blitt fortrent fra sine eiendommer om skriftlig å henvende sig til ham.

Brister de fransk-italinske forhandlinger?

På grunn av spørsmålet om Østerrikes uavhengighet og freden i Europa.

Tvilsomt om Laval reiser til Rom.

PARIS, idag.

Den meningsutveksling som i den siste tid er foregått under de fransk-italienske forhandlinger har vesentligst dreid sig om spørsmålet om garantien for Østerrikes uavhengighet og organisasjonen av freden i Mellem-Europa og det er særlig om disse spørsmål at det råder betydelige uoverensstemmelser. Det synes også som om disse vanskelige lar sig overvinne hvis det da ikke skulde inntre en vending til det bedre i siste øieblikk. Hvis forhandlingene skulde bli stående på sitt nuværende standpunkt vil de ikke gi de resultater som berettiger utenriksminister Laval til å foreta den reise til Rom som var planlagt til den 2. januar. Forhandlingene må da fortsettes inntil det synes sikkert at forhandlingene i Rom vil bli stadfestet ved en virkelig overenskomst.

Den franske regjering har foreslått en pakt som tar sikte på å opprettholde Østerrikes uavhengighet og befeste freden i Mellem-Europa. Østerrike som ønsker en slik garanti av stormaktene vil nu avstå fra den garanti som de stater som er utgått fra det gamle keiserrike er villig til å gi det og istedet

slutte sig til det franske standpunkt. På den annen side synes Italia ved de endringer som det nylig har foreslått, å være sterkt knyttet til tanken om en revisjon av grensebestemmelsene, således som det ofte tidligere har hevdet.

Hvis man under disse forhold skulde risikere at formålet for utenriksminister Lavals reise ikke blev opfylt, synes det som om en utsettelse er ønskelig for at man skal kunne fortsette forhandlingene efter en linje som er egnet til å føre til en endelig overenskomst. De nu pågående forhandlinger vil endnu ved den utvikling de får fra italiensk side kunne føre til et resultat som gjør det mulig for utenriksminister Laval å reise til Rom.

'Aftenposten' nr 654.

24 Des. 1934.

Ungarns revisjonskrav – den gordiske knute, som aldri synes å kunne løses.

Kan der skaffes grunnlag for en moderert grenserevisjon?

Syvende og siste brev
fra Aftenpostens utsendte
medarbeider Vilhelm Bjørset.

Budapest i midten av desember.

Der ligger et prospektkort foran mig. Det gjengir et kart over Ungarn, slik som det var inntil freds slutningen i 1918. Ved nærmere eftersyn viser det sig å være dobbelt, og når man beveger på en liten pappbit som stikker ut på siden av kartet, begynner kartet å dele sig op, — et stykke glir opover, et annet nedover, et til høire og et til venstre. I midten blir det bare igjen en liten klatt. Det er Ungarn etter Trianontraktaten. De andre deler er hvad Tsjekkoslovakia, Romania, Jugoslavia og Østerrike har fått. Forskjellen er unektelig overveldende. Før 1918 var Ungarns samlede flateinnhold 325,000 kvadratkilometer med tilsammen 20,866,000 innbyggere. Idag er det 92,000 kvadratkilometer med ca. 8 millioner innbyggere. Av de 12 millioner undersätter Ungarn har mistet er dog bare de 3 millioner ungarene, hvorav omtrent halvparten nu bor i Romania, 1 million i Tsjekkoslovakia og resten i Jugoslavia.

Den siste aften i Ungarns hovedstad. Jeg er gjest hos en kjent politiker, hvis kloke, veloverveide ord ved flere anledninger har lagt en påkrevet demper på de mere varmblodige gemytters ubetenksomme ytringer.

men det tør hende at det vil være ennu vanskeligere for oss å finne oss i tingenes nuværende tilstand.

— Men hvis vi nu tar for oss revisjonskravet mot Romania, — er ikke forholdet der at den store ungarske minoritet ikke lever i grensedistriktene, men midt inne i Transylvania. Hvad da?

— Transylvania har gjennom århundrer tilhørt Ungarn.

— Men når man ser bort fra historiske betraktninger og holder oss til situasjonen idag?

— Jeg gjentar at våre krav om revisjon også til den side er båret av rimelighet og rettferdighet.

— I forholdet til Tsjekkoslovakia er der andre vanskeligheter. Her vil en grenserevisjon medføre at dette land blir helt avskåret fra Donau....

— Det kan vi intet hensyn ta til. Når tsjekkoslovakerne her er freidige nok til å tale om sine økonomiske interesser, hvad skal da vi ungarene si? Før krigen dannet Ungarn en naturlig sammenføiet geografisk enhet: et slette-land omgitt av fjell. Idag har vi bare slette-landet tilbake, — skogene og grubene, våre store nasjonale rigdomskilder har man tatt fra oss.

— Men selv om man ser på spørsmålet ut fra et rent nasjonalt synspunkt er der et alvorlig argu-

Budapest i midten av desember.

Der ligger et prospektkort foran mig. Det gjengir et kart over Ungarn, slik som det var inntil freds slutningen i 1918. Ved nærmere eftersyn viser det sig å være dobbelt, og når man beveger på en liten pappbit som stikker ut på siden av kartet, begynner kartet å dele sig op, — et stykke glir opover, et annet nedover, et til høire og et til venstre. I midten blir det bare igjen en liten klatt. Det er Ungarn efter Trianontraktaten. De andre deler er hvad Tsjekkoslovakia, Romania, Jugoslavia og Østerrike har fått. Forskjellen er unektelig overveldende. Før 1918 var Ungarns samlede flateinnhold 325,000 kvadratkilometer med tilsammen 20,866,000 innbyggere. Idag er det 92,000 kvadratkilometer med ca. 8 millioner innbyggere. Av de 12 millioner undersatter Ungarn har mistet er dog bare de 3 millioner ungarene, hvorav omtrent halvparten nu bor i Romania, 1 million i Tsjekkoslovakia og resten i Jugoslavia.

Den siste aften i Ungarns hovedstad. Jeg er gjest hos en kjent politiker, hvis kloke, veloverveide ord ved flere anledninger har lagt en påkrevet demper på de mere varmblodige gemytters ubetenksomme ytringer.

Vi snakker politikk — selvfølgelig. Min vert er revisjonist som alle andre ungarene. Jeg vil forsøke å sette mine nyerhvervede erfaringer på prøve og åpner samtalen:

— Hvad altså Ungarn idag vil er....

— Revisjon av Trianontraktaten, denne største urettferdighet verdenshistorien vet å berette om, svarer han og rynker øyenbrynene.

— Vil De dermed si at Ungarn holder fast ved kravet om en full og hel revisjon? At Dere vil forlange tilbake fra Tsjekkoslovakia, Romania og Jugoslavia de 3 millioner ungarene....

— Det vilde ikke være mere enn rett og riktig. Men....

— Der eksisterer altså et men. Det er ikke lenger bare tale om alt eller intet? — Jeg må dog tilstå at mitt inntrykk hittil har været at ungarene ikke vilde fire en tomme på sine krav.

— Jeg tør si at der idag er visse tendenser i vår opfatning av revisjonen, som går i en mere moderat retning. Faktum er at der efterhånden er opstått en opinion, som overveier mulighet av et kompromis.

— Det forekommer mig at grev Bethlens tale i London ifjor, hvori han fremholdt at Ungarn vilde nøie sig med å få halvannen million av sine tidligere undersatter tilbake istedenfor 3 millioner ikke vant synderlig anklang i Budapest?

— Jeg tror nok Bethlens ord har funnet bedre grobunn i Ungarn i det år som er gått. En grenserevisjon efter de linjer Bethlen dengang trakk op, vilde idag muligens legges til grunn for endelig overenskomst mellom Ungarn og dets naboer. Vi er imidlertid klar over, hvilken risiko det er for oss å minke våre krav, idet det av våre naboer utvilsomt vil bli opfattet som en innrømmelse av at vi oprinnelig har været for grådige.

— Men ungarene er selvsagt klar over at også kravet om en moderert grenserevisjon vil støte på næsten uovervinnelige vanskeligheter?

Min verts ansikt får et ennu mere alvorlig uttrykk:

— Det er nok så, svarer han,

men det tør hende at det vil være ennu vanskeligere for oss å finne oss i tingenes nuværende tilstand.

— Men hvis vi nu tar for oss revisjonskravet mot Romania, — er ikke forholdet der at den store ungarske minoritet ikke lever i grensedistriktene, men midt inne i Transylvania. Hvad da?

— Transylvania har gjennom århundrer tilhørt Ungarn.

— Men når man ser bort fra historiske betraktninger og holder oss til situasjonen idag?

— Jeg gjentar at våre krav om revisjon også til den side er båret av rimelighet og rettferdighet.

— I forholdet til Tsjekkoslovakia er der andre vanskeligheter. Her vil en grenserevisjon medføre at dette land blir helt avskåret fra Donau....

— Det kan vi intet hensyn ta til. Når tsjekkoslovakerne her er freidige nok til å tale om sine økonomiske interesser, hvad skal da vi ungarene si? Før krigen dannet Ungarn en naturlig sammenføiet geografisk enhet: et sletteland omgitt av fjell. Idag har vi bare slettelandet tilbake, — skogene og grubene, våre store nasjonale rigdomskilder har man tatt fra oss.

— Men selv om man ser på spørsmålet ut fra et rent nasjonalt synspunkt er der et alvorlig argument, som man ikke kan undgå å ta i betraktning, nemlig at den ungarske befolkning som idag bor i Tsjekkoslovakia er så spredt rundt i de slovakiske masser, at man ikke vil kunne redusere den ungarske minoritet i dette land uten at man samtidig ytterligere øker den slovakiske minoritet i Ungarn.

— Slik forholder det sig ikke. Der er distrikter langs grensen, hvor ungarene er i overveldende majoritet.

— Men hvis man bare holder sig til disse distrikter blir der jo kun tale om en sterkt redusert revisjon. Vil Ungarn nøie sig med det?

— Kanskje....

Her er kanskje kjernen av Donauproblemet. Det er forståelig at Ungarns mektige naboer ingen synderlig trang føler til atter å avstå hvad Trianontraktaten av 1920 definitivt har gitt dem. Med mitt flyktige kjennskap til hele dette kaotiske problem, beslutter jeg langt fra de nødvendige forutsetninger for å gi nogen opfatning til kjenne om resultatet av serbernes, romannerne og tsjekkernes respektive «utjevningseksperimenter» med det konglomerat av folkeraser Trianontraktaten har gitt dem innenfor deres nye landegrenser.

Men Ungarns krav om revisjon vil alltid være der og stadig tilta i styrke. Tingenes nuværende tilstand er uholdbar. Tsjekkerne vet det, romanerne vet det, serberne vet det, hele den politisk interesserte verden vet det. Før eller senere må problemet tas op. Det faktum kan der ikke tvistes om.

Men ingen av Ungarns naboer vil høre tale om revisjon før der er skapt et brukbart grunnlag for en tilnærmelse. Nogen hel og full revisjon kan der aldri bli tale om. Dertil er argumentene for mange og for sterke. Men en moderert revisjon, — hvor sterkt vil ungarene redusere sine krav?

Her kommer nettop det fatale «kanskje», hvormed min vert besvarte mitt siste spørsmål. Så lenge dette «kanskje» eksisterer, vil Ungarns naboer neppe finne sig beføiet til å komme til forhandlingsbordet.

Vilhelm Bjørset.

Aftenposten nr 647.

20 Dec. 1934.

Den jugoslaviske vulkan

En av kroatenes førere taler åpent ut.

Fra Aftenpostens utsendte medarbeider Vilhelm Bjørset.

Belgrad, søndag.

Det samme trøstesløse vær. Regn og atter regn. I Oslo, i Berlin, i Wien og Budapest. Og Belgrad danner såvisst ingen undtagelse. Alle konturer viskes ut i en uendelig gråhet, — husene er grå, menneskene er grå, gatene, kaiene, trærne, floden, alt er bare grått i grått.

Det var allerede blitt aften da jeg igår kom til Jugoslavias hovedstad etter nogen timers jernbanereise fra Subotica ved den ungarske grense hvor jeg hadde fått den første føling med serberherredømmet.

Belgrad, Orientens ytterste forpost mot Europa.

Balkan, Østen, Jeg kan ikke si omtrykket er overveldende. Brede avenyer, lange rader av store, moderne forretningskomplekser, strålende oplyste butikker, kafeer og restauranter, ganske som i hvilken-somhelst annen europeisk storby. Jeg driver langsomt med menneskestrømmen, som promenerer i skinnnet av de store buelamper på Mihailovska boulevarden og Teresia plass. De fleste folk er velklædte, damene tildels overdrevent flott an-

trukket. Til tider er det som den rene mannequinopvisning — eller snarere en mannequinkonkurranse, for det er ganske åpenbart en rivalisering på kniven mellom de smukke serberinner om hvem som kan vekke størst opsikt på «strøket».

Ellers er det de påfallende mange militære som preger strømmen. Officerer, soldater og gendarmer, alle bevestret med tunge revolvere, officeren dessuten med fryktinngivende sabler og gendarmene med batonger. Man skal ikke ha opholdt sig mange timene i Belgrad, eller

Beograd som det heter på serbisk, før man merker militærdiktaturets jernneve, som sørger for å oprettholde den nødvendige respekt for myndighetene i det konglemorat av folk og racer, som idag danner den jugoslaviske nasjon.

Jeg baner mig vei mellom de tettbesatte border i kafe Balkan og slår mig ned på en ledig stol like ved siden av et selskap av officerer. De fører det store ord, drikker champagne og skjelder ut en stakkars kellner som løper vettskremt omkring og skjenker i glassene. Jeg

Fortsatt side 12, spalte 1

naturlig handel og industri, som de tidligere skulde jernbaner og til de serbiske funksjonærer.

Den jugoslaviske

Desuten finnes andre modeller av Valet fra

en måned til en arkende part lagmannstret og

Den jugoslaviske vulkan

Forts. fra
1. side.

„Vi er svake nu, men vi venter på oppgjørets dag. Ingen forståelse mulig med den serbiske kamarilla. Den jugoslaviske enhet har aldri eksistert“. - Beskyldninger mot makthaverne i Belgrad for umenneskelig terror.

er lovlig undskyldt fra å følge med i deres høyrøstede diskusjon, men av enkelte løsrønte navn forstår jeg at samtalen dreier seg om den truende regjeringsskisse. Etter en stund forløp kommer jeg i snakk med en ganske ung officer som sitter tvers overfor meg. Vi taler om Genf. Han beklager seg i sterke vendinger over den trufne avgjørelse, og levner ikke ungarerne ære for en skilling. Det blir nok så ensformig i lengden å høre på en serbers voldsomme utfall mot alle som ikke blindt vil bøye seg for og adlyde diktaturet i Belgrad.

Det er stadig den samme «vi alene vites»-tone.

som ingen opposisjon vil tåle, som aldri vil gi plass for andre meninger. Serbernes indrepolitisk linje er forsåvidt enkel og grei nok: en forsatt sammensveisning av alle de raser som lever innenfor Jugoslavias grenser til et eneste folk, men selvsagt med serberne som kjerne og Belgrad som centrum.

Men hvordan gjennomfører diktaturet denne sammensmeltning? Hvilke midter bringes til anvendelse for å blibringe minoritetene den rette opfatning av de goder en sådan sammensmeltning vil medføre? Er der basis for en slik sammensmeltning, eller retttere sagt: er der betingelser tilstede for at den overhodet nogensinne vil kunne skje?

Skal man forsøke å danne seg noen mening om dette spørsmål, er det naturligvis å høre de folks mening som gjøres til gjenstand for dette stortiliede men tvilsomme «forbrødringseksperiment». Ad veler, som jeg av naturlige grunner er avskåret fra nærmere å redegjøre for, lykkes det mig igåfates å komme i forbindelse med ledende kroatiske kretser i Belgrad og opnå et intervju med en av kroaternes mest berømte førere, en av de menn som har kjempet for det kroatiske folks

men preker alltid en moderat og klok politikk og tar på det bestemteste avstand fra alle terrorhandling.

Til møte i kroaternes hemmelige kvarter.

Det er i et beskjedent hus i en av Belgrads forstæder. I et stort, spartansk utstyrt værelse sitter 15—20 menn rundt et stort bord. For enden av bordet sitter den mann jeg senere skal intervju, hvithåret og med et stort tredelt skjegg, en høi hvelvet panne og et par kloke dype øine bak brilleglassene. Han kan vel være henimot 70 år. Idet jeg treder inn gjennom døren sammen med min følgesvenn, ser han hurtig op og fikserer mig med et undersøkende blikk. Min cicerone går bort til ham og fører en hvitskende samtale med ham. Så reiser han sig, vinker mig hen, trykker mig i hånden og sier et par ord på et flytende, velklingende fransk. Jeg blir anvist plass like ved siden av ham og han ber mig undskylde mens han fører forhandlingene til ende.

Kort etter samler han sammen sine papirer, hvorefter de andre tilstedeværende reiser sig, hilser ærbødig og trekker sig tilbake til andre rum i huset. Som i en fjern stasjon, noen i værelset ved siden av, andre ovenpå.

Jeg er rede til å besvare Deres spørsmål, sier han og lener sig tilbake i stolen.

Ingen mulighet for sammenslutning

For ikke å spille tiden går jeg like på problemet:

— Er det riktig som det hevdes av kroatiske flyktninger i Paris, London og Genf, at der ingen mulighet finnes for en forståelse mellom regjeringen i Belgrad og den kroatiske og slovakiske befolkning?

— Nogen sådan mulighet eksis-

biske kamarilla som idag styrer Jugoslavia er det ikke et spørsmål om makt for de er så uendelig meget sterkere, men et spørsmål om tid og utholdenhet. Omstendighetene vil føre eller senere gi oss anledning til å kjempe på like fot. Og den dag skal oppgjøret skje.

— Det vil altså si at den jugoslaviske enhet dermed vil bli revet i stykker?

Den jugoslaviske enhet har aldri eksistert.

— Den jugoslaviske enhet? Den har aldri eksistert. Og den kommer aldri til å bli virkelighet. Det er Serbien som har bemektiget sig Kroatien, Slovenien, Makedonien, Montenegro, Dalmatien og hvad de nu heter alle de folkeslag som idag skal smeltes sammen i det jugoslaviske rike. Og serbernes eneste forsøk på sammensmeltning har betydd å omskape disse stater til serbiske provinser, som de har utnyttet på den mest nedrige måte.

Jugoslavia! Det har aldri eksistert annet enn på pengesedlene, frimerkene og de offisielle dokumenter. For åtte millioner såkalte jugoslaver — makedoniere, kroater, slovakar, ungare og dalmatiere — er navnet Jugoslavia kun ensbetydende med undertrykkelse, lidelse og intellektuell og moralsk fornedrelse!

De vet hvad Kroatien og Slovenien var før krigen. I navnet var de avhengige av Ungarn, men i virkeligheten hadde de et gjennomført selvstyre. Vår kultur og civilisasjon stilte oss på like fot med hvilket som helst vesteuropeisk folk. Vårt land var rikt og blomstrende, det blev styrt med en klokhet og en omsorg for det felles beste, som bunnet i den dype kjærlighet, alle næret til land og folk. Hvad serberne har gjort er ikke noget forsøk på å heve sig op til vårt nivå, men trekke oss ned til deres, som gjennom alle tider har været

preget av korrupsjon og uduelighet.

Hvilket vanvidd å ville skape en centralisert stat med felles sprog og lovgivning, felles seder og skikker av en nasjon flikket sammen av stykker og biter som i all hast er

dem: Belgrad for serberne, Ljubljana for slovakene og dalmatierne, Zagreb for kroaterne, Serajevo for bosniere, Skoplj for makedonerne. En centralregjering sammensatt av representanter for hver region, for hver nasjonalitet, og som naturlig hadde sitt sæte i Belgrad, skulde behandle alle spørsmål av felles interesse. På den måte vilde sammensmeltningen skjedd av sig selv, ganske umerkelig, efterhvert som det blev en vane for alle å leve under samme tak, uten at nogen behøvde å gi avkall på mere av sin frihet og sine egne vaner enn hvad det felles beste tilsa.

Men hvad er skjedd? Har ikke diktaturets mål været å ødelegge all annen civilisasjon, all annen kultur enn deres egen, som står la-terhet, skuffelser og hat har den ikke skapt denne klikk av strebere og forretningsgribber som i seksten lange år har tyrannisert og utnyttet oss til det ytterste.

Tal idag om forsoning

til ungarerne, som serberne har behandlet med større hjerteløshet enn tyrkerne nogengang har gjort det, til makedonerne som er underkastet et voldsherredømme, hvis utskjelser man vegrer sig ved å tro, og som vil bli en utslettelig skam-plettplett på vår nasjon den dag de blir kjendt, — gå til alle disse undertrykte minoriteter som idag forfølges, plyndres og myrdes av sine serbiske administratorer og politit og tal til dem om fred og forståelse.

Serbernes terror.

Personlig frihet? Det minimum av garanti som ethvert civilisert menneske verden over har krav på? For oss er det idag kun et blekt minne, som serberne har druknet i tårer og blod. Den politiske domstol arbeider dag og natt. Arbeider sier jeg. Det hele er kun den avskyeligste parodi på alt som heter rettferdighet, hvor man uten å få anledning til å forklare sig, ubønnhørlig dømmes efter lover som er en skrikende utfordring til alt som heter lov og rett. De tiltalte blir vanligvis til de grader mishandlet og utsatt for direkte torur i de såkalte «forhør», at de ofte må bæres inn i rettssalen når dommen skal oppleses for dem. Og alle dømmes til lovens maksimumstraff, hvilket er ensbetydende med dødsstraff eller det som verre er. For det er ikke en som slipper levende eller åndsfrisk ut efter et opphold i de serbiske fengsler, hvor den mest nedrige mishandling venter en: nektelse av vann og mat annenhver dag, pisking, tvangsarbeide, som langt overmenstuung av åtte—ti fanger i trange, mørke kott, hvor det vrimer av rotter og veggedyr, og hvor de kveles i en ulidelig stank. De fleste er behengt med 15—20 kilo lenker, som smies fast om

vi tilhørte Ungarn, og ofte op til ti ganger mere enn hvad serberne selv betaler i skatt. Og hvad blir der av alle disse penger? Næsten uten undtagelse går de til det serbiske jordbruk, til den serbiske handel og industri, til de serbiske jernbaner og til de serbiske funksjonærer. Jo, vi betaler dyrt den ære å få lov til å kalle oss jugoslaver!

Hele den serbiske administrasjon er gjennomsyret av korrupsjon. Fra øverst til nederst er hver eneste offentlig funksjonær tilsalgs, alle misbruker de sin stilling for personlig vinnings skyld. De gjør ikke engang noget forsøk på å skjule det, — regjeringens medlemmer foregår selv med det beste — eller rettere sagt sletteste — eksempel i så henseende, — der er ikke en av dem som ikke krever sine penger når det dreier sig om bestilling til de offentlige etater.

— Men hvordan tror De så den vil komme denne minoritetenes frigjørelse fra serbernes herredømme?

Det må skje enten ved en krig eller en revolusjon.

Jeg tilhører den moderate retning som vil gjøre hvad der står i dens makt for å hindre et indrepolitisk oppgjør, som ikke vil kunne undgå å bli blodig. Men hvis så skjer, og det serbiske diktatur knekkes, vil vi i samme nu proklamere vår uavhengighet. Hvis på den annen side diktaturet foran trusselen om en revolusjon søker å undgå denne ved å fremtvinge en krig med en fremmed makt, vil kroater, slovenar og dalmatiere gjøre hvad tsjekkerne, som østerrikske undersatler gjorde i 1918: våre landsmenn i Paris, London og Genf vil med alle midler kreve vår frigjørelse fra det serbiske åk, slik at vi efter serbernes uøddelige nederlag kan gjenopstå som et fritt og uavhengig folk.

Det er blitt natt. Alle lyder i det lille hus er forstummet. Den noble grandseigneur reiser sig for å betydde at intervjuet er slutt. Ved den motsatte bordende sitter min cicerone, som i åndektig stillhet har lyttet til førerens ord. Jeg tar avskjed med den høiøiste forkjemper for sitt undertrykte folks frihet og rett og vandrer innover de folketomme gater som et bytte for de mest forskjellige følelser.

Slik taler en av kroaternes moderate førere. Store Gud, hvordan tenker og taler da de ytterliggående, de som preker terror og vold, som den eneste vei til frihet? Hvor lenge vil ennu et jernhardt diktatur kunne holde oprørsånden i lenker?

Vilhelm Bjørset.

„Vi er svake nu, men vi venter på oppgjørets dag. Ingen forståelse mulig med den serbiske kamarilla. Den jugoslaviske enhet har aldri eksistert“. - Beskyldninger mot makthaverne i Belgrad for umenneskelig terror.

er lovlig undskyldt fra å følge med i deres høyrastede diskusjon, men av enkelte løse navn forstår jeg at samtalen dreier seg om den truende regjeringsskisse. Etter en stund forløp kommer jeg i snakk med en ganske ung officer som sitter tvers overfor meg. Vi taler om Genf. Han beklager seg i sterke vendinger over den truende avgjørelse, og levner ikke ungarerne ære for en skilling. Det blir nok så ensformig i lengden å høre på en serbers voldsomme utfall mot alle som ikke blindt vil bøye seg for og adlyde diktaturet i Belgrad.

Det er stadig den samme «vi alene vites»-tone.

som ingen opposisjon vil tåle, som aldri vil gi plass for andre meninger. Serbernes indrepolitiske linje er forsvådt enkel og grei nok: en forsøkt sammensveising av alle de racer som lever innenfor Jugoslavias grenser til et eneste folk, men selvsagt med serberne som kjerne og Belgrad som centrum.

Men hvordan gjennomfører diktaturet denne sammensmeltning? Hvilke metoder bringes til anvendelse for å bibringe minoritetene den rette oppfatning av de goder en sådan sammensmeltning vil medføre? Er der basis for en slik sammensmeltning, eller retttere sagt: er der betingelser tilstede for at den overhodet nogensinne vil kunne skje?

- Skal man forsøke å danne seg noen mening om dette spørsmål, er det naturligvis å høre de folks mening som gjøres til gjenstand for dette storstilte men tvilsomme «forbrødringseksperiment».

Ad veier, som jeg av naturlige grunner er avskåret fra nærmere å redegjøre for, lykkes det mig igår aftes å komme i forbindelse med ledende kroatiske kretser i Belgrad og opna et intervju med en av kroaternes mest berømte førere, en av de menn som har kjempet for det kroatiske folks sak med aldri sviktende glød og uforferdethet, og som omtales med respekt også i regjeringsskretse. Han tilhører ikke den ytterliggående fløi

men preker alltid en moderat og klok politikk og tar på det bestemteste avstand fra alle terrorhandlingene.

Til møte i kroaternes hemmelige kvarter.

Det er i et beskjedent hus i en av Belgrads forstæder. I et stort, spartansk utstyrt værelse sitter 15—20 menn rundt et stort bord. For enden av bordet sitter den mann jeg senere skal intervju, hvithåret og med et stort tredelt skjegg, en høi hvelvet panne og et par kloke dype øine bak brilleglassene. Han kan vel være henimot 70 år. Idet jeg treder inn gjennom døren sammen med min følgesvenn, ser han hurtig op og fikserer meg med et undersøkende blikk. Min cicerone går bort til ham og fører en hvilskende samtale med ham. Så reiser han seg, vinker meg hen, trykker meg i hånden og sier et par ord på et flytende, velklingende fransk. Jeg blir anvist plass like ved siden av ham og han ber meg undskylde mens han fører forhandlingene til ende.

Kort etter samler han sammen sine papirer, hvorefter de andre tilstedeværende reiser seg, hilser ærbødig og trekker seg tilbake til andre rum i huset. Som i en fjern tåke hører jeg dem fortsette diskusjonen, nogen i værelset ved siden av, andre ovenpå.

— Jeg er rede til å besvare Deres spørsmål, sier han og lener seg tilbake i stolen.

Ingen mulighet for sammenslutning

For ikke å spille tiden går jeg like på problemet:

— Er det riktig som det hevdes av kroatiske flyktninger i Paris, London og Genf, at der ingen mulighet finnes for en forståelse mellom regjeringen i Belgrad og den kroatiske og slovakiske befolkning?

— Nogen sådan mulighet eksisterer ikke.

— Kanskje ikke idag med den ophissede tilstand gemyttene befinner seg i på begge sider. — Men imorgen, hvis de nødvendige skritt til forsoning blir tatt —?

— Det vil aldri skje. Det kan aldri skje. Mellom oss og den ser-

biske kamarilla som idag styrer Jugoslavia er det ikke et spørsmål om makt for de er så uendelig meget sterkere, men et spørsmål om tid og utholdenhet. Omstendighetene vil føre eller senere gi oss anledning til å kjempe på like fot. Og den dag skal oppgjøret skje.

— Det vil altså si at den jugoslaviske enhet dermed vil bli revet i stykker?

Den jugoslaviske enhet har aldri eksistert.

— Den jugoslaviske enhet? Den har aldri eksistert. Og den kommer aldri til å bli virkelighet. Det er Serbien som har bemektiget seg Kroatien, Slovenien, Makedonien, Montenegro, Dalmatien og hvad de nu heter alle de folkeslag som idag skal smeltes sammen i det jugoslaviske rike. Og serbernes eneste forsøk på sammensmeltning har betått i å omskape disse stater til serbiske provinser, som de har utnyttet på den mest nedrige måte.

Jugoslavia! Det har aldri eksistert annet enn på pengesedlene, frimerkene og de offisielle dokumenter. For åtte millioner såkalte jugoslaver — makedoniere, kroater, slovakere, ungare og dalmatier — er navnet Jugoslavia kun ensbetydende med undertrykkelse, lidelse og intellektuell og moralsk fornedrelse!

De vet hvad Kroatien og Slovenien var før krigen. I navnet var de avhengige av Ungarn, men i virkeligheten hadde de et gjennomført selvstyre. Vår kultur og civilisasjon stillet oss på like fot med hvilket som helst vesteuropeisk folk. Vårt land var rikt og blomstrende, det blev styrt med en klokhet og en omsorg for det felles beste, som bunnet i den dype kjærlighet alle næret til land og folk. Hvad serberne har gjort er ikke noget forsøk på å heve seg op til vårt nivå, men trekke oss ned til deres, som gjennom alle tider har været

preget av korrupsjon og uduelighet.

Hvilket vanvidd å ville skape en centralisert stat med felles sprog og lovgivning, felles seder og skikker av en nasjon flikket sammen av stykker og biter, som i all hast er samlet sammen — hvilken himmelropeende tåpelighet!

Decentralisasjon er det eneste som ville ha kunnet føre frem. En offisiell stadfestelse av tingenes virkelige tilstand ved opprettelse av fire eller fem store administrative centra, slik som historien utpeker

for samme sak, uten at nogen behøvet å gi avkall på mere av sin frihet og sine egne vaner enn hvad det felles beste tilsa.

Men hvad er skjedd? Har ikke diktaturets mål været å ødelegge all annen civilisasjon, all annen kultur enn deres egen, som står lavere enn alle andre jugoslaviske folkeslags? Hvilken avgrunn av bitterhet, skuffelser og hat har den ikke skapt denne klikk av strebere og forretningsgribber som i seksten lange år har tyrannisert og utnyttet oss til det ytterste.

Tal idag om forsoning

til ungarerne, som serberne har behandlet med større hjerteløshet enn tyrkerne nogengang har gjort det, til makedonerne som er underkastet et voldsherredømme, hvis utskielser man vegrer seg ved å tro, og som vil bli en utslettelig skamplette på vår nasjon den dag de blir kjendt, — gå til alle disse undertrykte minoriteter som idag forfølges, plyndres og myrdes av sine serbiske administratorer og politiker og tal til dem om fred og forståelse.

Serbernes terror.

Personlig frihet? Det minimum av garanti som ethvert civilisert menneske verden over har krav på? For oss er det idag kun et blekt minne, som serberne har druknet i tårer og blod. Den politiske domstol arbeider dag og natt. Arbeider sier jeg. Det hele er kun den avskyeligste parodi på alt som heter rettferdighet, hvor man uten å få anledning til å forklare seg, ubønnhørlig dømmes etter lover som er en skrikende utfordring til alt som heter lov og rett: De tiltalte blir vanligvis til de grader mishandlet og utsatt for direkte torur i de såkalte «forhør», at de ofte må bæres inn i rettssalen når dommen skal oppleves for dem. Og alle dømmes til lovens maksimumstraff, hvilket er ensbetydende med dødsstraff eller det som verre er. For det er ikke en som slipper levende eller andsfrikt ut etter et opphold i de serbiske fengsler, hvor den mest nedrige mishandling venter en: nektelse av vann og mat annenhver dag, pisking, tvangsarbeide, som langt overstiger de menneskelige krefter, sammenstuing av åtte-ti fanger i trange, mørke kott, hvor det vrirler av rotter og veggedyr, og hvor de kveles i en ulidelig stank. De fleste er behengt med 15—20 kilo lenker, som smies fast om ankler og håndledd.

Minoritetene knuges under fryktelige skatter.

Og vi som ennå nyter den såkalte frihet — vi knuges av skatter, fire-fem ganger høyere i gullverdi enn dem vi betalte den gang

Fra øverst til nederst er hver eneste offentlig funksjonær tilsalgs, alle misbruker de sin stilling for personlig vinnings skyld. De gjør ikke engang noget forsøk på å skjule det, — regjeringens medlemmer foregår selv med det beste — eller retttere sagt slettteste — eksempel i så henseende, — der er ikke en av dem som ikke krever sine procenter når det dreier seg om bestillinger til de offentlige etater.

— Men hvordan tror De så den vil komme denne minoritetenes frigjørelse fra serbernes herredømme?

Det må skje enten ved en krig eller en revolusjon.

Jeg tilhører den moderate retning som vil gjøre hvad der står i dens makt for å hindre et indrepolitisk oppgjør, som ikke vil kunne undgå å bli blodig. Men hvis så skjer, og det serbiske diktatur knekkes, vil vi i samme nu proklamere vår uavhengighet. Hvis på den annen side diktaturet foran trusselen om en revolusjon søker å undgå denne ved å fremtvinge en krig med en fremmed makt, vil kroater, slovakere og dalmatier gjøre hvad tsjekkerne, som østerrikske undersatser gjorde i 1918: våre landsmenn i Paris, London og Genf vil med alle midler kreve vår frigjørelse fra det serbiske åk, slik at vi etter serbernes udødelige nederlag kan gjenopstå som et fritt og uavhengig folk.

Det er blitt natt. Alle lyder i det lille hus er forstummet. Den noble grandseigneur reiser seg for å betyde at intervjuet er slutt. Ved den motsatte bordende sitter min cicerone, som i åndektig stillhet har lyttet til førerens ord. Jeg tar avskjed med den høireiste forkjemper for sitt undertrykte folks frihet og rett og vandrer innover de folketomme gater som et bytte for de mest forskjellige følelser.

Slik taler en av kroaternes moderate førere. Store Gud, hvordan tenker og taler da de ytterliggående, de som preker terror og vold, som den eneste vei til frihet? Hvor lenge vil ennå et jernhardt diktatur kunne holde oprørsånden i lenker?

Vilhelm Bjørset.

Tyskland og England bør og kan bli venner, sier lord Rothermere.

Lord Rothermere.

Oslo, idag.
(Privat).

Fra London meldes til «Aftenposten»: Lord Rothermere offentliggjør i «Daily Mail» en artikkel, hvori han hevder at Tyskland idag disponerer over 10 000 krigsfly, og ikke bare 600—1100, som Baldwin sa i sin tale i Underhuset. Lorden refererer til støtte for sin påstand en tale av utenriksminister Benesj, hvori han hevdet at Tyskland til våren vil ha 4000 militærfly.

Men personlig tror ikke lorden hverken på Baldwin eller Benesj. Under de siste par måneder av Verdenskrigen fabrikerte Tyskland 1900 fly. Det er da ingen grunn til å tvile på at Tyskland i løpet av de 22 måneder, som er gått siden Hitler kom til makten, har kunnet fremstille det mangedobbelte antall. Det

vilde være dumt å tro at de tyske rustningsfabrikker har fremstillet barneleker.

I det franske kammer blev det oplyst at Tyskland hadde 300 aerodromer og en fransk flyveautoritet hevdet i november ifjor at Tyskland hadde 8 ganger så mange flyvere som Frankrike. Kaptein Klotz påstod i sin bok «Tysklands hemmelige rustninger» at Tyskland hadde 60 000 fullt utdannede krigsflyvere.

Efter alle disse påstander kommer lordens konklusjon, som i noen grad er overraskende. Han håper at opplysningene vil stimulere den engelske luftoprustning. Men, sier han, hvis våre ledende statsmenn besidder en unce sund fornuft, vilde de strekke hånden ut mot Tyskland. Lorden er en av dem som tror at Tyskland og England kan bli venner. Det er intet som skulde behøve å skille de to land og meget av det som i England serveres om Tyskland er det rene måneskinn.

Derefter følger en panegyrikk over Hitler. Hans regime står ik-

Krigsskyld-klausulen i Versailles-traktaten bør annulleres og Tyskland bør få igjen sine afrikanske kolonier.

Lorden mener at Tyskland idag disponerer over 10000 krigsfly.

ke for fall og Tysklands økonomiske situasjon er heller ikke så tragisk. Landets eksportvolum er 80 prosent av Englands, med den forskjell at Tyskland på det nærmeste forsørger sig selv, mens England må importere «3 av hver 4 munnfuller som konsumeres i dette land».

Hvis jeg kunde råde, sier lorden til slutt, så vilde jeg annullere krigsskyldklausulen i Versailles-traktaten og gi tilbake til Tyskland alle de afrikanske kolonier, først og fremst de som nu står under britisk mandat, og jeg vilde la den tyske regjering vite at England ikke har noen interesse av den politikk som Tyskland kanskje har i Øst-Europa.

Mellem England og Frankrike må det sluttes en defensiv allianse, som kan garantere de to lands europelske integritet og likeledes garantere dets oversjøiske besiddelser mot europelske angrep. En slik allianse vilde sette Frankrike i stand til å løse sig fra den lille entente, full av trusler og farer som denne forbindelse er.

L. Matus

2 Dec. 1934.

NATIONAL
S. ZENTRALE
UR Y. A. M.

Dimanche 2 Décembre 1934

LE NUMERO
25
Centimes

« QUICONQUE VEUT DÉPLACER
UNE BORNE FRONTIÈRE
TROUBLE LA PAIX DE L'EUROPE. »

Discours de M. PIERRE LAVAL,
ministre des affaires étrangères.

M. PIERRE LAVAL FAIT A LA CHAMBRE EN SÉANCE DE NUIT, UN EXPOSÉ PRÉCIS DE NOTRE POLITIQUE ÉTRANGÈRE

« Nous n'avons qu'une attitude : engagés dans une action de collaboration internationale, nous n'entendons lui substituer aucun accord bilatéral...

» ...L'Allemagne a été invitée et le sera de nouveau à participer à ce pacte d'assistance mutuelle où elle est assurée d'obtenir les mêmes garanties que celles qu'elle accordera aux autres pays associés. »

La Chambre a abordé, vendredi, en séance de nuit, la discussion du budget des affaires étrangères et tout aussitôt M. Pierre Laval est monté à la tribune pour faire une déclaration.

Dans cet exposé précis, fréquemment applaudi, le ministre des affaires étrangères a dégagé les lignes directrices des importantes et délicates négociations où la France et de nombreuses puissances se trouvent engagées.

— L'Europe est inquiète, a déclaré le ministre. L'incertitude dans les destins de l'humanité atteste partout le désarroi des esprits. Les peuples observent l'attitude de leurs dirigeants et leur commandent de traduire en actes leurs formules d'espoir. Il ne saurait être de plus noble ambition pour un ministre des

participer à ce pacte d'assistance mutuelle où elle est assurée d'obtenir les mêmes garanties que celles qu'elle accordera aux autres pays associés.

Le chancelier Hitler affirme sa volonté de paix. Nous lui demandons, en s'associant à la politique que nous poursuivons dans l'est de l'Europe, de traduire en acte ses paroles.

Le ministre des affaires étrangères a exposé ensuite les raisons pour lesquelles la France est attachée à une politique de pactes et d'accord. Il mentionne la satisfaction éprouvée par notre pays d'avoir vu se constituer, à côté de la Petite-Entente, une union des pays balkaniques.

...Pas de limitation d'armements sans garanties de sécurité...

Nous avons toujours soutenu que la sécurité devait être d'abord assurée pour qu'il pût être ensuite procédé à la limitation et à la réduction des armements. En l'absence de toute garantie générale d'assistance mutuelle dans une Europe troublée, les peuples se défiant les uns des autres, ne pouvant compter que sur leurs propres forces, devraient rechercher dans le développement de leurs armements le seul instrument de leur sécurité.

Par l'établissement d'un réseau assez vaste et assez rigoureux de pactes collectifs, librement et solennellement consentis, on peut espérer voir assurer entre nations ce rétablissement de confiance qui demeurera toujours, en fait, comme la préface nécessaire à la plus belle œuvre humaine : celle de l'entente internationale pour la limitation et la réduction des armements.

(Voir la suite en 2e page, 2e colonne)

M. PIERRE LAVAL à la tribune

affaires étrangères de la République que de prendre sa part, sa large part, dans l'œuvre plus que jamais nécessaire de réconciliation internationale par l'organisation solide de la paix.

C'est la politique que j'entends poursuivre et sur laquelle je vous dois une explication.

Nous avons engagé des négociations avec l'Italie. Elles évoluent dans des conditions satisfaisantes. Elles continuent de justifier tous nos vœux et de requérir nos soins les plus actifs. Elles ont pour but de sceller d'une manière plus intime l'amitié des deux nations latines.

Ainsi, par son prolongement jusqu'aux nations qui nous sont chères, le rapprochement franco-italien doit étendre son bienfait aux intérêts d'une large communauté européenne. Le gouvernement français ne saurait rien sacrifier d'une telle conception pour la solidité même de notre entente avec l'Italie. Rien ne sau-

— L'Europe est inquiète, a déclaré le ministre. L'incertitude dans les destins de l'humanité atteste partout le désarroi des esprits. Les peuples observent l'attitude de leurs dirigeants et leur demandent de traduire en actes leurs formules d'espoir. Il ne saurait être de plus noble ambition pour un ministre des

M. PIERRE LAVAL à la tribune

affaires étrangères de la République que de prendre sa part, sa large part, dans l'œuvre plus que jamais nécessaire de réconciliation internationale par l'organisation solide de la paix.

C'est la politique que j'entends poursuivre et sur laquelle je vous dois une explication.

Nous avons engagé des négociations avec l'Italie. Elles évoluent dans des conditions satisfaisantes. Elles continuent de justifier tous nos vœux et de requérir nos soins les plus actifs. Elles ont pour but de sceller d'une manière plus intime l'amitié des deux nations latines.

Ainsi, par son prolongement jusqu'aux nations qui nous sont chères, le rapprochement franco-italien doit étendre son bienfait aux intérêts d'une large communauté européenne. Le gouvernement français ne saurait rien sacrifier d'une telle conception pour la solidité même de notre entente avec l'Italie. Rien ne saurait altérer notre fidélité envers nos alliés ; et nous avons d'autant plus à cœur de formuler cette assurance quand elle doit être entendue par un peuple aussi étroitement mêlé, en ce moment, à nos préoccupations que le noble peuple yougoslave, si cruellement frappé, et que le malheur n'a pu troubler dans sa confiance et son intégrité morale.

Ces négociations doivent nous conduire, en assurant l'indépendance de l'Autriche, à un arrangement tel que la paix dans cette partie de l'Europe centrale en soit nettement consolidée.

Puis M. Pierre Laval fait une allusion aux échanges d'informations actuellement en cours entre les chancelleries sur le projet de pacte oriental, qui doit constituer une garantie de paix à l'est de l'Europe.

— Qu'il me suffise de souligner que dans aucune de ces négociations, la France ne poursuit un but égoïste. Nous n'avons pas d'arrière-pensée. Nous n'avons pas de desseins secrets. Nous acceptons, sans nous soucier de leur politique intérieure, ni de la forme de leur régime, de nous associer, pour cette politique de réconciliation, avec tous les gouvernements qui poursuivent le même but.

Ainsi nous n'excluons personne, et notre action, concertée en vue de la paix, ne saurait être considérée comme une entreprise agressive dirigée contre aucun pays.

Tous ceux qui sont intéressés ont été ou seront à nouveau sollicités ; ainsi, discutant sur le même pied d'égalité, avec le souci légitime de leur dignité, tous les gouvernements seront appelés à faire connaître s'ils entendent souscrire ou se dérober à leur devoir européen. Il est un principe dont chacun doit en faire connaître la nécessité : le maintien des frontières actuelles.

Quiconque veut déplacer une borne-frontière trouble la paix de l'Europe.

La continuité et l'unité de notre politique extérieure

On se demande jusqu'où nous conduira la politique active engagée depuis quelque temps avec le gouvernement des Soviets. On se demande, d'autre part, si nous ne songeons pas envisager avec l'Allemagne une politique particulière. On veut créer le doute sur la continuité et l'unité de notre politique extérieure. Nous n'avons qu'une attitude : engagés dans une action de collaboration internationale, nous n'entendons lui substituer aucun accord bilatéral. La Russie est pleinement d'accord avec nous sur la conception de l'entreprise collective dont elle a partagé avec nous l'initiative. La solidarité franco-soviétique doit s'exercer ouvertement, au bénéfice de tous, pour la consolidation de la paix dans l'est de l'Europe.

« Que le chancelier Hitler prouve sa volonté de paix... »

L'Allemagne a été invitée et le sera de nouveau, dans les mêmes conditions que les autres pays et au même titre, à

mentionner la satisfaction éprouvée par notre pays d'avoir vu se constituer, à côté de la Petite-Entente, une union des pays balkaniques.

...Pas de limitation d'armements sans garanties de sécurité...

Nous avons toujours soutenu que la sécurité devait être d'abord assurée pour qu'il pût être ensuite procédé à la limitation et à la réduction des armements. En l'absence de toute garantie générale d'assistance mutuelle dans une Europe troublée, les peuples se défiant les uns des autres, ne pouvant compter que sur leurs propres forces, devraient rechercher dans le développement de leurs armements le seul instrument de leur sécurité.

Par l'établissement d'un réseau assez vaste et assez rigoureux de pactes collectifs, librement et solennellement consentis, on peut espérer voir assurer entre nations ce rétablissement de confiance qui demeurera toujours, en fait, comme la préface nécessaire à la plus belle œuvre humaine : celle de l'entente internationale pour la limitation et la réduction des armements.

(Voir la suite en 2e page, 2e colonne)

L. Matus

2 Dec. 1934.

L'exposé de M. Pierre Laval

SUITE DE NOTRE COMPTE RENDU
DE PREMIERE PAGE

Avant-hier, à la Chambre des communes, M. Baldwin a marqué l'inquiétude que cause à son pays, pour la paix de l'Europe, le réarmement intensif de l'Allemagne en violation des clauses militaires du traité. L'honorable homme d'Etat si loyalement attaché à l'œuvre de coopération pacifique en Europe et dont la haute conscience a toujours rencontré la solidarité de notre effort a pu préciser néanmoins les mesures immédiates par lesquelles la Grande-Bretagne entend se prémunir contre le danger. A l'occasion du budget de notre ministère de la guerre, le même débat s'était institué devant vous. Il intéresse toutes les nations garantes de l'ordre européen.

Le chancelier Hitler se plaint à déclarer que les frontières actuelles de l'Allemagne lui suffisent et, pour justifier sa politique militaire, il invoque la dignité de son pays. Comment pourra-t-il invoquer demain pareille justification si l'Allemagne, que personne ne menace, se refuse à prendre sa part dans l'organisation collective de la paix, telle qu'elle lui a été offerte, c'est-à-dire dans la plénitude du rôle moral réservé à une grande nation dont la solidarité peut être décisive pour le salut et l'avenir de la communauté européenne.

Nous n'entendons, en aucune manière, nous incliner devant la situation de fait que crée pour nous le réarmement de l'Allemagne, ni nous soustraire aux obligations qu'elle nous impose. Mais nous voulons croire que l'Allemagne, à l'heure où elle affirme son souci de paix, comprendra qu'en refusant de s'associer à cette politique de collaboration à laquelle elle est conviée par tous, ne ferait qu'aggraver, devant les autres nations, sa responsabilité morale.

Je le répète, c'est une invitation loyale qui lui est faite. Entre la France et l'Allemagne, aucun problème territorial ne se pose.

La question de la Sarre doit se résoudre d'une manière normale et satisfaisante pour nos deux nations. Elle a été placée par le traité de paix dans un cadre international où elle doit demeurer. Il dépend de l'Allemagne que le plébiscite s'effectue dans des conditions régulières ; pour notre part, nous n'avons d'autre désir que de voir assurer effectivement la liberté et le secret du vote. D'avance, nous nous inclinons devant le résultat du plébiscite. Nous formulons l'espoir que l'ordre ne soit pas troublé et, s'il devait l'être, la France est prête, comme son devoir le lui commande, à assumer toutes ses obligations internationales. Nous demanderons d'ailleurs à d'autres pays d'assurer, conjointement avec nous, la mission de police pour le rétablissement éventuel de l'ordre. Ainsi nous proclamons devant l'Allemagne et devant l'opinion publique mondiale, sans aucune arrière-pensée, notre souci de ne rien faire qui ne soit strictement dans le cadre international. Dans sa prochaine session, le conseil de la Société des nations ne manquera pas de prendre à cet égard ses décisions et sa responsabilité. Nous ne nous déroberons pas à nos obligations.

Nous avons des intérêts légitimes à sauvegarder. Nos négociateurs auprès du comité des trois ont reçu toutes instructions pour assurer leur défense.

L'œuvre de Genève

M. Pierre Laval exprime ensuite sa confiance en la Société des nations et assure que les efforts en vue de la reconstitution européenne doivent se poursuivre dans le cadre des traités.

Il conclut ainsi son discours :

— Ainsi, par mes déclarations, j'aurai dissipé, j'en suis sûr, le doute et l'inquiétude chez ceux qui auraient pu s'alarmer à tort d'un risque de dissociation des efforts jusqu'ici conjugués. J'ai affirmé la continuité de la politique de la France et j'apporte à tous, alliés et amis, cette garantie de notre présence à Genève, plus active et plus confiante que jamais.

Les voix les plus autorisées ont récemment affirmé, à Londres, une semblable fidélité de la Grande-Bretagne au principe d'organisation collective de la paix que représente la Société des nations. Nous nous félicitons qu'une entière communauté de vues à cet égard permette aux deux grandes démocraties occidentales de développer, dans les circonstances difficiles que traverse le monde, une politique d'étroite collaboration, gage essentiel de la paix européenne.

Le congrès

La question de la Sarre doit se résoudre d'une manière normale et satisfaisante pour nos deux nations. Elle a été placée par le traité de paix dans un cadre international où elle doit demeurer. Il dépend de l'Allemagne que le plébiscite s'effectue dans des conditions régulières ; pour notre part, nous n'avons d'autre désir que de voir assurer effectivement la liberté et le secret du vote. D'avance, nous nous inclinons devant le résultat du plébiscite. Nous formulons l'espoir que l'ordre ne soit pas troublé et, s'il devait l'être, la France est prête, comme son devoir le lui commande, à assumer toutes ses obligations internationales. Nous demanderons d'ailleurs à d'autres pays d'assurer, conjointement avec nous, la mission de police pour le rétablissement éventuel de l'ordre. Ainsi nous proclamons devant l'Allemagne et devant l'opinion publique mondiale, sans aucune arrière-pensée, notre souci de ne rien faire qui ne soit strictement dans le cadre international. Dans sa prochaine session, le conseil de la Société des nations ne manquera pas de prendre à cet égard ses décisions et sa responsabilité. Nous ne nous déroberons pas à nos obligations.

Nous avons des intérêts légitimes à sauvegarder. Nos négociateurs auprès du comité des trois ont reçu toutes instructions pour assurer leur défense.

L'œuvre de Genève

M. Pierre Laval exprime ensuite sa confiance en la Société des nations et assure que les efforts en vue de la reconstitution européenne doivent se poursuivre dans le cadre des traités.

Il conclut ainsi son discours :

— Ainsi, par mes déclarations, j'aurai dissipé, j'en suis sûr, le doute et l'inquiétude chez ceux qui auraient pu s'alarmer à tort d'un risque de dissociation des efforts jusqu'ici conjugués. J'ai affirmé la continuité de la politique de la France et j'apporte à tous, alliés et amis, cette garantie de notre présence à Genève, plus active et plus confiante que jamais.

Les voix les plus autorisées ont récemment affirmé, à Londres, une semblable fidélité de la Grande-Bretagne au principe d'organisation collective de la paix que représente la Société des nations. Nous nous félicitons qu'une entière communauté de vues à cet égard permette aux deux grandes démocraties occidentales de développer, dans les circonstances difficiles que traverse le monde, une politique d'étroite collaboration, gage essentiel de la paix européenne.

Le congrès des maires de France et d'Algérie

Le 25e congrès national des maires de France et d'Algérie se tiendra à Paris, du 12 au 16 décembre et réunira un très grand nombre de magistrats municipaux.

Le cinquantenaire de la loi du 5 avril 1884 sera célébré solennellement le 16 décembre, au Trocadéro, et un banquet, présidé par M. Albert Lebrun, président de la République, réunira le même jour, à midi, au palais des expositions de la porte de Versailles, les congressistes et leurs familles.

Le programme des travaux du congrès et des fêtes a été envoyé à tous les maires de France et d'Algérie par l'association des maires : 73, rue Notre-Dame-de-Nazareth, à Paris, que préside M. Paul Marchandau, député, maire de Reims, ministre du commerce.

décembre 1934

(suite)

remis un chèque
ici.
C'est bien sa si-
celui que j'ai vu
in des Dames en

portaient vers lui,
tion passionnée,
orit la parole.
et d'autres aussi
ovitch, prince de
volontaires dra-
r tous les saints
as manger depuis
d'obus... Stepan
nous, un prince
que des « sar-
ul nous donnait
t ! Il fallait le
des, rien que des

et toutes adapta-
Copyright 1934 by

grenades, qu'il lançai-
gre !... On le surnom-
» Ce jour-là, nous
fois en éprouvant, à o-
ribles... Ah ! le sang
des nôtres ont été f-
France qu'ils défend-
ordre arrive : parti-
tâcher de déloger d-
mètres, des « Fritz »
une mitrailleuse lég-
lieutenant. Il avait
tranchée qu'une raf-
deux...

» Je vois encore St-
ment une grenade d-
de la main gauche
parapet et la lancer
cice... Elle tombe da-
en plein. On entend
hausse les épaules e-
avant ! »

» Il part en courar-
il a basculé en arriè-
poitrine... Quel hom-
une contre-attaque
niers. C'était le 22
dont on se souvient

Et d'un mouvemen-
sur son front.

— Je l'ai vu frapp-
mentement.

— Je ne mets pa-
Harakow, reprit Ma-
seulement une sem-
lui-même, le prince d-
titre, nous a dit tex-
moi :

» — Je ne pourrai
votre œuvre libératri-
pour mort... Et pour-
me devient nécessai-
dans l'intérêt même
l'esprit de ceux-ci, e-
citées les alarmes in-
patiemment le jour
fester.

Laval bereit zur Wiederversöhnung

Aber unter welchen Bedingungen!

Paris, 1. Dez. Gestern abend tagte die französische Kammer. Außenminister Laval verlas eine außenpolitische Erklärung, worin es u. a. heißt:

Die Interessen unseres Landes decken sich mit denen des Friedens. Um beide verteidigen zu können, muß unser Land stark sein, was wiederum die innere Ordnung und die Gesundheit unserer Finanzen voraussetzt. Europa ist beunruhigt. Die Völker verfolgen die Haltung ihrer Führer und fordern von ihnen, ihre Hoffnungen in die Tat umzusetzen. Es gibt für einen Außenminister Frankreichs kein edleres Ziel, als an diesem mehr denn notwendigen internationalen Werk der Wiederversöhnung und der Stärkung des Friedens zu arbeiten. Diese Politik verfolgen wir."

Laval schilderte die außenpolitischen Verhandlungen seiner Regierung:

Bei keiner dieser Verhandlungen verfolgt Frankreich eigennützige Ziele. Ohne sich um die Innenpolitik oder die Form des Regimes zu kümmern,

ist Frankreich bereit, mit allen Ländern diese Politik der Wiederversöhnung zu betreiben, die dasselbe Ziel verfolgen.

Niemand ist ausgeschlossen, und deshalb kann diese Politik nicht als ein Angriffsmanöver gegen irgend einen Staat ausgelegt werden.

Alle interessierten Länder sind bereits oder werden noch angegangen werden. Alle Regierungen, mit denen man auf dem Fuße der Gleichheit und unter Berücksichtigung ihrer Würde verhandeln wird, werden aufgefordert werden, sich genau zu äußern, ob sie

ihren europäischen Pflichten

nachkommen wollen oder sich ihnen entziehen. Es gibt einen Grundsatz, dessen Notwendigkeit jeder anerkennen muß.

Das ist die Aufrechterhaltung der gegenwärtigen Grenzen. Wer diese Grenzen anders ziehen will, stört den europäischen Frieden. Man fragt sich oft, wohin die Politik führt, die Frankreich seit einiger Zeit mit Sowjetrußland geführt hat.

Man fragt sich andererseits, ob die französische Regierung nicht daran denke, mit Deutschland eine besondere Politik einzuleiten. Man versucht, Zweifel an der Kontinuität und Einheitslichkeit der französischen Außenpolitik aufkommen zu lassen. Die französische Regierung hat aber nur eine Haltung. Sie ist mit der Schaffung einer internationalen Zusammenarbeit beschäftigt und wünscht dieser Zusammenarbeit keine zweiseitigen Verträge hinzuzufügen. Rußland ist vollkommen einig mit Frankreich über dieses kollektive Vorgehen, dessen Initiative es nicht ergriffen hat. Die französisch-russische Solidarität wird offen zutage treten zu Gunsten aller und zu Gunsten der Festigung des Friedens Osteuropas. Deutschland ist eingeladen worden und wird erneut unter den gleichen Bedingungen wie alle anderen Länder eingeladen,

diesem gegenseitigen Beistandspakt beizutreten, indem es die gleichen Garantien findet, wie die, die es den anderen Ländern zuteil werden läßt.

Der Reichskanzler Hitler hat seinen Willen zum Frieden kundgetan. Wir fordern ihn auf, seine Worte in Handlungen umzusetzen, indem er sich der Politik anschließt, die wir in Osteuropa verfolgen. Reichskanzler Hitler hat erklärt, daß die augenblicklichen Grenzen Deutschlands ihm genügen. Um seine Militärpolitik zu rechtfertigen, hat er auf die Würde seines Landes hingewiesen. Wie wird er morgen aber eine ähnliche Rechtfertigung finden, wenn Deutschland, das niemand bedroht, sich weigert, seinen Anteil an der kollektiven Organisation des Friedens, so, wie er ihm angeboten worden ist, zu nehmen, d. h. in der ganzen moralischen Rolle, die einem großen Lande vorbehalten ist, dessen Solidarität für das Gedeihen und die Zukunft der europäischen Allgemeinheit entscheidend sein kann.

Wir denken nicht daran, vor der durch die deutsche Aufrüstung gegebenen Tatsache uns zu beugen oder uns den Verpflichtungen zu entziehen, die sie uns auferlegt.

Deutschland gibt es keine territorialen Streitfragen.

Die Saarfrage

muß normal und für beide Länder zufriedenstellend geregelt werden. Sie ist durch den Friedensvertrag in einen internationalen Rahmen gebracht worden, den sie beibehalten muß. Es hängt von Deutschland ab, ob sich die Volksabstimmung unter normalen Bedingungen vollzieht. Wir für unseren Teil haben nur den einen Wunsch, die Abstimmungs-freiheit und das Abstimmungsgeheimnis gewahrt zu sehen. Wir vorbeugen uns von vornherein vor dem Ergebnis dieser Abstimmung. Wir geben der Hoffnung Ausdruck, daß die Ordnung nicht gestört wird.

Frankreich bleibt auch weiterhin bereit, seinen internationalen Verpflichtungen nachzukommen, wie es seine Pflicht ist. Wir bitten außerdem andere Länder, mit uns zusammen

die Aufgabe der Polizei zur möglichen Wiederherstellung der Ordnung zu übernehmen. Wir erklären vor Deutschland und vor der Weltöffentlichkeit ohne irgend einen Hintergedanken unseren Wunsch, nichts zu übernehmen, was nicht strikt in den internationalen Rahmen fällt. Wir haben berechnete Interessen zu vertreten. Unsere Unterhändler im Dreier-Ausschuß haben Anweisungen erhalten, um diese Interessen zu verteidigen."

Laval erklärte sodann, daß Frankreich seinen Glauben in die

internationale Politik der Zusammenarbeit

und in den Völkerbund nur wieder zum Ausdruck bringe, indem es bis zum Schluß sämtliche im Zusammenhang mit dem Saarproblem aufgeworfenen Fragen unter der Autorität des Völkerbundes behandle.

bei Wiederherstellung und der Stärkung des Friedens zu arbeiten. Diese Politik verfolgen wir."

Laval schilderte die außenpolitischen Verhandlungen seiner Regierung:

Bei keiner dieser Verhandlungen verfolgt Frankreich eigennützige Ziele. Ohne sich um die Innenpolitik oder die Form des Regimes zu kümmern,

ist Frankreich bereit, mit allen Ländern diese Politik der Wiederherstellung zu betreiben, die dasselbe Ziel verfolgen.

Niemand ist ausgeschlossen, und deshalb kann diese Politik nicht als ein Angriffsmanöver gegen irgend einen Staat ausgelegt werden.

Alle interessierten Länder sind bereits oder werden noch angegangen werden. Alle Regierungen, mit denen man auf dem Fuße der Gleichheit und unter Berücksichtigung ihrer Würde verhandeln wird, werden aufgefordert werden, sich genau zu äußern, ob sie

ihren europäischen Pflichten

nachkommen wollen oder sich ihnen entziehen. Es gibt einen Grundsatz, dessen Notwendigkeit jeder anerkennen muß.

Das ist die Aufrechterhaltung der gegenwärtigen Grenzen. Wer diese Grenzen anders ziehen will, stört den europäischen Frieden. Man fragt sich oft, wohin die Politik führt, die Frankreich seit einiger Zeit mit Sowjetrußland geführt hat.

Man fragt sich andererseits, ob die französische Regierung nicht daran denke, mit Deutschland eine besondere Politik einzuleiten. Man versucht, Zweifel an der Kontinuität und Einheitlichkeit der französischen Außenpolitik aufkommen zu lassen. Die französische Regierung hat aber nur eine Haltung. Sie ist mit der Schaffung einer internationalen Zusammenarbeit beschäftigt und wünscht dieser Zusammenarbeit keine zweiseitigen Verträge hinzuzufügen. Rußland ist vollkommen einig mit Frankreich über dieses kollektive Vorgehen, dessen Initiative es nicht ergriffen hat. Die französisch-russische Solidarität wird offen zutage treten zu Gunsten aller und zu Gunsten der Festigung des Friedens Osteuropas. Deutschland ist eingeladen worden und wird erneut unter den gleichen Bedingungen wie alle anderen Länder eingeladen,

diesem gegenseitigen Beistandspakt

beizutreten, indem es die gleichen Garantien findet, wie die, die es den anderen Ländern zuteil werden läßt.

Der Reichskanzler Hitler hat seinen Willen zum Frieden kundgetan. Wir fordern ihn auf, seine Worte in Handlungen umzusetzen, indem er sich der Politik anschließt, die wir in Osteuropa verfolgen. Reichskanzler Hitler hat erklärt, daß die augenblicklichen Grenzen Deutschlands ihm genügen. Um seine Militärpolitik zu rechtfertigen, hat er auf die Würde seines Landes hingewiesen. Wie wird er morgen aber eine ähnliche Rechtfertigung finden, wenn Deutschland, das niemand bedroht, sich weigert, seinen Anteil an der kollektiven Organisation des Friedens, so, wie er ihm angeboten worden ist, zu nehmen, d. h. in der ganzen moralischen Rolle, die einem großen Lande vorbehalten ist, dessen Solidarität für das Gedeihen und die Zukunft der europäischen Allgemeinheit entscheidend sein kann.

Wir denken nicht daran, vor der durch die deutsche Aufrüstung gegebenen Tatsache uns zu beugen oder uns den Verpflichtungen zu entziehen, die sie uns auferlegt.

Aber wir wollen glauben, daß Deutschland in dem Augenblick, wo es seine Sorge um den Frieden versichert, verstehen wird, daß es seine moralische Verantwortlichkeit vor den anderen Ländern nur noch verstärkt, wenn es sich weigert, an dieser Politik der Zusammenarbeit mitzuarbeiten, zu der es von allen aufgefordert wird. Ich wiederhole, daß es sich um ehrliche Einladung handelt, die wir ihm gemacht haben. Zwischen Frankreich und

der Abstimmung. Wir geben der Hoffnung Ausdruck, daß die Ordnung nicht gestört wird.

Frankreich bleibt auch weiterhin bereit, seinen internationalen Verpflichtungen nachzukommen, wie es seine Pflicht ist. Wir bitten außerdem andere Länder, mit uns zusammen

internationale Politik der Zusammenarbeit

und in den Völkerbund nur wieder zum Ausdruck bringe, indem es bis zum Schluß sämtliche im Zusammenhang mit dem Saarproblem aufgeworfenen Fragen unter der Autorität des Völkerbundes behandle.